

Δράσεις Επιχειρηματικότητας ΠΠ 2014-2020 | ΕΥΔΕ-ΒΕΚ

Μελέτη αποτίμησης και απολογισμού των Δράσεων Ενίσχυσης
Επιχειρηματικότητας στην Προγραμματική Περίοδο 2014-2020

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 2:
ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Εισαγωγή.....	2
1 Δράσεις ενίσχυσης επιχειρηματικότητας ΠΠ 2014 – 2020.....	3
1.1 Δράσεις Επιχειρηματικότητας ΕΣΠΑ 2014 – 2020	3
1.2 Αναπτυξιακός Νόμος	9
1.3 Ανταγωνιστικά Προγράμματα Ε.Ε.	14
1.4 Χρηματοδοτικά Εργαλεία	18
2 Υλοποίηση Επενδυτικών Σχεδίων στα πλαίσια των Δράσεων Επιχειρηματικότητας.....	21
2.1 Στοιχεία υλοποίησης πράξεων στο πλαίσιο των Δράσεων Επιχειρηματικότητας του ΕΣΠΑ 2014-2020	21
2.2 Επενδυτικά Σχέδια του Αναπτυξιακού Νόμου - Υλοποίηση.....	38
2.3 Ελληνικές Συμμετοχές – Έργα στα Ανταγωνιστικά Προγράμματα της Ε.Ε.....	47
2.4 Χρηματοδοτικά Εργαλεία – Εφαρμογές και Ενισχύσεις – Απορρόφηση.....	49
3 Συνθετική Ανάλυση & Αποτίμηση της πορείας υλοποίησης των Δράσεων Επιχειρηματικότητας ΠΠ 2014-2020.....	54
3.1 Γενικά.....	54
3.2 Κλαδική και Περιφερειακή Ανάλυση	55
3.3 Πάγιες Επενδύσεις.....	56
Παραρτήματα / Δράσεις.....	70
Παράρτημα Ι: Δράση «Επιχειρούμε Έξω».....	71
Παράρτημα ΙΙ: Δράσεις Έρευνας και Καινοτομίας Λοιπές Δράσεις ΕΠΑνΕΚ.....	75
Παράρτημα ΙΙΙ: Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ	78
Παράρτημα ΙV: Ψηφιακό Άλμα	86
Παράρτημα V: Ψηφιακό Βήμα	89
Παράρτημα VI: Εργαλειοθήκη Ανταγωνιστικότητας.....	92
Παράρτημα VII: Εργαλειοθήκη Επιχειρηματικότητας	95
Παράρτημα VIII: Αναβάθμιση Πολύ Μικρών & Μικρών Επιχειρήσεων	99
Παράρτημα ΙX: Ποιοτικός Εκσυγχρονισμός	103
Παράρτημα X: Ίδρυση και Λειτουργία Νέων Τουριστικών Επιχειρήσεων.....	106
Παράρτημα XI: Ενίσχυση Αυτοαπασχόλησης Α΄ & Β΄ κύκλος.....	109
Παράρτημα XII: Νεοφυής Επιχειρηματικότητα	112
Παράρτημα XIII: Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ	115
Λοιπά Παραρτήματα	119
Παράρτημα XIV: Πορεία Ελληνικής Οικονομίας κατά την περίοδο 2014 - 2020	120

Μελέτη αποτίμησης και απολογισμού των Δράσεων Ενίσχυσης Επιχειρηματικότητας στην Π.Π. 2014-2020

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα μελέτη αποτελεί σχέδιο του Παραδοτέου της Σύμβασης με αρ. πρωτ. 489/25.06.2021 και αφορά τον ποσοτικό απολογισμό και την αποτίμηση της υλοποίησης των δράσεων επιχειρηματικότητας (συμπεριλαμβανομένης της Έξυπνης Εξειδίκευσης) που έχουν χρηματοδοτηθεί και έχουν υλοποιηθεί ή υλοποιούνται ακόμα στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2014 – 2020 με πόρους των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014 – 2020 συμπεριλαμβανομένων του ΕΠΑΛΘ και του προγράμματος για την Αγροτική Ανάπτυξη, του Αναπτυξιακού Νόμου καθώς και των σχετικών ανταγωνιστικών Προγραμμάτων της ΕΕ, με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα.

Στο πλαίσιο της εμπειρογνομosύνης έχει γίνει προσπάθεια αποτίμησης του αποτελέσματος της υλοποίησης των σχετικών έργων με βάση τους ΚΑΔ, το μέγεθος των επιχειρήσεων ανά κλάδο και τους τομείς προτεραιότητας των στρατηγικών για την Έξυπνη Εξειδίκευση και να συνδεθεί με στατιστικά στοιχεία (ενδεικτικά ΑΠΑ, απασχόληση, πωλήσεις, εξαγωγές κ.λπ.), όπου ήταν δυνατόν από τα διαθέσιμα στοιχεία.

Για την ανάλυση των στοιχείων λήφθηκαν υπόψη μεταξύ άλλων, η στόχευση, τα στοιχεία και το περιεχόμενο των σχετικών προσκλήσεων που έχουν δημοσιευτεί από τις Διαχειριστικές Αρχές των ΕΠ, τα πεδία παρέμβασης και οι ΚΑΔ που περιλαμβάνονται σε αυτές, τα Τεχνικά Δελτία των πράξεων, καθώς και τα δεδομένα της μέχρι τώρα υλοποίησης, όπου αυτά ήταν διαθέσιμα.

Η αποτίμηση της υλοποίησης των δράσεων επιχειρηματικότητας του ΕΣΠΑ 2014-2020 πραγματοποιήθηκε με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία που τηρούνται στο ΟΠΣ-ΕΣΠΑ και στο ΠΣΚΕ. Πρέπει να σημειωθεί ότι έχει γίνει μεγάλη προσπάθεια διόρθωσης των στοιχείων και εξαίρεσης ακραίων, μη αξιόπιστων δεδομένων που διαπιστώθηκε ότι περιλαμβάνονταν στις αναφορές του ΠΣΚΕ (κυρίως), με σκοπό την εξαγωγή όσο το δυνατόν πιο ορθών και αξιόπιστων συμπερασμάτων. Όπου αυτό δεν ήταν δυνατό, εξαιρέθηκαν προσκλήσεις στο σύνολό τους για την αποφυγή αλλοίωσης των πραγματικών στοιχείων και των στατιστικών τους.

Η μελέτη/ εμπειρογνομosύνη διαρθρώνεται σε τρία κεφάλαια:

1. Αποτύπωση των δράσεων επιχειρηματικότητας της προγραμματικής περιόδου 2014-2020. Η ανάλυση περιλαμβάνει τόσο τις δράσεις των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020, όσο και του Αναπτυξιακού Νόμου. Ειδική μνεία γίνεται και στα χρηματοδοτικά εργαλεία των ταμείων, όσο και στα ανταγωνιστικά προγράμματα της Ε.Ε.
2. Ανάλυση των απολογιστικών στοιχείων των υλοποιηθέντων ή υλοποιούμενων επενδυτικών σχεδίων στο πλαίσιο των ανωτέρω δράσεων. Στο παρόν Σχέδιο δεν κατέστη δυνατόν να συμπεριληφθούν στοιχεία υλοποίησης των έργων που έχουν υπαχθεί στα καθεστώτα του Αναπτυξιακού Νόμου, λόγω μη έγκαιρης λήψης τους από την ΕΥΚΕ.
3. Συνθετική ανάλυση και αξιολόγηση της μέχρι σήμερα πορείας υλοποίησης των δράσεων ενίσχυσης επιχειρηματικότητας που έχουν υλοποιηθεί / υλοποιούνται στο πλαίσιο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020 και του Αναπτυξιακού Νόμου και αποτίμηση των αποτελεσμάτων τους στην εθνική οικονομία. Λόγω της παραπάνω αναφερθείσας απουσίας στοιχείων υλοποίησης των έργων του Αναπτυξιακού Νόμου, η συνθετική ανάλυση θα παρουσιαστεί στο τελικό παραδοτέο.

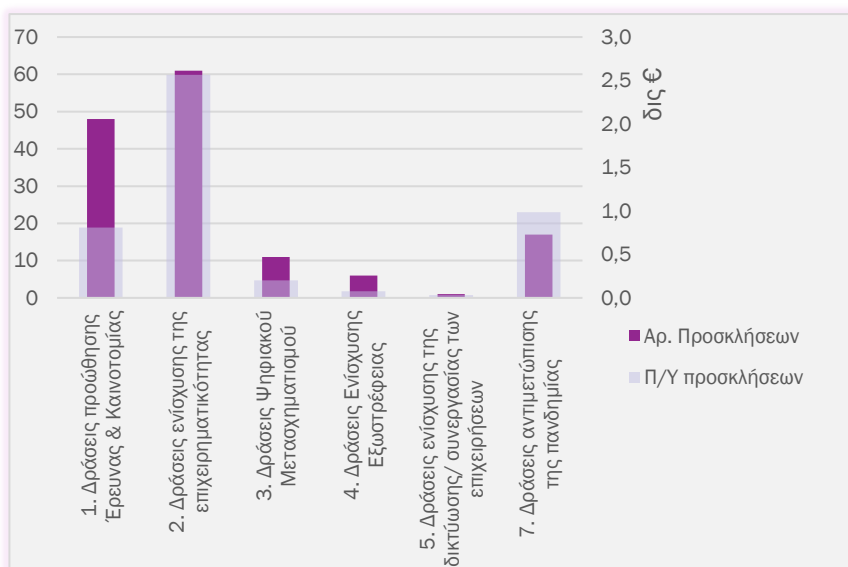
1 ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΠΠ 2014 – 2020

Με απώτερο σκοπό τον καλύτερο προγραμματισμό των δράσεων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας της νέας Προγραμματικής Περιόδου, είναι απαραίτητη η αποτίμηση των ενεργειών της «τρέχουσας» περιόδου που βαίνει προς τη λήξη της, έχοντας να επιδείξει πληθώρα δράσεων που εκδόθηκαν στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014 – 2020 και των καθεστώτων του Αναπτυξιακού Νόμου.

Παράλληλα, πολλές δράσεις με στόχο την υποστήριξη των επιχειρήσεων υλοποιήθηκαν μέσω των διαφόρων χρηματοδοτικών εργαλείων ενώ, τέλος, πολλές επιχειρήσεις και ερευνητές είχαν πρόσβαση και αξιοποίησαν τα Ανταγωνιστικά Ευρωπαϊκά Προγράμματα.

1.1 ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΣΠΑ 2014 – 2020

1.1.1 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ

Κατά την Προγραμματική Περίοδο 2014 – 2020, **144 προσκλήσεις** διέθεσαν ποσά που αθροιστικά υπερέβησαν τα **4,67 δισ.€**, με σκοπό την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, με την πλειονότητα αυτών να αφορούν τις δράσεις προώθησης της ΕΤΑΚ (48 δράσεις με Π/Υ 0,8 δισ.€) και τις δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας (61 δράσεις με Π/Υ πλέον των 2,5 δισ.€).

Οι δράσεις αντιμετώπισης της πανδημίας του COVID-19, απορρόφησαν, προς το τέλος της περιόδου, τις προσπάθειες ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας με στόχο τη διάσωση των επιχειρήσεων και της απασχόλησης, σε μια περίοδο που η ανάπτυξη θα ήταν μάλλον ουτοπία.

Οι δράσεις της κατηγορίας αυτής, 17 στο σύνολό τους με Π/Υ 984 εκ. € (από το σύνολο των 144 προσκλήσεων) αποτυπώνονται στον κάτωθι πίνακα:

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Αρ. προσκλήσεων	Ποσά προσκλήσεων
Αλιεία και Θάλασσα	1	20.000.000,00
Ανατολική Μακεδονία Θράκη	1	65.000.000,00
Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία	1	78.000.000,00
Αττική	2	257.700.000,00
Βόρειο Αιγαίο	1	40.000.000,00
Δυτική Ελλάδα	1	30.000.000,00
Δυτική Μακεδονία	2	45.000.000,00
Ήπειρος	1	45.000.000,00
Θεσσαλία	1	30.133.075,00
Ιόνια Νησιά	1	14.000.000,00
Κεντρική Μακεδονία	1	200.000.000,00
Κρήτη	1	60.000.000,00
Νότιο Αιγαίο	1	35.000.000,00
Πελοπόννησος	1	40.000.000,00
Στερεά Ελλάδα	1	25.000.000,00
Γενικό Άθροισμα	17	984.833.075,00

Οι δράσεις αυτές δεν αναλύονται περαιτέρω στην παρούσα μελέτη καθώς δεν είχαν ως στόχο την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας αλλά τη διάσωση των επιχειρήσεων στη δύσκολη συγκυρία της πανδημίας.

Από την πλευρά των επενδυτικών προτεραιοτήτων που προωθήθηκαν, η 3c (Στήριξη της δημιουργίας και της επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών) υποστηρίχθηκε με 19 προσκλήσεις ποσού 2,4 δις € με την 1b και την 3a να ακολουθούν με 46 και 32 προσκλήσεις αντίστοιχα, αλλά με τον προϋπολογισμό τους μόλις να ξεπερνά αθροιστικά το 1 δις €.

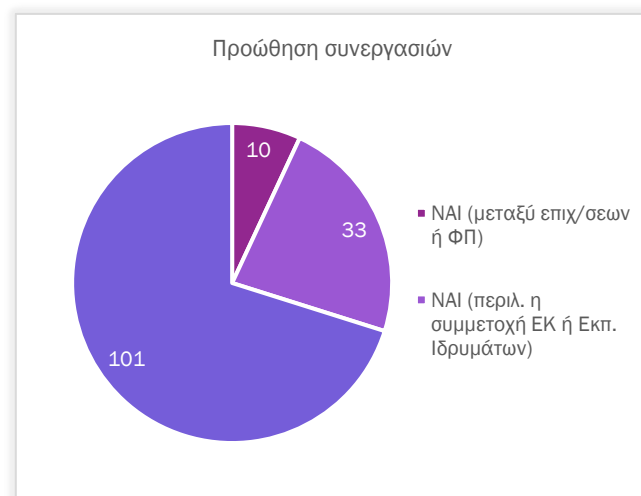
ΚΩΔ. ΕΠ. ΠΡ.	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΑΡ. ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ	ΠΟΣΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ
1b	Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία, ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδίως μέσω της προαγωγής επενδύσεων στην ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, στη μεταφορά τεχνολογίας, στην κοινωνική καινοτομία, στην οικολογική καινοτομία, στις εφαρμογές παροχής δημόσιων υπηρεσιών, στην ενθάρρυνση της ζήτησης, στη δικτύωση, στα συμπλέγματα φορέων και στην ανοιχτή καινοτομία μέσω ευφυσούς εξειδίκευσης	46	797.257.153,74
2b	Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ, ηλεκτρονικό εμπόριο και αύξηση της ζήτησης για ΤΠΕ	11	201.352.449,00
3a	Προώθηση της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής εκμετάλλευσης νέων ιδεών και τη στήριξη της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων μέσω φυτωρίων επιχειρήσεων	32	360.409.399,00
3b	Ανάπτυξη και υλοποίηση νέων επιχειρηματικών μοντέλων για ΜΜΕ, ιδίως όσον αφορά τη διεθνοποίηση	1	3.000.000,00
3c	Στήριξη της δημιουργίας και της επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών	19	2.357.800.000,00
3d	Στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτύσσονται σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές, και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας	8	255.140.936,75
4f	Προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας στις τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και υιοθέτηση αυτών των τεχνολογιών	1	2.000.000,00
8i	Πρόσβαση των ατόμων που αναζητούν εργασία και των μη ενεργών οικονομικά ατόμων στην απασχόληση, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων και των ατόμων που βρίσκονται για μεγάλο χρονικό διάστημα εκτός της αγοράς εργασίας, μεταξύ άλλων μέσω τοπικών πρωτοβουλιών για την απασχόληση και της υποστήριξης της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	3	83.832.199,00
8iii	Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία νέων επιχειρήσεων, και ειδικά καινοτόμων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων	7	366.173.307,24
8iiγ	Βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων (ΠΑΝ), ιδιαίτερα εκείνων που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένων των νέων που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού και των νέων από περιθωριοποιημένες κοινότητες, μεταξύ άλλων μέσω της υλοποίησης της «Εγγύησης για τη νεολαία»	2	840.000,00
9v	Προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ενσωμάτωσης σε κοινωνικές επιχειρήσεις και την κοινωνική και αλληλέγγυο οικονομία ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση	3	12.803.000,00
1.3	Εξασφάλιση ισορροπίας μεταξύ της αλιευτικής ικανότητας και των διαθέσιμων αλιευτικών δυνατοτήτων (Δράσεις ΕΠΑΛΘ)	1	40.000.000,00
1.4	Αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της βιωσιμότητας των αλιευτικών επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των παράκτιων στόλων μικρής κλίμακας, και βελτίωση της ασφάλειας ή των συνθηκών εργασίας (Δράσεις ΕΠΑΛΘ)	5	33.261.000,00
2.2	Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων υδατοκαλλιέργειας, συμπεριλαμβανομένης της βελτίωσης της ασφάλειας ή των συνθηκών εργασίας, και ιδίως των ΜΜΕ (Δράσεις ΕΠΑΛΘ)	2	75.339.696,00
3.2	Παροχή στήριξης για την παρακολούθηση, τον έλεγχο και την επιβολή, με ενίσχυση των θεσμικών ικανοτήτων και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης, χωρίς αύξηση του διοικητικού φόρτου (Δράσεις ΕΠΑΛΘ)	1	3.000.000,00
5.2	Ενθάρρυνση των επενδύσεων στους τομείς μεταποίησης και εμπορίας (Δράσεις ΕΠΑΛΘ)	2	76.000.000,00
Γενικό Άθροισμα		144	4.668.209.140,73

Οι περισσότερες προσκλήσεις αφορούσαν τους θεματικούς στόχους 01 και 03, τόσο από πλευράς αριθμού προσκλήσεων όσο και διατιθέμενου ποσού: οι δύο αυτοί θεματικοί στόχοι διεκδίκησαν το 80% των προσκλήσεων και το 85% των κονδυλίων.

ΚΩΔ. Θ.Σ.	ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΑΡ. ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ	ΠΟΣΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ
01	Ενίσχυση της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και της Καινοτομίας	46	797.257.153,74
02	Βελτίωση της πρόσβασης σε ΤΠΕ, της χρήσης και της ποιότητάς τους	11	201.352.449,00
03	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων συμπεριλαμβανομένων και αυτών του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)	69	3.160.951.031,75
04	Υποστήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	1	2.000.000,00
06	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	2	43.000.000,00
08	Προώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων	12	450.845.506,24

ΚΩΔ. Θ.Σ.	ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΑΡ. ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ	ΠΟΣΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ
09	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης	3	12.803.000,00
Γενικό Άθροισμα		144	4.668.209.140,73

Όσον αφορά την προώθηση συνεργασιών μεταξύ επιχειρήσεων ή/και την πρόβλεψη συμμετοχής ερευνητικών κέντρων και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, η μεγάλη πλειοψηφία των προσκλήσεων απευθυνόταν σε μεμονωμένες επιχειρήσεις.

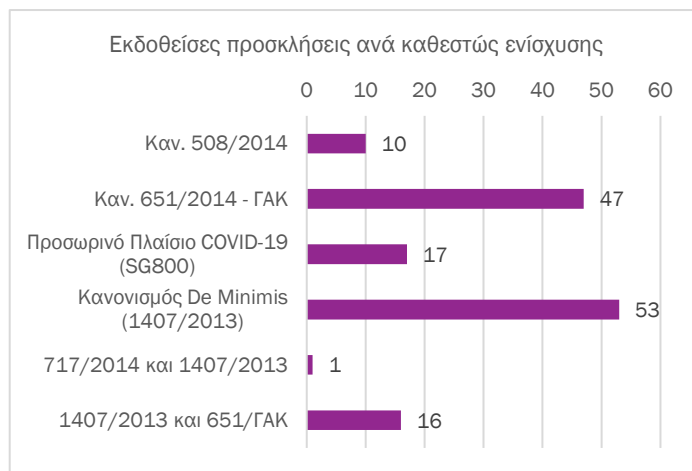

Αναλυτικά, οι δράσεις επιχειρηματικότητας που προκηρύχθηκαν από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020, με τον προϋπολογισμό της κάθε δράσης, ως είχαν μέχρι τον Απρίλιο του τρέχοντος έτους (2021) φαίνονται στον πίνακα που ακολουθεί:

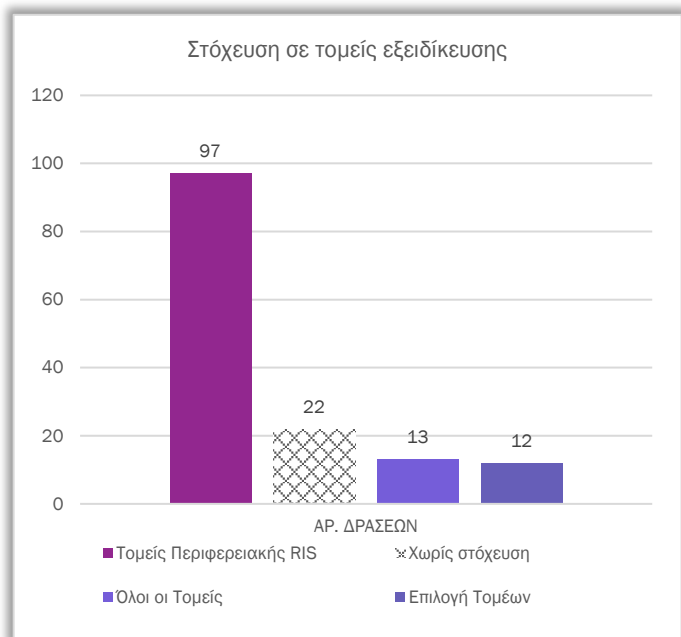
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Αρ. προσκλήσεων	Ποσά προσκλήσεων (Π/Υ)
Αλιεία και Θάλασσα	11	227.600.696,00
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση	5	87.975.199,00
Ανατολική Μακεδονία Θράκη	8	134.000.000,00
Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία	31	2.957.217.600,64
Αττική	5	278.300.000,00
Βόρειο Αιγαίο	7	54.950.000,00
Δυτική Ελλάδα	30	102.453.714,34
Δυτική Μακεδονία	6	66.500.000,00
Ελλάδα-Βουλγαρία	1	10.000.000,00
Ήπειρος	11	97.800.000,00
Θεσσαλία	3	106.633.075,00
Ιόνια Νησιά	2	15.200.000,00
Κεντρική Μακεδονία	7	288.765.936,75
Κρήτη	5	90.724.419,00
Νότιο Αιγαίο	2	38.000.000,00
Πελοπόννησος	6	58.250.000,00
Στερεά Ελλάδα	4	53.838.500,00
Γενικό Άθροισμα	144	4.668.209.140,73

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΥΜΕΠΕΡΑΑ δεν εξέδωσε προσκλήσεις Κρατικών Ενισχύσεων στην προγραμματική περίοδο 2014-2020.

Από τις παραπάνω προσκλήσεις, οι περισσότερες εκδόθηκαν με βάση τον Καν. De Minimis και τον Γενικό Απαλλακτικό (ΓΑΚ – καν. 651/2014) όπως αποτυπώνεται στο διπλανό διάγραμμα.

1.1.2 ΤΟΜΕΙΣ ΣΤΟΧΕΥΣΗΣ

Από το σύνολο των 144 δράσεων που προκηρύχθηκαν, οι 97 δράσεις προκηρύχθηκαν από τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά προγράμματα και είχαν ως εκ τούτου στόχευση στους αντίστοιχους τομείς έξυπνης εξειδίκευσης (Τομείς Περιφερειακής RIS). Σε αυτές περιλαμβάνεται και μια δράση που προκηρύχθηκε από το Interreg Ελλάδα-Βουλγαρία, η οποία είχε στόχευση στους τομείς εξειδίκευσης των διασυνοριακών περιφερειών, οι επιχειρήσεις των οποίων δικαιούνταν συμμετοχής.

Χωρίς κάποια στόχευση RIS ενεργοποιήθηκαν 22 δράσεις (με τις 16 από αυτές να προκηρύσσονται από το ΕΠΑΛΘ και το ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ και τις υπόλοιπες 6 από το ΕΠΑΝΕΚ) ενώ, αντίθετα, 13 δράσεις στόχευαν σε όλους τους εθνικούς τομείς έξυπνης εξειδίκευσης.

Με συγκεκριμένες επιλογές τομέων έξυπνης εξειδίκευσης προκηρύχθηκαν 12 δράσεις από το ΕΠΑΝΕΚ, χωρίς να ξεχωρίζει κάποιος τομέας εξειδίκευσης.

Τομείς Εξειδίκευσης των προσκλήσεων	Αρ. προσκλήσεων	Ποσά
1. ΥΚΑ, 2. ΤΠΔ, 3. ΑΓΡ	1	24.250.000,00
1. ΥΚΑ, 2. ΤΠΔ, 3. ΑΓΡ, 5. ΥΦΑ, 7. ΕΝΕ	1	9.000.000,00
1. ΥΚΑ, 3. ΑΓΡ, 6. ΜΕΑ, 8. ΤΠΕ	1	7.000.000,00
1. ΥΚΑ, 4. ΠΒΑ, 6. ΜΕΑ, 7. ΕΝΕ, 8. ΤΠΕ	1	1.236.875,00
2. ΤΠΔ, 3. ΑΓΡ, 4. ΠΒΑ, 5. ΥΦΑ, 6. ΜΕΑ, 7. ΕΝΕ, 8. ΤΠΕ	1	10.000.000,00
2. ΤΠΔ	2	656.100.000,00
3. ΑΓΡ, 4. ΠΒΑ, 5. ΥΦΑ, 7. ΕΝΕ	1	4.500.000,00
4. ΠΒΑ	1	40.000.000,00
7. ΕΝΕ, 4. ΠΒΑ, 8. ΤΠΕ, 5. ΥΦΑ, 6. ΜΕΑ	1	60.000.000,00
Όλοι οι Τομείς	13	1.329.930.725,64
Όλοι οι τομείς πλην του τουρισμού	2	360.000.000,00
Τομείς Περιφερειακής RIS	97	1.395.415.645,09
Χωρίς στόχευση	22	770.775.895,00
Γενικό Άθροισμα	144	4.668.209.140,73

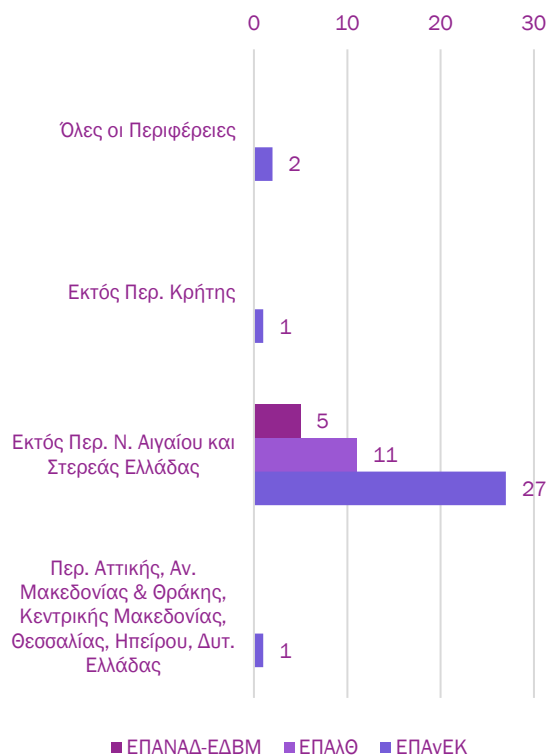
Αναλυτικά, οι προσκλήσεις που ενεργοποιήθηκαν, ως προς τους τομείς στόχευσης, παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

* οι τομείς εξειδίκευσης ακολουθούν την κάτωθι κωδικοποίηση:

- ΥΚΑ | Υλικά - Κατασκευές
- ΤΠΔ | Τουρισμός, Πολιτισμός & Δημοιοργικές Βιομηχανίες
- ΑΓΡ | Αγροδιατροφή & Βιομηχανία τροφίμων
- ΠΒΑ | Περιβάλλον & Βιώσιμη Ανάπτυξη
- ΥΦΑ | Υγεία & Φάρμακα
- ΜΕΑ | Μεταφορές & Εφοδιαστική Αλυσίδα
- ΕΝΕ | Ενέργεια
- ΤΠΕ | Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνιών

Περιφερειακή στόχευση τομεακών ΕΠ

τύπου αξιολόγησης προκύπτει άμεσα ότι οι προσκλήσεις που προκηρύσσονται με άμεση αξιολόγηση, μένουν ανοικτές και διαθέσιμες στις επιχειρήσεις μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από τις προσκλήσεις που αξιολογούνται με συγκριτική αξιολόγηση.

Ως εκ τούτου είναι αναμενόμενο το συμπέρασμα από την εξέταση των προσκλήσεων του διπλανού πίνακα, με δεδομένο ότι το **78%** των προσκλήσεων προκηρύχθηκαν με **συγκριτική αξιολόγηση**.

Από τις προσκλήσεις των τριών τομεακών προγραμμάτων που περιλάμβαναν δράσεις επιχειρηματικότητας, οι προσκλήσεις του ΕΠΑΛΘ και του ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ απευθύνονταν στις επιχειρήσεις όλης της επικράτειας ενώ περιορισμένος αριθμός προσκλήσεων του ΕΠΑΝΕΚ εξειδίκευαν την στόχευσή τους σε ορισμένες περιφέρειες.

1.1.3 ΤΥΠΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Ο τρόπος (τύπος) αξιολόγησης των προτάσεων που υποβάλλονται σε κάθε πρόσκληση προσδιορίζεται στην φάση του σχεδιασμού της με βάση διάφορες παραμέτρους και μπορεί να είναι είτε άμεση είτε συγκριτική:

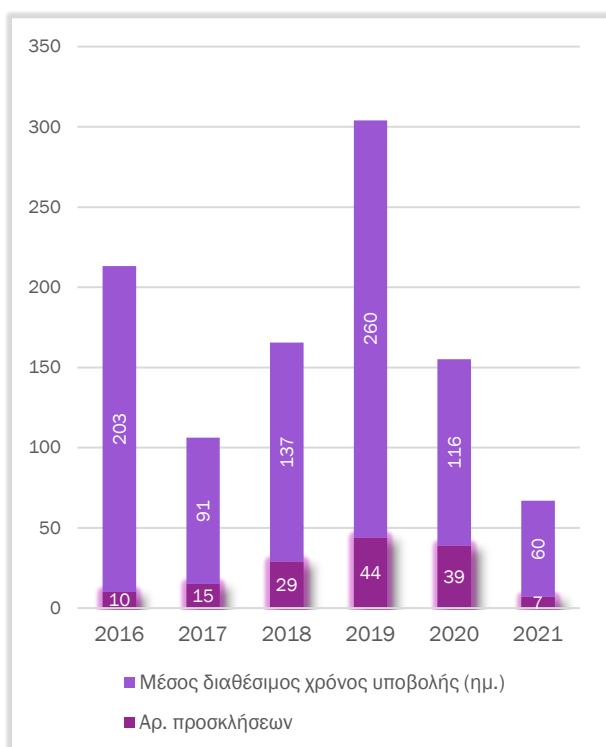
Άμεση αξιολόγηση: εντάσσονται με σειρά προτεραιότητας εισδοχής οι προτάσεις των επιχειρήσεων, εφόσον καλύπτονται τα καθορισμένα on-off κριτήρια, έως εξαντλήσεως του διαθέσιμου ποσού της πρόσκλησης

Συγκριτική αξιολόγηση: βαθμολογούνται τα καθορισμένα κριτήρια των προτάσεων που υποβάλλονται σε ένα αυστηρά καθορισμένο διάστημα και εντάσσονται οι πρώτες σε βαθμολογία επιχειρήσεις/ προτάσεις έως εξαντλήσεως του διαθέσιμου ποσού της πρόσκλησης.

Από την απλή ανάγνωση του

ΤΥΠΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΑΡ. ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΤΥΠΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΜΕΣΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ (ημ.)
ΑΜΕΣΗ	31	346
ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ	113	115
Άθροισμα	144	165

1.1.4 ΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Οι δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας άργησαν να ενεργοποιηθούν και ακολούθησαν την πορεία υλοποίησης όλου του ΕΣΠΑ 2014-2020, με την **πρώτη πρόσκληση** να προκηρύσσεται στις **8/3/2016** (002ΚΕ «Ενίσχυση της Αυτοαπασχόλησης Πτυχιούχων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης») και να μένει ανοικτή σε υποβολές έως τις 10/5/2016, ήτοι για **65 ημέρες** (συγκριτική αξιολόγηση), ενώ ακόμη βγαίνουν προσκλήσεις στον «αέρα» κατά τη σύνταξη της παρούσας μελέτης. Να σημειωθεί ότι στην παρούσα έχουν συμπεριληφθεί προσκλήσεις που προκηρύχθηκαν έως τις 31/5/2021.

Από την ανάλυση των στοιχείων των προσκλήσεων προκύπτει ότι υπήρξε μεγάλη ένταση διαθέσιμων δράσεων τα έτη 2018 – 2020 με τις δράσεις να διατηρούνται ανοικτές για μεγάλο διάστημα, με αποκορύφωμα το 2019, οπότε και προκηρύχθηκαν 44 προσκλήσεις με μέσο διάστημα υποβολής τις 260 ημέρες.

Συνολικά, οι 31 προσκλήσεις που προκηρύχθηκαν με άμεση αξιολόγηση, παρέμειναν ανοικτές για μέσο διάστημα που άγγιξε το ένα έτος (346 ημέρες) σε αντίθεση με τις 113 προσκλήσεις συγκριτικής αξιολόγησης που διατηρήθηκαν ενεργές κατά μέσο όρο λιγότερο από τέσσερις μήνες (115 ημέρες).

1.1.5 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Τα στοιχεία του ΠΑΑ έχουν αντληθεί από την ετήσια έκθεση του προγράμματος για το έτος 2020 (31/12/2020) με ημερομηνία έγκρισης από την επιτροπή παρακολούθησης 25/6/2021.

Με βάση την παραπάνω έκθεση, τα βασικά στοιχεία υλοποίησης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης ανά Μέτρο που περιλαμβάνει δράσεις κρατικών ενισχύσεων, είναι:

Μέτρο Μ03 - Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων: με εντάξεις δημόσιας δαπάνης 1,77 εκ. €, μέχρι στιγμής έχουν πληρωθεί 10 εκμεταλλεύσεις/ δικαιούχοι με 826 χιλ. € που αντιστοιχεί μόλις στο 1,72% των προγραμματισμένων πληρωμών του μέτρου (47,94 εκ. €).

Μέτρο Μ04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού (Μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων – Υπομέτρο 4.2). Στο μοναδικό υπομέτρο του μέτρου 04 που περιλαμβάνει κρατικές ενισχύσεις έχουν απορροφηθεί μέχρι σήμερα 103,47 εκ. € σε σύνολο 596,25 εκ. € του μέτρου.

Μέτρο Μ06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων. Έχουν ενταχθεί μέχρι σήμερα στο υπομέτρο 6.1 15.585 δικαιούχοι με δημόσια δαπάνη 300.347.750 ευρώ (112,21% της σχετικής πρόσκλησης) ενώ έχουν πραγματοποιηθεί πληρωμές δημόσιας δαπάνης 209.986.350 ευρώ (69,91% των εντάξεων). Στο υπομέτρο 6.3 έχουν ενταχθεί μέχρι σήμερα 3.248 δικαιούχοι με δημόσια δαπάνη 45.472.000 ευρώ (64,96% της σχετικής πρόσκλησης) ενώ έχουν πραγματοποιηθεί πληρωμές δημόσιας δαπάνης 31.722.600 ευρώ (69,76% των εντάξεων).

Μέτρο Μ09 - Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών: Η ολική δημόσια δαπάνη των ενταγμένων πράξεων ανήλθε σε 39 εκ. ευρώ με πληρωμές ύψους 12,3 εκ. ευρώ, δηλαδή 140,39% και 44,37%, αντίστοιχα, του προγραμματισμού για το 2023, όπου ο αριθμός εκμεταλλεύσεων που συμμετέχουν σε υποστηριζόμενα συστήματα που πληρώθηκαν ανήλθε σε 5.375, δηλαδή 244,32% του προγραμματισμού για το 2023.

Μέτρο Μ11 - Βιολογική γεωργία. Οι δράσεις για την ενίσχυση φυσικών και νομικών προσώπων για τη μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους (συμπεριλαμβανομένων όλων των υπομέτρων που αφορούν στη γεωργία και την κτηνοτροφία) απορρόφησαν 535,99 εκ. €, με τα περισσότερα να αφορούν στην κτηνοτροφία (410,37 εκ. €).

Μέτρο Μ13 - Ενισχύσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα: η ολική δημόσια δαπάνη των ενταγμένων πράξεων ανήλθε σε 1.357.986.182,32 ευρώ με πληρωμές ύψους 1.321.653.933,66 ευρώ, δηλαδή 112,97% και 109,95%, αντίστοιχα, του προγραμματισμού για το 2023, όπου η συνολική έκταση (εκτάρια) που πληρώθηκαν για το υπομέτρο 13.1 ανήλθε σε 1.484.784,69, δηλαδή 98,38% του προγραμματισμού για το 2023, όπου η συνολική έκταση (εκτάρια) που πληρώθηκαν για το υπομέτρο 13.2 ανήλθε σε 942.329,42, δηλαδή 63,12% του προγραμματισμού για το 2023, όπου η συνολική έκταση (εκτάρια) για το υπομέτρο 13.3 που πληρώθηκαν ανήλθε σε 127.320,75, δηλαδή 62,43% του προγραμματισμού για το 2023.

Μέτρο Μ16 - Συνεργασία: η ολική δημόσια δαπάνη που πληρώθηκε ήταν 560 χιλ. € και αφορούσαν σχήματα συνεργασίας φορέων με νομική οντότητα.

Μέτρο Μ19 - Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER: η ολική δημόσια δαπάνη των ενταγμένων πράξεων ανήλθε σε 139.270.027,87 ευρώ με πληρωμές ύψους 92.826.703,38 ευρώ, δηλαδή 31,23% και 20,82%, αντίστοιχα, του προγραμματισμού για το 2023, όπου ο Πληθυσμός που καλύπτεται από ΟΤΔ που πληρώθηκαν ανήλθε σε 4.150.184, δηλαδή 103,75% του προγραμματισμού για το 2023, όπου ο αριθμός επιλεγμένων ΟΤΔ που πληρώθηκαν ανήλθε σε 50, δηλαδή 100% του προγραμματισμού για το 2023.

Λόγω έλλειψης εξειδικευμένων στοιχείων, δεν έχουν συμπεριληφθεί στην παρούσα μελέτη δράσεις επιχειρηματικότητας/ κρατικών ενισχύσεων του ΠΑΑ.

Στην αρχή της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020, ήταν σε ισχύ ο τελευταίος κύκλος υποβολών του Επενδυτικού Νόμου 3908/2011, οι οποίες σύμφωνα με τον ν. 4242/28-02-2014 ολοκληρώθηκαν στις 05/03/2014. Έκτοτε και για ένα διάστημα περίπου δύο ετών δεν πραγματοποιήθηκαν υποβολές στον επενδυτικό νόμο, μέχρι την ενεργοποίηση του νέου Αναπτυξιακού νόμου 4399/2016, ο οποίος είναι σε ισχύ μέχρι και σήμερα.

Ο Αναπτυξιακός Νόμος ν. 4399/2016 δημοσιεύθηκε τον Ιούνιο του 2016 (22/06/2016) και τον Οκτώβριο του ίδιου έτους εκδόθηκαν οι αποφάσεις προκήρυξης των ακόλουθων καθεστώτων ενίσχυσης:

1. **Επενδύσεις μείζονος μεγέθους** - Αριθ. Απ. 108647/19-10-2016
2. **Ενισχύσεις μηχανολογικού εξοπλισμού** - Αριθμ. Απ. 108646/19-10-2016
3. **Νέες ανεξάρτητες ΜΜΕ** - Αριθμ. Απ. 108644/19-10-2016
4. **Γενική Επιχειρηματικότητα** - Αριθμ.Απ/ 108645/19-10-2016

Ο Αναπτυξιακός Νόμος ν. 4399/2016 «Θεσμικό πλαίσιο για τη σύσταση καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας» αποτελεί το βασικό εργαλείο της χώρας για την ενίσχυση επενδυτικών δραστηριοτήτων και οι βασικές επιδιώξεις του αποτελούν:

- Η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας με έμφαση στην απασχόληση εκπαιδευμένου ανθρώπινου δυναμικού
- Η προώθηση της ισόρροπης και βιώσιμης ανάπτυξης με έμφαση στην περιφερειακή σύγκλιση
- Η υποστήριξη περιοχών με μειωμένη αναπτυξιακή δυναμική και τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων
- Η επανεκβιομηχάνιση της χώρας
- Η αύξηση της εξωστρέφειας και της καινοτομικότητας των επιχειρήσεων
- Η βελτίωση του τεχνολογικού επιπέδου και της ανταγωνιστικότητας
- Η εξοικονόμηση των φυσικών πόρων
- Η ανάπτυξη δικτύων, συνεργειών, συνεταιριστικών πρωτοβουλιών
- Η στήριξη της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας
- Η διαμόρφωση μιας νέας εξωστρεφούς εθνικής ταυτότητας (branding)
- Η ενίσχυση της υγιούς και στοχευμένης επιχειρηματικότητας
- Η προσέλκυση Ξένων Άμεσων Επενδύσεων
- Η εξασφάλιση καλύτερης θέσης της χώρας στο Διεθνή Καταμερισμό Εργασίας

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΥΠΑΓΟΜΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Δικαιούχοι των ενισχύσεων είναι οι επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες ή έχουν υποκατάστημα στην ελληνική επικράτεια κατά τη χρονική στιγμή έναρξης εργασιών του επενδυτικού σχεδίου και έχουν μία από τις ακόλουθες μορφές:

- ✓ **Ατομικές επιχειρήσεις**
- ✓ **Εμπορικές εταιρείες**
- ✓ **Συνεταιρισμοί**
- ✓ **Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ.Επ.)**, Ομάδες Παραγωγών (ΟΠ), Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (ΑΣ) και Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις (ΑΕΣ).
- ✓ **Δημόσιες και δημοτικές επιχειρήσεις** στις οποίες, δεν έχει ανατεθεί η εξυπηρέτηση δημόσιου σκοπού, δεν έχουν μονοπωλιακό χαρακτήρα και δεν επιχορηγούνται από το δημόσιο για το διάστημα τήρησης των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων.
- ✓ **Κοινοπραξίες**, εφόσον είναι καταχωρημένες στο ΓΕΜΗ
- ✓ **Υπό ίδρυση ή υπό συγχώνευση (ανεξάρτητες) εταιρείες**, εφόσον έχουν ολοκληρώσει τις διαδικασίες δημοσιότητας πριν την έναρξη εργασιών του επενδυτικού σχεδίου.

ΚΛΑΔΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Επιλέξιμοι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας, είναι εκείνοι της μεταποίησης και μεγάλο μέρος των κλάδων παροχής διεθνώς εμπορεύσιμων υπηρεσιών και προϊόντων υπό την προϋπόθεση της συμβατότητάς τους με τον ΓΑΚ (Κανονισμός 651/2014), όπως ενδεικτικά:

- ✓ Επενδύσεις πρωτογενή τομέα

- ✓ Μεταποιητικές επιχειρήσεις
- ✓ Τεχνολογία Πληροφορικής και Επικοινωνιών
- ✓ Τουρισμός
- ✓ Logistics

ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΎψΟΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΑΝΑ ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Το ελάχιστο ύψος επένδυσης ορίζεται στις:

- ✓ 50.000€ για τις ΚΟΙΝΣΕΠ,
- ✓ 100.000€ για πολύ μικρές επιχειρήσεις
- ✓ 150.000€ για μικρές επιχειρήσεις,
- ✓ 250.000€ για μεσαίες επιχειρήσεις και για cluster,
- ✓ 500.000€ για μεγάλες επιχειρήσεις

Τα κριτήρια καθορισμού του μεγέθους των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ) αποτυπώνονται στον ακόλουθο πίνακα.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΜΕΓΑΛΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	ΜΕΣΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	ΜΙΚΡΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ
Προσωπικό	>250 άτομα	<250 άτομα	<50 άτομα	0<άτομα<10
Ετήσιος Κύκλος Εργασιών ή Ετήσιος Ισολογισμός	>€50.000.000 ή >€43.000.000	<€50.000.000 ή <€43.000.000	<€10.000.000 ή <€10.000.000	<€2.000.000 ή <€2.000.000

ΑΝΩΤΑΤΟ ΎψΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Το ανώτατο ύψος ενίσχυσης στο πλαίσιο του Αναπτυξιακού Νόμου είναι:

- ✓ **10 εκατ. ευρώ** ανά υποβαλλόμενο επενδυτικό σχέδιο για μία επιχείρηση,
- ✓ **20 εκατ. ευρώ** συνολικά για μεμονωμένη επιχείρηση η οποία υποβάλλει περισσότερα του ενός επενδυτικά σχέδια,
- ✓ **30 εκατ. ευρώ** για κάθε όμιλο επιχειρήσεων (συνεργαζόμενες ή συνδεδεμένες εταιρείες).

ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ

Στον Αναπτυξιακό Νόμο έχουν τη δυνατότητα να υπαχθούν υφιστάμενες, νέες ή υπό σύσταση επιχειρήσεις των οποίων τα επενδυτικά σχέδια θα πρέπει να έχουν τον χαρακτήρα **αρχικής επένδυσης** και συγκεκριμένα να πληρούν μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Δημιουργία νέας μονάδας	Ίδρυση νέας επιχείρησης ή δημιουργία νέας μονάδας υφιστάμενης επιχείρησης
Επέκταση της δυναμικότητας υφιστάμενης μονάδας	Η πρόσθετη δυναμικότητα της μονάδας λόγω του επενδυτικού σχεδίου μπορεί να γίνει αποδεκτή μόνον εφόσον η υφιστάμενη δυναμικότητα της μονάδας μπορεί να πιστοποιηθεί από επίσημα στοιχεία τεκμηρίωσης.
Διαφοροποίηση της παραγωγής μιας μονάδας	Διαφοροποίηση της παραγωγής μιας μονάδας σε προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν έχουν παραχθεί ποτέ σε αυτήν, με τον όρο ότι οι επιλέξιμες δαπάνες υπερβαίνουν τουλάχιστον κατά 200% τη λογιστική αξία των στοιχείων ενεργητικού που χρησιμοποιούνται εκ νέου, όπως έχει καταγραφεί στο οικονομικό έτος που προηγείται της αίτησης υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου
Θεμελιώδης αλλαγή	Θεμελιώδης αλλαγή του συνόλου της παραγωγικής διαδικασίας υφιστάμενης μονάδας, με τον όρο ότι οι επιλέξιμες δαπάνες υπερβαίνουν τις αποσβέσεις κατά τη διάρκεια των τριών προηγούμενων οικονομικών ετών των στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται με τη δραστηριότητα, η οποία πρόκειται να εκσυγχρονιστεί
Απόκτηση του συνόλου των στοιχείων ενεργητικού	Απόκτηση του συνόλου των στοιχείων ενεργητικού, που ανήκουν σε επιχειρηματική εγκατάσταση που έχει κλείσει και η οποία αγοράζεται από επενδυτή που δε σχετίζεται με τον πωλητή και αποκλείει την απλή εξαγορά των μετοχών μιας επιχείρησης

ΕΙΔΗ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Μέσω του Αναπτυξιακού Νόμου οι επενδυτές επωφελούνται με τα παρακάτω είδη ενίσχυσης:

ΕΙΔΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Φορολογική Απαλλαγή	Απαλλαγή καταβολής φόρου εισοδήματος επί των πραγματοποιημένων προ φόρου κερδών, τα οποία προκύπτουν από το σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης, αφαιρουμένων του φόρου που αναλογεί στα κέρδη που διανέμονται ή αναλαμβάνονται από τους εταίρους. <u>Υπολογισμός:</u> % επί της αξίας των ενισχυόμενων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου ή επί της αξίας του καινούριου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού που αποκτάται με χρηματοδοτική μίσθωση και συνιστά ισόποσο αποθεματικό
Επιχορήγηση	Δωρεάν παροχή από το Δημόσιο χρηματικού ποσού για την κάλυψη τμήματος των επιλέξιμων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου που ορίζεται ως ποσοστό αυτών.
Επιδότηση Χρηματοδοτικής Μίσθωσης	Κάλυψη τμήματος των καταβαλλόμενων δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης για την απόκτηση καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού <u>Υπολογισμός:</u> % επί της αξίας απόκτησης αυτών που εμπεριέχεται στις καταβαλλόμενες δόσεις <u>Μένιστη διάρκεια:</u> 7 έτη.
Επιδότηση Κόστους Δημιουργούμενης Απασχόλησης	Κάλυψη μέρους του μισθολογικού κόστους (Αρ. 2, παρ. 31 ΓΑΚ) των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται και συνδέονται με το επενδυτικό σχέδιο και οι οποίες δε λαμβάνουν καμία άλλη κρατική ενίσχυση
Σταθεροποίηση συντελεστή φορολογίας εισοδήματος	Σταθεροποίηση συντελεστή φορολογίας εισοδήματος (φορολογικό σύστημα), σύμφωνα με την παρ. 1 του Άρ. 67. Εφαρμόζεται σε επενδύσεις άνω των 20 εκ. ευρώ
Χρηματοδότηση Επιχειρηματικού Κινδύνου μέσω Ταμείου Συμμετοχών	<ul style="list-style-type: none"> – Ίδια κεφάλαια ή οιονεί ίδια κεφάλαια ή επενδυτική χορηγία για την παροχή επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου άμεσα ή έμμεσα σε επιλέξιμες επιχειρήσεις, – Δάνεια για την παροχή επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου άμεσα ή έμμεσα σε επιλέξιμες επιχειρήσεις
Ταχεία αδειοδότηση	✓

ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Ο Αναπτυξιακός Νόμος διαρθρώνεται σε καθεστώτα ενίσχυσης μέσω των οποίων προκηρύσσονται και αξιολογούνται τα επενδυτικά σχέδια ανάλογα με το είδος της επένδυσης, το μέγεθος και την κατηγορία της επιχείρησης, καθώς επίσης και τον τρόπο που επιλέγει ο επενδυτής να ενισχυθεί το Επενδυτικό Σχέδιό του.

Στον πίνακα που ακολουθεί περιγράφονται συνοπτικά τα βασικά χαρακτηριστικά ανά καθεστώς ενίσχυσης.

ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΙΔΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
Ενισχύσεις Μηχανολογικού Εξοπλισμού	Δημιουργία πλαισίου ενισχύσεων περιορισμένου εύρους με ιδιαίτερα απλοποιημένες διαδικασίες. Ελκυστικό για επιχειρήσεις που επιθυμούν ταχεία ένταξη, με ελάχιστα κριτήρια, χωρίς διαγωνιστική διαδικασία και καταβολή της ενίσχυσης άμεσα	<ul style="list-style-type: none"> • Φορολογική απαλλαγή 	Άμεση αξιολόγηση
Γενική Επιχειρηματικότητα	Απευθύνεται στο σύνολο των επιχειρήσεων και αποτελεί το βασικό πλαίσιο μέσω του οποίου θα ενισχυθούν επενδυτικές δαπάνες υφιστάμενων επιχειρήσεων.	<ul style="list-style-type: none"> • Φορολογική απαλλαγή • Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης • Επιδότηση μισθολογικού κόστους • Για τις Ειδικές Κατηγορίες: Επιχορήγηση 70% επί του προβλεπόμενου ύψους ενίσχυσης 	Συγκριτική αξιολόγηση
Νέες ανεξάρτητες ΜΜΕ	Παρέχεται ένα πλήρες πλαίσιο κινήτρων αποκλειστικά σε νεοσύστατες ή σε υπό ίδρυση ανεξάρτητες ΜΜΕ που προτίθενται να πραγματοποιήσουν αρχική επένδυση σε κάποιον από τους επιλέξιμους κλάδους του νόμου	<ul style="list-style-type: none"> • Φορολογική απαλλαγή • Επιχορήγηση 70% επί του προβλεπόμενου ύψους ενίσχυσης • Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης • Επιδότηση μισθολογικού κόστους • Για τις Ειδικές Κατηγορίες: Επιχορήγηση 100% επί του προβλεπόμενου ύψους ενίσχυσης 	Συγκριτική αξιολόγηση

ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ ΣΤΟΧΟΣ	ΕΙΔΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
Επιχειρηματικότητα Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων	Παρέχεται ένα πλήρες πλαίσιο κινήτρων αποκλειστικά σε ΜΠΜΕ που προτίθενται να πραγματοποιήσουν αρχική επένδυση σε κάποιον από τους επιλέξιμους κλάδους του νόμου	<ul style="list-style-type: none"> Φορολογική απαλλαγή Επιχορήγηση 70% επί του προβλεπόμενου ύψους ενίσχυσης Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης Επιδότηση μισθολογικού κόστους Για τις Ειδικές Κατηγορίες: Επιχορήγηση 100% επί του προβλεπόμενου ύψους ενίσχυσης 	Συγκριτική αξιολόγηση
Επενδύσεις Καινοτομικού Χαρακτήρα για ΜΜΕ	Απευθύνεται σε ΜΜΕ για την πραγματοποίηση επενδυτικών σχεδίων που θα αποσκοπούν στην παραγωγή καινοτόμων προϊόντων ή την εισαγωγή οργανωτικών και διαδικαστικών καινοτομιών	<ul style="list-style-type: none"> Φορολογική απαλλαγή Επιχορήγηση 70% επί του προβλεπόμενου ύψους ενίσχυσης Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης Επιδότηση μισθολογικού κόστους Για τις Ειδικές Κατηγορίες: Επιχορήγηση 100% επί του προβλεπόμενου ύψους ενίσχυσης 	Συγκριτική αξιολόγηση
Συνέργειες και δικτύσεις	Στόχος είναι, μέσω της ενίσχυσης κοινών δράσεων, η προώθηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στα clusters, και η διασπορά της συνεργατικής κουλτούρας στην ελληνική επιχειρηματικότητα. Συμμετοχή επιχειρήσεων, αλλά και οργανισμών έρευνας και διάδοσης γνώσεων, μη κερδοσκοπικών οργανισμών και άλλων συναφών οικονομικών παραγόντων	<ul style="list-style-type: none"> Επιχορήγηση Φορολογική απαλλαγή Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης Επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης 	Συγκριτική αξιολόγηση
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί – ταμεία συμμετοχών	Σύσταση Ταμείων Συμμετοχών ή περαιτέρω ειδικότερων Ταμείων με συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου με στόχο την αύξηση του καινοτομικού περιεχομένου των ελληνικών επιχειρήσεων και της δυνατότητάς τους για εξαγωγές, καθώς και την αύξηση της απασχόλησης	<ul style="list-style-type: none"> Επενδύσεις ιδίων ή οιονεί ιδίων κεφαλαίων Δάνεια 	Οι διαδικασίες καθορίζονται από συμφωνία Δημοσίου – Διαχειριστών
Ολοκληρωμένα χωρικά και κλαδικά σχέδια - αλυσίδες αξίας	Στόχους αποτελούν η αύξηση, η προστασία της απασχόλησης, καθώς και η περιφερειακή σύγκλιση μέσω της αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων μιας περιοχής και της ενίσχυσης των τοπικών διασυνδέσεων. Απευθύνεται σε επιχειρήσεις και cluster που συμμετέχουν σε κλαδικά ή τοπικά παραγωγικά συστήματα ή σε επιμέρους παραγωγικές αλυσίδες αξίας, με υποχρεωτική συμμετοχή τουλάχιστον 8 φορέων	<ul style="list-style-type: none"> Φορολογική απαλλαγή Επιχορήγηση (με την εξαίρεση των μεγάλων επιχειρήσεων) Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης Επιδότηση κόστους δημιουργούμενης απασχόλησης 	Σύμφωνα με την απόφαση προκήρυξης
Επενδύσεις Μείζονος Μεγέθους	Στόχος είναι η δημιουργία ενός ασφαλούς επενδυτικού περιβάλλοντος, το οποίο θα διευκολύνει την υλοποίηση πολύ μεγάλων επενδυτικών σχεδίων με στόχο την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και τη μεταφορά γνώσης και τεχνογνωσίας. Απευθύνεται σε επιχειρήσεις που υλοποιούν επενδυτικά σχέδια άνω των 20.000.000€ και δημιουργούν δύο τουλάχιστον θέσεις εργασίας ανά ένα εκατομμύριο επιλέξιμης επένδυσης	<ul style="list-style-type: none"> Διαδικασία επιτάχυνσης αδειοδότησης Παγιοποίηση συντελεστή φορολογίας εισοδήματος για 12 έτη Εναλλακτικά, ο φορέας της επένδυσης μπορεί να κάνει χρήση της φορολογικής απαλλαγής με ποσοστό ενίσχυσης 10% και έως του ποσού των 5.000.000 ευρώ 	Άμεση αξιολόγηση

ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ - άρθρο 12

Ο Αναπτυξιακός Νόμος παρέχει το κίνητρο της επιχορήγησης όταν η επιχείρηση ή το επενδυτικό σχέδιο εντάσσεται σε μία τουλάχιστον από τις ακόλουθες κατηγορίες του άρθρου 12 του Ν.4399/2016.

- ✓ **Εξωστρεφείς:** ΜΜΕ οι οποίες αύξησαν την εξωστρέφειά τους (δηλ. το λόγο αξίας των εξαγωγών τους προς τον κύκλο εργασιών τους) είτε σε ποσοστό τουλάχιστον 10% κατά μέσο όρο την τελευταία τριετία, είτε σε ποσοστό τουλάχιστον 5% κατά μέσο όρο την τελευταία τριετία εφόσον οι εξαγωγές τους καταλαμβάνουν περισσότερο από το 70% του κύκλου εργασιών τους το τρίτο έτος πριν το έτος υποβολής της αίτησης υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου, είτε και

χωρίς την προϋπόθεση αύξησης της εξωστρέφειάς τους, εφόσον οι εξαγωγές τους καταλαμβάνουν περισσότερο από το 85% του κύκλου εργασιών το τρίτο έτος πριν το έτος υποβολής της αίτησης υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου

- ✓ **Καινοτόμες:** ΜΜΕ των οποίων οι δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης έχουν υπερβεί το 10% του συνόλου των λειτουργικών τους δαπανών, για ένα (1) τουλάχιστον έτος από τα τρία (3) τελευταία
- ✓ Ανεξάρτητες ΜΜΕ, οι οποίες προβαίνουν σε **διαδικασία συγχώνευσης** μετά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου, είτε με απορρόφηση είτε με δημιουργία νέας εταιρείας, αποκλειόμενης ρητά της εξαγοράς
- ✓ ΜΜΕ οι οποίες παρουσιάζουν **αύξηση της απασχόλησής τους** (με βάση τις Ετήσιες Μονάδες Εργασίας) σε ποσοστό τουλάχιστον 10% την τελευταία τριετία.
- ✓ Συνεταιρισμοί, Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ.Επ.) καθώς και Ομάδες Παραγωγών και Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις
- ✓ Επιχειρήσεις των οποίων τα επενδυτικά σχέδια υλοποιούνται σε έναν από τους κλάδους Τεχνολογίας, Πληροφορικής, Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) και **Αγροδιατροφής**, ως κύριο κλάδο δραστηριότητάς τους
- ✓ Επιχειρήσεις οι οποίες επιτυγχάνουν **αυξημένη προστιθέμενη αξία**, όπως αυτή προσδιορίζεται από την ΕΛΣΤΑΤ
- ✓ Επιχειρήσεις των οποίων το υπαγόμενο επενδυτικό σχέδιο υλοποιείται σε Βιομηχανικές και Επιχειρηματικές Περιοχές (Β.Ε.ΠΕ.), Επιχειρηματικά Πάρκα (Ε.Π.) (εξαιρουμένων των Επιχειρηματικών Πάρκων Ενδιάμεσου Βαθμού Οργάνωσης - Ε.Π.Ε.Β.Ο.), Τεχνολογικά Πάρκα και Θύλακες Υποδοχής Καινοτόμων Δραστηριοτήτων (Θ.Υ.Κ.Τ.) και δεν αφορούν σε εκσυγχρονισμό ή επέκταση υφιστάμενων δομών της ενισχυόμενης επιχείρησης. Ειδικότερα, ενισχύονται τα επενδυτικά σχέδια ίδρυσης νέων μονάδων ή τα επενδυτικά σχέδια υφιστάμενων μονάδων για νέα οικονομική δραστηριότητα εντός του χώρου υποδοχής
- ✓ Επιχειρήσεις των οποίων το επενδυτικό σχέδιο υλοποιείται σε **Ειδικές Περιοχές:** ορεινή, παραμεθόρια, νησιωτική με πληθυσμό λιγότερο των 3.100 κατοίκων, περιοχές με μείωση μόνιμου πληθυσμού σε ποσοστό > 30% και σε **περιοχές με ιδιαίτερα αυξημένες μεταναστευτικές ροές** (Αγαθονήσι, Κάλυμνος, Καστελόριζο, Κως, Λέρος, Λέσβος, Σάμος, Σύμη, Χίος).

ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Ο Χάρτης Περιφερειακών Ενισχύσεων (Χ.Π.Ε.) παρουσιάζει τα ανώτατα ποσοστά ενίσχυσης στο πλαίσιο του Αναπτυξιακού Νόμου ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης (μεγάλη, μεσαία, μικρή) και τον τόπο υλοποίησης της επένδυσης.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΟΠΟΥ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (NUTS 3)		ΜΕΓΑΛΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΜΙΚΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
Περιφέρεια Ανατ. Μακεδονίας & Θράκης		35%	45%	55%
Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας		35%	45%	55%
Περιφέρεια Θεσσαλίας		35%	45%	55%
Περιφέρεια Ηπείρου		35%	45%	55%
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας		35%	45%	55%
Περιφέρεια Πελοποννήσου		35%	45%	55%
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου		35%	45%	55%
Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας		25%	35%	45%
Περιφέρεια Ιονίων Νήσων		25%	35%	45%
Περιφέρεια Κρήτης		25%	35%	45%
Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας		25%	35%	45%
Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου		20%	30%	40%
Περιφέρεια Αττικής	Κεντρικός, Βόρειος, Δυτικός, Νότιος Τομέας Αθηνών, Ανατολική Αττική	10%	20%	30%
	Δυτική Αττική / Πειραιάς, Νήσοι	20%	30%	40%

1.3.1 ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020 - HORIZON 2020 (2014-2020)

Το πρόγραμμα "Ορίζοντας 2020" (Horizon 2020) αποτέλεσε το χρηματοδοτικό πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία καλύπτοντας την περίοδο 2014-2020, με προϋπολογισμό περίπου 80 δις. ευρώ. Το πρόγραμμα υποστηρίζει τη στρατηγική "Ευρώπη 2020" που αναδεικνύει την έρευνα και την καινοτομία ως κεντρικούς μοχλούς για την έξυπνη, βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη, στοχεύοντας παράλληλα στην αποτελεσματική αντιμετώπιση σημαντικών κοινωνικών προκλήσεων.

Οι τρεις κύριοι βασικοί άξονες του προγράμματος είναι:

- **Επιστημονική Αριστεία** (Excellent Science): Επιστημονική έρευνα παγκόσμιου επιπέδου με στόχο την προσέλκυση στην ΕΕ των καλύτερων επιστημόνων.
- **Βιομηχανική Υπεροχή** (Industrial Leadership): Στρατηγική επένδυση σε τεχνολογίες-κλειδιά, όπως νανοτεχνολογία-μικροηλεκτρονική, συμμετοχή ιδιωτικού τομέα, δημιουργία καινοτόμων επιχειρήσεων.
- **Κοινωνικές Προκλήσεις** (Societal Challenges): Αντιμετώπιση σημαντικών κοινωνικών προκλήσεων, όπως η γήρανση πληθυσμού, εξάντληση ενεργειακών πόρων, αντιμετώπιση κλιματικής αλλαγής.

Εκτός από τους ανωτέρω τρεις άξονες ο Ορίζοντας 2020 περιλαμβάνει και δύο ειδικούς στόχους:

- Ειδικός στόχος: **Διάδοση της αριστείας και διεύρυνση της συμμετοχής**
- Ειδικός στόχος: **Επιστήμη μαζί με την κοινωνία και για την κοινωνία**

Το πρόγραμμα Ορίζοντας 2020 είναι ανοικτό σε όλους τους δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, ακόμα και σε οργανισμούς ή άτομα εκτός ΕΕ που ενδιαφέρονται να εργαστούν στην Ευρώπη.

1.3.2 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ (LIFE)

Το Πρόγραμμα LIFE, αποτελεί το σημαντικότερο Χρηματοδοτικό Μέσο για το Περιβάλλον και έχει ως κύριο σκοπό τη χρηματοδότηση και υποβοήθηση της εφαρμογής της Κοινοτικής περιβαλλοντικής πολιτικής και νομοθεσίας. Μετά από περισσότερα από 22 χρόνια 3,4 δις € και 4.170 έργα LIFE, το Πρόγραμμα συνεχίζει να χρηματοδοτεί δράσεις για την προστασία της φύσης, το περιβάλλον και το κλίμα. Για την περίοδο 2014 – 2020 ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος LIFE είναι **3,46 δις €**.

Οι γενικοί στόχοι του Προγράμματος LIFE είναι οι ακόλουθοι:

- Να συμβάλει στη στροφή προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, με αποδοτικότητα των πόρων και ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος, στην προστασία και στη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος, καθώς και στην ανάσχεση και αντιστροφή της απώλειας της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένης της στηρίξεως του δικτύου Natura 2000, και στην αντιμετώπιση της υποβάθμισης των οικοσυστημάτων.
- Να βελτιώσει την ανάπτυξη, την υλοποίηση και την επιβολή της περιβαλλοντικής και κλιματικής πολιτικής και νομοθεσίας της Ένωσης καθώς και να ευνοήσει και να προωθήσει την ολοκλήρωση και την ενσωμάτωση περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων σε άλλες πολιτικές της Ένωσης και στην πρακτική του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, μεταξύ άλλων και μέσω της αύξησης των δυνατοτήτων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.
- Να υποστηρίξει τη βελτίωση της περιβαλλοντικής και κλιματικής διακυβέρνησης σε όλα τα επίπεδα, συμπεριλαμβανομένης της βελτιωμένης συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών, των ΜΚΟ και τοπικών παραγόντων.
- Να υποστηρίξει την υλοποίηση του 7ου Περιβαλλοντικού Προγράμματος Δράσης και την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

Επιδίδοντας τους εν λόγω στόχους, το Πρόγραμμα LIFE θα συμβάλει στη βιώσιμη ανάπτυξη και στην επίτευξη των στόχων και σκοπών της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», του 7ου Περιβαλλοντικού Προγράμματος Δράσης και άλλων ευρωπαϊκών Στρατηγικών και Σχεδίων Δράσης.

Για την τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο το Πρόγραμμα LIFE χωρίζεται σε **δύο Υποπρογράμματα**:

Το υποπρόγραμμα «**Περιβάλλον**» καλύπτει **τρεις τομείς προτεραιότητας**:

- «Περιβάλλον και Αποδοτικότητα Πόρων»
- «Φύση και Βιοποικιλότητα»
- «Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση»

Το υποπρόγραμμα «**Δράση για το Κλίμα**» έχει **τρεις τομείς προτεραιότητας**:

- «Μετριασμός της Κλιματικής Αλλαγής»
- «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή»
- «Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση»

1.3.3 COST – ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Το πρόγραμμα COST έχει ως στόχο να διευκολύνει τη διαδικασία της ανακάλυψης επιστημονικών εξελίξεων που οδηγούν σε νέες ιδέες και προϊόντα. Με τον τρόπο αυτό, συμβάλλει στην ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας της Ευρώπης.

Το πρόγραμμα COST αποτελεί το μακροβιότερο ευρωπαϊκό πλαίσιο στήριξης της διεθνούς συνεργασίας μεταξύ των ερευνητών, μηχανικών και επιστημόνων σε ολόκληρη την Ευρώπη. Το COST προβλέπει και συμπληρώνει τις δράσεις των προγραμμάτων-πλαισίων της ΕΕ, αποτελώντας έτσι μια «γέφυρα» προς τις επιστημονικές κοινότητες και χώρες κάλυψης του COST. Επίσης, αυξάνει την κινητικότητα των ερευνητών σε όλη την Ευρώπη και προωθεί τη δημιουργία επιστημονικής αριστείας.

Οι δράσεις COST αποτελούν ένα ευέλικτο, γρήγορο, αποτελεσματικό και αποδοτικό μέσο δικτύωσης για ερευνητές, μηχανικούς και μελετητές αφού επιτρέπουν τη συνεργασία και τον συντονισμό ερευνητικών δραστηριοτήτων που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο. Οι δράσεις COST επιτρέπουν στους ευρωπαϊούς ερευνητές να αναπτύξουν από κοινού τις δικές τους ιδέες σε οποιοδήποτε τομέα της επιστήμης και της τεχνολογίας.

Οι δράσεις COST υλοποιούνται μέσω μιας σειράς εργαλείων δικτύωσης, όπως **συναντήσεις, ομάδες εργασίας, συνέδρια, ημερίδες, δημοσιεύσεις, βραχυχρόνιες επιστημονικές αποστολές και δραστηριότητες διάδοσης των αποτελεσμάτων τους**. Το COST χρηματοδοτεί όλες τις παραπάνω δραστηριότητες. Δεν χρηματοδοτεί την έρευνα αυτή καθαυτή.

Η αποστολή του συνίσταται στη μείωση του κατακερματισμού των ευρωπαϊκών επενδύσεων για την έρευνα και στο άνοιγμα του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE) στη διεθνή συνεργασία. Ο ρόλος που διαδραματίζει το COST στην οικοδόμηση του EXE είναι σημαντικός, καθώς συμπληρώνει τις δράσεις των Προγραμμάτων Πλαισίων της Ε.Ε., προωθεί την κινητικότητα των ερευνητών και ενισχύει την επιστημονική αριστεία, πρακτικά σε όλους τους τομείς χωρίς διάκριση.

Τα οφέλη για τους Έλληνες ερευνητές που συμμετέχουν είναι πολλαπλά. Μεταξύ αυτών, η ενίσχυση της εξωστρέφειας και η προστιθέμενη αξία μέσα από την Ευρωπαϊκή δικτύωση με ομάδες και εργαστήρια άλλων χωρών, η δυνατότητα πρόσβασης σε σημαντικά δεδομένα και υποδομές, η διεύρυνση των δυνατοτήτων μεταπτυχιακής εκπαίδευσης κ.λπ. Είναι χαρακτηριστικό ότι πολύ συχνά η συμμετοχή σε Δράσεις COST αποτελεί την πύλη εισόδου σε χρηματοδοτούμενα Ευρωπαϊκά Προγράμματα όπως αυτά του Η2020.

Επίσης, δίνοντας έμφαση στη νέα γενιά το COST διευκολύνει τους νέους ερευνητές μέσα από τη χαρακτηριστική bottom-up προσέγγιση, να διαμορφώσουν δικές τους Δράσεις COST στο αντικείμενο ενδιαφέροντός τους.

1.3.4 ΕΥΡΩΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ PRIMA

Κύριος στόχος της πρωτοβουλίας PRIMA (Partnership for Research and Innovation in the Mediterranean Area) είναι οικοδόμηση ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και η ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων για την αντιμετώπιση κρίσιμων προβλημάτων στους τομείς της **διαχείρισης των υδάτων** και των **αγρο-διατροφικών** συστημάτων στη Μεσόγειο, περιοχής ιδιαίτερα επιβαρυνμένης από την κλιματική αλλαγή, την αστικοποίηση, τη μετανάστευση και την πληθυσμιακή αύξηση.

Η πρωτοβουλία PRIMA, υλοποιείται μέσω ειδικού προγράμματος δεκαετούς διάρκειας (2018-2028) το οποίο εγκρίθηκε τον Ιούλιο του 2017 με απόφαση του Ε. Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σύμφωνα με το άρθρο 185 της Συνθήκης Λειτουργίας της Ε. Ένωσης (ΣΛΕΕ). Το συνολικό ύψος των κονδυλίων που θα διατεθούν στο πρόγραμμα αναμένεται να ανέλθει στα 490 εκ. ευρώ εκ των οποίων τα 220 εκ. ευρώ θα προέρχονται από το Πρόγραμμα Πλαίσιο της Ε. Ένωσης για την έρευνα και την καινοτομία, «Ορίζοντας 2020» και τα υπόλοιπα από εθνικούς πόρους των χωρών που συμμετέχουν στο PRIMA.

Η Ελλάδα συμμετέχει στο PRIMA με 10 εκ. € που εξασφαλίστηκαν από πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) για τη δεκαετία 2018-2028.

Στόχοι:

- Υποστήριξη για την ανάπτυξη και εφαρμογή καινοτόμων λύσεων για τη βελτίωση της αποδοτικότητας και της βιωσιμότητας της παραγωγής τροφίμων και της παροχής νερού στη λεκάνη της Μεσογείου για την προώθηση της ευημερίας και της ανάπτυξης του παραγωγικού δυναμικού στους εν λόγω τομείς.
- Υποστήριξη της σταθερότητας και της κοινωνικο-οικονομικής ανάπτυξης στην περιοχή της Μεσογείου, στο πλαίσιο μιας ενισχυμένης ευρωμεσογειακής συνεργασίας και της εξωτερικής πολιτικής της Ένωσης για τη Νότια Γειτονία.
- Υποστήριξη για τη δημιουργία θέσεων εργασίας βασισμένων στη γνώση και στις δεξιότητες, στην περιοχή της Μεσογείου.

Θεματικές προτεραιότητες:

- α) Βιώσιμη διαχείριση υδάτων στις ξηρικές και ημι-ξηρικές περιοχές της Μεσογείου
- β) Βιώσιμα γεωργικά συστήματα υπό τις περιβαλλοντικές πιέσεις της Μεσογείου
- γ) Μεσογειακές Αλυσίδες Αξίας στον τομέα των τροφίμων για την περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη.

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, ερευνητικούς φορείς, επιχειρήσεις του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, ανεξαρτήτως μεγέθους και λοιπούς φορείς που δραστηριοποιούνται στα ανωτέρω θέματα και περιλαμβάνει, κατά κύριο λόγο, την υλοποίηση έργων διεθνούς συνεργασίας.

1.3.5 COSME: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΙΣ Μ.Μ.Ε.

Το COSME είναι το πρόγραμμα της ΕΕ για την Ανταγωνιστικότητα των Επιχειρήσεων και των ΜΜΕ, με διάρκεια από το 2014 έως το 2020 και **προϋπολογισμό 2,3 δις €**. Το COSME υποστηρίζει τις ΜΜΕ στους ακόλουθους τομείς:

- Διευκόλυνση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση
- Υποστήριξη της διεθνοποίησης και της πρόσβασης στις αγορές
- Δημιουργία ενός περιβάλλοντος που ευνοεί την ανταγωνιστικότητα
- Προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος.

Το πρόγραμμα COSME υλοποιεί την πρωτοβουλία «Small Business Act» (SBA) Πράξη για τις Μικρές επιχειρήσεις η οποία αντικατοπτρίζει την πολιτική βούληση της Επιτροπής να αναγνωρίσει τον κεντρικό ρόλο των ΜΜΕ στην οικονομία της ΕΕ.

Ένας από τους βασικούς στόχους του προγράμματος COSME είναι να διευκολύνει την πρόσβαση στη χρηματοδότηση για τις ΜΜΕ σε διάφορες φάσεις του κύκλου ζωής τους: ίδρυση, επέκταση ή μεταβίβαση της. Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, η ΕΕ θα παράσχει δάνεια και κεφάλαια για επενδύσεις για τις ΜΜΕ.

- ✓ Μέσω του μηχανισμού εγγύησης δανείων, το πρόγραμμα θα χορηγήσει εγγυήσεις και αντεγγυήσεις σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (π.χ. εταιρείες εγγυήσεων, τράπεζες, εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης), ώστε να μπορούν να παρέχουν στις ΜΜΕ μεγαλύτερα δάνεια και χρηματοδοτικές μισθώσεις.
- ✓ Μέσω του μηχανισμού κεφαλαιακής συμμετοχής για την ανάπτυξη, το πρόγραμμα θα παρέχει κεφάλαιο επιχειρηματικού κινδύνου σε μετοχικά αμοιβαία κεφάλαια που επενδύουν σε ΜΜΕ κυρίως κατά τα στάδια επέκτασης και ανάπτυξης.

Η δυνατότητα χρηματοδότησης των Επιχειρήσεων στο πλαίσιο του COSME από τις ελληνικές τράπεζες γίνεται μέσω της υποστήριξης του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ) -βασικού πυλώνα του Επενδυτικού Σχεδίου για την Ευρώπη- και της εγγύησης που παρέχεται προς το «COSME Loan Guarantee Facility» από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕταΕ). Έτσι, οι ελληνικές τράπεζες μπορούν να κατευθύνουν κεφάλαια σε Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜμΕ), με κύριο χαρακτηριστικό τις σημαντικά μειωμένες απαιτήσεις για παροχή εξασφαλίσεων εκ μέρους των επιχειρήσεων, ώστε να στηριχθούν περισσότερες ΜμΕ που, σε διαφορετική περίπτωση, δεν θα ήταν σε θέση να λάβουν επαρκή χρηματοδότηση.

Τύπος Ενίσχυσης

❖ **Δάνεια** από €35.000 έως € 150.000 με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους (χαμηλές εξασφαλίσεις, 10ετής χρημ/ση) με κύριο σκοπό:

- Κεφάλαιο Κίνησης (Ανακυκλούμενο ή μόνιμου χαρακτήρα)
- Κεφάλαια χρηματοδότησης αγοράς παγίων (πάγια και άυλα)

Αν η χρημ/νη επιχείρηση δεν πληροί κανένα από τα κριτήρια επιλεξιμότητας του Προγράμματος InnovFin που απευθύνονται σε καινοτόμες επιχειρήσεις, το ύψος του δανείου μπορεί να ανέλθει:

- Έως €3 εκατ. (ή €1,5 εκατ. για επιχειρήσεις που εκτελούν οδικές εμπορευματικές μεταφορές), υπό την προϋπόθεση ότι η διάρκεια του δανείου δε θα υπερβαίνει τα 5 έτη
- Έως €1,5 εκατ. (ή €750.000 για επιχειρήσεις που εκτελούν οδικές εμπορευματικές μεταφορές), υπό την προϋπόθεση ότι η διάρκεια του δανείου θα είναι μεγαλύτερη των 5 ετών και δε θα υπερβαίνει τα 10 έτη.
- ❖ **Equity Facility for Growth:** το ΕΤαΕ επενδύσει σε συγκεκριμένα Funds, τα οποία δρουν ως χρηματοδοτικοί μεσάζοντες επενδύοντας επιχειρηματικά κεφάλαια σε ΜμΕ που βρίσκονται σε φάση επέκτασης/ανάπτυξης, ιδίως σε εκείνες που έχουν διεθνή παρουσία

Δικαιούχοι

- Πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ) ανεξαρτήτως κλάδου και νομικής μορφής (πλην εξαιρέσεων).

1.4.1 ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ II (ΤΕΠΙΧ II)

Η Σύσταση Ταμείου Χαρτοφυλακίου με την επωνυμία «**Ταμείο Επιχειρηματικότητας II**» πραγματοποιήθηκε στο τέλος του 2016 με την υπ. αριθμ. 7314/1819/29.11.2016 Υπουργική Απόφαση. Στόχος του Ταμείου είναι η ενίσχυση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση επενδυτικών κεφαλαίων και κεφαλαίων κίνησης, για την ίδρυση νέων, καινοτόμων, εξωστρεφών και δυναμικών επιχειρήσεων, για την ανάπτυξη υφιστάμενων επιχειρήσεων μέσω του τεχνολογικού και οργανωτικού εκσυγχρονισμού τους, την ενίσχυση της εξωστρέφειάς τους και την εισαγωγή καινοτομιών στην οργάνωση και λειτουργία τους, καθώς και για την ενδυνάμωση επιχειρήσεων ή άλλων οργανισμών που δραστηριοποιούνται στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας.

Στις 25/4/2018 δημοσιεύτηκε πρόσκληση της ΕΤΕΑΝ προς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς για τη Δράση «ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ – ΤΕΠΙΧ II» και το Δεκέμβριο 2018 ολοκληρώθηκε η διαδικασία επιλογής των 11 ΕΧΟ (Ενδιάμεσοι Χρηματοπιστωτικοί Οργανισμοί). Έως το 1^ο τρίμηνο 2019 ολοκληρώθηκε η υπογραφή των συμφωνιών και τον Μάρτιο 2019 ολοκληρώθηκε ο σχεδιασμός και ετέθησαν σε εφαρμογή τα πληροφοριακά συστήματα της ΕΤΕΑΝ, των ΕΧΟ και του ΠΣΚΕ οπότε και ενεργοποιήθηκε η Δράση «Επιχειρηματική Χρηματοδότηση ΤΕΠΙΧ II» με την έναρξη υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης μέσω του ΠΣΚΕ.

Οι αρχικοί δημόσιοι πόροι που δεσμεύθηκαν στο Ταμείο ανέρχονταν σε 366,3 εκ. € και μετά την διοχέτευση πόρων των 12 ΠΕΠ και την αύξηση των σχετικών πόρων του ΕΠΑνεΚ οι **συνολικοί πόροι του ΤΕΠΙΧ II** ανέρχονται σε **1.003.300.000 €** και οι επιμέρους συνεισφορές των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων έχουν ως εξής:

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Συνολικό ποσό συνεισφορών του ΕΠ που έχουν δεσμευθεί σύμφωνα με τη συμφωνία χρηματοδότησης
Ε.Π. ΕΠΑνεΚ	880.000.000
ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗ	50.000.000
ΠΕΠ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ	10.000.000
ΠΕΠ ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	10.000.000
ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑ	10.000.000
ΠΕΠ ΚΡΗΤΗ	10.000.000
ΠΕΠ ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	8.000.000
ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΣ	7.300.000
ΠΕΠ ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	5.000.000
ΠΕΠ ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	5.000.000
ΠΕΠ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	4.000.000
ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	2.000.000
ΠΕΠ ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	2.000.000
Συνολικοί πόροι ΤΕΠΙΧ II:	1.003.300.000

ΠΡΟΪΟΝΤΑ/ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Τα προϊόντα/ υποπρογράμματα που έχουν ενεργοποιηθεί είναι τα εξής:

- **Υποπρόγραμμα 1 (BF1):** Δάνεια Επενδυτικού Σκοπού
Αφορά σε επιχειρηματικά δάνεια για τη χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων, ύψους από 25.000 € έως 1.500.000 €
- **Υποπρόγραμμα 2 (BF2):** Κεφάλαια κίνησης ειδικού σκοπού
Αφορά σε δάνεια επιχειρηματικής ανάπτυξης ειδικού σκοπού – (Κεφαλαίου Κίνησης για την ανάπτυξη / επέκταση της επιχείρησης), ύψους από 10.000 € έως 500.000 € συσχετιζόμενο με τον κύκλο εργασιών, με στόχο την κάλυψη αναγκών αναπτυξιακού χαρακτήρα.
- **Υποπρογράμματα 3 & 4 (BF3, BF4):** Κεφάλαια Κίνησης COVID-19
Αφορά στην παροχή Κεφαλαίων Κίνησης άτοκα, με επιδότηση επιτοκίου στο 100% για δύο χρόνια, λόγω πανδημίας COVID-19. Το ύψος του δανείου ανέρχεται έως το 50% του κύκλου εργασιών της επιχείρησης ή έως το 50% των παραγγελιών του τρέχοντος έτους. Για νεοϊδρυόμενες επιχειρήσεις έως το 50% των παραγγελιών του τρέχοντος έτους ή το 80% των επί πιστώσει αγορών.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Δικαιούχοι για τα Υποπρογράμματα 1 και 2: Υπό σύσταση, νεοσύστατες, νέες και υφιστάμενες, πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Για τα Υποπρογράμματα 3 και 4: Νεοσύστατες, νέες και υφιστάμενες, πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις οι οποίες υφίστανται τις δυσμενείς επιπτώσεις από την εξάπλωση του COVID – 19, βάσει συγκεκριμένων Κωδικών δραστηριότητας (ΚΑΔ).

Το Υποπρόγραμμα 4 αφορά αποκλειστικά επιχειρήσεις που έχουν υποβάλει αίτηση δανειοδότησης στο πλαίσιο του Υποπρογράμματος 3, αλλά δεν εγκρίθηκε καμία εκ των αιτήσεών τους λόγω μη διαθεσιμότητας πόρων.

1.4.2 ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΤΑΕΣΥΜ/ EQUIFUND)

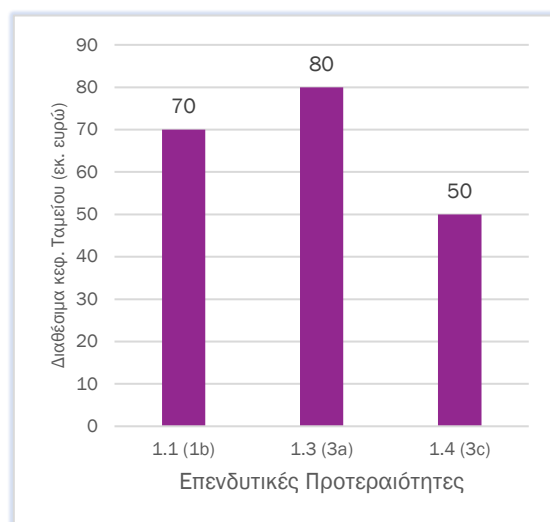
Το ΤΑΕΣΥΜ είναι Ταμείο Χαρτοφυλακίου προς όφελος των επιχειρήσεων που συστάθηκε με την ΑΠ 7428/1829/2-12-16 Υπουργική Απόφαση. Καθήκοντα διαχείρισης και δικαιούχος αναλαμβάνει το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων EIF μέσω Συμφωνίας Χρηματοδότησης με το Ελληνικό Δημόσιο (22/12/2016). Σκοπός είναι η αντιμετώπιση της ανεπάρκειας της αγοράς μέσω επένδυσης σε επιχειρήσεις με την παροχή επιχειρηματικών κεφαλαίων (Venture Capital/ Private Equity Funds) σε συνεργασία με επιλεγμένους Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς (ΕΧΟ).

Έχουν συσταθεί τα ακόλουθα (υπο-)Ταμεία:

- ✓ Ταμείο Καινοτομίας (Innovation Window)
- ✓ Ταμεία Επιχειρηματικής Ανάπτυξης – Μετοχικών Κεφαλαίων (Growth Window)
- ✓ Ταμεία Κεφαλαίων Σποράς και Σταδίων Εκκίνησης (Early Stage Window)

Το Ταμείο συστάθηκε με ΔΔ 200 εκ.€ που προέρχονται από 3 διαφορετικές επενδυτικές προτεραιότητες, λαμβάνοντας υπόψη το είδος κάθε Υπο-ταμείου και τη συνάφεια με τους ειδικούς στόχους.

Τον Μάρτιο 2017 εκδόθηκε πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και υπεγράφησαν 9 συμφωνίες με ΕΧΟ ύψους 190 εκ. € (ΔΔ). Στο ταμείο συνεπενδύουν με 258 εκ. € το EIF, ΕΙΒ, ΕΑΤ (πρώην ΕΤΕΑΝ) και ιδιώτες, οπότε συνολικά διατίθενται πόροι ύψους 448 εκ. €.

1.4.3 ΤΑΜΕΙΟ ΕΓΓΥΟΔΟΣΙΑΣ (EIF)

Το Ταμείο Εγγυοδοσίας (EIF) συστάθηκε τον Μάρτιο του 2020 με σκοπό τη χορήγηση εγγυήσεων σε ΜΜΕ για επενδυτικά δάνεια και αποτελεί σημαντικό χρηματοδοτικό εργαλείο για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και την επιχειρηματική ανάκαμψη. Στόχος του Ταμείου είναι η βελτίωση της πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση των επενδύσεων, παρέχοντας προστασία από πιθανές απώλειες μέσω της εγγύησης του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων (ΕΤαΕ/ EIF).

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ

Το εγγυοδοτικό κεφάλαιο του Ταμείου ανέρχεται σε **100 εκατ. ευρώ** και με την τραπεζική μόχλευση (5 επιχειρησιακές συμφωνίες με Τράπεζες για χορήγηση δανείων) δημιούργησε χαρτοφυλάκια δανείων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων αξίας πάνω από **500 εκατ. ευρώ**.

Οι πόροι του Ταμείου συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ελληνικό Δημόσιο, μέρος των οποίων προέρχεται από το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ)** - ΕΣΠΑ 2014-2020.

ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΕΣ

Επιλέξιμες είναι νέες και υφιστάμενες μικρομεσαίες επιχειρήσεις όλων των κλάδων της οικονομίας που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα υπό την προϋπόθεση τήρησης των όρων του Κανονισμού ήσσονος σημασίας (de minimis) ΕΕ 1407/2013.

ΕΙΔΗ ΔΑΝΕΙΩΝ

Μέσω του εργαλείου προβλέπονται νέα εγγυημένα, ευνοϊκά επενδυτικά δάνεια καθώς και νέα δάνεια κεφαλαίου κίνησης ειδικού σκοπού με αναπτυξιακό χαρακτήρα, χαμηλού επιτοκίου, μειωμένων εξασφαλίσεων και μεγαλύτερης περιόδου

αποπληρωμής, τα οποία θα επιτρέψουν στις ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις να προβούν σε επενδύσεις που θα αναβαθμίσουν την ανταγωνιστικότητά τους στις σύγχρονες οικονομικές συνθήκες.

ΜΕΓΙΣΤΟ ΎψΟΣ ΔΑΝΕΙΟΥ

Το μέγιστο ύψος κάθε δανείου είναι **1.875.000 ευρώ**, συναρτώμενο με τη χρονική διάρκεια αποπληρωμής του και υπό την προϋπόθεση τήρησης των όρων εφαρμογής του Κανονισμού ΕΕ 1407/2013 de minimis.

Τα δάνεια είναι διαθέσιμα για εκταμίευση μέχρι και τις 31.12.2023.

ΕΓΓΥΗΤΙΚΗ ΚΑΛΥΨΗ

Η εγγύηση καλύπτει το **80%** των ζημιών κάθε δανείου, με ανώτατο όριο **25%** για την κάλυψη των ζημιών στο σύνολο του χαρτοφυλακίου κάθε τράπεζας. Η μέγιστη διάρκεια της εγγύησης είναι 10 έτη.

Η εγγύηση παρέχεται με μηδενική προμήθεια εγγυοδοσίας. Το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης της ενίσχυσης (ΑΙΕ) είναι συνάρτηση του ύψους του δανείου και της χρονικής διάρκειας αποπληρωμής του και υπολογίζεται από την Τράπεζα κατά τη στιγμή χορήγησης του δανείου.

1.4.4 ΤΑΜΕΙΟ ΕΓΓΥΟΔΟΣΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ COVID-19 (ΕΑΤ)

Το «Ταμείο Εγγυοδοσίας Επιχειρήσεων COVID-19» δημιουργήθηκε το 2020 για να υποστηρίξει την πρόσβαση των επιχειρήσεων σε δανειακά κεφάλαια, μέσω της παροχής εγγυοδοσίας, σε χαρτοφυλάκιο με ανώτατο όριο. Στόχος του ταμείου είναι ο μετριασμός των επιπτώσεων της Πανδημίας COVID -19 στη λειτουργία των επιχειρήσεων, μέσω της ενίσχυσης της ρευστότητάς τους με δάνεια κεφαλαίου κίνησης.

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Τα συνολικά διαθέσιμα κεφάλαια των τριών κύκλων του Ταμείου ανέρχονται σε **2 δις ευρώ (1 δις ευρώ από τον Α΄ κύκλο, 780 εκ. € από τον Β΄ κύκλο και 220 εκ. € από τον Γ΄ κύκλο της Δράσης)**. Για την επιχορήγηση της προμήθειας εγγύησης, διατηρείται η χρηματοδοτική συνεισφορά πόρων ύψους έως 250 εκ. € μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Οι πόροι του Ταμείου συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ελληνικό Δημόσιο, μέρος των οποίων προέρχεται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ) 2014-2020.

1.4.5 ΤΑΜΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ (ΤΑΜΥΠΟΔ)

Το Ταμείο Υποδομών συστάθηκε στις 28/11/2017 και η αντίστοιχη συμφωνία χρηματοδότησης με την ΕΤΕπ υπεγράφη στις 17/12/2018. Σκοπός του ταμείου είναι η μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των χρηματοδοτικών μέσων για την κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού στους τομείς Εξοικονόμησης Ενέργειας, Περιβάλλοντος και Αστικής Ανάπτυξης. Το **Ταμείο Υποδομών, προϋπολογισμού 450 εκ. €** αξιοποιεί πόρους από διάφορες πηγές χρηματοδότησης ως εξής:

- ♦ Συγχρηματοδοτούμενοι πόροι του ΕΠΑΝΕΚ: ΔΔ 200 εκ. €
- ♦ Επιπρόσθετοι Εθνικοί πόροι: 200 εκ. €
- ♦ Επιπρόσθετοι Εθνικοί πόροι οι οποίοι προέρχονται από επιστροφές του χρηματοδοτικού εργαλείου JESSICA που λειτούργησε την ΠΠ 2007-2013: 50 εκ. € (κατ' εκτίμηση)

Όσον αφορά στην αξιοποίηση των πόρων του ΕΠΑΝΕΚ, αυτοί προέρχονται από **4 διαφορετικές Επενδυτικές Προτεραιότητες (4a, 4c, 6c, 6g)** στο πλαίσιο των αξόνων 01/01Σ (Ε.Π. 4a) και 03/03Σ, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους της κάθε επένδυσης και το είδος των τελικών αποδεκτών.

Στις 19/5/2018 δημοσιεύτηκε από την ΕΤΕπ η πρόσκληση υποβολής προτάσεων για την επιλογή έως τριών Ενδιάμεσων Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών (ΕΧΟ) με καταληκτική προθεσμία υποβολής τις 18/7/2018. Οι προτάσεις αξιολογήθηκαν και η επιλογή των ΕΧΟ έγινε τον Νοέμβριο του 2018 με τη σχετική απόφαση της Επενδυτικής Επιτροπής. Ακολούθησε η περίοδος διαπραγμάτευσης της ΕΤΕπ για την υπογραφή των Επιχειρησιακών Συμφωνιών με τους **τρεις ΕΧΟ**, οι οποίες υπεγράφησαν τον Μάιο του 2019 με την **Εθνική Τράπεζα**, τον Ιούλιο με την **Τράπεζα Πειραιώς** και τον Σεπτέμβριο με την **Κοινοπραξία Alpha Bank – Eurobank**.

Το 2020 προστέθηκε η δυνατότητα παροχής δανείων κεφαλαίου κίνησης σε εταιρείες των κλάδων Τουρισμού, Μεταφορών, Κατασκευών και Ενέργειας προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις από την πανδημία.

2.1 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2014-2020

2.1.1 ΓΕΝΙΚΑ

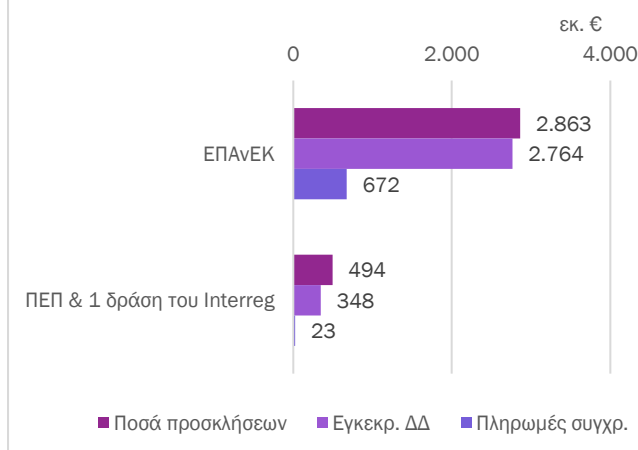
Από το σύνολο των 144 δράσεων κρατικών ενισχύσεων που αναλύθηκαν στην ενότητα 1.1 «Δράσεις Επιχειρηματικότητας ΕΣΠΑ 2014 – 2020», **εξαιρέθηκαν** στην παρούσα μελέτη συγκεκριμένες υποομάδες δράσεων, και συγκεκριμένα:

- Οι δράσεις κρατικών ενισχύσεων του **ΕΠΑΛΘ** και του **ΠΑΑ** που δεν εντάσσονται στις αρμοδιότητες της ΓΓΒ και φέρουν ούτως ή άλλως ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που τις διαχωρίζουν πλήρως από τις δράσεις – στόχους της ΕΥΔΕ-ΒΕΚ. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι οι δράσεις οριστικής παύσης αλιευτικών δραστηριοτήτων με καταστροφή των σκαφών, η υποχρεωτική προμήθεια ηλεκτρονικών συσκευών VMS, ERS και AIS κ.λπ.
- Οι δράσεις **“COVID”**, οι δράσεις δηλαδή που είχαν ως στόχο την ενίσχυση των επιχειρήσεων που «χτυπήθηκαν» περισσότερο από την πανδημία και είχαν ως στόχο όχι την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας ή της ανταγωνιστικότητας αλλά την υποστήριξη της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων για την δύσκολη αυτή περίοδο.
- Οι δράσεις που αφορούσαν τις Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (**ΟΧΕ**) συμπεριλαμβανομένων αυτών που αποσκοπούσαν στη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (**ΒΑΑ**), ως δράσεις τοπικού ενδιαφέροντος που επίσης ξεφεύγουν από την αρμοδιότητα της ΓΓΒ.
- Οι δράσεις που αφορούσαν την υποστήριξη Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (**ΚΑΛΟ**).
- Δράσεις ενίσχυσης **πληγέντων επιχειρήσεων από φυσικές καταστροφές**.
- Δράσεις επιχορήγησης επιχειρήσεων με σκοπό την **ενίσχυση της απασχόλησης**, αφού κύριος στόχος των δράσεων αυτών είναι η αύξηση της απασχόλησης και όχι η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας. Ουσιαστικά, όλο το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση** θεωρείται εκτός του ενδιαφέροντος της παρούσας μελέτης.
- Μια δράση που αφορά στα **ΚΤΕΛ** (Ενίσχυση επιχειρήσεων του τομέα αστικών και υπεραστικών συγκοινωνιών για την υιοθέτηση συστημάτων και την παροχή υπηρεσιών ολοκληρωμένης πληροφόρησης του επιβατικού κοινού και ηλεκτρονικού εισιτηρίου).

Ως εκ τούτου, αναζητήθηκαν στοιχεία υλοποίησης για περαιτέρω επεξεργασία για τις 93 προσκλήσεις από τις 144, και συγκεκριμένα:

<i>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</i>	Αρ. Προσκλήσεων	Π/Υ (ποσά προσκλήσεων)	Αρ. εγκεκρι. έργων	Εγκεκριμένη ΔΔ	Πληρωμές συγχρ.
Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία	29	2.863.017.601	35.797	2.764.425.411	672.225.399
Κεντρική Μακεδονία	6	88.765.937	804	56.669.634	9.054.041
Θεσσαλία	2	76.500.000	583	77.358.004	1.134.898
Ανατολική Μακεδονία Θράκη	7	69.000.000	339	57.693.405	1.837.785
Δυτική Ελλάδα	14	64.807.714	371	44.159.162	3.243.454
Ήπειρος	9	52.300.000	1.299	44.660.949	6.648.804
Κρήτη	4	30.724.419	1.132	19.765.604	
Στερεά Ελλάδα	3	28.838.500	309	22.340.050	817.920
Δυτική Μακεδονία	4	21.500.000	28	5.843.061	126.456
Πελοπόννησος	5	18.250.000	12	260.772	90.046
Αττική	2	15.600.000	6	3.541.860	
Βόρειο Αιγαίο	5	13.950.000	18	3.779.619	500.000
Ελλάδα-Βουλγαρία	1	10.000.000	27	8.962.638	
Νότιο Αιγαίο	1	3.000.000	7	2.863.697	
Ιόνια Νησιά	1	1.200.000			
Σύνολα	93	3.357.454.171	40.732	3.112.323.864	695.678.801

Ενεργοποίηση, εντάξεις και απορρόφηση δράσεων επιχειρηματικότητας

Απ' ότι φαίνεται από τον παραπάνω πίνακα, στις 93 δράσεις έχουν ενταχθεί έργα για το 92,7% των διαθέσιμων ποσών των προσκλήσεων, με την απορρόφηση όμως να βρίσκεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα, δεδομένης της χρονικής στιγμής που λήφθηκαν τα στοιχεία (Απρίλιος 2021).

Παράλληλα, για πολλές δράσεις δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία της αξιολόγησης και έγκρισης των αιτήσεων ή ακόμα και υποβολής τους ενώ, σε μια περίπτωση δεν βρέθηκαν στοιχεία για τη δράση αν και οι διαδικασίες ένταξης δείχνουν να έχουν ολοκληρωθεί (Α/Α πρόσκλησης 3191).

Πιο συγκεκριμένα, κατά την εκπόνηση της μελέτης **88 δράσεις έχουν ολοκληρώσει τις διαδικασίες υποβολής αιτήσεων ενώ 74 δράσεις έχουν προχωρήσει και σε εντάξεις.**

Ως εκ τούτου, η **ανάλυση** θα είναι **πλήρης** για τις 74 προσκλήσεις για τις οποίες η εικόνα υλοποίησης αποτυπώνεται στον πίνακα που ακολουθεί:

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Αρ. Προσκήσεων	Π/Υ (ποσά προσκήσεων)	Αρ. εγκερ. έργων	Εγκεκριμένη ΔΔ	Πληρωμές συγχρ.
Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία	26	2.756.337.601	35797	2.764.425.411	672.225.399
Κεντρική Μακεδονία	5	82.765.937	804	56.669.634	9.054.041
Θεσσαλία	2	76.500.000	583	77.358.004	1.134.898
Ανατολική Μακεδονία Θράκη	7	69.000.000	339	57.693.405	1.837.785
Δυτική Ελλάδα	12	55.359.265	371	44.159.162	3.243.454
Ήπειρος	7	48.200.000	1299	44.660.949	6.648.804
Κρήτη	4	30.724.419	1132	19.765.604	
Στερεά Ελλάδα	3	28.838.500	309	22.340.050	817.920
Δυτική Μακεδονία	2	11.500.000	28	5.843.061	126.456
Αττική	1	6.600.000	6	3.541.860	
Βόρειο Αιγαίο	2	5.950.000	18	3.779.619	500.000
Νότιο Αιγαίο	1	3.000.000	7	2.863.697	
Πελοπόννησος	2	2.500.000	12	260.772	90.046
Σύνολα	74	3.177.275.722	40705	3.103.361.226	695.678.801

Οι παραπάνω δράσεις έχουν εντάξει έργα τα οποία στην πλειονότητά τους βρίσκονται σε φάση υλοποίησης. Αναλυτική παρουσίασή τους ακολουθεί στις παραγράφους 2.1.3 έως 0 παρακάτω.

Αντίστοιχα, σε 14 προσκλήσεις υπάρχουν **στοιχεία μόνο για τις υποβολές των αιτήσεων**, αφού δεν έχουν προχωρήσει οι διαδικασίες αξιολόγησης και έκδοσης των αποφάσεων ένταξης:

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Αρ. Προσκήσεων	Π/Υ (ποσά προσκήσεων)
Πελοπόννησος	3	15.750.000
Δυτική Μακεδονία	2	10.000.000
Δυτική Ελλάδα	2	9.448.449
Αττική	1	9.000.000
Βόρειο Αιγαίο	3	8.000.000
Κεντρική Μακεδονία	1	6.000.000
Ήπειρος	1	2.000.000
Ιόνια Νησιά	1	1.200.000
Σύνολα	14	61.398.449

Για 4 προσκλήσεις (3 του ΕΠΑνΕΚ – 4416, 4620, 4900 – και μια του ΠΕΠ Ηπείρου, η 3191) δεν υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία, ενώ για τη δράση του Interreg υπάρχουν μόνο στοιχεία εντάξεων και όχι των υποβολών.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Αρ. Προσκλήσεων	Π/Υ (ποσά προσκλήσεων)
Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία	3	106.680.000
Ήπειρος	1	2.100.000
Σύνολα	4	108.780.000

2.1.2 ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝ ΕΞΕΛΙΞΕΙ (ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΕΙ ΟΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΝΤΑΞΗΣ)

Οι προσκλήσεις της κατηγορίας αυτής αφορούν δράσεις που προκηρύχθηκαν μέσα στο 2020 ή/και το 2021 και έχουν ως επί τω πλείστον ημερομηνία λήξης της πρόσκλησης μέσα στο 2021 και ως εκ τούτου δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία αξιολόγησης και ένταξης των έργων.

Οι δράσεις αυτές είναι οι κάτωθι:

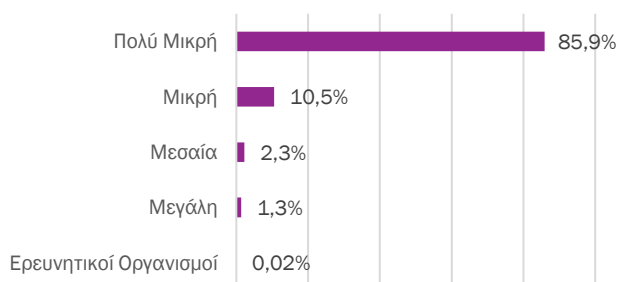
Α/Α	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	ΑΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ (ΚΩΔ. ΟΠΣ)	ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ
1	Ιόνια Νησιά	3279	Συμπράξεις Επιχειρήσεων με Οργανισμούς Έρευνας και Διάδοσης Γνώσεων στον τομέα των Υπηρεσιών Υγείας μέσω Βιοϊατρικής της RIS3 της ΠΙΝ
2	Ήπειρος	3811	Ενίσχυση υφιστάμενων ΜΜΕ για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών II
3	Πελοπόννησος	3922	Ενίσχυση του εκσυγχρονισμού επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην παροχή τουριστικών υπηρεσιών ή στην παραγωγή και διάθεση μεταποιητικών προϊόντων
4	Βόρειο Αιγαίο	3938	Ενίσχυση της ίδρυσης μικρών και πολύ μικρών καινοτόμων επιχειρήσεων με προτεραιότητα στους τομείς της RIS3
5	Βόρειο Αιγαίο	3943	Ενίσχυση υφιστάμενων και νέων επιχειρήσεων για την αξιοποίηση πατεντών καινοτομιών και νέων παραγωγικών επιχειρηματικών ιδεών για την βελτίωση της παραγωγικής τους δραστηριότητας ή και για την ανάπτυξη νέων προϊόντων
6	Βόρειο Αιγαίο	4187	Ενίσχυση πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου για τον εκσυγχρονισμό τους μέσω της χρήσης Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας ΤΠΕ συστημάτων αυτοματισμού καθώς και επενδύσεων ηλεκτρονικού εμπορίου πχ ηλεκτρονικό επιχειρείν ή/και digital Marketing
7	Κεντρική Μακεδονία	4228	Επενδυτικά Σχέδια Καινοτομίας
8	Πελοπόννησος	4265	Ενίσχυση πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων της Περιφέρειας Πελοποννήσου για τον εκσυγχρονισμό τους μέσω της χρήσης Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας ΤΠΕ καθώς και συστημάτων αυτοματισμού
9	Πελοπόννησος	4274	Ενίσχυση της ίδρυσης εκσυγχρονισμού ΜΜΕ επιχειρήσεων στην Περιφέρεια Πελοποννήσου με έμφαση στην καινοτομία και την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών
10	Δυτική Ελλάδα	4363	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΠΕ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
11	Δυτική Μακεδονία	4367	Εξωστρεφής Επιχειρηματικότητα στη Δυτική Μακεδονία
12	Δυτική Ελλάδα	4410	Σύγχρονη Μεταποίηση στη Δυτική Ελλάδα Ενίσχυση του μεγέθους και της ανταγωνιστικότητας Μεταποιητικών και λοιπών επιχειρήσεων της ΠΔΕ
13	Αττική	4582	ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
14	Δυτική Μακεδονία	4714	Επιχειρηματική Ευκαιρία στη Δυτική Μακεδονία

Το κυριότερο κοινό γνώρισμα των παραπάνω προσκλήσεων είναι η **πολύ υψηλή ζήτηση/ συμμετοχή** σε σχέση με τον διατιθέμενο προϋπολογισμό των προσκλήσεων, με αποτέλεσμα ένα πολύ μικρό ποσοστό των αιτήσεων να μπορούν να ενταχθούν, λόγω έλλειψης κονδυλίων. Χαρακτηριστικός είναι ο παρακάτω πίνακας που αποτυπώνει την πολύ μεγάλη αύξηση των υποβληθέντων σχεδίων/ προτάσεων στις προσκλήσεις αυτές.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Αρ. Προσκλήσεων	Π/Υ (ποσά προσκλήσεων)	Αρ. Αιτήσεων	Απούμενο Συνολικό Κόστος	Αιτούμενη Χρηματοδότηση
Πελοπόννησος	3	15.750.000	2.115	496.272.355	300.738.445
Δυτική Μακεδονία	2	10.000.000	727	132.723.212	92.485.953
Δυτική Ελλάδα	2	9.448.449	440	248.920.495	146.405.717
Αττική	1	9.000.000	302	204.997.700	177.782.408
Βόρειο Αιγαίο	3	8.000.000	601	253.814.041	174.153.653
Κεντρική Μακεδονία	1	6.000.000	192	84.290.069	71.650.452
Ήπειρος	1	2.000.000	93	58.362.012	30.712.238
Ιόνια Νησιά	1	1.200.000	16	12.424.929	10.635.216
Γενικό Άθροισμα	14	61.398.449	4.486	1.491.804.813	1.004.564.083

Η κατανομή των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στα παραπάνω έργα, ως προς το μέγεθος των επιχειρήσεων αποτυπώνεται στον πίνακα που ακολουθεί:

Μέγεθος Επιχείρησης	Αρ. συμμετοχών
Πολύ Μικρή	4.733
Μικρή	581
Μεσαία	125
Μεγάλη	72
Ερευνητικοί Οργανισμοί	1
Γενικό Άθροισμα	5.512

Από πλευράς κατηγορίας δράσεων, οι υποβολές των επιχειρήσεων στις πλέον πρόσφατες προσκλήσεις δείχνουν το αυξημένο ενδιαφέρον τους στις δράσεις ΕΤΑΚ και ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας που αποτυπώνεται τόσο στον αριθμό των αιτήσεων που έχουν υποβληθεί όσο και στο ύψος των σχεδιαζόμενων επενδύσεων.

Κατηγορίες Δράσεων	Αρ. Προσκλήσεων	Αρ. υποβλ. Έργων	Υποβληθέν Συνολικό Κόστος	Αιτούμενη Χρηματοδότηση
1. Δράσεις προώθησης Έρευνας & Καινοτομίας	4	937	538.030.717	397.279.493
2. Δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας	6	2.870	862.767.932	543.298.701
3. Δράσεις Ψηφιακού Μετασχηματισμού	3	592	71.570.980	50.387.010
4. Δράσεις Ενίσχυσης Εξωστρέφειας	1	87	19.435.184	13.598.879
Γενικό Άθροισμα	14	4.486	1.491.804.813	1.004.564.083

2.1.3 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΦΟΡΕΩΝ ΣΤΙΣ ΥΛΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

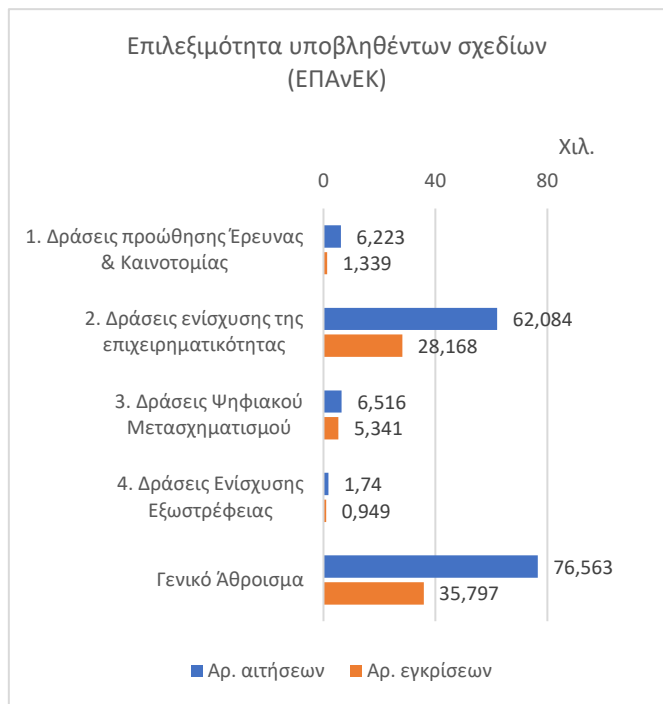
Εξετάζοντας τις συμμετοχές των οικονομικών φορέων στα έργα που έχουν ενταχθεί και υλοποιούνται, όπως φαίνεται στον διπλανό πίνακα, στις δράσεις ΕΤΑΚ, όπου προωθείται η συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικών οργανισμών, κατά μέσο όρο, σε κάθε έργο που εγκρίθηκε συμμετείχαν 2,6 φορείς, εκ των οποίων 1,5 επιχειρήσεις, με το υπόλοιπο να καλύπτεται από ερευνητικούς οργανισμούς (Ερευνητικά Κέντρα και Εκπαιδευτικά Ιδρύματα).

Κατηγορίες Δράσεων	ΑΡ. ΕΓΚ. ΕΡΓΩΝ	ΑΡ. ΣΥΜΜ. ΦΟΡΕΩΝ	ΑΡ. ΕΠΙΧ.
1. Δράσεις προώθησης Έρευνας & Καινοτομίας	1647	4296	2429
2. Δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας	30108	30108	30108
3. Δράσεις Ψηφιακού Μετασχηματισμού	7972	7972	7972
4. Δράσεις Ενίσχυσης Εξωστρέφειας	978	978	978
Γενικό Άθροισμα	40.705	43.354	41.487

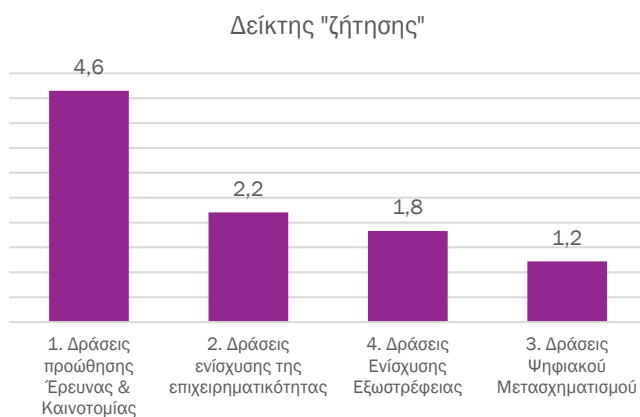
Στις **προσκλήσεις του ΕΠΑΝΕΚ, ενεργοποιήθηκαν 2,8 δις €**, σχεδόν το **87%** των διαθέσιμων κονδυλίων των 74 εξεταζόμενων δράσεων, με τις υποβολές των σχεδίων να ξεπερνούν τις 76 χιλιάδες και τις εγκρίσεις τις 35 χιλιάδες

1.647 έργα μέσου Π/Υ 520 χιλ. €
4.296 συμμετέχοντες φορείς με μέσο κόστος επένδυσης σε Ε&Α 200 χιλ. €

με το **μέσο ποσοστό εγκρίσεων να προσεγγίζει το 47%.**

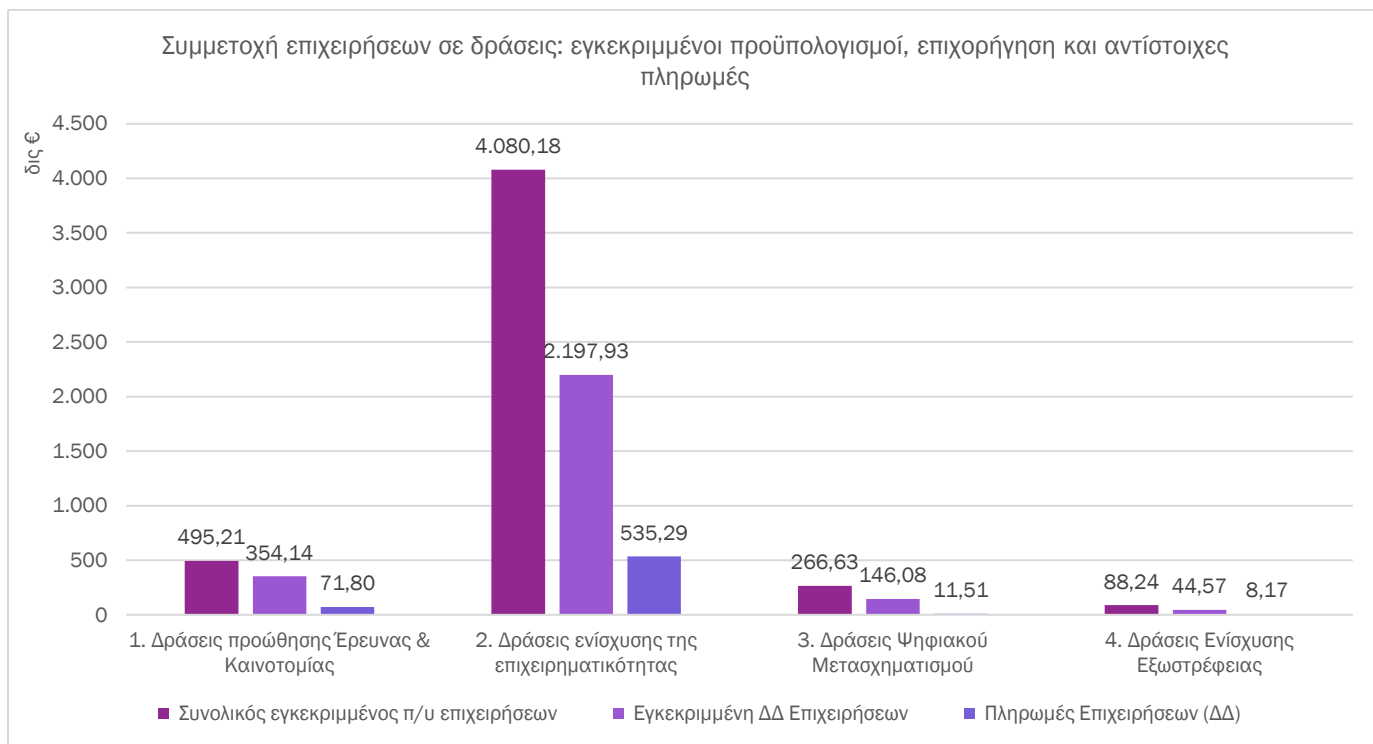

Τη μεγαλύτερη «ζήτηση» (αρ. σχεδίων που υποβλήθηκαν / αρ. σχεδίων που εγκρίθηκαν) παρουσίασαν οι δράσεις προώθησης Ε&Κ του ΕΠΑΝΕΚ, με τις δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, που όμως περιλάμβαναν το 81% των σχεδίων, να ακολουθούν σε απόσταση.

Για την κατηγορία δράσεων «Ψηφιακού Μετασχηματισμού», φαίνεται πως η προσφορά (πόνων) σχεδόν κάλυψε τη ζήτηση (ποσοστό εγκρίσεων 82%).

Σε όλες τις δράσεις επιχειρηματικότητας του ΕΠΑΝΕΚ και των ΠΕΠ, έχουν εγκριθεί σχέδια **προϋπολογισμού 4,93 δις €** με εγκεκριμένη **δημόσια δαπάνη 2,74 δις €** που αντιστοιχεί στο **55,6% του Π/Υ** και αποτελεί το μέσο ποσοστό επιχορήγησης, με την κατανομή ανά κατηγορία δράσεων που παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Μέσο % Ενίσχυσης Επιχειρήσεων

Η αντίστοιχη κατανομή του μέσου ποσοστού επιχορήγησης των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στις δράσεις, αποτυπώνεται στο διάγραμμα στα αριστερά.

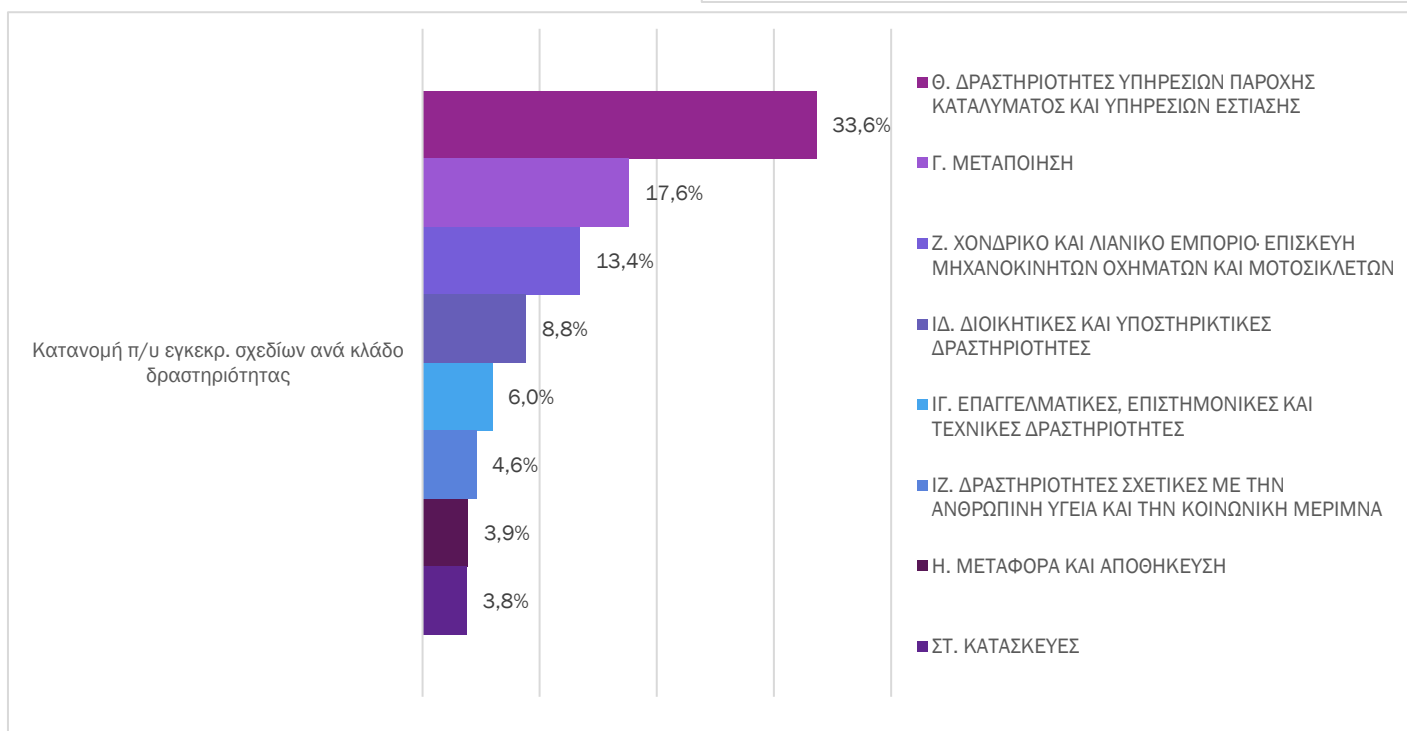
Κατηγορία Δράσης	Συνολικός εγκεκριμένος π/υ επιχειρήσεων	Εγκεκριμένη ΔΔ Επιχειρήσεων	Μέσο % Ενίσχυσης Επιχειρήσεων
1. Δράσεις προώθησης Έρευνας & Καινοτομίας	495.211.869,04	354.136.742,19	72%
2. Δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας	4.080.178.880,53	2.197.926.633,28	54%
3. Δράσεις Ψηφιακού Μετασχηματισμού	266.633.753,09	146.081.772,93	55%
4. Δράσεις Ενίσχυσης Εξωστρέφειας	88.236.068,46	44.572.059,10	51%
Γενικό Σύνολο	4.930.260.571,12	2.742.717.207,50	56%

Οι **πληρωμές** στις επιχειρήσεις, για τη συμμετοχή τους στις παραπάνω δράσεις, μέχρι τον Απρίλιο του 2021, καλύπτει ένα ποσοστό **23%** της εγκεκριμένης επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης· ποσοστό πολύ χαμηλό αν λάβει κανείς υπόψη τη λήξη της επιλεξιμότητας των δράσεων (το αργότερο το 2023).

2.1.4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΝΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Σε σύνολο 69 προσκλήσεων για δράσεις επιχειρηματικότητας του ΕΠΑνΕΚ και των ΠΕΠ, για τις

οποίες υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία¹, σε συνολικό προϋπολογισμό ενταγμένων έργων 4,52 εκ. € με εγκεκριμένη δημόσια δαπάνη 2,45 εκ. €, το ένα τρίτο των σχεδίων αφορούσαν τον τουριστικό κλάδο (Τομέας NACE «Θ: Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης»), με την μεταποίηση (τομέας Γ) να φτάνει το 17,6% και το χονδρικό και λιανικό εμπόριο (τομέας Ζ) το 13,4%.

Η κατανομή δεν αλλάζει ιδιαίτερα αν η κατάταξη γίνει στη βάση των εγκεκριμένων επιχορηγήσεων των επιχειρήσεων.

Αναλυτικά, η κατανομή του εγκεκριμένου π/υ των επενδυτικών σχεδίων και της εγκεκριμένης επιχορήγησης (δημόσιας δαπάνης) ανά κλάδο δραστηριότητας των επιχειρήσεων, αποτυπώνεται στον πίνακα που ακολουθεί.

<i>Ετικέτες γραμμής</i>	Συνολικός Προϋπολογισμός (€) κατά την ένταξη	Εγκεκριμένη Επιχορήγηση (ΔΔ σε €)	Κατανομή συνολικού π/υ εγκεκρι. σχεδίων ανά κλάδο δραστηρ.	Κατανομή εγκεκρ. επιχορήγησης ανά κλάδο δραστηρ.
Θ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	1.522.329.125	760.799.456	33,6%	31,0%
Γ. ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	798.498.965	426.717.451	17,6%	17,4%
Ζ. ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ- ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ	607.909.308	312.770.638	13,4%	12,8%
ΙΔ. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	400.224.899	202.641.032	8,8%	8,3%
ΙΓ. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	269.597.699	201.152.816	6,0%	8,2%
ΙΖ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	207.853.478	140.450.130	4,6%	5,7%
Η. ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	176.352.044	90.131.144	3,9%	3,7%
ΣΤ. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	171.629.653	88.618.988	3,8%	3,6%
Ι. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	132.067.588	80.956.301	2,9%	3,3%
ΙΣΤ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	56.320.738	40.095.476	1,2%	1,6%
Δ. ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ	51.205.528	29.952.996	1,1%	1,2%
ΙΗ. ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	47.610.117	29.872.711	1,1%	1,2%
Ε. ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ- ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	29.714.776	16.313.912	0,7%	0,7%
ΙΘ. ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	24.816.457	15.994.661	0,5%	0,7%
Α. ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	9.356.156	6.503.339	0,2%	0,3%
ΙΑ. ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	9.018.954	4.648.140	0,2%	0,2%
Β. ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	5.440.260	2.904.494	0,1%	0,1%
ΙΒ. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.310.188	2.284.883	0,1%	0,1%
ΙΕ. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ- ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	268.426	220.148	0,0%	0,0%
Γενικό Άθροισμα	4.524.524.359	2.453.028.718	100,0%	100,0%

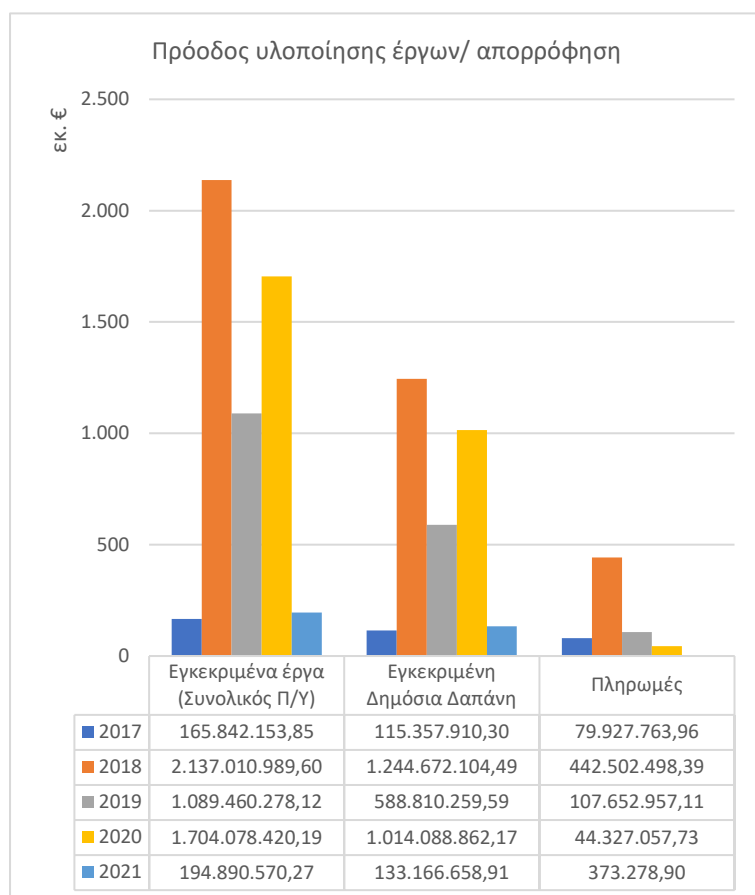
Το μέσο ύψος των σχεδίων που εγκρίθηκαν ξεχωρίζει για τον κλάδο που πρωταγωνιστεί (Τομέας NACE «Θ: Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης»), με τα σχέδια να φτάνουν κατά μέσο όρο τις 177 χιλιάδες ευρώ, τη στιγμή που ο γενικός μέσος όρος του ύψους των σχεδίων είναι περίπου 50 χιλιάδες ευρώ.

Τομέας NACE	Μέσος π/υ έργων ανά δραστηριότητα
Θ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	177.696,87
Α. ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	99.533,57
Δ. ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ	97.164,19
Β. ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	97.147,50

¹ Πέντε προσκλήσεις, από τις 74 που εξετάζονται, δεν διέθεταν στοιχεία ΚΑΔ στις εντάξεις. Αυτές ήταν οι (ΑΑ πρόσκλησης): 1955, 2076, 2154, 2657, 3645.

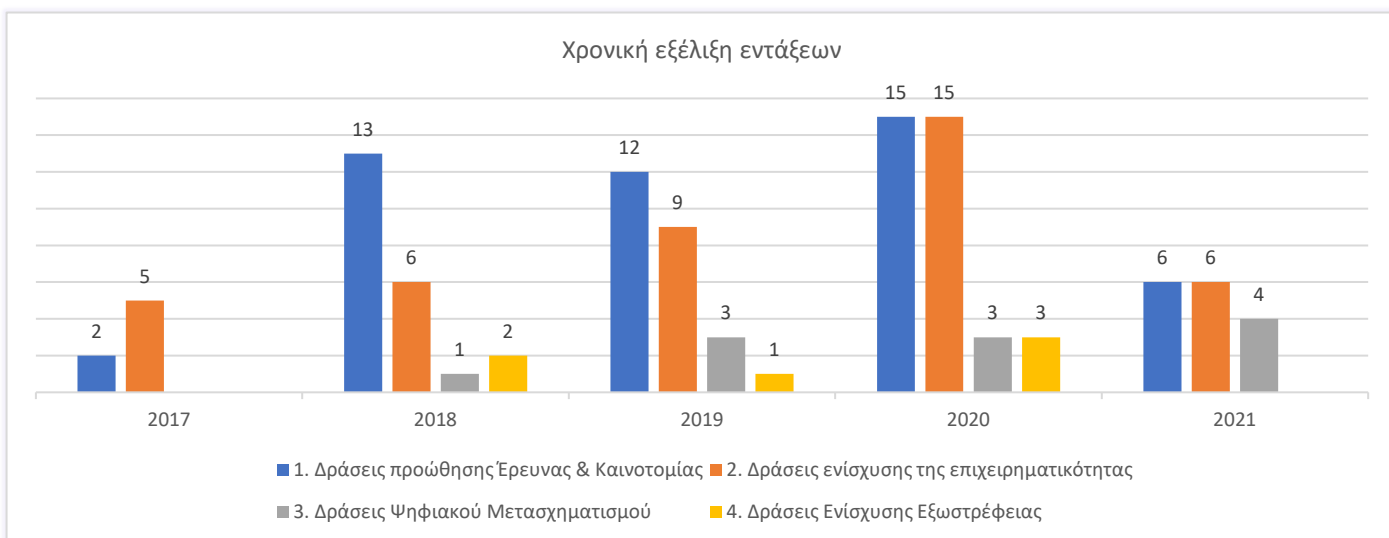
Τομέας NACE	Μέσος π/υ έργων ανά δραστηριότητα
ΙΔ. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	76.789,12
Η. ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	65.461,04
Γ. ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	63.752,41
ΙΗ. ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	47.753,38
ΙΖ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	45.561,92
Ε. ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ- ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	43.127,40
ΣΤ. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	41.738,73
ΙΕ. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ- ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	38.346,57
Ι. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	27.716,18
ΙΣΤ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	26.379,74
ΙΘ. ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	24.595,10
ΙΓ. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	22.473,97
ΙΑ. ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	20.638,34
Ζ. ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ- ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ	19.782,27
ΙΒ. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	10.939,56
Γενικός μέσος όρος επενδυτικών σχεδίων	49.444,03

2.1.5 ΠΡΟΟΔΟΣ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ

Όπως θα ήταν αναμενόμενο, τα έργα που εντάχθηκαν στην αρχή της περιόδου (με την καθυστέρησή της, όπως προαναφέρθηκε, το 2017) εμφανίζουν μεγαλύτερη πρόοδο και απορρόφηση κονδυλίων, με το 2018 όμως να προηγείται σε εντάξεις έργων (ως προς τον προϋπολογισμό των έργων). Τα έργα που εντάχθηκαν το 2018 έχουν απορροφήσει τα 2/3 των συνολικών πόρων που έχουν διατεθεί μέχρι τον Απρίλιο του 2021.

Από το διάγραμμα που ακολουθεί φαίνεται η χρονική εξέλιξη των εντάξεων: άρχισαν το 2017 με την ένταξη έργων δύο δράσεων ΕΤΑΚ και πέντε δράσεων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και από την επόμενη χρονιά βλέπουμε εντάξεις από πολλές προσκλήσεις, του ΕΠΑΝΕΚ και των ΠΕΠ. Οι εντάξεις συνεχίζονται και εντός του 2021.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται αναλυτικά η χρονική εξέλιξη των δράσεων επιχειρηματικότητας ανά έτος ένταξης των έργων.

Πρόσκληση	2017		2018		2019		2020		2021		Συνολική εγκεκριμένη ΔΔ	Συνολικές Πληρωμές
	Εγκεκρ. ΔΔ	Πληρωμές	Εγκεκρ. ΔΔ	Πληρωμές	Εγκεκρ. ΔΔ	Πληρωμές	Εγκεκρ. ΔΔ	Πληρωμές	Εγκεκρ. ΔΔ	Πληρωμές		
001ΚΕ	20.262,64	13.980,92	46.324,05	21.665,55	3.241,96	725,74					69.828,65	36.372,20
002ΚΕ & 010ΚΕ	45.549,04	36.659,14	54.754,86	29.823,49	26.447,23	10.348,40	67.829,61	7.436,57	1.504,86		196.085,60	84.267,60
003ΚΕ	6.090,69	4.187,30	89.585,75	50.408,92	4.713,02	977,89					100.389,46	55.574,11
009ΚΕ			302.838,40	99.418,50	21.364,66	1.279,66	218.488,25	6.711,41	5.442,63		548.133,95	107.409,58
012ΚΕ			409.165,76	106.158,89	272.269,48	39.763,26	156.638,74	3.542,56			838.073,99	149.464,71
013ΚΕ			24.631,05	6.625,27	13.389,03	1.310,46	3.620,25	74,89			41.640,33	8.010,62
016ΚΕ					1.783,03	155,39	70.439,48	1.422,82	12,46		72.234,96	1.578,21
017ΚΕ					41.161,90	5.039,88	2.304,43				43.466,33	5.039,88
018ΚΕ			20.243,87	9.632,56	27.155,89	9.342,36	15.176,68	1.920,32			62.576,44	20.895,25
019ΚΕ					127.259,69	30.713,90	187.513,94	14.136,40			314.773,63	44.850,31
022ΚΕ							80.523,93	1.304,08			80.523,93	1.304,08
066ΚΕ							24.491,53	477,60			24.491,53	477,60
073ΚΕ							52.866,47	657,29			52.866,47	657,29
146.3d					3.259,65						3.259,65	
155.3c					4.760,73	1.450,34	73,50				4.834,23	1.450,34
156.3d							43.785,69	3.676,51			43.785,69	3.676,51
164.2b					4.225,88	3.778,70	204,38	148,49			4.430,26	3.927,19
171.1b							359,80				359,80	
2.b.1.crete									12.140,41		12.140,41	
44/2017			11.999,73	2.515,41							11.999,73	2.515,41
46							8.175,75	817,92			8.175,75	817,92
55							9.078,36				9.078,36	
56							4.399,01	126,46			4.399,01	126,46
57									5.085,94		5.085,94	
58-2018			943,86	943,86							943,86	943,86
60/2018					8.550,54	1.718,21					8.550,54	1.718,21

Πρόσκληση	2017		2018		2019		2020		2021		Συνολική εγκεκριμένη ΔΔ	Συνολικές Πληρωμές
	Εγκερ. ΔΔ	Πληρωμές	Εγκερ. ΔΔ	Πληρωμές	Εγκερ. ΔΔ	Πληρωμές	Εγκερ. ΔΔ	Πληρωμές	Εγκερ. ΔΔ	Πληρωμές		
74/2018							6.592,64	757,09			6.592,64	757,09
77/2019							116,70				116,70	
79/2019							2.613,82	498,68	6.063,66	193,37	8.677,48	692,04
80/2019									7.780,01	22,19	7.780,01	22,19
87							1.444,06				1.444,06	
ΑΤΤ074							3.541,86				3.541,86	
RIS3Crete-1							7.266,30				7.266,30	
RIS3Crete-2							48,18				48,18	
RIS3Crete-3							310,71				310,71	
ΑΜ036	952,71	942,60									952,71	942,60
ΑΜ042			344,85	210,18							344,85	210,18
ΑΜ048			243,40	123,66	310,71	120,00					554,10	243,66
ΑΜ066					1.375,18	180,00	784,65	103,62			2.159,83	283,62
ΑΜ086									31.934,54		31.934,54	
ΑΜ088									18.356,95		18.356,95	
ΑΜ089									3.390,43	157,72	3.390,43	157,72
ΒΑ_ΕΤΠΑ_1β_96									2.529,62		2.529,62	
ΒΑ_ΕΤΠΑ_1β_Κ_35	1.250,00	500,00									1.250,00	500,00
ΚΕ04	38.152,92	23.259,52	258.875,08	109.692,22	92,89		1.946,26	181,76			299.067,16	133.133,50
ΚΕ-ΠΕΛ-01					115,00	45,00					115,00	45,00
ΚΕ-ΠΕΛ-02					145,77	45,05					145,77	45,05
ΝΑΙΓ82							2.863,70				2.863,70	
ΠΔΕ0101Β-1			2.048,67	790,51							2.048,67	790,51
ΠΔΕ0101Β-2			3.171,80	407,13	213,20						3.385,00	407,13
ΠΔΕ0101Β-3			1.583,71	135,84							1.583,71	135,84
ΠΔΕ0101Β-4			3.416,44	768,19	954,08	121,19					4.370,52	889,39
ΠΔΕ0101C-1			1.132,22	565,68							1.132,22	565,68
ΠΔΕ0101C-2			995,75	296,85							995,75	296,85
ΠΔΕ0101C-3					388,90						388,90	
ΠΔΕ0103-1			982,31	158,06							982,31	158,06
ΠΔΕ0103-2							4.278,49				4.278,49	
ΠΔΕ0103-3							1.832,72				1.832,72	
ΠΔΕ0103-4									3.031,80		3.031,80	
ΠΔΕ0408-1									20.129,06		20.129,06	
006ΚΕ			7.890,99	1.696,24							7.890,99	1.696,24
005ΚΕ	3.099,92	398,29									3.099,92	398,29
007ΚΕ			1.716,46	262,21							1.716,46	262,21
008ΚΕ			1.783,10	203,29							1.783,10	203,29
011ΚΕ					15.591,97	206,99	18.953,84	332,57			34.545,80	539,56
014ΚΕ					8.568,48	330,53					8.568,48	330,53
015ΚΕ					1.471,40						1.471,40	
020ΚΕ							1.102,67				1.102,67	
023ΚΕ							1.644,80				1.644,80	
026ΚΕ							7.339,06				7.339,06	
027ΚΕ							5.438,61		1.817,97		7.256,58	
030ΚΕ									895,68		895,68	

Πρόσκληση	2017		2018		2019		2020		2021		Συνολική εγκεκριμένη ΔΔ	Συνολικές Πληρωμές
	Εγκερ. ΔΔ	Πληρωμές	Εγκερ. ΔΔ	Πληρωμές	Εγκερ. ΔΔ	Πληρωμές	Εγκερ. ΔΔ	Πληρωμές	Εγκερ. ΔΔ	Πληρωμές		
029ΚΕ									13.050,63		13.050,63	
Γενικό Αθροισμα	115.357,91	79.927,76	1.244.672,10	442.502,50	588.810,26	107.652,96	1.014.088,86	44.327,06	133.166,66	373,28	3.096.095,80	674.783,56

2.1.6 ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΡΓΩΝ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ

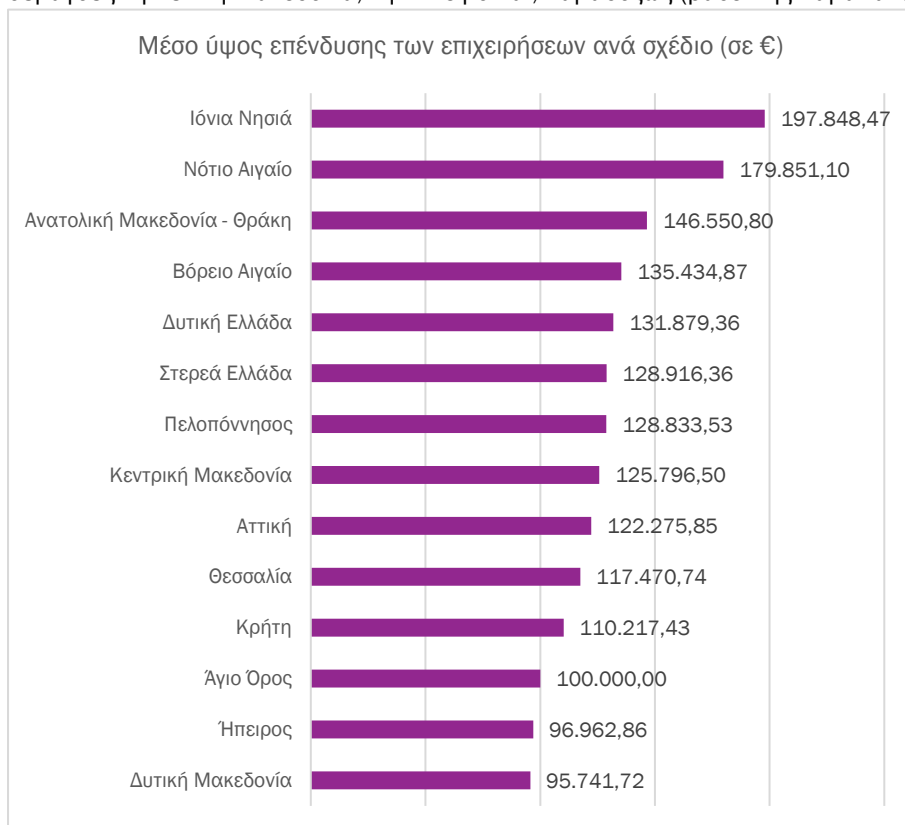

Από τις 74 δράσεις επιχειρηματικότητας που συμπεριλήφθηκαν στο δείγμα και προκηρύχθηκαν από το ΕΠΑνΕΚ και τα ΠΕΠ, η κατανομή των επενδύσεων ανά περιφέρεια αποτυπώνεται στο διάγραμμα αριστερά. Από το διάγραμμα φαίνεται η κυριαρχία της Αττικής και της Κεντρικής Μακεδονίας, ως οι Περιφέρειες υποδοχής των περισσότερων επενδύσεων, με τις υπόλοιπες να ακολουθούν, χωρίς να ξεχωρίζει κάποια ιδιαίτερα – εκτός από τους ουραγούς της σχετικής κατάταξης: Στερεά Ελλάδα, Βόρειο Αιγαίο και Δυτική Μακεδονία έχουν υποδεχθεί τις λιγότερες και μικρότερες σε συνολική αξία επενδύσεις. Να σημειωθεί ότι, από τις συνολικά 41.616 επενδύσεις επιχειρήσεων (αρ. σχεδίων) που εντάχθηκαν συνολικά στις εξεταζόμενες δράσεις, οι τρεις αυτές περιφέρειες υποδέχθηκαν 3.006 επενδύσεις.

* Να σημειωθεί ότι, α) στα σχέδια που προέβλεπαν συνεργασίες περισσότερων φορέων, υπάρχουν περιπτώσεις που ένα επενδυτικό σχέδιο εμφανίζεται σε περισσότερες από μια περιφέρειες και β) παραβλέπονται οι συμμετοχές και επενδύσεις των ερευνητικών οργανισμών.

Από την ανάλυση των παραπάνω έργων διαπιστώνεται ότι το μέσο ύψος των εγκεκριμένων επενδύσεων των επιχειρήσεων είναι αρκετά μεγαλύτερο του μέσου όρου σε όλη την επικράτεια των 127 χιλ. €, στις περιφέρειες των Ιονίων Νήσων και του Νότιου Αιγαίου. Αυτό έρχεται σε πλήρη συμφωνία με τα συμπεράσματα της προηγούμενης ενότητας αν αναλογιστούμε ότι στις περιφέρειες αυτές υπερτερούν οι τουριστικές επενδύσεις.

Στις υπόλοιπες περιφέρειες, οι επενδύσεις των επιχειρήσεων κυμαίνονται μειούμενες από τις 145 χιλ. € έως τις 95 χιλ. €, με ουραγούς τη Δυτική Μακεδονία, την Ήπειρο και, παραδόξως (βάσει της παραπάνω διαπίστωσης), την Κρήτη.

Το μέσο ύψος των ενισχύσεων που έχει εγκριθεί στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις, με ανάλυση στις περιφέρειες υλοποίησης των επενδύσεων, αποτυπώνεται στον διπλανό πίνακα.

Παρ' όλα αυτά, στην ανάλυση των στοιχείων αυτών θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η συμμετοχή των επιχειρήσεων σε ερευνητικά έργα που έχουν κατά βάση μεγαλύτερα ποσοστά ενίσχυσης, που φτάνουν ή/και ξεπερνούν το 80%, αυξάνουν το φαινόμενο μέσο ποσοστό ενίσχυσης των επιχειρήσεων. Για παράδειγμα, αν στην Αττική εξαιρέσουμε μόνο την δράση «Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ», το μέσο ποσοστό ενίσχυσης των επιχειρήσεων που επενδύουν στην Αττική πέφτει κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες.

Περιφέρεια Επένδυσης	Αριθμός ΕΣ	Συνολικός ενταγμένος Προϋπολογισμός	Συνολική ενταγμένη Επιχορήγηση (ΔΔ)
Αττική	10240	1.252.104.720	743.658.071
Κεντρική Μακεδονία	8169	1.027.631.639	611.918.411
Κρήτη	4268	470.407.980	275.458.360
Θεσσαλία	3192	374.966.600	233.520.937
Ήπειρος	3039	294.670.144	180.302.365
Δυτική Ελλάδα	2291	302.135.609	197.009.416
Ανατολική Μακεδονία - Θράκη	2251	329.885.842	192.167.890
Νότιο Αιγαίο	1783	320.674.519	163.853.715
Πελοπόννησος	1749	225.329.852	124.124.675
Ιόνια Νησιά	1627	321.899.460	164.325.585
Στερεά Ελλάδα	1534	197.757.691	109.467.149
Βόρειο Αιγαίο	826	111.869.205	61.966.381
Δυτική Μακεδονία	646	61.849.152	38.272.839
Άγιο Όρος	1	100.000	50.000
Γενικό Άθροισμα	41616	5.291.282.412	3.096.095.795

Περιφέρεια Επένδυσης	Μέσο % ενίσχυσης
Δυτική Ελλάδα	65%
Θεσσαλία	62%
Δυτική Μακεδονία	62%
Ήπειρος	61%
Κεντρική Μακεδονία	60%
Αττική	59%
Κρήτη	59%
Ανατολική Μακεδονία - Θράκη	58%
Βόρειο Αιγαίο	55%
Στερεά Ελλάδα	55%
Πελοπόννησος	55%
Νότιο Αιγαίο	51%
Ιόνια Νησιά	51%
Άγιο Όρος	50%
Γενικός Μέσος Όρος	59%

2.1.7 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ – ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΝΑ ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

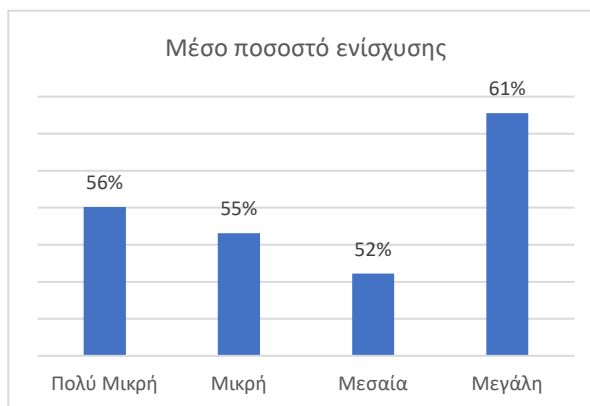
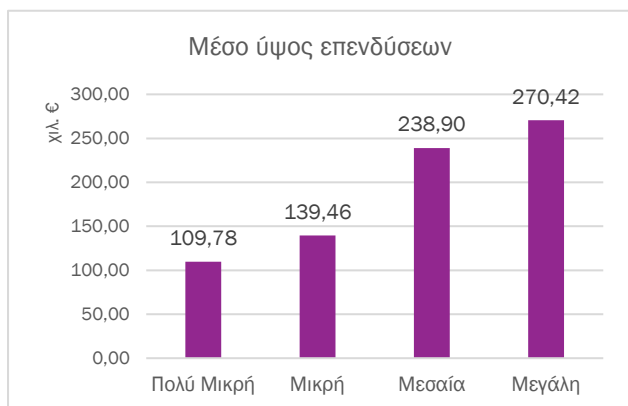
Η συμμετοχή των επιχειρήσεων στις δράσεις επιχειρηματικότητας ακολούθησε τη γενική τους κατανομή στο σύνολο των επιχειρήσεων της χώρας, όπου κυριαρχούν οι πολύ μικρές επιχειρήσεις.

Μέγεθος επιχειρήσεων	Αριθμός Εγκεκριμένων Επενδυτικών Σχεδίων	Αριθμός Συμμετεχόντων Επιχειρήσεων
Πολύ Μικρή	32916	33158
Μικρή	6471	6564
Μεσαία	1407	1426
Μεγάλη	253	277
Σύνολο	41047	41425

Αντίθετα, οι μεγάλες επιχειρήσεις επένδυσαν (βάσει των εγκεκριμένων σχεδίων τους) σε μεγαλύτερα έργα, με το μέσο ύψος των επενδύσεών τους να είναι υπερδιπλάσιο των επενδύσεων των πολύ μικρών επιχειρήσεων.

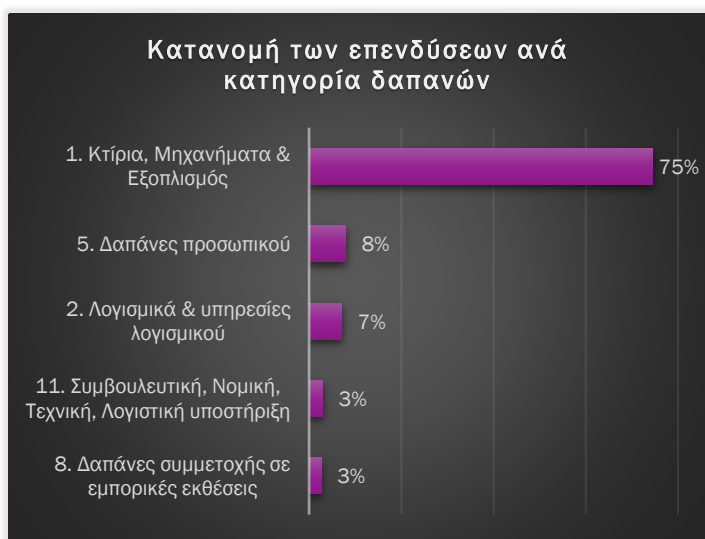
Παρ' όλα αυτά, οι 33 χιλ. πολύ μικρές επιχειρήσεις, επένδυσαν τα 3,6 εκ. € από τα 4,9 εκ. που επενδύθηκαν

από όλες τις επιχειρήσεις που συμμετείχαν στις δράσεις επιχειρηματικότητας του ΕΣΠΑ την περίοδο 2014-2020, χωρίς τελικά να απολαύσουν μεγαλύτερα ποσοστά επιχορήγησης.

Μέγεθος επιχείρησης	Αριθμός Εγκεκριμένων Επενδυτικών Σχεδίων	Ενταγμένος Συνολικός Προϋπολογισμός (€)	Εγκεκριμένη Συνολική Δημόσια Δαπάνη (€)	Μέσο ύψος επενδύσεων	Μέσο ποσοστό ενίσχυσης
Πολύ Μικρή	32916	3.613.590.766,63	2.024.994.786,09	109.782,20	56%
Μικρή	6471	902.455.799,52	492.920.630,96	139.461,57	55%
Μεσαία	1407	336.130.399,30	176.260.493,69	238.898,65	52%
Μεγάλη	253	68.415.002,65	41.808.999,76	270.415,03	61%
Γενικό Σύνολο	41047	4.920.591.968,10	2.735.984.910,50	119.877,02	56%

2.1.8 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ – ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ

στήριξης της επιχειρηματικότητας.

Σε σύνολο 74 δράσεων, μόνο στις 23 από αυτές προβλέφθηκε κατά την παραμετροποίηση του ΠΣΚΕ να τηρηθούν και τηρήθηκαν στοιχεία για τις κατηγορίες των δαπανών των επενδύσεων και ως εκ τούτου δεν ήταν δυνατή η πλήρης ανάλυση των επενδύσεων ως προς την σημαντική αυτή παράμετρο των ΕΣ.

Από την ανάλυση 23 δράσεων, που διέθεταν τέτοιου είδους στοιχεία, συνολικού ύψους εγκεκριμένης δαπάνης 3,9 εκ. €, προέκυψε ότι η συντριπτική πλειοψηφία (τα ¾) των δαπανών των επιχειρήσεων κατευθύνθηκε σε **κτίρια και μηχανολογικό εξοπλισμό**, με τις δαπάνες προσωπικού να καλύπτουν ένα χαμηλό ποσοστό της τάξης του 8% - ποσοστό που δεν αντικατοπτρίζει το πραγματικό κόστος των επιχειρήσεων αλλά τη μη επιλεξιμότητα της συγκεκριμένης δαπάνης στα περισσότερα προγράμματα

Αντίστοιχα, το 7% των δαπανών λογισμικού και σχετικών υπηρεσιών, δείχνει τη βαρύτητα των δράσεων Ψηφιακού Μετασχηματισμού των επιχειρήσεων που δόθηκε στην προγραμματική περίοδο 2014-2020. Αναλυτικά τα στοιχεία παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί.

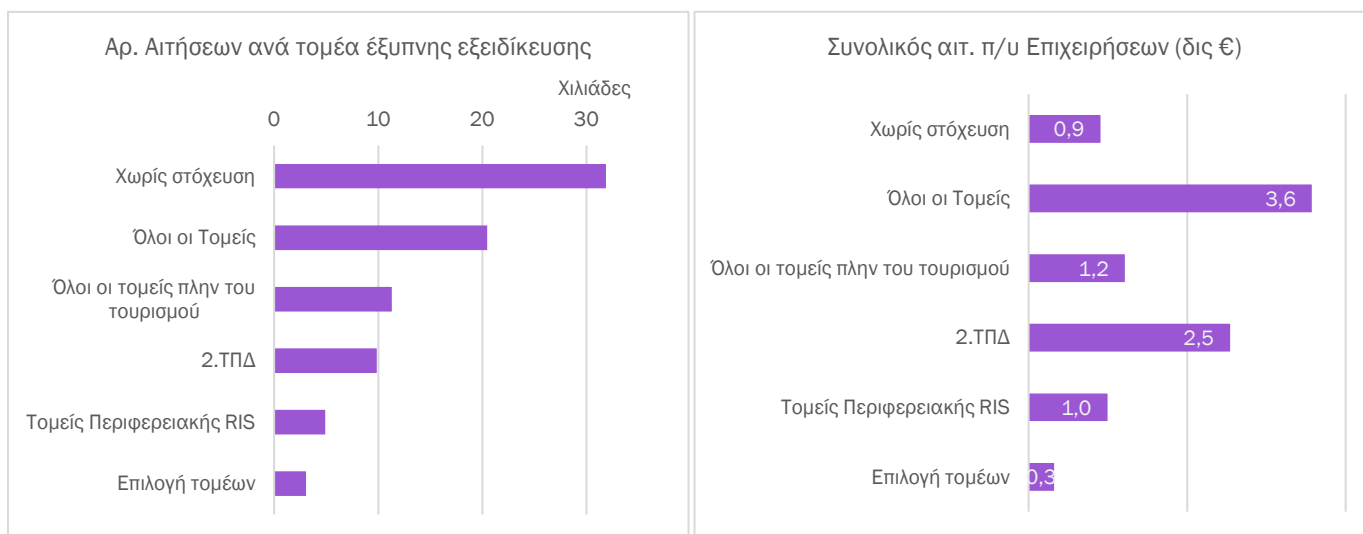
<i>Κατηγορίες δαπανών</i>	Συνολικό Επιλέξιμο Ποσό κατά την υπαγωγή	%
1. Κτίρια, Μηχανήματα & Εξοπλισμός	2.919.117.326,25	74,5%
5. Δαπάνες προσωπικού	310.390.421,23	7,9%
2. Λογισμικά & υπηρεσίες λογισμικού	278.323.321,67	7,1%
11. Συμβουλευτική, Νομική, Τεχνική, Λογιστική υποστήριξη	117.284.615,30	3,0%
8. Δαπάνες συμμετοχής σε εμπορικές εκθέσεις	104.713.571,76	2,7%
10. Έμμεσες Δαπάνες	82.886.300,41	2,1%
9. Δαπάνες δημοσιότητας	69.949.827,06	1,8%
4. Δαπάνες αναλωσίμων και λοιπά έξοδα που σχετίζονται άμεσα με το έργο	25.760.782,52	0,7%
3. Δαπάνες για έρευνα και καινοτομία	6.916.248,93	0,2%
7. Δαπάνες επαγγελματικής κατάρτισης	759.570,00	0,0%
6. Δαπάνες ταξιδιών και μετακινήσεων	657.970,48	0,0%
Γενικό Άθροισμα	3.916.759.955,61	

2.1.9 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ – ΤΟΜΕΙΣ ΎΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ, ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

Λαμβάνοντας υπόψη ότι στην ανάλυση που ακολουθεί τα στοιχεία αιτήσεων των ΠΕΠ δεν λήφθηκαν την ίδια ημέρα που έχουν ληφθεί όλα τα υπόλοιπα (26/04/2021), ίσως να διαπιστωθούν μικρές διαφοροποιήσεις σε κάποια σύνολα. Λόγω όμως του πολύ μεγάλου δείγματος, τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα της μελέτης δεν επηρεάζονται. Παράλληλα, επισημαίνεται για άλλη μια φορά, ότι τα στοιχεία επικεντρώνονται στη συμμετοχή των επιχειρήσεων και όχι των δημόσιων φορέων (π.χ. ερευνητικοί οργανισμοί).

2.1.9.1 ΤΟΜΕΙΣ ΎΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, οι περισσότερες προτάσεις υποβλήθηκαν στις δράσεις που απευθύνονταν σε όλους τους τομείς ή δεν προσδιόριζαν καθόλου κάποια στόχευση σε συγκεκριμένο τομέα έξυπνης εξειδίκευσης, εκτός από τις δράσεις του Τομέα Τουρισμού, Πολιτισμού και Δημιουργικών Βιομηχανιών, όπου και εμφανίζεται πάντα αυξημένο ενδιαφέρον για επενδύσεις και ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας.

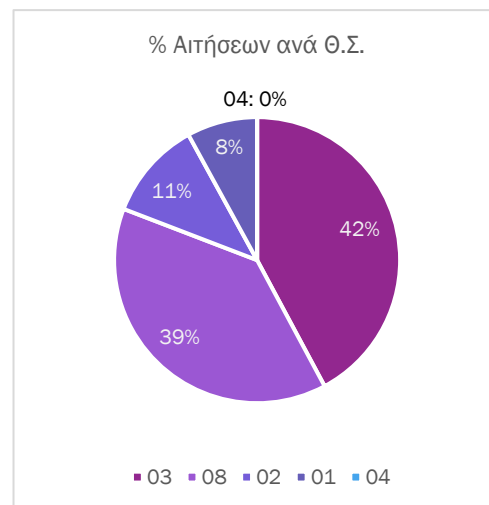

Η αυξημένη συμμετοχή των επιχειρήσεων σε δράσεις επιχειρηματικότητας που επικεντρώνονται στον τομέα του Τουρισμού, Πολιτισμού και Δημιουργικών Βιομηχανιών επιβεβαιώνεται και από την υποβολή επενδυτικών σχεδίων μεγαλύτερου προϋπολογισμού, όπως αποτυπώνεται στα παραπάνω διαγράμματα. Στον τομέα αυτόν μάλιστα τα επενδυτικά σχέδια έχουν διπλάσιο ύψος από τον μέσο όρο των επενδυτικών σχεδίων που υποβάλλονται σε όλες τις (74) δράσεις, υπερβαίνοντας τις 250 χιλ. € έκαστο (βλ. πίνακες στο τέλος της ενότητας).

2.1.9.2 ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Η συμμετοχή στις δράσεις επιχειρηματικότητας του ΕΣΠΑ της περιόδου 2014-2020 υπήρξε ιδιαίτερα έντονη στις δράσεις του θεματικού στόχου **03: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων συμπεριλαμβανομένων και αυτών του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)**, με τους προϋπολογισμούς των επενδυτικών τους σχεδίων να φτάνουν στο 63% των συνολικών επενδύσεων που αιτήθηκαν χρηματοδότηση από τις 74 εξεταζόμενες δράσεις. Οι επενδύσεις αυτές είχαν αυξημένο ποσοστό επιτυχίας και κατάφεραν να διασφαλίσουν το 71% των κονδυλίων (σχεδόν 2 δισ € από τα 2,74 που εγκρίθηκαν συνολικά ως δημόσια δαπάνη).

Σημαντικός ήταν και ο αριθμός των αιτήσεων στον θεματικό στόχο **08: Προώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων**, με τον αριθμό όμως να αφορά κυρίως τη συμμετοχή στη δράση «Ενίσχυση της Αυτοαπασχόλησης Πτυχιούχων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης» ενώ η εγκεκριμένη δημόσια δαπάνη να μην ξεπερνά τα 300 εκ. €.

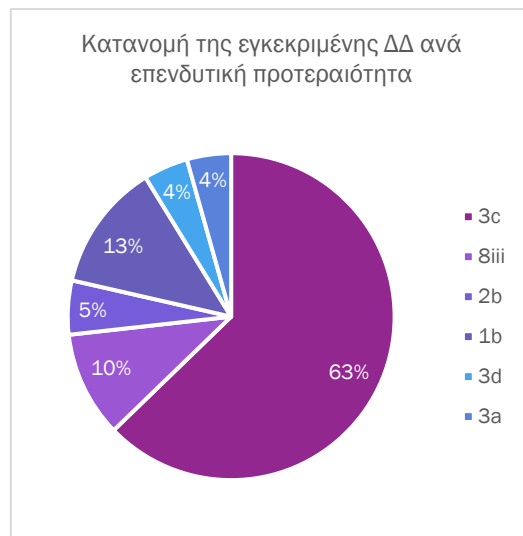

Τέλος, σημαντική ήταν και η συμμετοχή των επιχειρήσεων σε δράσεις ΕΤΑΚ του θεματικού στόχου 01, όπου όμως εδώ τα διαθέσιμα στοιχεία δεν είναι επαρκή αφού εξαιρούν τους ερευνητικούς οργανισμούς. Οι επιχειρήσεις που συμμετείχαν στις δράσεις αυτές πάντως, κατάφεραν να δεσμεύσουν 480 εκ. € για επενδύσεις στον τομέα αυτόν, με τη συνέργεια με ερευνητικούς οργανισμούς να είναι κοινός τόπος για τέτοιου είδους δράσεις.

2.1.9.3 ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ

Οι δράσεις που προκηρύχθηκαν για τη «**Στήριξη της δημιουργίας και της επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών**» (επ. πρ. 3c) έτυχαν μεγαλύτερης αποδοχής από τις επιχειρήσεις και δέσμευσαν το μεγαλύτερο ποσοστό των διατιθέμενων κονδυλίων (63%) των 74 προσκλήσεων, αν και σε αριθμό, οι περισσότερες προσκλήσεις εκδόθηκαν στην επενδυτική προτεραιότητα 1b (37 έναντι 9 της 3c).

Παρ' όλα αυτά, από τον συνολικό αιτούμενο προϋπολογισμό των έργων που υποβλήθηκαν στις δράσεις της 1b σε σχέση με τον εγκεκριμένο π/υ φαίνεται πως για τα έργα αυτά έλειπαν τα κονδύλια: ενώ τα έργα αυτής της επενδυτικής προτεραιότητας κάλυπταν το 22,2% του συνολικού αιτούμενου π/υ, τελικά εγκρίθηκαν μόνο έργα στο 9,7% του συνολικού προϋπολογισμού. Τελικά, έργα για την «Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία, ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδίως μέσω της προαγωγής επενδύσεων στην ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, στη μεταφορά τεχνολογίας, στην κοινωνική καινοτομία, στην οικολογική καινοτομία, στις εφαρμογές παροχής δημόσιων υπηρεσιών, στην ενθάρρυνση της ζήτησης, στη δικτύωση, στα συμπλέγματα φορέων και στην ανοιχτή καινοτομία μέσω ευφυούς εξειδίκευσης» ύψους 1,6 δις € έμειναν εκτός ΕΣΠΑ και μάλλον στην πλειοψηφία δεν υλοποιήθηκαν.

* οι τομείς εξειδίκευσης ακολουθούν την κάτωθι κωδικοποίηση:

1. ΥΚΑ | Υλικά - Κατασκευές
2. ΤΠΔ | Τουρισμός, Πολιτισμός & Δημοσιονομικές Βιομηχανίες
3. ΑΓΡ | Αγροδιατροφή & Βιομηχανία τροφίμων
4. ΠΒΑ | Περιβάλλον & Βιώσιμη Ανάπτυξη
5. ΥΦΑ | Υγεία & Φάρμακα
6. ΜΕΑ | Μεταφορές & Εφοδιαστική Αλυσίδα
7. ΕΝΕ | Ενέργεια
8. ΤΠΕ | Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνιών

Τομείς Έξυπνης Εξειδίκευσης	Αρ. Προσκήρυσεων	Αρ. Αιτήσεων	Συνολικός απ. π/υ Επιχειρήσεων	Απ. ΔΔ Επιχειρήσεων	Εγκρίσεις	Συνολικός εγκ. π/υ Επιχειρήσεων	Εγκ. ΔΔ Επιχειρήσεων
Χωρίς στόχευση	4	31.864	905.823.914	764.190.523	13.137	427.513.184	311.786.894
Όλοι οι Τομείς	11	20.462	3.574.392.410	2.401.230.443	7.302	1.195.585.163	734.362.103
Όλοι οι τομείς πλην του τουρισμού	2	11.317	1.215.635.645	586.548.078	6.114	704.363.244	340.707.482
2. ΤΠΔ	2	9.850	2.541.274.721	1.257.938.373	7.118	1.893.479.975	938.463.448
Τομείς Περιφερειακής RIS	48	4.921	994.562.186	608.919.394	4.908	524.809.166	319.508.823
7. ΕΝΕ, 4. ΠΒΑ, 8. ΤΠΕ, 5. ΥΦΑ, 6. ΜΕΑ	1	2.377	196.222.904	98.111.349	1.989	161.048.057	80.523.926
1. ΥΚΑ, 2. ΤΠΔ, 3. ΑΓΡ	1	254	60.199.521	44.557.619	80	14.660.900	10.908.039
1. ΥΚΑ, 2. ΤΠΔ, 3. ΑΓΡ, 5. ΥΦΑ, 7. ΕΝΕ	1	213	31.244.444	23.305.266	24	3.416.959	2.468.255
2. ΤΠΔ, 3. ΑΓΡ, 4. ΠΒΑ, 5. ΥΦΑ, 6. ΜΕΑ, 7. ΕΝΕ, 8. ΤΠΕ	1	179	25.875.549	19.219.752	23	3.794.351	2.758.271
3. ΑΓΡ, 4. ΠΒΑ, 5. ΥΦΑ, 7. ΕΝΕ	1	29	5.614.451	4.332.119	5	1.066.796	824.137
1. ΥΚΑ, 3. ΑΓΡ, 6. ΜΕΑ, 8. ΤΠΕ	1	15	3.136.390	2.396.746	3	420.276	323.829
1. ΥΚΑ, 4. ΠΒΑ, 6. ΜΕΑ, 7. ΕΝΕ, 8. ΤΠΕ	1	3	128.125	102.500	2	102.500	82.000
Άθροισμα	74	81.484	9.554.110.260	5.810.852.163	40.705	4.930.260.571	2.742.717.208
Θεματικοί Στόχοι	Αρ. Προσκήρυσεων	Αρ. Αιτήσεων	Συνολικός απ. π/υ Επιχειρήσεων	Απ. ΔΔ Επιχειρήσεων	Εγκρίσεις	Συνολικός εγκ. π/υ Επιχειρήσεων	Εγκ. ΔΔ Επιχειρήσεων
03	24	34.364	6.032.560.628	3.037.669.983	21.560	3.883.694.400	1.956.023.462
08	5	31.502	1.033.144.160	1.013.469.437	9.548	300.389.607	294.720.796
02	7	9.119	367.595.836	212.457.224	7.972	266.633.753	146.081.773
01	37	6.498	2.120.747.635	1.547.207.319	1.624	479.503.311	345.865.497
04	1	1	62.000	48.200	1	39.500	25.680
Άθροισμα	74	81.484	9.554.110.260	5.810.852.163	40.705	4.930.260.571	2.742.717.208
Επενδυτική Προτεραιότητα	Αρ. Προσκήρυσεων	Αρ. Αιτήσεων	Συνολικός απ. π/υ Επιχειρήσεων	Απ. ΔΔ Επιχειρήσεων	Εγκρίσεις	Συνολικός εγκ. π/υ Επιχειρήσεων	Εγκ. ΔΔ Επιχειρήσεων
3c	9	31.298	5.269.917.756	2.620.539.987	19.335	3.447.367.205	1.715.909.827
8iii	4	31.184	1.018.556.397	998.893.175	9.223	291.712.131	286.043.320
2b	7	9.119	367.595.836	212.457.224	7.972	266.633.753	146.081.773
1b	37	6.498	2.120.747.635	1.547.207.319	1.624	479.503.311	345.865.497
3d	4	2.186	434.217.308	211.996.917	1.328	246.982.440	120.620.206
3a	10	879	328.387.763	205.114.179	895	189.111.354	119.376.729
8i	1	318	14.587.764	14.576.262	325	8.677.476	8.677.476
3b	1	1	37.800	18.900	2	233.400	116.700
4f	1	1	62.000	48.200	1	39.500	25.680
Άθροισμα	74	81.484	9.554.110.260	5.810.852.163	40.705	4.930.260.571	2.742.717.208

Τα επενδυτικά κίνητρα που εφαρμόστηκαν στην Ελλάδα τις τελευταίες δεκαετίες, μέσω των Αναπτυξιακών Νόμων, είχαν ως κεντρικό στόχο τη βελτίωση του επενδυτικού κλίματος, την αύξηση της απασχόλησης, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, την αύξηση των εξαγωγών και τη μεγέθυνση της φορολογικής βάσης, καθώς και την ενίσχυση της περιφερειακής συνοχής μέσω της τόνωσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας σε λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές.

Ο ισχύον Αναπτυξιακός Νόμος 4399/2016 έχει θέσει ως βασικούς στόχους, μέσω ειδικών καθεστώτων ενίσχυσης, την προώθηση της ισόρροπης ανάπτυξης με σεβασμό στους περιβαλλοντικούς όρους, την αύξηση της απασχόλησης, τη βελτίωση της συνεργασίας και την αύξηση του μέσου μεγέθους των επιχειρήσεων, την τεχνολογική αναβάθμιση, η διαμόρφωση μιας νέας εξωστρεφούς εθνικής ταυτότητας (branding), τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας και έντασης γνώσης, τη μετακίνηση στην αλυσίδα παραγωγής της αξίας για την παραγωγή πιο σύνθετων προϊόντων, την εξοικονόμηση των φυσικών πόρων στην προοπτική μιας κυκλικής οικονομίας, την προσφορά καλύτερων υπηρεσιών, την προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων, καθώς και την εξασφάλιση καλύτερης θέσης της χώρας στο Διεθνή Καταμερισμό Εργασίας.

Η ανωτέρω στόχευση όμως δεν εξυπηρετήθηκε πλήρως κατά την εφαρμογή του Αναπτυξιακού Νόμου, δεδομένου ότι τα περισσότερα από τα ειδικά καθεστώτα ενίσχυσης που προβλέπει δεν έχουν ενεργοποιηθεί: καινοτομία, συνέργειες/δίκτυώσεις, ολοκληρωμένα χωρικά και κλαδικά Σχέδια.

Με βάση στοιχεία που περιλαμβάνονται στην αιτιολογική έκθεση του Ν. 4399/2016, κατά την διάρκεια των τριών προηγούμενων αναπτυξιακών νόμων (Ν. 2601/1998, Ν. 3299/04, Ν. 3908/2011) εντάχθηκαν επενδύσεις συνολικού ύψους 32 δις €, οι οποίες καλύπτουν το 13,2% του συνολικού σχηματισμού ακαθάριστου παγίου κεφαλαίου του ιδιωτικού τομέα (εκτός κατοικίας) της ως άνω περιόδου στην Ελλάδα. Το συνολικό ύψος της κρατικής ενίσχυσης των ενταχθέντων επενδυτικών σχεδίων ανήλθε σε 12,7 δις €, όπως φαίνεται και από τα στοιχεία του ακόλουθου Πίνακα.

Πίνακας 1: Συγκεντρωτικά ποσοτικά στοιχεία των τριών προηγούμενων Αναπτυξιακών Νόμων

	N. 2601/98	N.3299/04	N. 3908/11	ΣΥΝΟΛΟ
Αριθμός επενδυτικών σχεδίων	3.116	10.459	1.276	14.851
Ύψος επενδύσεων (€)	3.590.158.365	22.464.740.784	6.021.766.328	32.076.665.477
Ενισχύσεις (€)	1.114.748.524	9.573.740.964	1.991.038.154	12.679.527.642
Νέες θέσεις εργασίας	29.242	39.669	6.167	75.078
Μέσο ποσοστό ενίσχυσης	31,05%	42,62%	33,06%	39,53%
Μέσο μέγεθος επένδυσης (€)	1.152.169	2.147.886	4.719.253	2.159.899
Μέσο μέγεθος ενίσχυσης (€)	357.750	915.359	1.560.375	853.783
Μέση επενδυτική δαπάνη/θέση εργασίας (€)	122.774	566.305	976.450	427.245
Μέση ενίσχυση ανά θέση εργασίας (€)	38.121	241.341	322.854	168.885
Μέσος αριθμός νέων θέσεων εργασίας/επένδυση	9,4	3,8	4,8	5,1

Επισημαίνεται ότι, δεν έχουν ολοκληρωθεί μέχρι σήμερα όλα τα επενδυτικά σχέδια που έχουν ενταχθεί στους δύο προηγούμενους αναπτυξιακούς νόμους (Ν.3299/04, Ν.3908/11).

Η σταδιακή αύξηση του μέσου μεγέθους των επενδύσεων που επιχορηγούνται (από 1,15 εκ. € στο πλαίσιο του Ν. 2601/98 σε 4,72 εκ. € στο Ν. 3908/11) έχει συμβάλει στην ενίσχυση της μεγέθυνσης και των οικονομικών κλίμακας, ενώ η αντίστοιχη αύξηση της μέσης επενδυτικής δαπάνης ανά θέση εργασίας (από 122.774 σε 976.450 € ανά θέση εργασίας) δείχνει σε ένα βαθμό την διαχρονική αύξηση της τεχνολογικής στάθμης των νέων επενδύσεων, η οποία όμως έχει ως αποτέλεσμα και μειωμένη επίπτωση στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης (από 9,4 νέες θέσεις εργασίας ανά επένδυση στο πλαίσιο του Ν. 2601/98 σε 4,8 στο Ν. 3908/2011).

Η συντριπτική πλειοψηφία των εγκεκριμένων σχεδίων και στους τρεις προηγούμενους αναπτυξιακούς χαρακτηρίζεται από σχετικά χαμηλό τεχνολογικό περιεχόμενο και ένταση γνώσης. Συγκεκριμένα το 95% των επενδυτικών σχεδίων αφορούσε σε επενδύσεις από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε μεταποιητικές δραστηριότητες χαμηλής τεχνολογίας (29% low-tech – π.χ. τρόφιμα, καπνά, ένδυμα, ξύλο, χαρτί) και μεσαίας – χαμηλής τεχνολογίας (19% medium-low tech, πετρελαιοειδή, πλαστικά, προϊόντα μη μεταλλικών ορυκτών, βασικά μέταλλα, επιδιόρθωση και εγκατάσταση μηχανών κ.λπ.), παροχή υπηρεσιών χαμηλής έντασης γνώσης (35% Less Knowledge-intensive services – ξενοδοχεία, μεταφορές, ταξιδιωτικά γραφεία

κ.λπ.), καθώς και πρωτογενή παραγωγή (10%) και ενέργεια (1%). Αντίθετα, οι κλάδοι υψηλής ή μεσαίας-υψηλής τεχνολογίας αφορούσαν μόλις το 4% του συνόλου των επενδυτικών σχεδίων.

Παρά το γεγονός ότι η περιφερειακή διάσταση αποτελεί εγγενή στόχο των αναπτυξιακών νόμων, η συνεισφορά τους στην κάμψη των περιφερειακών ανισοτήτων δεν είναι προφανής. Ορισμένες από τις λιγότερο αναπτυγμένες της χώρας, όπως αυτές του Β. Αιγαίου, της Ηπείρου ή των Ιονίων Νήσων, δεν καταφέρνουν διαχρονικά να συγκεντρώσουν σημαντικές επενδύσεις. Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν Περιφέρειες που παρουσιάζουν διαχρονικά διακυμάνσεις, με χαρακτηριστικό το παράδειγμα της Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας – Θράκης, η οποία ήταν η σημαντικότερη Περιφέρεια (μαζί με την Περ. Κεντρικής Μακεδονίας) σε όρους επενδεδυμένων κεφαλαίων και ενισχύσεων στο Ν. 2601/1998, ενώ στο Ν. 3299/2004 κατετάγη στη έβδομη θέση για να επανακάμψει στην πέμπτη θέση στο Ν. 3908/2011. Αντίστοιχα, η Περιφέρεια Πελοποννήσου, από την ένατη θέση τόσο στις ενισχύσεις, όσο και στις συνολικές επενδύσεις στο Ν. 2601/1998, στον επόμενο νόμο αναδεικνύεται ως η σημαντικότερη Περιφέρεια.

Σε όρους εδαφικής συνοχής, είναι εξαιρετικά σημαντικό να σημειωθεί το γεγονός ότι, **ενώ η Αττική και η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας συγκαταλέγονται μεταξύ των λιγότερο ευνοημένων, σε όρους έντασης ενισχύσεων, Περιφερειών, διαχρονικά προσελκύουν μεγάλο όγκο επενδύσεων.**

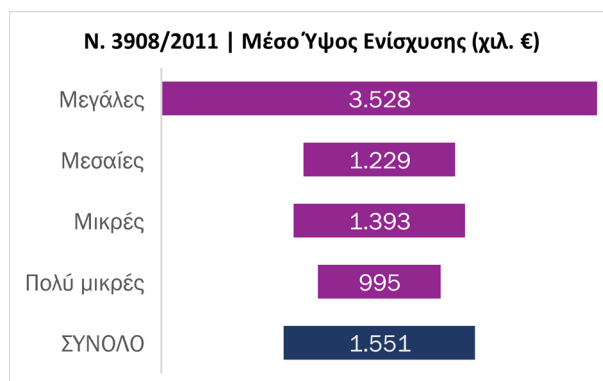
Ακολουθεί λεπτομερής ανάλυση των επενδυτικών σχεδίων που έχουν ενταχθεί στο πλαίσιο του προηγούμενου αναπτυξιακού νόμου 3908/2011 και του ισχύοντος νόμου 4399/2016, με βάση στοιχεία που αντλήθηκαν από σχετική μελέτη που εκπονήθηκε για λογαριασμό της ΓΓΒ¹.

Επισημαίνεται ότι τα στοιχεία για το Ν. 4399/2016 αφορούν σε εντάξεις μέχρι τέλος του 2020, ενώ έχουν ήδη πραγματοποιηθεί και αναμένονται και πρόσθετες εντάξεις.

Η πλειοψηφία (70%) των ενισχυόμενων επιχειρήσεων στο πλαίσιο του Ν. 3908/2011 αποτελούν μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες υλοποίησαν /υλοποιούν επενδυτικά σχέδια στα οποία αντιστοιχούν ενισχύσεις ύψους 1.018 εκατ. €. Το μέσο ποσό ενίσχυσης ανά επενδυτικό σχέδιο ανέρχεται σε 1.392.638 € για τις μικρές και σε 994.709 € για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις.

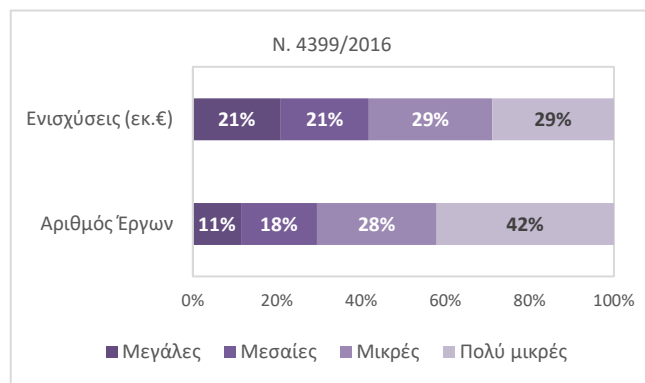
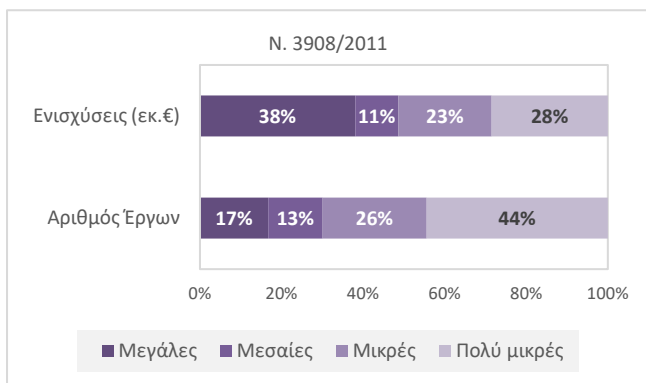
Στις μεσαίες επιχειρήσεις κατατάσσεται το 13% των ενισχυόμενων επιχειρήσεων, οι οποίες απορροφούν το 11% του συνόλου των ενισχύσεων στο πλαίσιο του Ν.3908/2011, με το μέσο ποσό ενίσχυσης ανά επενδυτικό σχέδιο να ανέρχεται σε 1.229.412 €.

Τέλος, οι μεγάλες επιχειρήσεις αποτελούν το 17% των ενισχυόμενων επιχειρήσεων του Ν.3908/2011, με επενδυτικά σχέδια σημαντικά υψηλότερης μέσης ενίσχυσης (3.528.037 €), αντιπροσωπεύοντας το 38% του συνόλου των ενισχύσεων του Ν.3908/2011, γεγονός που υποδηλώνει επενδυτικά σχέδια υψηλότερου συνολικού π/υ, σε σχέση με τα επενδυτικά σχέδια των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

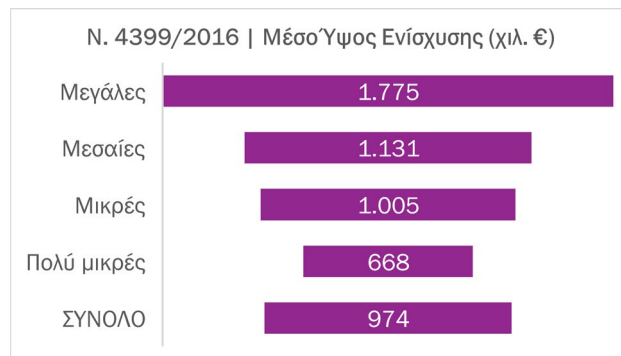

Όπως φαίνεται και από τα ακόλουθα Διαγράμματα, η αριθμητική κατανομή με βάση το μέγεθος των ενισχυόμενων δεν αποκλίνει σημαντικά στους δύο Νόμους με το άθροισμα των Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων να αποτελούν και στις δύο περιπτώσεις το 70% των ενταγμένων έργων. Η μόνη σημαντική διαφοροποίηση είναι το ύψος των ενισχύσεων που κατευθύνεται στις Μεγάλες Επιχειρήσεις, το οποίο μειώνεται σημαντικά στο πλαίσιο του Ν.4399/16 (21%, έναντι 38% στον Ν. 3908/11).

¹ «Μελέτη για τα κριτήρια διαχωρισμού έργων των Τομέων Βιομηχανίας-Εμπορίου που θα ενισχυθούν από τον Αναπτυξιακό Νόμο και το ΕΣΠΑ», Ανάδοχος SPEED A.E., Ιανουάριος 2021

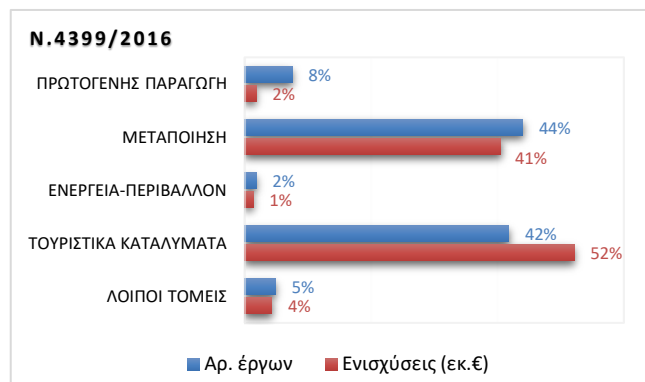
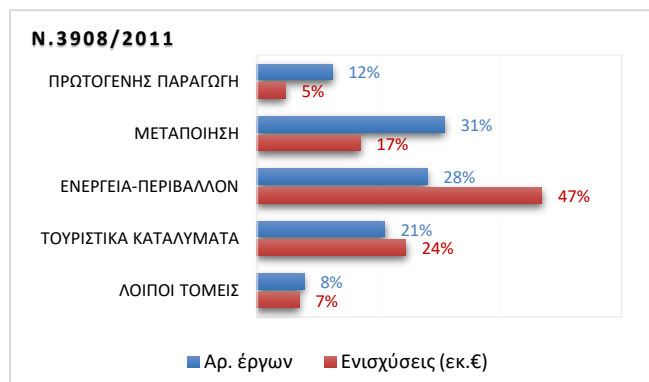

Το μέσο ύψος ενίσχυσης ανά κατηγορία μεγέθους επιχείρησης διαφοροποιείται και στην περίπτωση του Ν. 4399/2016, με τις μεγάλες επιχειρήσεις να υλοποιούν επενδυτικά σχέδια υψηλότερης μέσης ενίσχυσης (και άρα και υψηλότερου συνολικού προϋπολογισμού), αλλά στην περίπτωση του ισχύοντος αναπτυξιακού νόμου οι διαφοροποιήσεις αυτές είναι ασθενέστερες.

2.2.1 ΚΛΑΔΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

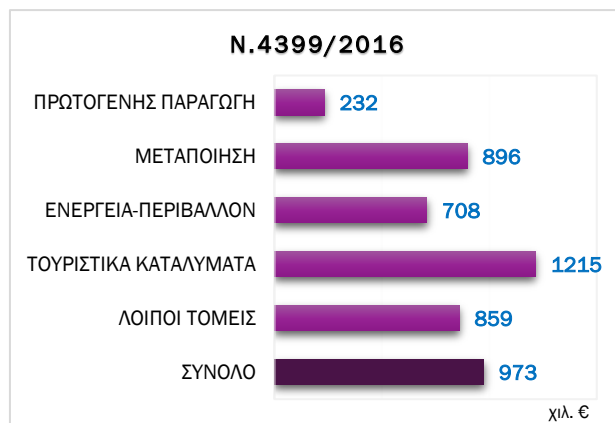
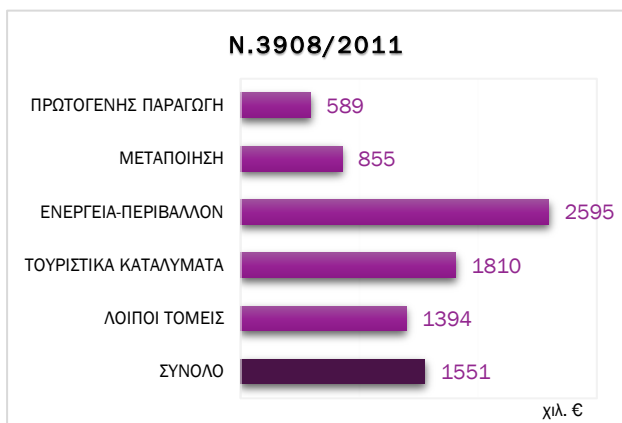
Σημαντική διαφοροποίηση παρατηρείται τόσο στην κατανομή των ενταγμένων επενδυτικών σχεδίων ανάμεσα στους βασικούς τομείς της οικονομίας, όσο και την αντίστοιχη κατανομή των συνολικών ενισχύσεων.

Στο πλαίσιο του Ν. 3908/2011, οι ενισχύσεις κατευθύνθηκαν κυρίως στον τομέα της ενέργειας και του περιβάλλοντος (47%) και ακολουθεί ο κλάδος του τουρισμού (24%), ενώ στο πλαίσιο του Ν.4399/2016 το μερίδιο της μεταποίησης ενισχύεται σημαντικά (από 17% σε 41%), με τον τομέα του τουρισμού και σε αυτή την περίπτωση να συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό ενισχύσεων (52%).

Το μέσο ύψος ενίσχυσης ανά επιχείρηση μειώνεται στον Ν. 4399/16 κατά 37% (από 1.551 σε 973 χιλ. €), ως αποτέλεσμα της μείωσης του μέσου ύψους ενίσχυσης σε όλους τους τομείς, με εξαίρεση τον τομέα της μεταποίησης ο οποίος παρουσιάζει μια μικρή αύξηση της τάξης του 5%.

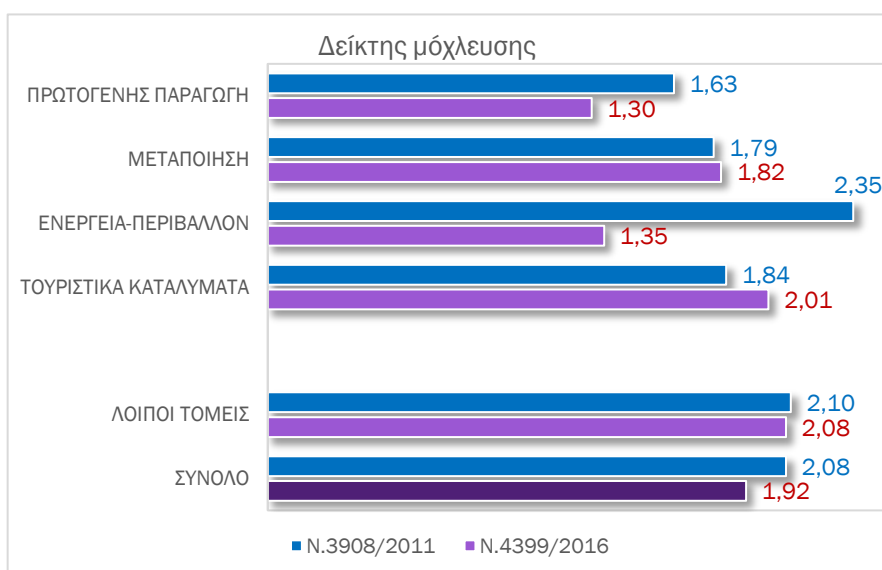
Μέσο ύψος ενίσχυσης στους βασικούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας

Οι ανωτέρω ενισχύσεις κινητοποιούν και ένα σημαντικό ποσό ιδιωτικών πόρων, το οποίο στην περίπτωση του Ν. 3908/2011 είναι διπλάσιο από το ποσό της δημόσιας ενίσχυσης (δείκτης μόχλευσης 2,08), ενώ στην περίπτωση του Ν. 4399/2016 μειώνεται ελαφρά και ο δείκτης μόχλευσης διαμορφώνεται σε 1,92.

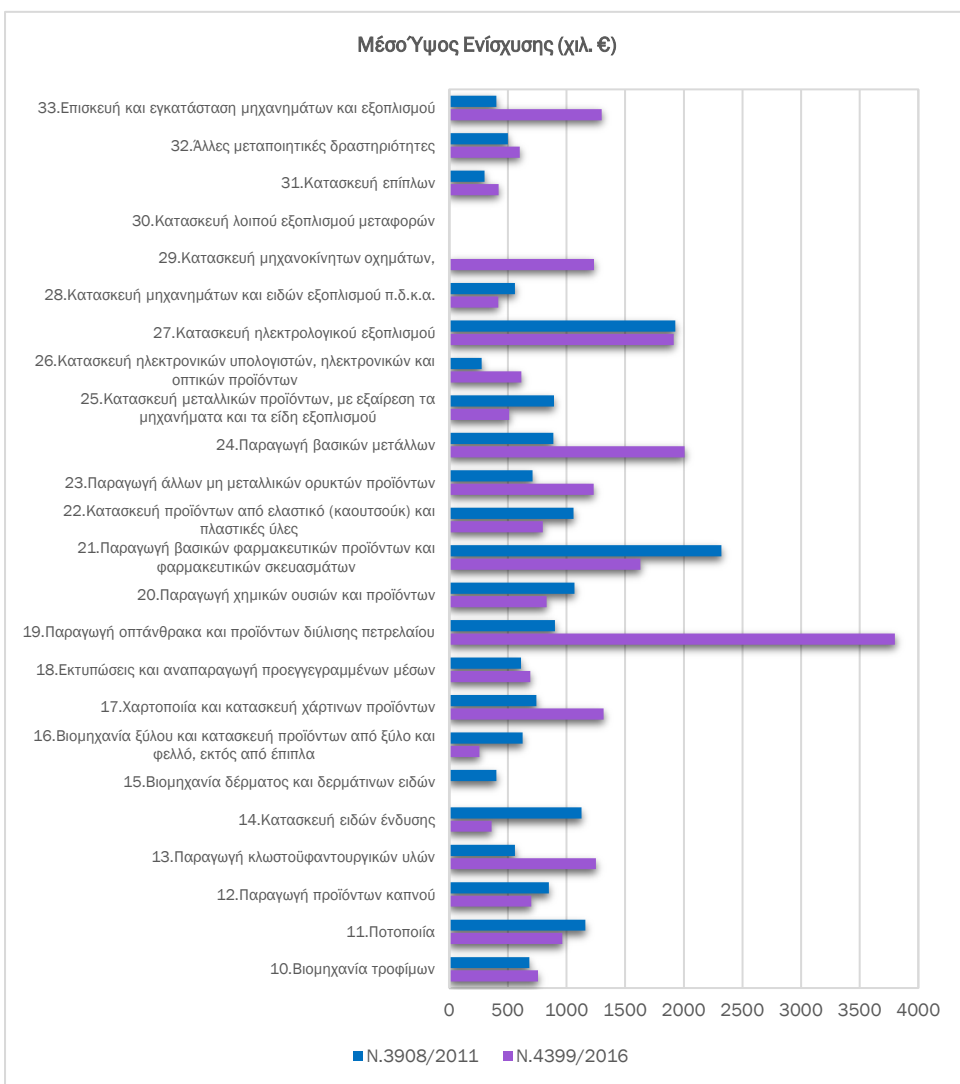
Εξετάζοντας τον δείκτη μόχλευσης ανά τομέα δραστηριότητας, παρατηρείται ότι ο τομέας Ενέργειας-Περιβάλλοντος στον Ν.3908/11 εμφανίζει τον υψηλότερο δείκτη μόχλευσης (2,35) και στον ισχύοντα αναπτυξιακό Νόμο τον χαμηλότερο (1,35) μαζί με την Πρωτογενή Παραγωγή (1,30). Η Μεταποίηση εμφανίζεται και στους δύο αναπτυξιακούς νόμους σχεδόν σταθερό δείκτη μόχλευσης περίπου 1,8.

Εστιάζοντας στους επιμέρους κλάδους του τομέα της **μεταποίησης**, παρατηρείται ότι οι περισσότεροι κλάδοι ακολουθούν την αυξητική τάση που εμφανίζει γενικά ο τομέας της μεταποίησης στον Ν. 4399/16.

Κλάδοι	N. 3908/2011			N. 4399/2016		
	Αρ. Έργων	Ενισχύσεις (εκ.€)	Μέσο Ύψος Ενίσχυσης (χιλ. €)	Αρ. Έργων	Ενισχύσεις (εκ.€)	Μέσο Ύψος Ενίσχυσης (χιλ. €)
10.Βιομηχανία τροφίμων	183	125,1	684	249	188,3	756
11.Ποτοποιία	20	23,2	1160	38	36,6	963
12.Παραγωγή προϊόντων καπνού	2	1,7	850	1	0,7	700
13.Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών	5	2,8	560	10	12,5	1250
14.Κατασκευή ειδών ένδυσης	7	7,9	1129	5	1,8	360
15.Βιομηχανία δέρματος και δερμάτινων ειδών	2	0,8	400			
16.Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελδό, εκτός από έπιπλα	12	7,5	625	7	1,8	257
17.Χαρτοποιία και κατασκευή χαρτινων προϊόντων	12	8,9	742	36	47,4	1317
18.Εκπτώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων	9	5,5	611	12	8,3	692
19.Παραγωγή οπάνθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου	4	3,6	900	4	15,2	3800
20.Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	35	37,4	1069	23	19,1	830
21.Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών σκευασμάτων	10	23,2	2320	10	16,3	1630
22.Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες	22	23,3	1059	49	39	796

Κλάδοι	N. 3908/2011			N. 4399/2016		
	Αρ. Έργων	Ενισχύσεις (εκ.€)	Μέσο Ύψος Ενίσχυσης (χιλ. €)	Αρ. Έργων	Ενισχύσεις (εκ.€)	Μέσο Ύψος Ενίσχυσης (χιλ. €)
23.Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	9	6,4	711	38	46,8	1232
24.Παραγωγή βασικών μετάλλων	8	7,1	888	14	28,1	2007
25.Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	28	25	893	37	18,9	511
26.Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων	4	1,1	275	7	4,3	614
27.Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	11	21,2	1927	7	13,4	1914
28.Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού π.δ.κ.α.	5	2,8	560	11	4,6	418
29.Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων,				3	3,7	1233
30.Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών						
31.Κατασκευή επίπλων	1	0,3	300	10	4,2	420
32.Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες	1	0,5	500	4	2,4	600
33.Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού	4	1,6	400	4	5,2	1300
Σύνολο Μεταποίησης	394	336,9	855	579	518,6	896

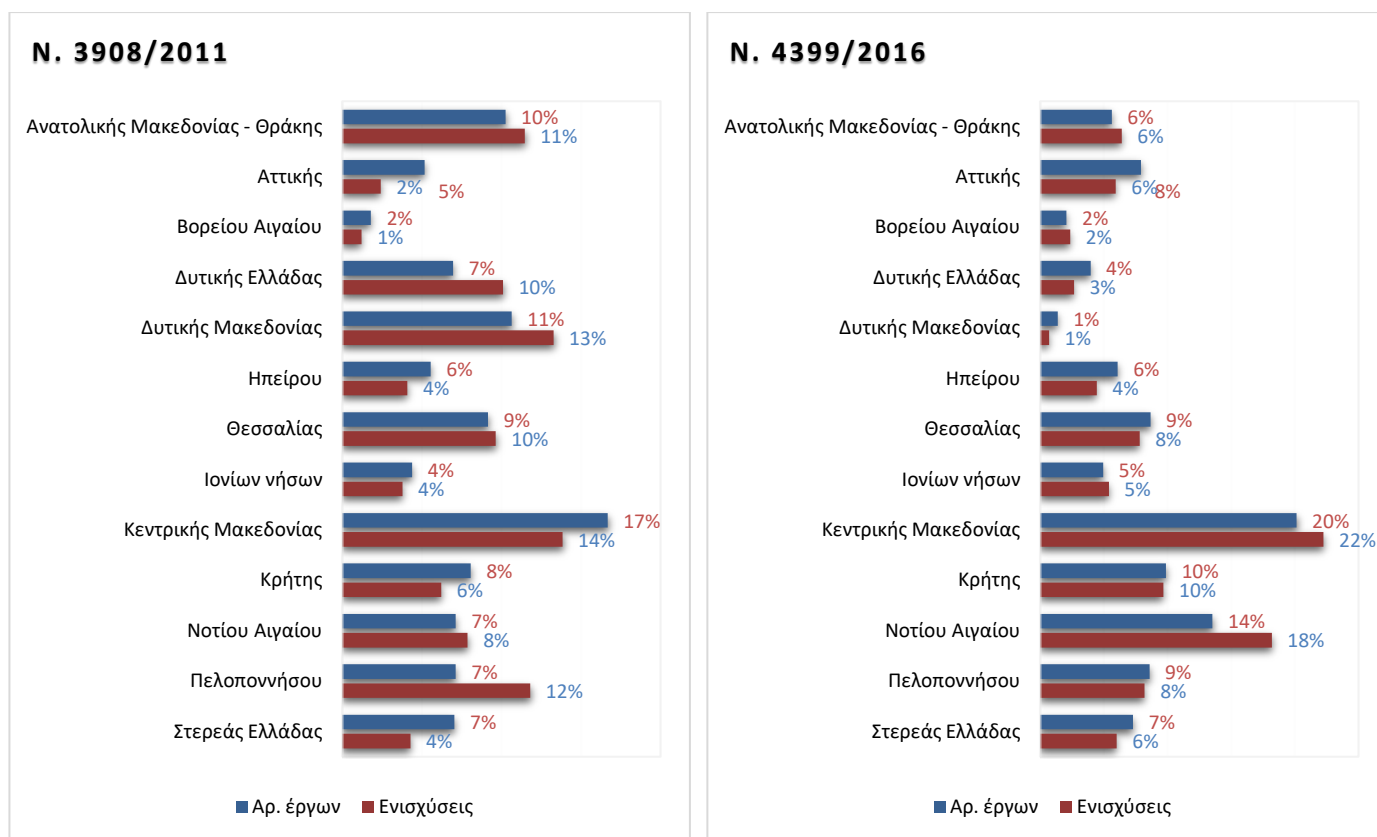
Ο κλάδος των τροφίμων, ο οποίος αντιπροσωπεύει πάνω από το 1/3 των ενισχύσεων και στους δύο Αναπτυξιακούς Νόμους, εμφανίζει σημαντική αύξηση, τόσο στον αριθμό των ενταγμένων έργων (36%), όσο και στο ύψος των ενισχύσεων (51%). Από τους λοιπούς κλάδους της μεταποίησης, μεταξύ αυτών που αύξησαν το μερίδιο τους στον N.4399/2016 είναι ο κλάδος **22** - Ελαστικά-Πλαστικά (αύξηση 123% στον αριθμό των επενδυτικών σχεδίων και 67% στο ύψος των ενισχύσεων), ο κλάδος **23** - Μη Μεταλλικά Ορυκτά (αύξηση 322% στον αριθμό των επενδυτικών σχεδίων και 631% στο ύψος των ενισχύσεων) και ο κλάδος **17** - Χαρτί και προϊόντα του (αύξηση 200% στον αριθμό των επενδυτικών σχεδίων και 433% στο ύψος των ενισχύσεων).

Αναφορικά με το μέσο ύψος ενίσχυσης, σημαντική αύξηση παρατηρείται στους κλάδους **13** - Κλωστοϋφαντουργία, **17** - Χαρτί και προϊόντα του, **23** - Μη Μεταλλικά Ορυκτά, **24** - Βασικά μέταλλα και **33** - Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού, ενώ η

μεγαλύτερη αύξηση παρατηρείται στον κλάδο **19** - Παραγωγή οπτάνθρακα και προϊόντων διύλισης (τετραπλασιασμός του μέσου ύψους ενίσχυσης) και οφείλεται σε 3 μεγάλες επενδύσεις εκσυγχρονισμού του εξοπλισμού διυλιστηρίων.

2.2.2 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Σε περιφερειακό επίπεδο, η **Κεντρική Μακεδονία** είναι η πρωταθλήτρια και των δύο εξεταζόμενων αναπτυξιακών νόμων τόσο σε όρους αριθμού έργων όσο και σε ενισχύσεις, με τον αριθμό των έργων που ενισχύθηκαν στον Ν. 4399 να αυξάνεται περισσότερο από 24% σε σχέση με τα έργα που ενισχύθηκαν από τον Ν. 3908 (265 έργα από 213). Η ποσοστιαία αυτή αύξηση, όμως, δεν μεταφέρθηκε αυτούσια στο ύψος των ενισχυόμενων έργων αφού το μέσο ύψος των ενισχύσεων μειώθηκε από 1,286 εκ. € ανά σχέδιο σε 1,075 εκ. €, για τη συγκεκριμένη περιφέρεια.

Πίνακας 2: Μεταβολή θέσεων κατάταξης

Εξετάζοντας προσεκτικά τα παραπάνω διαγράμματα διαπιστώνει κανείς εύκολα ότι ενώ η συμμετοχή και η ενίσχυση των επιχειρήσεων της Κεντρικής Μακεδονίας δεν παρουσίασε ιδιαίτερη διακύμανση μεταξύ των δύο αναπτυξιακών νόμων, όπως αναλύθηκε ανωτέρω, εντούτοις οι όμορες περιφέρειες της Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης και ιδιαίτερα της Δυτικής Μακεδονίας, υπέστησαν καθίζηση όσον αφορά τις ενισχύσεις από τον νέο Αναπτυξιακό Νόμο, τόσο σε αριθμό έργων όσο και σε ποσά ενίσχυσης. Έτσι, η Δυτική Μακεδονία, από δεύτερη Περιφέρεια σε απορρόφηση κονδυλίων του Ν.3908 κατέληξε στην τελευταία θέση ως προς την απορρόφηση κονδυλίων του Ν. 4399. Μεγάλη μείωση σε όρους ενισχύσεων των δύο νόμων παρουσίασε και η Περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας.

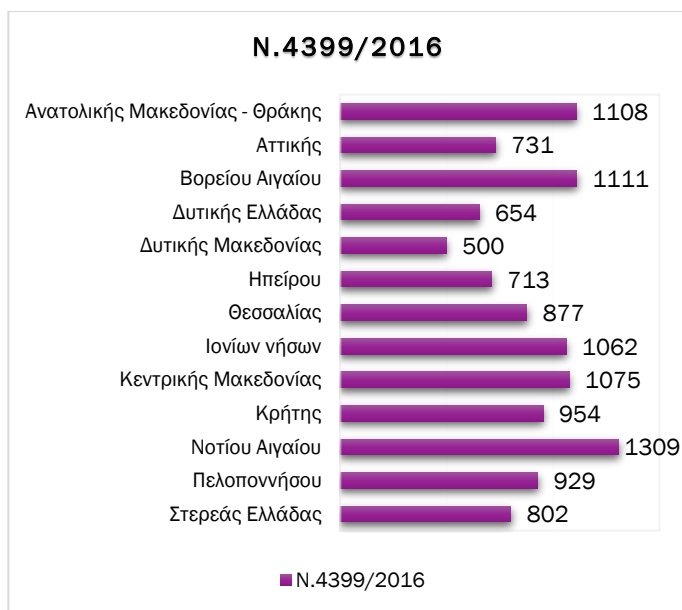
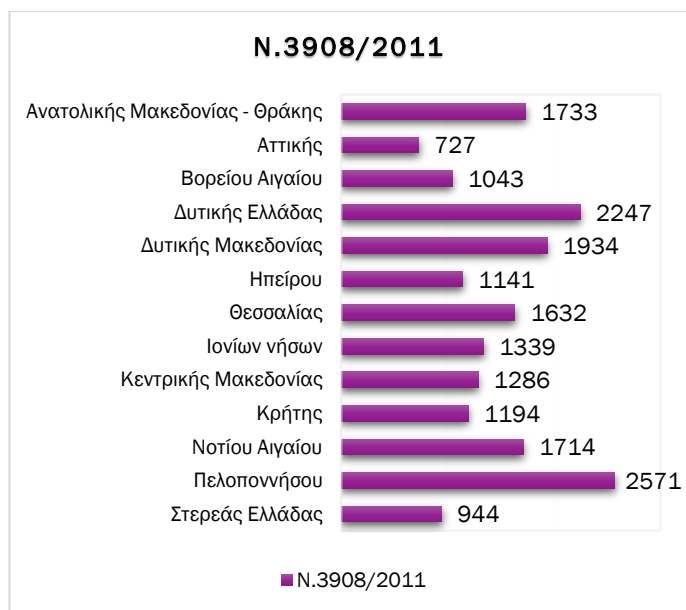
Με βάση τις ενισχύσεις που λαμβάνουν οι επιχειρήσεις των περιφερειών, η κατάταξη πλέον είναι η ακόλουθη:

1. Κεντρικής Μακεδονίας
2. Νοτίου Αιγαίου
3. Κρήτης
4. Πελοποννήσου
5. Θεσσαλίας
6. Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης
7. Στερεάς Ελλάδας
8. Αττικής
9. Ιονίων νήσων

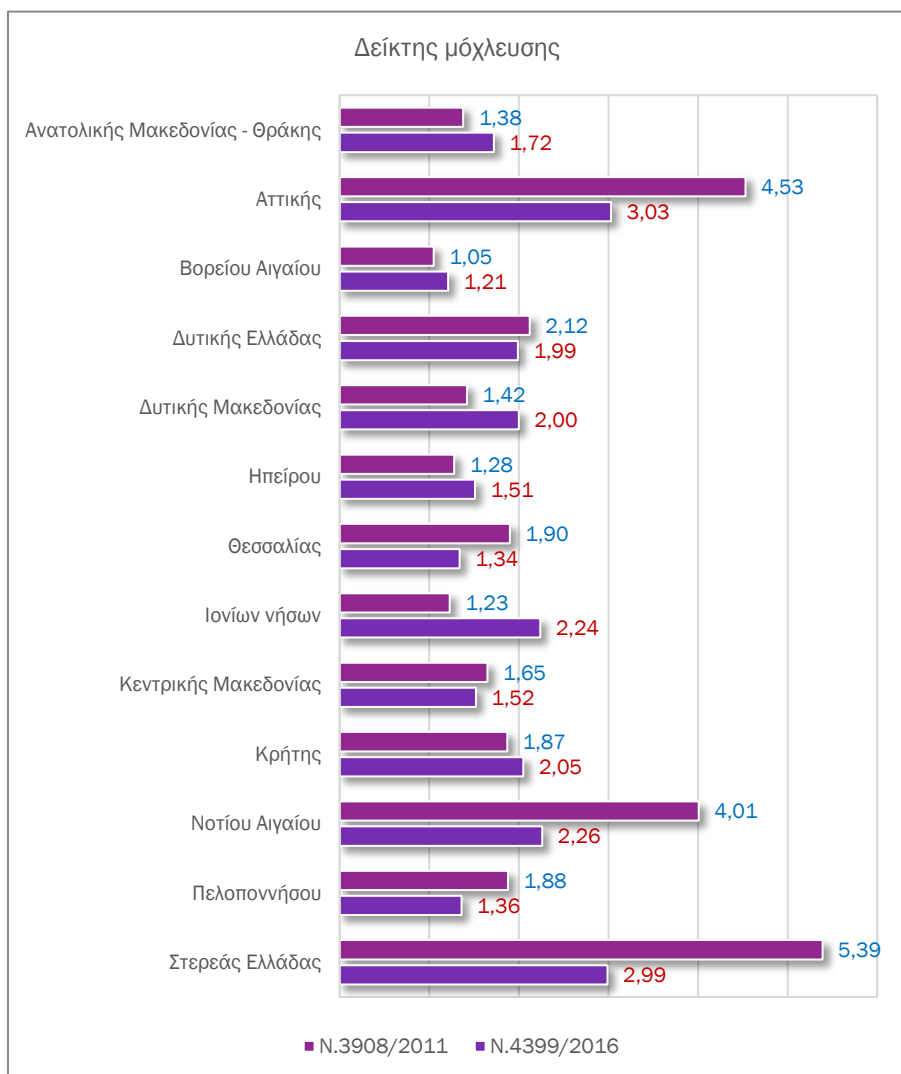
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	Βάσει Αρ. Έργων	Βάσει Ενισχύσεων
Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης	-6	-2
Αττικής	5	4
Βορείου Αιγαίου	1	1
Δυτικής Ελλάδας	-2	-6
Δυτικής Μακεδονίας	-11	-11
Ηπείρου	2	0
Θεσσαλίας	0	1
Ιονίων νήσων	2	2
Κεντρικής Μακεδονίας	0	0
Κρήτης	2	5
Νοτίου Αιγαίου	4	5
Πελοποννήσου	1	-1
Στερεάς Ελλάδας	1	2

10. Ηπείρου
11. Δυτικής Ελλάδας
12. Βορείου Αιγαίου
13. Δυτικής Μακεδονίας

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, το μέσο ύψος ενίσχυσης ανά επιχείρηση μειώνεται στον Ν. 4399/16 κατά 37% (από 1.551 σε 973 χιλ. €), με την ανάλυση ανά περιφέρεια όπως αποτυπώνεται στα διαγράμματα που ακολουθούν.

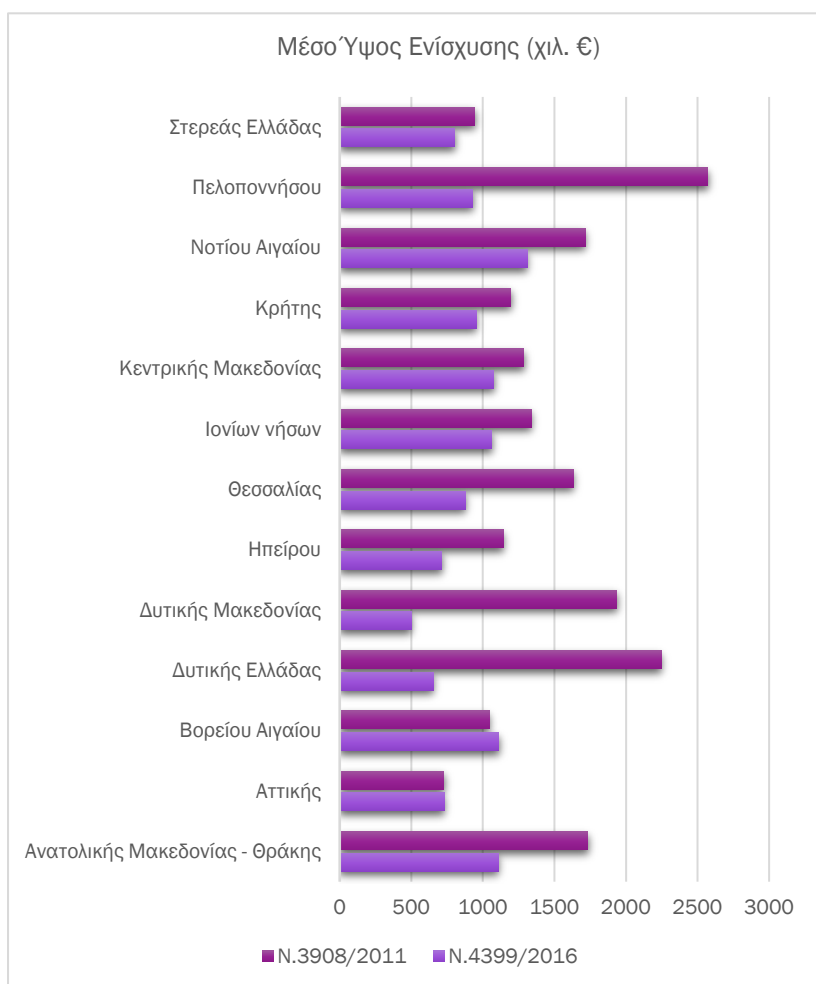
Η κινητοποίηση ιδιωτικών πόρων που οφείλονται στην υλοποίηση των έργων στα πλαίσια των δύο αναπτυξιακών νόμων (δείκτης μόχλευσης) αποτυπώνουν τη μειωμένη ένταση των ενισχύσεων, στις περιφέρειες της **Αττικής**, **Στερεάς Ελλάδας** και **Νοτίου Αιγαίου**, όπου παρατηρούνται πολύ αυξημένοι δείκτες.

Στην επόμενη σελίδα παρατίθεται συνοπτικός πίνακας της κατανομής των

ενισχύσεων (σε αρ. έργων και ποσά ενίσχυσης) από τους δύο νόμους που εξετάζονται εδώ.

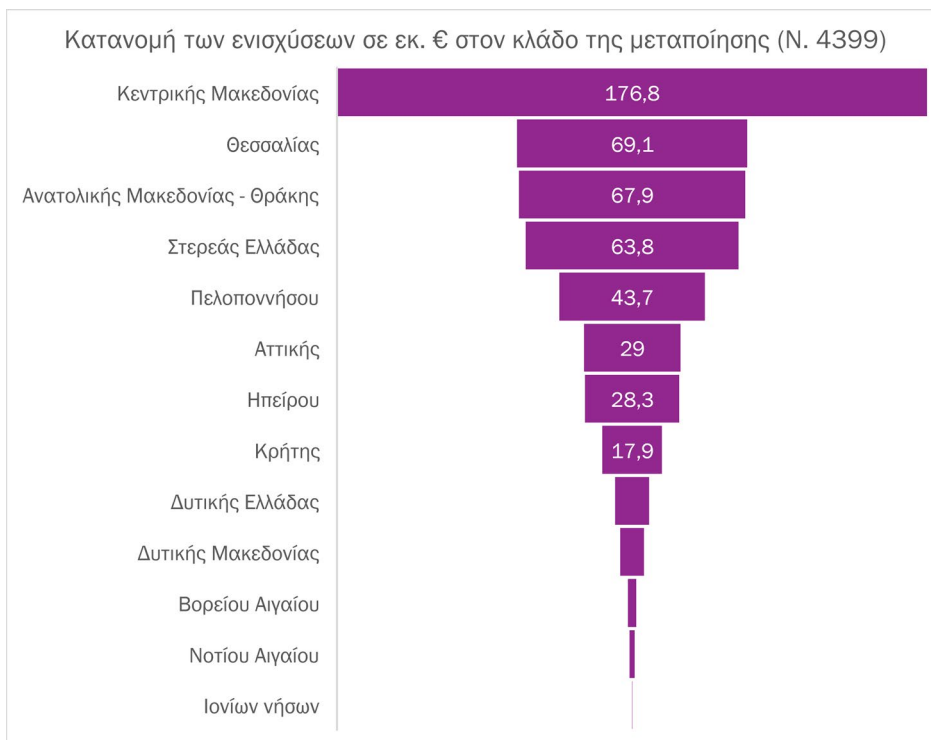
Περιφέρειες	Ν.3908/2011			Ν.4399/2016		
	Αρ. έργων	Ενισχύσεις (εκ. €)	Μέση ενίσχυση (χιλ. €)	Αρ. έργων	Ενισχύσεις (εκ. €)	Μέση ενίσχυση (χιλ. €)
Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης	131	227	1733	74	82	1108
Αττικής	66	48	727	104	76	731
Βορείου Αιγαίου	23	24	1043	27	30	1111
Δυτικής Ελλάδας	89	200	2247	52	34	654
Δυτικής Μακεδονίας	136	263	1934	18	9	500
Ηπείρου	71	81	1141	80	57	713
Θεσσαλίας	117	191	1632	114	100	877
Ιονίων νήσων	56	75	1339	65	69	1062
Κεντρικής Μακεδονίας	213	274	1286	265	285	1075
Κρήτης	103	123	1194	130	124	954
Νοτίου Αιγαίου	91	156	1714	178	233	1309
Πελοποννήσου	91	234	2571	113	105	929
Στερεάς Ελλάδας	90	85	944	96	77	802
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	1277	1981	1551	1316	1281	973

Από τα διαγράμματα που παρατίθενται εδώ φαίνεται μια ανάστροφη πορεία του μέσου ύψους των ενισχύσεων, σε σχέση με τους προηγούμενους αναπτυξιακούς νόμους που παρουσιάστηκαν στο κεφ. Ο παραπάνω, πλησιάζοντας έτσι τον μέσο όρο των προηγούμενων αναπτυξιακών νόμων.

Μεγάλη μείωση του μέσου ύψους των ενισχύσεων παρατηρείται στην Πελοπόννησο, στη Δυτική Μακεδονία και τη Δυτική Ελλάδα.

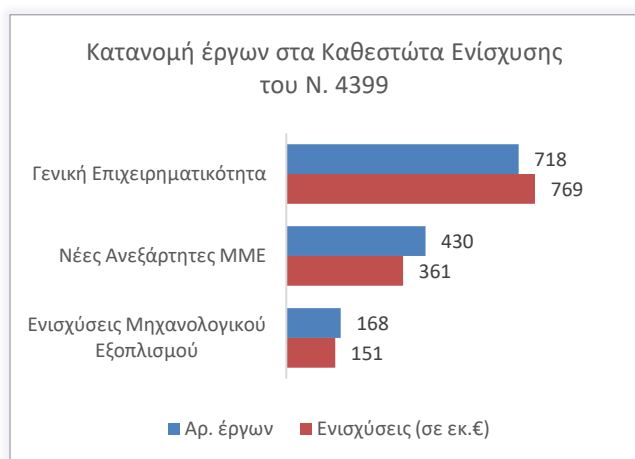
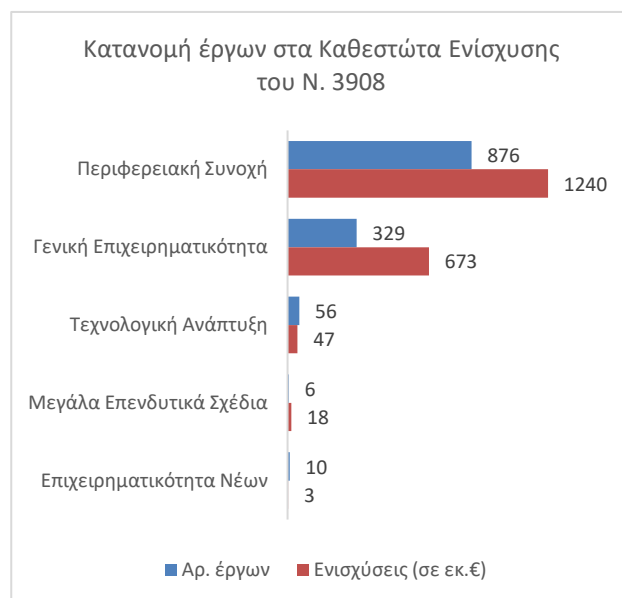
Όσον αφορά τις ενισχύσεις επενδύσεων του κλάδου της μεταποίησης, η Περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας προηγείται και εδώ, με τις Περιφέρειες της Θεσσαλίας, της Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης και Στερεάς Ελλάδας να ακολουθούν σε απόσταση. Ουραγοί σε ενισχύσεις στον κλάδο της μεταποίησης έρχονται οι παραδοσιακά «τουριστικές» περιφέρειες (Βορείου – Νοτίου Αιγαίου και Ιονίων Νήσων).

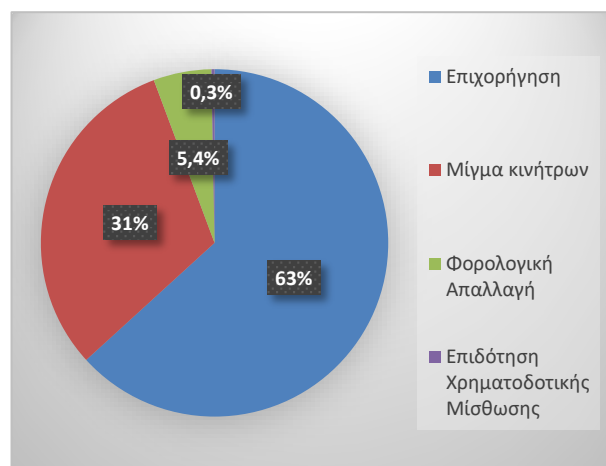
2.2.3 ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΚΑΙ ΜΟΡΦΕΣ ΚΙΝΗΤΡΩΝ

Τα καθεστώτα ενίσχυσης του Ν. 3908/2011 δεν είχαν ισόρροπη αποδοχή από τις επιχειρήσεις, με την «Περιφερειακή Συνοχή» και τη «Γενική Επιχειρηματικότητα» να δέχονται την πλειοψηφία των αιτήσεων και ως εκ τούτου να έχουμε και τις αντίστοιχες κατανομές στις ενισχύσεις, τόσο σε επίπεδο αριθμού έργων όσο και σε ποσά.

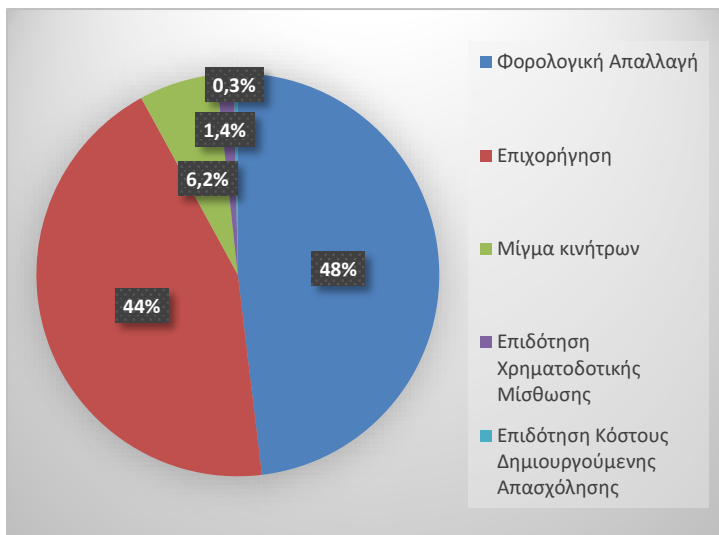
Η αλλαγή του σχεδιασμού των καθεστώτων ενίσχυσης στον Ν. 4399/2016 εξομάλυνε την κατανομή των ενισχύσεων στις τρεις πλέον κατηγορίες καθεστώτων.

Ως προς την προτίμηση των διαθέσιμων κινήτρων, η επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης στον Ν. 3908 δεν έτυχε αποδοχής, με τη συντριπτική πλειοψηφία των επενδυτών να επιλέγουν και να λαμβάνουν στήριξη με τη μορφή της επιχορήγησης. Η φορολογική απαλλαγή αφορούσε το 5,4% των ενισχύσεων.

Αντίθετα, στον Ν. 4399, η φορολογική απαλλαγή ήταν η μορφή της ενίσχυσης για τα μισά περίπου έργα, με την επιχορήγηση να αφορά το 44% των ενισχύσεων.

Το νεοεισαχθέν κίνητρο επιδότησης του κόστους δημιουργούμενης απασχόλησης δεν είχε την αναμενόμενη αποδοχή, δεδομένης της αύξησης της τεχνολογικής στάθμης των νέων επενδύσεων, η οποία όμως έχει ως αποτέλεσμα και μειωμένη επίπτωση στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.

2.3 ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ - ΈΡΓΑ ΣΤΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ Ε.Ε.

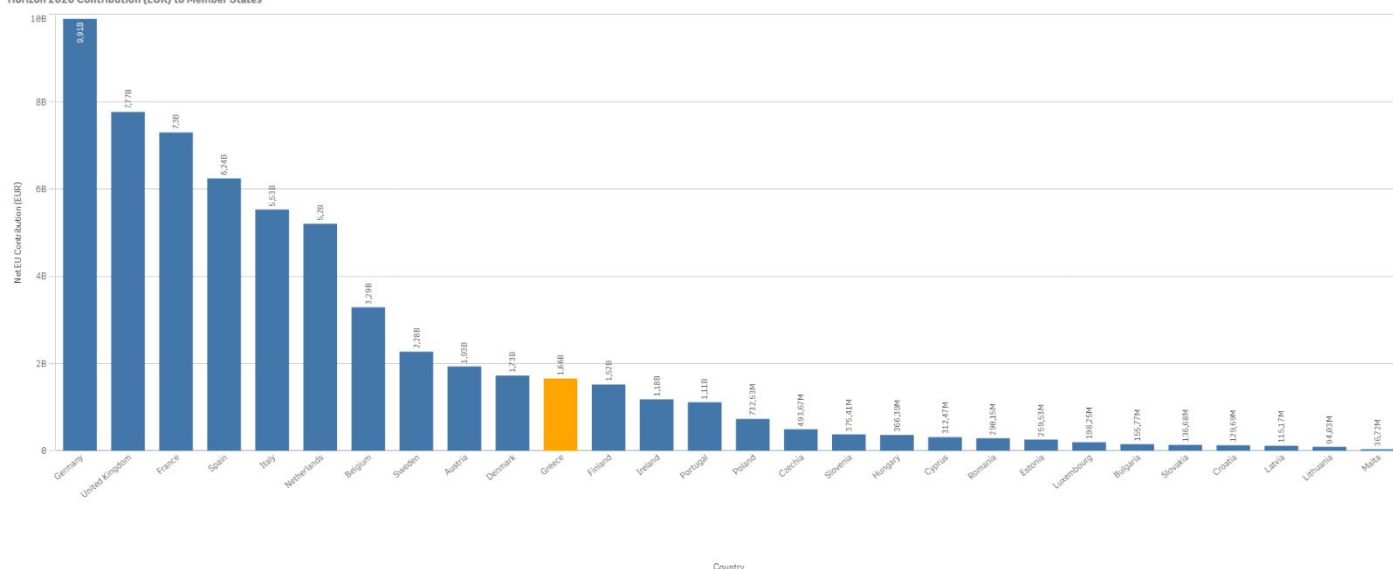
Παρατίθενται στη συνέχεια στοιχεία υλοποίησης των ανταγωνιστικών προγραμμάτων της ΕΕ για τα οποία υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία που να αφορούν τις ελληνικές συμμετοχές σε αυτά.

2.3.1 ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020 - HORIZON 2020 (2014-2020)

Μέχρι τον Μάρτιο του 2021 στο πλαίσιο του Ορίζοντα 2020 είχαν εγκριθεί συνολικά 35.206 ερευνητικά έργα απ' όλη την ΕΕ με συνολική κοινοτική χρηματοδότηση που φθάνει τα 67 δισ. ευρώ.

Η Ελλάδα καταγράφει συνολικά **5.328 συμμετοχές ελληνικών φορέων σε 2.851 έργα**. Η συνολική κοινοτική χρηματοδότηση που προσέλκυσαν επιστήμονες από ελληνικά Ακαδημαϊκά Ιδρύματα, Ερευνητικά Κέντρα και από τον ιδιωτικό τομέα φθάνει τα 1.660,1 εκατ. ευρώ. Η κοινοτική αυτή χρηματοδότηση αποτελεί το 2,75 % της χρηματοδότησης που έχει δοθεί από τον Ορίζοντα 2020 στα κράτη μέλη της ΕΕ27 και το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ελλάδα βρίσκεται στην 11η θέση, πάνω από χώρες όπως η Φινλανδία, η Ιρλανδία και η Πορτογαλία.

Horizon 2020 Contribution (EUR) to Member States

Τα βασικά αποτελέσματα για τους Ελληνικούς Φορείς στις δράσεις ενίσχυσης της Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Ορίζοντα 2020, είναι τα εξής¹:

¹ Τα σχετικά στοιχεία αντλήθηκαν στις 17 Σεπτεμβρίου 2021 από το [EU Dashboard](#)

- Η Ελλάδα βρίσκεται στην 8^η θέση με βάση τον αριθμό συμμετοχών σε εγκεκριμένα έργα στον Ορίζοντα 2020
- Η Ελλάδα βρίσκεται στην 11^η θέση με βάση την κοινοτική χρηματοδότηση εγκεκριμένων έργων στον Ορίζοντα 2020
- 190 προτάσεις ερευνητικών έργων με συμμετοχή Ελληνικών Φορέων έλαβαν Σφραγίδα Αριστείας (Seal of Excellence)
- 1281 συμμετοχές ελληνικών φορέων (24,04%) εκ των 5328 αφορούν ελληνικές ΜΜΕ.

Όσον αφορά στις περιοχές NUTS βάσει των συμμετοχών στον πρόγραμμα HORIZON, στις 17/9/2021 η εικόνα των ελληνικών συμμετοχών είχε ως εξής:

Region (NUTS 3)	Participation	Net EU Contribution (EUR)
Not available	51	11.182.883,69
Αιτωλοακαρνανία (Aitolioakarnania)	4	408.653,75
Ανατολική Αττική (Anatoliki Attiki)	298	71.582.555,59
Άνδρος, Θήρα, Κέα, Μήλος, Μύκονος, Νάξος, Πάρος, Σύρος, Τήνος (Andros, Thira, Kea, Milos, Mykonos, Naxos, Paros, Syros, Tinos)	9	1.092.649,26
Αργολίδα, Αρκαδία (Argolida, Arkadia)	20	5.188.431,25
Άρτα, Πρέβεζα (Arta, Preveza)	3	362.396,25
Αχαΐα (Achaia)	225	83.715.569,35
Βοιωτία (Voiotia)	4	730.179,00
Βόρειος Τομέας Αθηνών (Voreios Tomeas Athinon)	821	258.838.130,93
Γρεβενά, Κοζάνη (Grevena, Kozani)	38	6.573.799,31
Δράμα (Drama)	1	102.881,25
Δυτική Αττική (Dytiki Attiki)	15	3.101.734,25
Δυτικός Τομέας Αθηνών (Dytikos Tomeas Athinon)	49	10.933.900,84
Έβρος (Evros)	9	1.559.502,31
Εύβοια (Evoia)	49	13.547.462,95
Ηλεία (Ileia)	1	103.750,00
Ημαθία (Imathia)	1	52.500,00
Ηράκλειο (Irakleio)	361	136.309.450,88
Θάσος, Καβάλα (Thasos, Kavala)	8	510.968,75
Θεσπρωτία (Thesprotia)	2	165.865,07
Θεσσαλονίκη (Thessaloniki)	880	310.951.050,38
Ιθάκη, Κεφαλληνία (Ithaki, Kefallinia)	1	106.438,00
Ιωάννινα (Ioannina)	68	20.445.758,71
Κάλυμνος, Κάρπαθος, Κως, Ρόδος (Kalymnos, Karpathos, Kos, Rodos)	12	2.084.527,64
Καρδίτσα, Τρίκαλα (Karditsa, Trikala)	20	2.935.730,10
Κεντρικός Τομέας Αθηνών (Kentrikos Tomeas Athinon)	1711	552.307.203,03
Κέρκυρα (Kerkyra)	6	1.148.733,88
Κιλκίς (Kilkis)	5	1.012.976,31
Κορινθία (Korinthia)	12	1.105.008,63
Λακωνία, Μεσσηνία (Lakonia, Messinia)	6	502.750,00
Λάρισα (Larisa)	16	2.053.915,00
Λέσβος, Λήμνος (Lesvos, Limnos)	30	8.605.111,23
Λευκάδα (Lefkada)	1	30.000,00
Μαγνησία, Σποράδες (Magnisia, Sporades)	81	19.572.228,17
Νότιος Τομέας Αθηνών (Notios Tomeas Athinon)	201	52.788.635,03
Ξάνθη (Xanthi)	2	135.375,00
Πειραιάς, Νήσοι (Peiraias, Nisoi)	115	32.185.295,82
Πέλλα (Pella)	4	392.350,00
Πιερία (Pieria)	4	459.580,14
Ρεθύμνη (Rethymni)	39	9.904.872,87

Region (NUTS 3)	Participation	Net EU Contribution (EUR)
Ροδόπη (Rodopi)	22	4.087.169,14
Σέρρες (Serres)	3	441.447,50
Φθιώτιδα (Fthiotida)	12	2.479.973,36
Φλώρινα (Florina)	2	295.750,00
Φωκίδα (Fokida)	20	4.455.082,26
Χαλκιδική (Chalkidiki)	5	1.064.583,34
Χανιά (Chania)	74	21.654.189,32
Χίος (Chios)	7	852.824,50
Σύνολα:	5328	1.660.121.824,04

2.3.2 COST – ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, το 2019 η συμμετοχή της Ελλάδας στις υπάρχουσες δράσεις φτάνει στο 98% των συνολικών δράσεων (291) του COST. Η χρηματοδότηση του COST στους Έλληνες επιστήμονες ανέρχεται στο 1.098.000 ευρώ (αντί για 981.000 ευρώ που ήταν το 2018), ενώ ο αριθμός των Ελλήνων ερευνητών που συμμετείχαν σε δράσεις του COST ανέρχεται στους 666. Η συμμετοχή των νέων ερευνητών της χώρας στις δραστηριότητες δικτύωσης, ανέρχεται σε 19%. Το μερίδιο της χώρας στη συνολική χρηματοδότηση των δράσεων ανέρχεται σε 3,5%. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Εθνική Συμμετοχή που καταβάλλεται από την χώρα μας για τα λειτουργικά έξοδα του COST είναι γύρω στα 4.000 € τον χρόνο για την επταετία 2015-2021.

Εικόνα 1: Εθνική συμμετοχή στις υπάρχουσες δράσεις (συν. αρ. δράσεων σε παρένθεση)

<http://www.cost.eu>

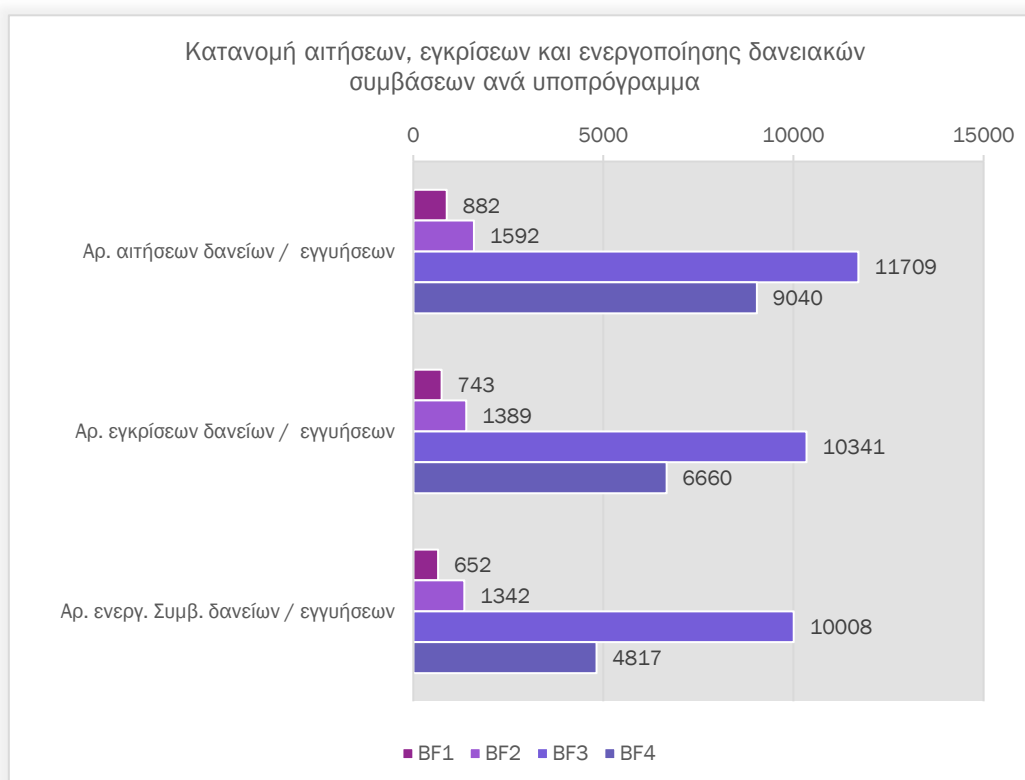
2.4 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ – ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ – ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ

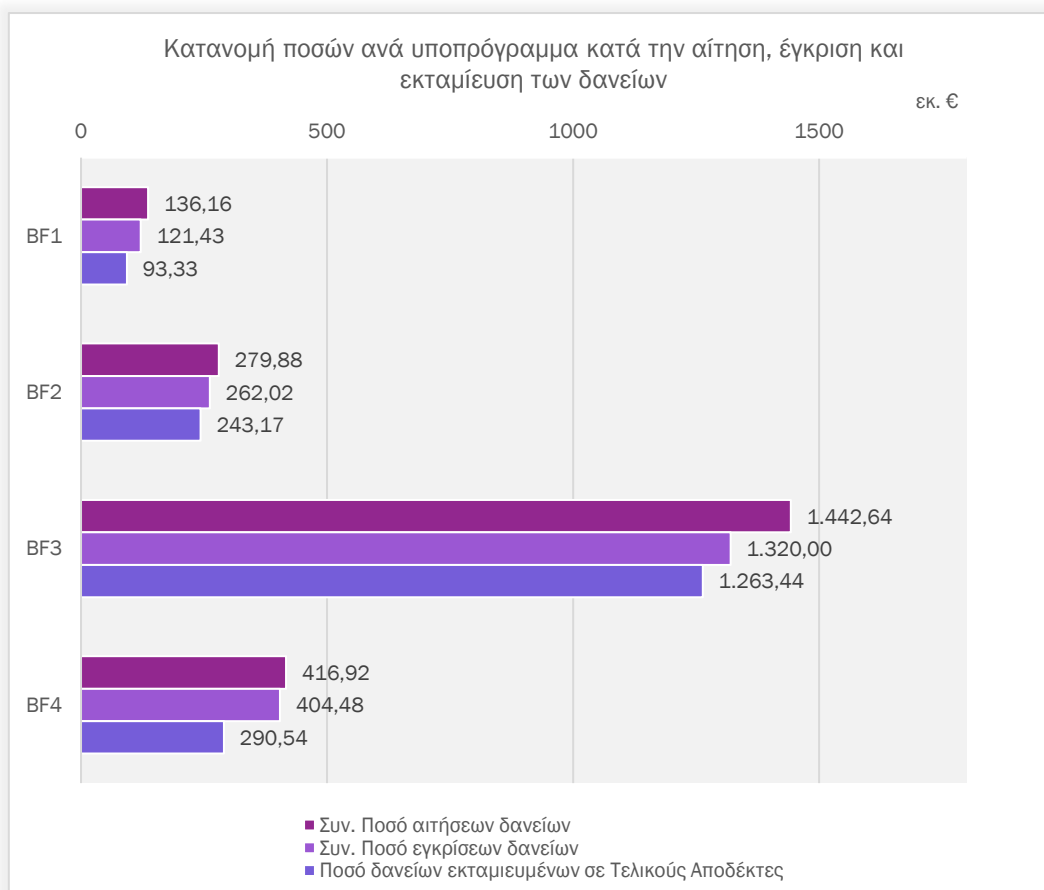
2.4.1 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΕΠΙΧ II

Με βάση το Δελτίο Προόδου του ΤΕΠΙΧ II στο τέλος του 2020, έχουν υποβληθεί **23.223 αιτήσεις δανείων**, συνολικού **αιτούμενου ποσού 2,28 δις €** (764,3 εκατ. € η συμμετοχή του ΤΕΠΙΧ II), **έχουν εγκριθεί 19.133 δάνεια** συνολικού **ποσού 2,11 δις €** (701,6 εκατ. € η συμμετοχή του ΤΕΠΙΧ II), έχουν υπογραφεί 17.495 δανειακές συμβάσεις, συνολικού ποσού 2 δις € (εκ των οποίων η συμμετοχή του ΤΕΠΙΧ ανέρχεται σε 688,17 εκ. €), **έχουν ενεργοποιηθεί 16.819 δάνεια** και **έχει εκταμιευθεί συνολικό ποσό 1,89 δις €** (εκ των οποίων η συμμετοχή του ΤΕΠΙΧ ανέρχεται σε 654,5 εκ. €). Αναλυτικότερα ανά προϊόν:

Αρ. αιτήσεων δανείων / εγγυήσεων	23223
Αρ. ενεργ. Συμβ. δανείων / εγγυήσεων	16819
Ποσό δανείων εκταμιευμένων σε Τ.Α.	1.890.478.441,96
Ποσό ΤΕΠΙΧ II δανείων εκταμιευμένων σε Τ.Α.	654.503.285,57

- **Επενδυτικά Δάνεια (BF1):** έχουν υπογραφεί 736 δανειακές συμβάσεις με δέσμευση ποσού 120,2 εκ. € (48,1 εκ. € η συνεισφορά του ΤΕΠΙΧ), εκ των οποίων έχουν ενεργοποιηθεί οι 652 συμβάσεις και έχει εκταμιευθεί συνολικό ποσό 93,33 εκ. € (37,33 εκ. € η συνεισφορά του ΤΕΠΙΧ).
- **Δάνεια Κεφαλαίου Κίνησης ειδικού σκοπού (BF2):** έχουν υπογραφεί 1.382 δανειακές συμβάσεις με δέσμευση ποσού 260,4 εκ. € (104,16 εκ. € η συνεισφορά του ΤΕΠΙΧ), εκ των οποίων έχουν εκταμιευθεί 1.342 δάνεια συνολικού ποσού 243,2 εκ. € (97,27 εκ. € η συμμετοχή του ΤΕΠΙΧ II)
- **Δάνεια Κεφαλαίου Κίνησης με επιδότηση επιτοκίου (BF3):** έχουν υπογραφεί 10.208 δανειακές συμβάσεις με δέσμευση ποσού 1,3 δις € (520 εκ. € η συνεισφορά του ΤΕΠΙΧ), εκ των οποίων έχουν εκταμιευθεί 10.008 δάνεια συνολικού ποσού 1,26 εκ. € (505,4 εκ. € η συμμετοχή του ΤΕΠΙΧ II)
- **Δάνεια Κεφαλαίου Κίνησης με επιδότηση επιτοκίου (BF4):** έχουν υπογραφεί 5.169 δανειακές συμβάσεις με δέσμευση ποσού 317 εκ. € (15,85 εκ. € η συνεισφορά του ΤΕΠΙΧ), εκ των οποίων έχουν εκταμιευθεί 4.817 δάνεια συνολικού ποσού 290,54 εκ. € (14,53 εκ. € η συμμετοχή του ΤΕΠΙΧ II).

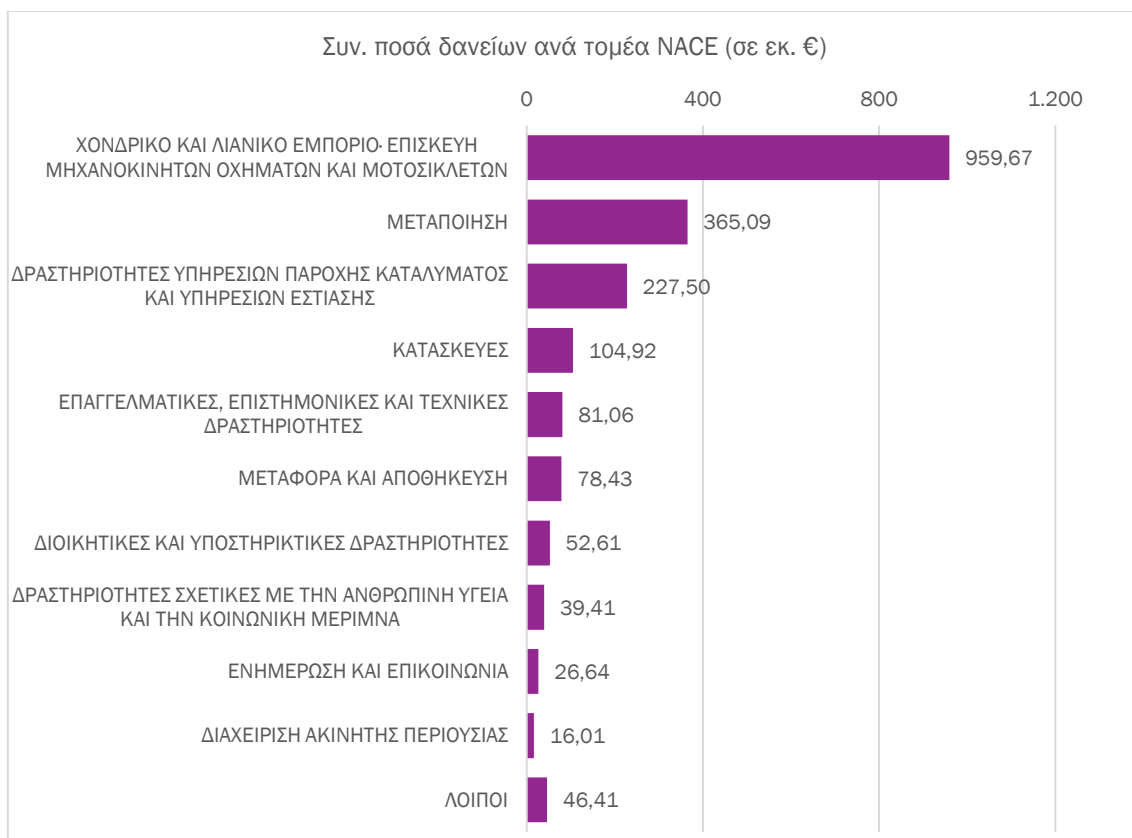

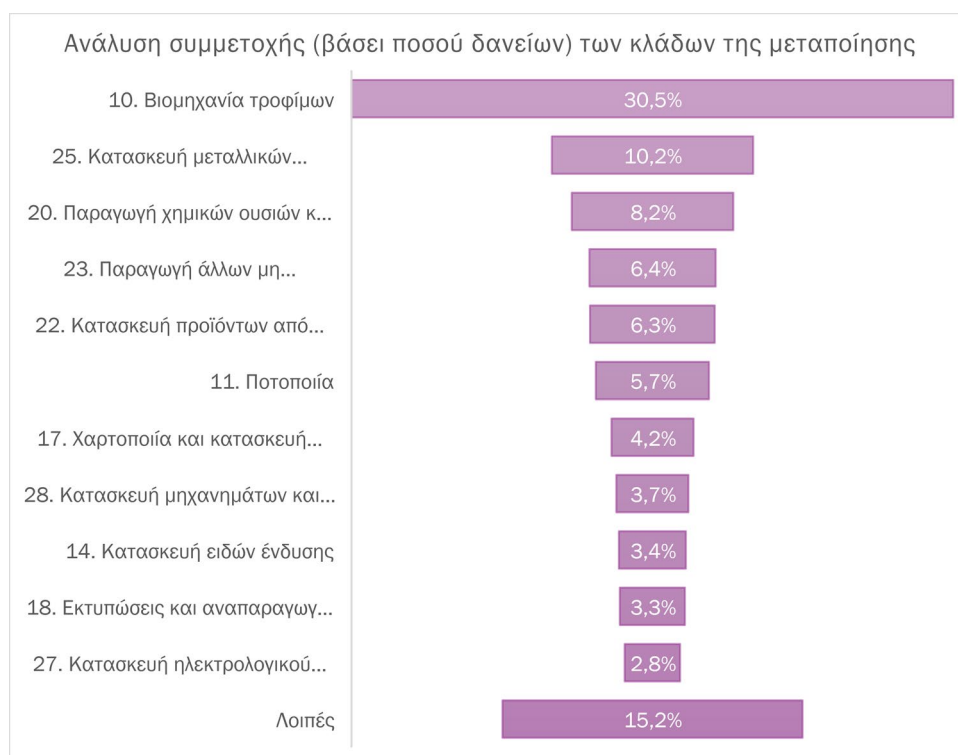
Το **μέσο ύψος των δανείων** που εκταμιεύθηκαν ήταν **112.401,36 €** με τη συνεισφορά του ΤΕΠΙΧ II να είναι κατά μ.ό. 38.914,52 € ανά τελικό αποδέκτη.

Η κατανομή των εγκεκριμένων δανείων ανά περιφέρεια και δραστηριότητα αποτυπώνονται στους πίνακες που ακολουθούν:

Αναλύοντας τα στοιχεία των επιχειρήσεων της μεταποίησης που συμμετείχαν στο ΤΕΠΙΧ II παίρνουμε την παρακάτω εικόνα:

2.4.2 ΛΟΙΠΑ ΤΑΜΕΙΑ

Τα υπόλοιπα ταμεία που παρουσιάστηκαν στην ενότητα 0 παρουσιάζουν την εξής εικόνα υλοποίησης (βάσει των διαθέσιμων στοιχείων):

- ✚ **Ταμείο Επιχειρηματικών Συμμετοχών (ΤΑΕΣΥΜ/ EQUIFUND):** Έως το τέλος του 2020 είχαν υπογραφεί και εκταμιευθεί 121 συμβάσεις σε τελικούς δικαιούχους συνολικού ύψους 152.9 εκ. € εκ των οποίων ΔΔ 74.14 εκ. €
- ✚ **Ταμείο Εγγυοδοσίας (EIF):** Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία
- ✚ **Ταμείο Εγγυοδοσίας Επιχειρήσεων COVID-19 (EAT):** Τα δάνεια του Α' κύκλου χορηγήθηκαν προς μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, μέχρι την 30η Ιουνίου 2021 και αναμένεται στον Β' κύκλο να προσεγγίσουν τα 2,5 δις ευρώ. Στο πλαίσιο του Α' κύκλου εγκρίθηκαν και χορηγήθηκαν δάνεια πάνω από 3,5 δις ευρώ. Το συνολικό ύψος των δανείων και των δύο κύκλων που θα λάβουν οι επιχειρήσεις θα ξεπεράσει τα 6 δις ευρώ.
- ✚ **Ταμείο Υποδομών (ΤΑΜΥΠΟΔ):** Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία.

3.1 ΓΕΝΙΚΑ

Οι πάγιες επενδύσεις των επιχειρήσεων στη χώρα μας, υπολείπονταν του μέσου όρου της Ευρωζώνης, ως ποσοστό του ΑΕΠ, κατά τη διάρκεια όλης της τελευταίας δεκαετίας. Σύμφωνα με το Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία (Εκθεση Επιτροπής Πισσαρίδη) «Το κενό παγίων επενδύσεων στην Ελλάδα, υπολογισμένο με βάση την απόκλιση από τον μ.ό. ΕΕ, την περίοδο 2010-2019 κυμάνθηκε κατά μ.ό. σε περίπου 7% του ετήσιου ΑΕΠ, σωρευτικά περί τα €130 δις. Το 2019 η Ελλάδα κατατάσσεται ουραγός στην ΕΕ σε πάγιες επενδύσεις, με μόλις 11,4% του ΑΕΠ, σε σχέση με 21,3% μ.ό. στην ΕΕ».

Η αποεπένδυση που καταγράφεται την τελευταία δεκαετία στην Ελλάδα, δημιουργεί ένα μεγάλο επενδυτικό κενό και αναδεικνύει την ανάγκη αύξησης των επενδύσεων ως έναν από τους βασικούς αναπτυξιακούς στόχους την χώρας.

Η ανωτέρω επενδυτική υστέρηση που παρατηρείται καθιστά αναγκαία και την δέσμευση σημαντικού μέρους των πόρων που διατίθενται στη χώρα τα επόμενα χρόνια από τα ευρωπαϊκά ταμεία (ΕΣΠΑ 2021-2027, Ταμείο Ανάκαμψης & Ανθεκτικότητας) για δράσεις κρατικών ενισχύσεων σε επιμέρους τομείς αναπτυξιακής προτεραιότητας.

Στο πλαίσιο αυτό, στην παρούσα Ενότητα συνοψίζονται τα βασικά συμπεράσματα από την αξιολόγηση των δράσεων κρατικών ενισχύσεων στην τρέχουσα προγραμματική Περίοδο 2014-2020, καθώς και των ενισχύσεων που παρασχέθηκαν μέσω των Αναπτυξιακών Νόμων στην εξεταζόμενη χρονική περίοδο, προκειμένου να τροφοδοτήσουν το σχεδιασμό αποτελεσματικότερων δράσεων κρατικών ενισχύσεων, με μεγαλύτερα πολλαπλασιαστικά οφέλη στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

Ύψος Κρατικών Ενισχύσεων & Μόχλευση Ιδιωτικών Κεφαλαίων

Οι κρατικές ενισχύσεις μέσω των δύο τελευταίων Αναπτυξιακών Νόμων (3908/2011 & 4399/2016), καθώς και μέσω των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020 (χωρίς τα χρηματοδοτικά εργαλεία) ανήλθαν σε 6,36 δις € και κινητοποίησαν ιδιωτικά κεφάλαια ύψους 8,77 δις €.

Πίνακας 3: Βασικά ποσοτικά στοιχεία ΕΣΠΑ & Αναπτυξιακών Νόμων

	ΕΣΠΑ - Κρατικές Ενισχύσεις	Αναπτυξιακοί Νόμοι	ΣΥΝΟΛΟ
Αριθμός Έργων	40.705	2.593	43.298
Αριθμός Ενισχυόμενων Επιχειρήσεων	41.487	2.593	44.080
Συνολικός π/υ Έργων (εκ. €)	5.291,28	9.842,00	15.133,28
Ενισχύσεις - Δημόσια Δαπάνη (εκ. €)	3.096,10	3.262,00	6.358,10
Μέσο ποσοστό ενίσχυσης	59%	33%	42%
Μέσο ύψος επένδυσης (€)	129.991	3.795.604	349.515
Μέσο ύψος ενίσχυσης (€)	76.062	1.258.002	146.845

Η συντριπτική πλειοψηφία των επενδυτικών σχεδίων (94%) χρηματοδοτήθηκαν μέσω των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και σε αυτά διοχετεύθηκε το 48,7% των κρατικών ενισχύσεων. Αντίθετα, μέσω των Αναπτυξιακών Νόμων χρηματοδοτήθηκε μόλις το 6% των επενδυτικών σχεδίων, απορροφώντας όμως το 51,3% των δημόσιων ενισχύσεων.

Οι κρατικές ενισχύσεις μέσω του ΕΣΠΑ απευθύνονται σε μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων (σε σχέση με τους αναπτυξιακούς νόμους) γεγονός που φανερώνει τον κατακερματισμό των ενισχύσεων μέσω των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, με δικαιούχους κυρίως τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις που αποτελούν και την πλειοψηφία των ελληνικών επιχειρήσεων.

Όπως είναι αναμενόμενο, το μέσο ύψος επένδυσης διαφοροποιείται σημαντικά μεταξύ του ΕΣΠΑ και των Αναπτυξιακών Νόμων, ενώ επιμέρους διαφοροποίηση παρατηρείται και ανάλογα με την κατηγορία της δράσης του ΕΣΠΑ, με τις δράσεις προώθησης της Έρευνας & Καινοτομίας να παρουσιάζουν μεγαλύτερο μέσο ύψος επένδυσης (519,87 χιλ. €).

Ειδικότερα, στο ΕΣΠΑ το μέσο ύψος επένδυσης ανέρχεται περίπου σε 130 χιλ. €, ενώ στους αναπτυξιακούς νόμους φθάνει τα 3,8 εκ. € και παράλληλα το μέσο ύψος ενίσχυσης (δημόσια δαπάνη) ανέρχεται σε 76 χιλ. € για τις κρατικές ενισχύσεις μέσω του ΕΣΠΑ, ενώ στους αναπτυξιακούς νόμους το αντίστοιχο μέγεθος ανέρχεται σε 1,26 εκ. €.

Από τα ανωτέρω είναι φανερό ότι μέσω των δράσεων του ΕΣΠΑ 2014-2020 χρηματοδοτούνται πολύ μικρά έργα τα οποία δεν μπορούν να δώσουν αναπτυξιακή ώθηση και ως εκ τούτου το αναπτυξιακό αποτύπωμα των κρατικών ενισχύσεων μέσω του ΕΣΠΑ είναι αρκετά περιορισμένο, ενώ αντίστοιχα μικρότερη είναι και η μόχλευση επιπλέον ιδιωτικών κεφαλαίων (δείκτης μόχλευσης δράσεων ΕΣΠΑ 0,8 και Αναπτυξιακών Νόμων 2,02).

Το μέσο ποσοστό ενίσχυσης είναι υψηλότερο στις δράσεις του ΕΣΠΑ κατά 17 έως 22 ποσοστιαίες μονάδες, σε σύγκριση με τους Αναπτυξιακούς Νόμους που κυμαίνεται στο 33%, ενώ η διαφορά στις δράσεις προώθησης έρευνας και καινοτομίας φθάνει τις 50 ποσοστιαίες μονάδες, λόγω της συμμετοχής στις περισσότερες περιπτώσεις ερευνητικών οργανισμών, με ποσοστό ενίσχυσης 100%.

	Αριθμός Έργων	Αρ. Συμμετ/ντων	Αρ. Συμ. Επιχειρ.	Συνολικός εγκ. π/υ (εκ. €)	Εγκ. ΔΔ (εκ. €)	Δείκτης Μόχλευσης	Μέσο % Ενίσχυσης	Μέσο ύψος επένδυσης - Συν. Κόστος (χιλ. €)	Μέσο ύψος ενίσχυσης - ΔΔ (χιλ. €)
1. Δράσεις προώθησης Έρευνας & Καινοτομίας	1.647	4.296	2.429	856,23	707,52	0,40	83%	519,87	429,58
2. Δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας	30.108	30.108	30.108	4.080,18	2.197,93	0,86	54%	135,52	73,00
3. Δράσεις Ψηφιακού Μετασχηματισμού	7.972	7.972	7.972	266,63	146,08	0,83	55%	33,45	18,32
4. Δράσεις Ενίσχυσης Εξωστρέφειας	978	978	978	88,24	44,57	0,98	51%	90,22	45,57
ΕΣΠΑ	40.705	43.354	41.487	5.291,28	3.096,10	0,80	59%	129,99	76,06
N. 3908/2011	1.277	1.277	1.277	6.101,48	1.981,00	2,08	32%	4.777,98	1.551,29
N. 4399/2016	1.316	1.316	1.316	3.740,52	1.281,00	1,92	34%	2.842,34	973,40
Αναπτυξιακοί Νόμοι	2.593	2.593	2.593	9.842,00	3.262,00	2,02	33%	3.795,60	1.258,00
ΣΥΝΟΛΟ	43.298	45.947	44.080	15.133,28	6.358,10	1,46	42%	349,51	146,85

3.2 ΚΛΑΔΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

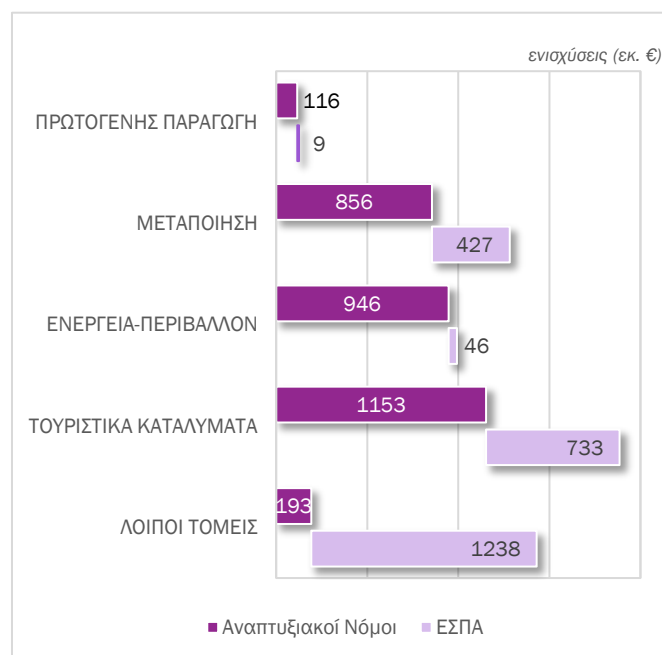
3.2.1 ΚΛΑΔΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Στη μεταποίηση κατευθύνθηκε το 22,4% των συνολικών ενισχύσεων της εξεταζόμενης περιόδου. Οι συνολικές ενισχύσεις στον τομέα της μεταποίησης ανήλθαν σε 1,28 δις €, με το 67% να προέρχεται από τους 2 Αναπτυξιακούς Νόμους (N. 3908/2011 & N.4399/2016).

Ο κλάδος των τροφίμων, ο οποίος αντιπροσωπεύει πάνω από το 1/3 των ενισχύσεων του τομέα της μεταποίησης και στους δύο Αναπτυξιακούς Νόμους, συγκεντρώνει και το 22% των ενισχύσεων του τομέα στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 (σε 69 από τις 74 προσκλήσεις που εξετάστηκαν).

Οι κλάδοι Τουρισμού, Εστίασης και Εμπορίου είναι αυτοί που λαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης του ΕΣΠΑ (~42% των συνολικών ενισχύσεων). Ειδικότερα, ο κλάδος Τουρισμού και Εστίασης ενισχύθηκε μέσω δύο στοχευμένων δράσεων τόσο για την ίδρυση μικρομεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων όσο και την ενίσχυση υφιστάμενων τουριστικών επιχειρήσεων.

Παράλληλα, στον τομέα του τουρισμού κατευθύνθηκε και ένα σημαντικό μέρος των διαθέσιμων πόρων στο πλαίσιο των Αναπτυξιακών Νόμων (35,3%).

3.2.2 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Οι Περιφέρειες Αττικής & Κεντρικής Μακεδονίας συγκεντρώνουν περίπου το 1/3 των ενισχύσεων κατά την εξεταζόμενη περίοδο. Στο πλαίσιο των δράσεων του ΕΣΠΑ, οι δύο αυτές Περιφέρειες εμφανίζουν υψηλότερο βαθμό συγκέντρωσης ενισχύσεων, με το 43,8% των ενισχύσεων να κατευθύνεται σε αυτές (24% στην Αττική & 19,8% στην Κεντρική Μακεδονία), ενώ μειωμένο είναι το αντίστοιχο ύψος ενισχύσεων στο πλαίσιο των Αναπτυξιακών Νόμων (3,8% στην Αττική & 17,1% στην Κεντρική Μακεδονία).

Σε απόλυτα ποσά, η περιφερειακή κατανομή των ενισχύσεων από τις Δράσεις ΕΣΠΑ και του Αναπτυξιακού Νόμου αποτυπώνονται στον πίνακα που ακολουθεί:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΕΣΠΑ 2014-2020	Ενισχύσεις Ν. 3908	Ενισχύσεις Ν. 4399	ΣΥΝΟΛΑ*
Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης	192,17	227,00	82,00	501,17
Αττικής	743,66	48,00	76,00	867,66
Βορείου Αιγαίου	61,97	24,00	30,00	115,97
Δυτικής Ελλάδας	197,01	200,00	34,00	431,01
Δυτικής Μακεδονίας	38,27	263,00	9,00	310,27
Ηπείρου	180,30	81,00	57,00	318,30
Θεσσαλίας	233,52	191,00	100,00	524,52
Ιονίων νήσων	164,33	75,00	69,00	308,33
Κεντρικής Μακεδονίας	611,92	274,00	285,00	1.170,92
Κρήτης	275,46	123,00	124,00	522,46
Νοτίου Αιγαίου	163,85	156,00	233,00	552,85
Πελοποννήσου	124,12	234,00	105,00	463,12
Στερεάς Ελλάδας	109,47	85,00	77,00	271,47
Άθροισμα	3.096,05	1.981,00	1.281,00	6.358,05

* Ποσά σε εκ. €

3.3 ΠΑΓΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

3.3.1 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ

Σημαντικά έργα υποδομών που σχετίζονται με την επιχειρηματικότητα εντάχθηκαν και ξεκίνησαν να υλοποιούνται τα τελευταία χρόνια, που δεν έχουν όμως ακόμη σημαντικές απορροφήσεις. Ενδεικτικά αναφέρεται η ένταξη 69 Ανοικτών Κέντρων Εμπορίου Δήμων, ύψους 116 εκ. €, που όμως μέχρι τις 31/12/2020 είχαν απορρόφηση μόλις 0,8 εκ. €.

Αντίστοιχα, στο πλαίσιο των δράσεων της προτεραιότητας 03 και 03Σ του ΕΠΑνΕΚ (Ανάπτυξη μηχανισμών στήριξης της επιχειρηματικότητας), υλοποιούνται:

- 28 έργα ερευνητικών υποδομών του Οδικού Χάρτη με 76 συμμετοχές ερευνητικών φορέων ΔΔ 91,9 εκ. €, δαπάνες ΟΠΣ 21,5 εκ. €

- Έργα ανάπτυξης Ευριζωνικών Υποδομών Αγροτικών Λευκών Περιοχών ΔΔ 63,7 εκ. €, δαπάνες 57,9 εκ. €
- Έργα εκσυγχρονισμού δικτυακών υποδομών ακαδημαϊκών/ ερευνητικών φορέων ΔΔ 24 εκ. €, δαπάνες 1,5 εκ. €
- Ένα μεγάλο έργο που αφορά το ULTRAFAST BROADBAND (UFBB) π/υ 2 δις €, ΔΔ 265,8 εκ. €.

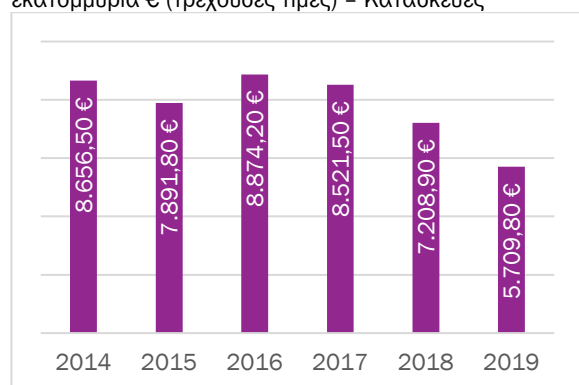
3.3.2 ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΣ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΠΑΓΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Ο Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου υπολογίζεται ως το άθροισμα των δαπανών για τα κάτωθι επενδυτικά αγαθά: **αγροτικά προϊόντα, μεταλλικά προϊόντα, μηχανήματα, εξοπλισμός μεταφορών, κατοικίες, άλλες κατασκευές, άλλα προϊόντα και μεταβολές αποθεμάτων**. Λόγω αυτού το συγκεκριμένο μέγεθος ως προς το ΑΕΠ παρουσιάζει το ποσοστό εκείνο του ΑΕΠ που χρησιμοποιείται από τον ιδιωτικό τομέα για επενδύσεις και χρησιμοποιείται ως δείκτης για την δυναμική μελέτη του μεγέθους σε σχέση με τους λοιπούς βασικούς μακροοικονομικούς δείκτες.

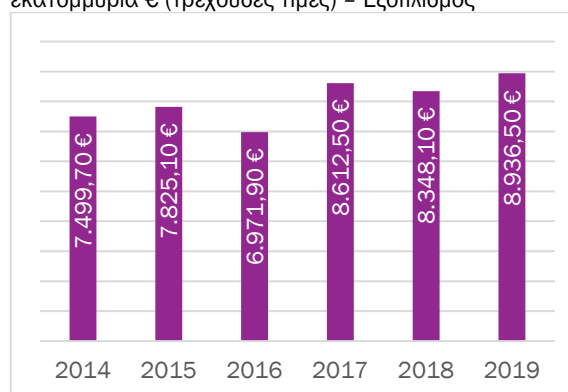
Αθροιστικά το σύνολο των επενδύσεων φτάνει τα 116,26 δις € (σε τρέχουσες τιμές) ενώ η ετήσιες μεταβολές σε σχέση με το έτος 2014, με εξαίρεση το έτος 2017, κυμαίνονται μεταξύ -3,19% και +0,03%. Οι αντίστοιχες ετήσιες μεταβολές (ποσοστιαίες μεταβολές σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο έτος) εμφανίζουν μεγαλύτερη διασπορά, από -6,3% την περίοδο το 2018 σε +8,2% το 2017. Σημειώνεται ότι η μεταβολή 2014-2019 σε σταθερές τιμές (έτους 2015) είναι μόλις -1,32%.

Προφανώς το μέγεθος είναι σε πολύ υψηλό επίπεδο αθροιστικότητας και χωρίς να έχει κατηγοριοποιηθεί ως προς συγκεκριμένους κλάδους στην αρχική του παρουσίαση, μπορεί όμως να αποτυπώσει την δυναμική του μεγέθους των επενδύσεων ανά συγκεκριμένη επενδυτική κατηγορία. Οι δύο σημαντικότερες κατηγορίες ενδιαφέροντος (Αθροιστικές κατηγορίες για επενδύσεις σε Κατασκευές και Εξοπλισμό) παρουσιάζονται στο κάτωθι διάγραμμα. Σε αντίθεση με τον τομέα των Κατασκευών (όπου εντοπίζεται αρνητική τάση) στον τομέα του Εξοπλισμού η τάση είναι ανοδική με την μεταβολή 2014-2019 να αγγίζει το +19,2% (από 7,5 δις € το 2014 σε 8,94 δις το 2019).

Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου σε εκατομμύρια € (τρέχουσες τιμές) – Κατασκευές

Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου σε εκατομμύρια € (τρέχουσες τιμές) – Εξοπλισμός

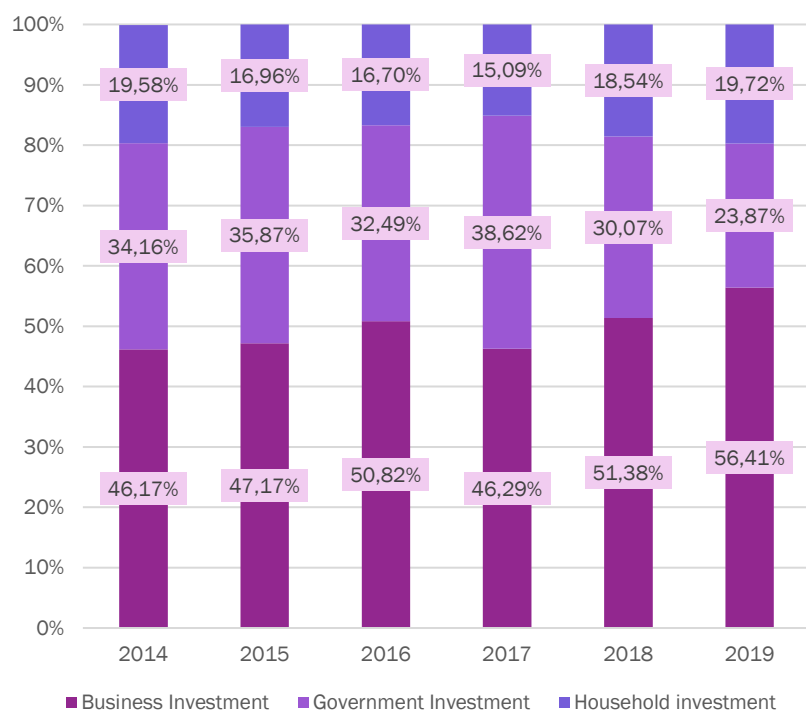
Κατά την ίδια περίοδο και όσον αφορά το δεύτερο επίπεδο ανάλυσης, που είναι η κατανομή μεταξύ των κατηγοριών επενδύσεων (σε Ιδιωτικές, Κρατικές και Νοικοκυριών) παρατηρείται σημαντική αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων από 8,87 δις € το 2014 σε 10,49 δις € το 2019 (+18,28%) με την παράλληλη μείωση του μεγέθους των κρατικών επενδύσεων (-32,4%) και την ασθενή μείωση των επενδύσεων των Νοικοκυριών. Αποτέλεσμα των παραπάνω διαφοροποιήσεων είναι το μερίδιο των Ιδιωτικών Επενδύσεων να αυξηθεί από 46,17% το 2014 σε 56,41% το 2019, με τον παράλληλο περιορισμό των Κρατικών Επενδύσεων. Στο ίδιο χρονικό πλαίσιο εξέτασης (2014-2019) την υψηλότερη αύξηση σε επενδύσεις εμφάνισε η κατηγορία ICT εξοπλισμού (+53,9%) ενώ ακολουθεί ο εξοπλισμός μεταφορών (33,3%).

Στην πλευρά των παραμέτρων ενδιαφέροντος και άμεσου επηρεασμού του μεγέθους των Επενδύσεων έχουμε τα κάτωθι (Πίνακας 3):

- ΕΣΠΑ - Κρατικές Ενισχύσεις (5.291,28 εκατ. €)
- Αναπτυξιακοί Νόμοι (9.842,00 εκατ. €)

Το σύνολο των παραπάνω μεγεθών αφορά αθροιστικά σε 15,13 δις €, ήτοι το 13,01% του συνόλου των επενδύσεων για την περίοδο 2014-2019. Υπό συνθήκη της διαθεσιμότητας των δεδομένων και δεδομένης της κατανομής των διαθέσιμων δεδομένων σε ΚΑΔ για την κάτωθι ανάλυση λήφθηκαν υπόψη Επενδύσεις ύψους 8,6 δις € οι οποίες κατανέμονται στις δραστηριότητες ως εξής:

Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου σε εκατομμύρια € (τρέχουσες τιμές) – κατανομή ανά πηγή χρηματοδότησης

Τομέας Δραστηριότητας	Συνολικός Π/Υ
Θ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	2.923.931.051,39 €
Γ. ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	1.416.152.538,90 €
Ζ. ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ· ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ	1.190.051.703,19 €
ΙΔ. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	789.407.074,56 €
ΙΓ. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	511.859.780,10 €
ΙΖ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	391.074.358,86 €
Η. ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	344.003.775,94 €
ΣΤ. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	338.998.198,35 €
Ι. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	245.371.877,69 €
ΙΣΤ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	109.053.770,84 €
ΙΗ. ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	85.120.700,50 €
Δ. ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ	77.008.465,20 €
Ε. ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ· ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	49.008.398,78 €
ΙΘ. ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	47.445.309,82 €
ΙΑ. ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	17.833.238,47 €
Σύνολο:	8.569.045.557,23 €

Οι πρώτες τρεις δραστηριότητες (Θ. Παροχή υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης, Γ. Μεταποίηση και Ζ. Χονδρικό και λιανικό εμπόριο) συγκεντρώνουν ποσοστό 64,5% του συνόλου των πόρων. Λόγω αυτής της υψηλής συγκέντρωσης και των θεωρητικών λόγων επηρεασμού του μεγέθους των επενδύσεων από τα εξεταζόμενα προγράμματα ακολουθεί η εξέταση ανά δραστηριότητα για τις σημαντικότερες δραστηριότητες ενδιαφέροντος.

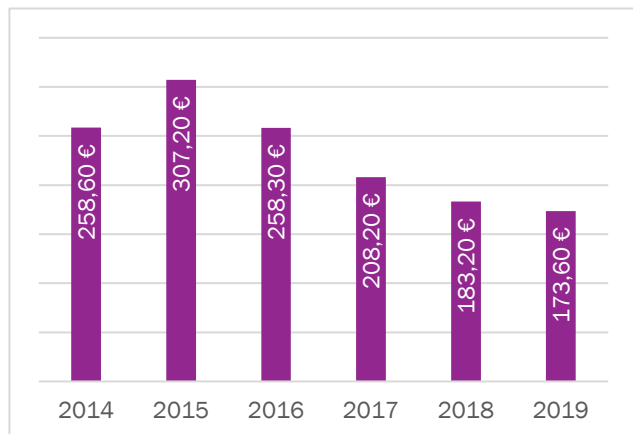
3.3.2.1 Θ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ (ACCOMMODATION AND FOOD SERVICE ACTIVITIES)

Ο συγκεκριμένος κλάδος εμφάνισε αύξηση επενδύσεων κατά 10,17% σε σχέση με το έτος 2014 και +3,9% μεταβολή μεταξύ των ετών 2018 και 2019. Με εξαίρεση την αυξημένη τιμή που λαμβάνει σε σχέση με το έτος 2015 μπορεί να θεωρηθεί ότι το μέγεθος ακολουθεί σταθερά ανοδική τάση, τουλάχιστον όσον αφορά στον σχηματισμό Ακαθάριστου Παγίου Κεφαλαίου.

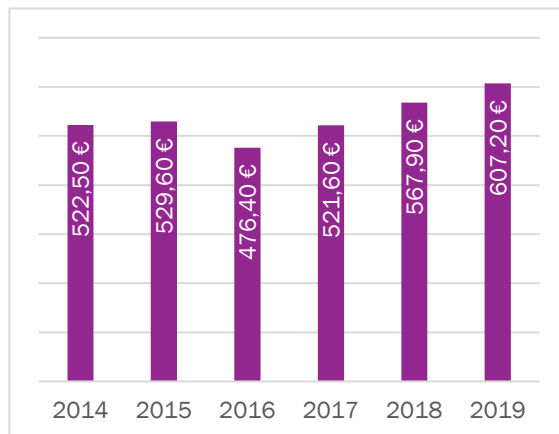
Σημαντική αύξηση εμφανίζεται και στις τρεις βασικές κατηγορίες ανάλυσης του τομέα, ήτοι στις κατηγορίες των κατασκευών, μηχανημάτων και εξοπλισμού και προϊόντων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου σε εκατομμύρια € (τρέχουσες τιμές)

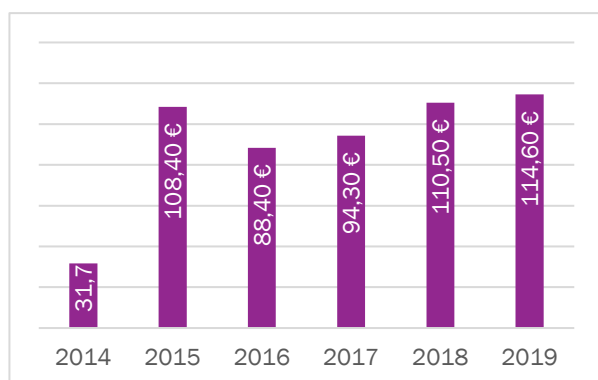
Κατασκευές

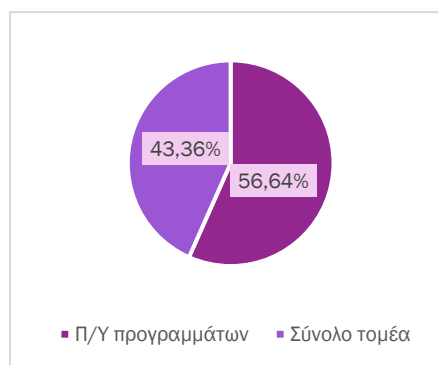
Μηχανήματα

Προϊόντα πνευματικής ιδιοκτησίας

Κατανομή συνολικού Ακαθάριστου Παγίου Κεφαλαίου μεταξύ πόρων προγραμμάτων και λοιπών πόρων

	Τιμή 2019 (εκ. €)	Μεταβολή 14-19
Εκροές	23.642,40 €	15,44%
ΑΠΑ	12.460,80 €	24,67%
Ενδιάμεση Κατανάλωση	11.181,60 €	6,64%
Αποζημίωση εργαζομένων	4.120,80 €	36,50%
Μισθοί	3.204,20 €	26,84%
Λειτουργικό πλεόνασμα	4.120,80 €	36,50%
Κατανάλωση Παγίου Κεφαλαίου	817,30 €	8,24%

- Η ΑΠΑ για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκε κατά 24,67%
- Οι Εκροές για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκαν κατά 15,44%
- Οι Αποζημιώσεις εργαζομένων για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκαν κατά 36,50%
- Το Λειτουργικό πλεόνασμα για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκε κατά 36,50%
- Η ενδιάμεση κατανάλωση για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκε κατά 6,64%
- Οι μισθοί αυξήθηκαν για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκαν κατά 26,84%
- Η κατανάλωση παγίου κεφαλαίου για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκε κατά 8,24%
- Για την περίοδο 2014-2019 ο Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου έφτασε τα 5,16 δις €, και άρα οι εξεταζόμενοι πόροι όπως αναλύθηκαν παραπάνω αποτελούν το 56,64% του συνόλου

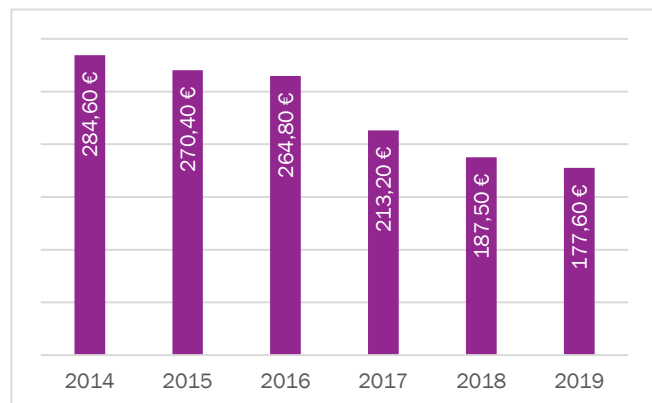
3.3.2.2 Γ. ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ

Ο συγκεκριμένος κλάδος εμφάνισε αύξηση επενδύσεων κατά 12,85% σε σχέση με το έτος 2014 και +2,1% μεταβολή μεταξύ των ετών 2018 και 2019. Με εξαίρεση την χαμηλή τιμή που λαμβάνει σε σχέση με το έτος 2014 μπορεί να θεωρηθεί ότι το μέγεθος ακολουθεί σταθερά ανοδική τάση, τουλάχιστον όσον αφορά στον σχηματισμό Ακαθάριστου Παγίου Κεφαλαίου.

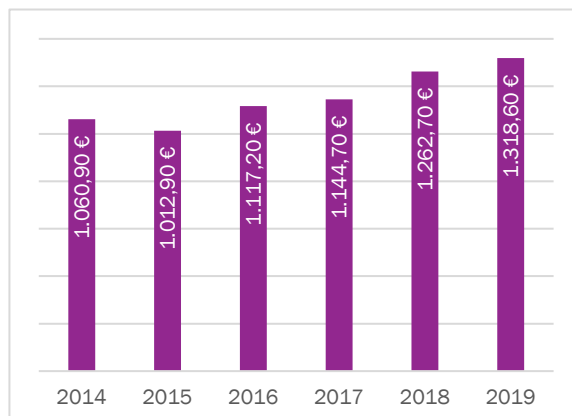
Σημαντική αύξηση εμφανίζεται και σε δύο από τις τρεις βασικές κατηγορίες ανάλυσης του τομέα, ήτοι στις κατηγορίες των μηχανημάτων και εξοπλισμού και προϊόντων πνευματικής ιδιοκτησίας, αρνητική πορεία λαμβάνει η κατηγορία των κατασκευών.

Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου σε εκατομμύρια € (τρέχουσες τιμές)

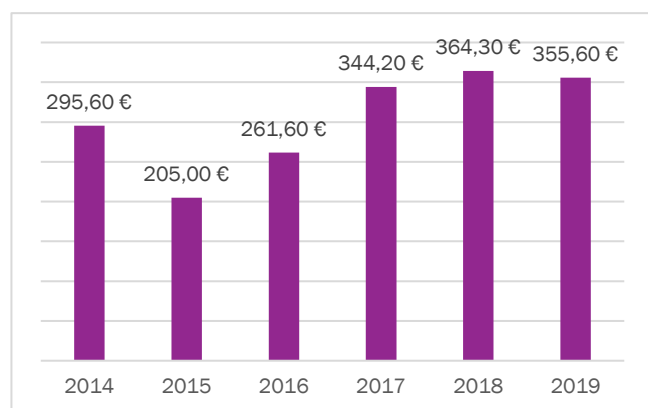
Κατασκευές

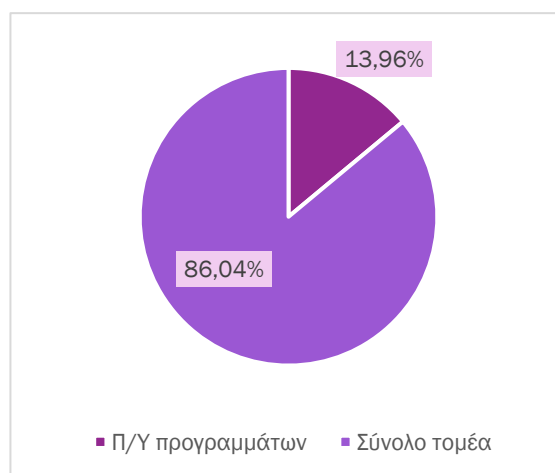
Μηχανήματα

Προϊόντα πνευματικής ιδιοκτησίας

Κατανομή συνολικού Ακαθάριστου Παγίου Κεφαλαίου μεταξύ πόρων προγραμμάτων και λοιπών πόρων

	Τιμή 2019	Μεταβολή 14-19
Εκροές	55.316,20 €	0,07%
ΑΠΑ	14.107,90 €	4,24%
Ενδιάμεση Κατανάλωση	41.208,30 €	-1,28%
Αποζημίωση εργαζομένων	6.851,30 €	14,02%
Μισθοί	5.526,60 €	13,52%
Λειτουργικό πλεόνασμα	6.851,30 €	14,02%
Κατανάλωση Παγίου Κεφαλαίου	1.711,30 €	-12,52%

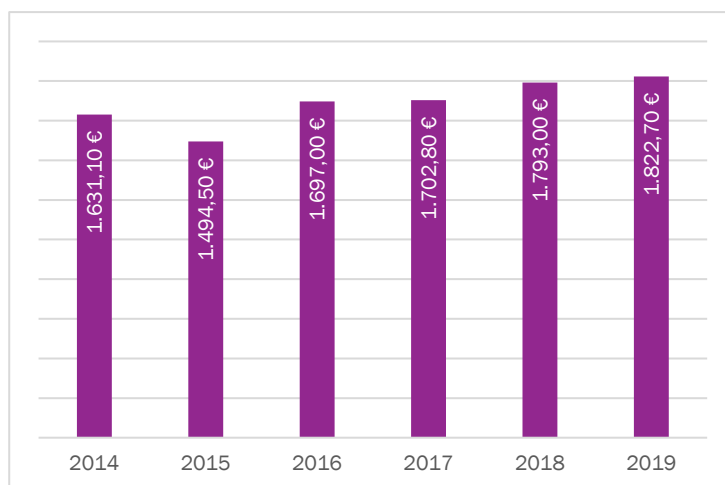
- Η ΑΠΑ για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκε κατά 4,24%
- Οι Εκροές για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκαν κατά 0,07%
- Οι Αποζημιώσεις εργαζομένων για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκαν κατά 14,02%
- Το Λειτουργικό πλεόνασμα για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκε κατά 14,02%
- Η ενδιάμεση κατανάλωση για την περίοδο 2014-2019 μειώθηκε κατά -1,28%
- Οι μισθοί αυξήθηκαν για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκαν κατά 13,52%
- Η κατανάλωση παγίου κεφαλαίου για την περίοδο 2014-2019 μειώθηκε κατά -12,52%
- Για την περίοδο 2014-2019 ο Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου έφτασε τα 10,14 δις €, και άρα οι εξεταζόμενοι πόροι όπως αναλύθηκαν παραπάνω αποτελούν το 13,96% του συνόλου

3.3.2.3 Ζ. ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ

Ο συγκεκριμένος κλάδος εμφάνισε αύξηση επενδύσεων κατά 11,75% σε σχέση με το έτος 2014 και +1,7% μεταβολή μεταξύ των ετών 2018 και 2019. Με εξαίρεση την χαμηλή τιμή που λαμβάνει σε σχέση με το έτος 2015 μπορεί να θεωρηθεί ότι το μέγεθος ακολουθεί σταθερά ανοδική τάση, τουλάχιστον όσον αφορά στον σχηματισμό Ακαθάριστου Παγίου Κεφαλαίου.

Σημαντική αύξηση εμφανίζεται και σε δύο από τις τρεις βασικές κατηγορίες ανάλυσης του τομέα, ήτοι στις κατηγορίες των μηχανημάτων και εξοπλισμού και προϊόντων πνευματικής ιδιοκτησίας, αρνητική πορεία λαμβάνει η κατηγορία των κατασκευών.

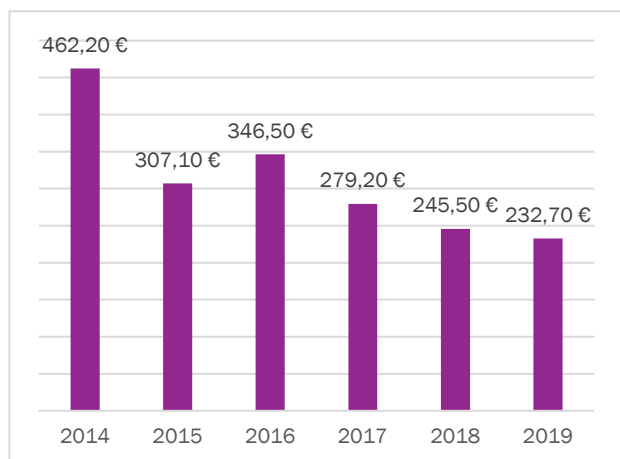
Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου σε εκατομμύρια € (τρέχουσες τιμές) – Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο

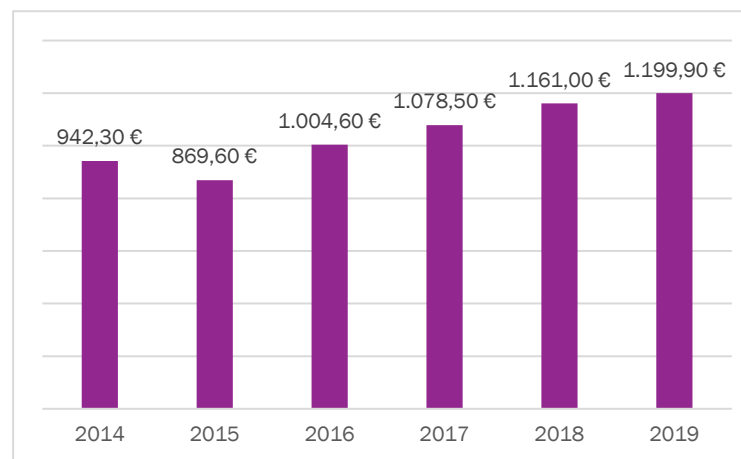
Πηγή: Eurostat, [nama_10_gdp], Gross fixed capital formation, current values

Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου σε εκατομμύρια € (τρέχουσες τιμές)

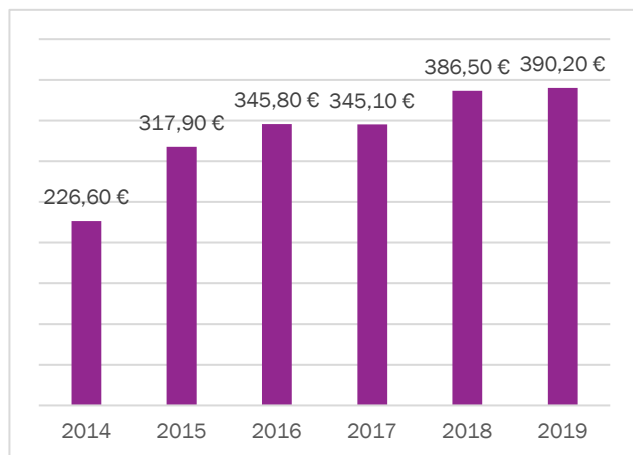
Κατασκευές

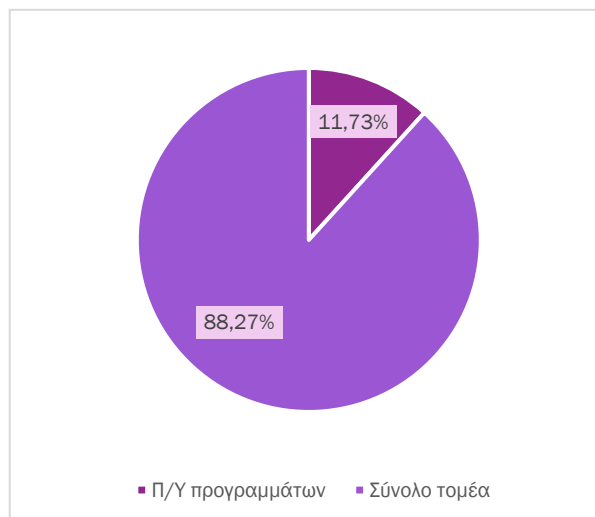
Μηχανήματα

Προϊόντα πνευματικής ιδιοκτησίας

Κατανομή συνολικού Ακαθάριστου Παγίου Κεφαλαίου μεταξύ πόρων προγραμμάτων και λοιπών πόρων

	Τιμή 2019	Μεταβολή 14-19
Εκροές	36.212,60 €	8,25%
ΑΠΑ	19.430,60 €	8,94%
Ενδιάμεση Κατανάλωση	16.781,90 €	7,46%
Αποζημίωση εργαζομένων	8.572,70 €	6,11%
Μισθοί	6.947,10 €	4,30%
Λειτουργικό πλεόνασμα	8.572,70 €	6,11%
Κατανάλωση Παγίου Κεφαλαίου	1.554,80 €	-0,02%

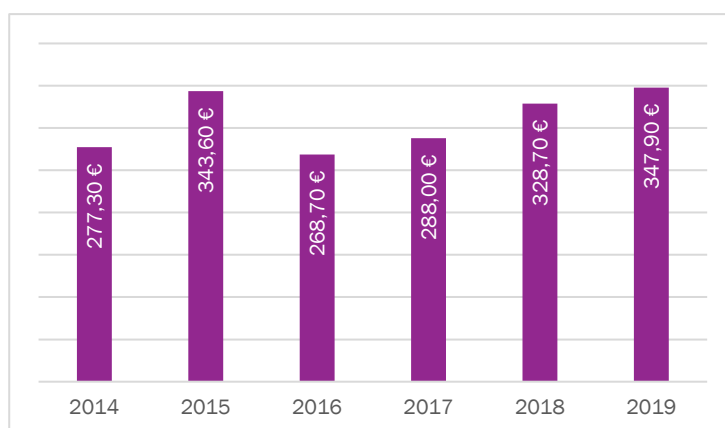
- Η ΑΠΑ για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκε κατά 8,94%
- Οι Εκροές για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκαν κατά 8,25%
- Οι Αποζημιώσεις εργαζομένων για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκαν κατά 6,11%
- Το Λειτουργικό πλεόνασμα για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκε κατά 6,11%
- Η ενδιάμεση κατανάλωση για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκε κατά 7,46%
- Οι μισθοί αυξήθηκαν για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκαν κατά 4,30%
- Η κατανάλωση παγίου κεφαλαίου για την περίοδο 2014-2019 μειώθηκε κατά -0,02%
- Για την περίοδο 2014-2019 ο Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου έφτασε τα 10,14 δις €, και άρα οι εξεταζόμενοι πόροι όπως αναλύθηκαν παραπάνω αποτελούν το 11,73% του συνόλου

3.3.2.4 ΙΔ. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ο συγκεκριμένος κλάδος εμφάνισε αύξηση επενδύσεων κατά 10,17% σε σχέση με το έτος 2014 και +3,9% μεταβολή μεταξύ των ετών 2018 και 2019. Με εξαίρεση την υψηλή τιμή που λαμβάνει σε σχέση με το έτος 2015 μπορεί να θεωρηθεί ότι το μέγεθος ακολουθεί σταθερά ανοδική τάση, τουλάχιστον όσον αφορά στον σχηματισμό Ακαθάριστου Παγίου Κεφαλαίου.

Σημαντική αύξηση εμφανίζεται και σε δύο από τις τρεις βασικές κατηγορίες ανάλυσης του τομέα, ήτοι στις κατηγορίες των μηχανημάτων και εξοπλισμού και προϊόντων πνευματικής ιδιοκτησίας, αρνητική πορεία λαμβάνει η κατηγορία των κατασκευών.

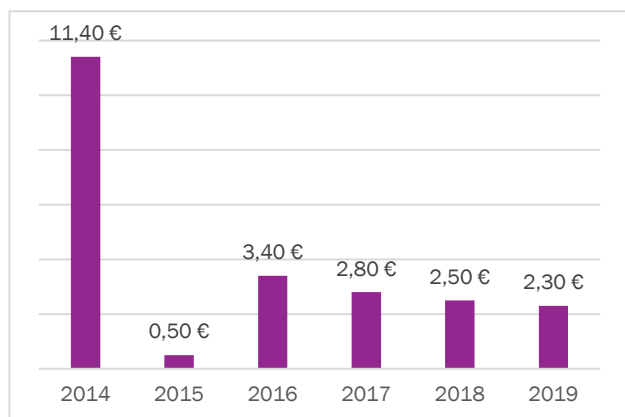
Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου σε εκατομμύρια € (τρέχουσες τιμές) – Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες

Πηγή: Eurostat, [nama_10_gdp], Gross fixed capital formation, current values

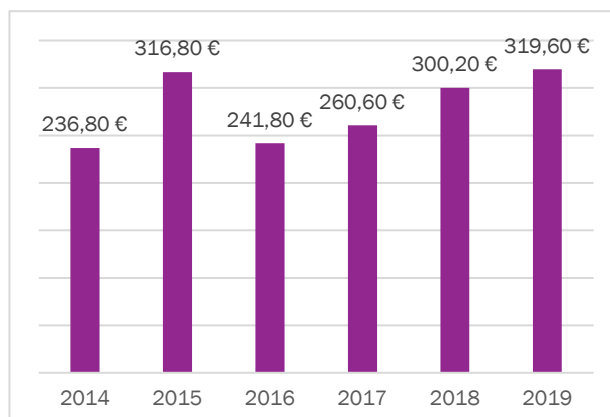
Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου σε εκατομμύρια € (τρέχουσες τιμές) –

Κατασκευές

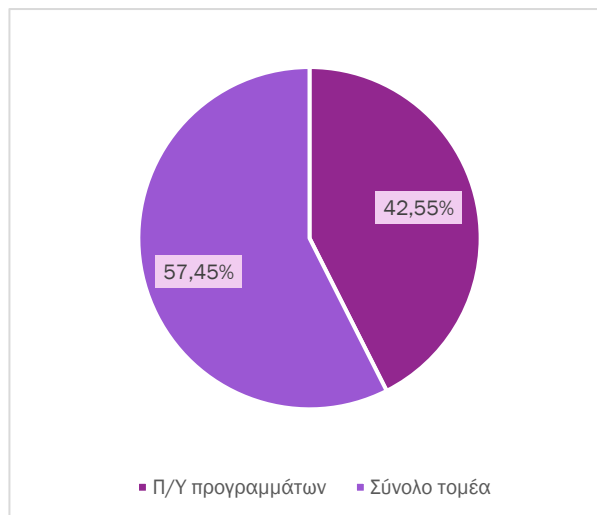
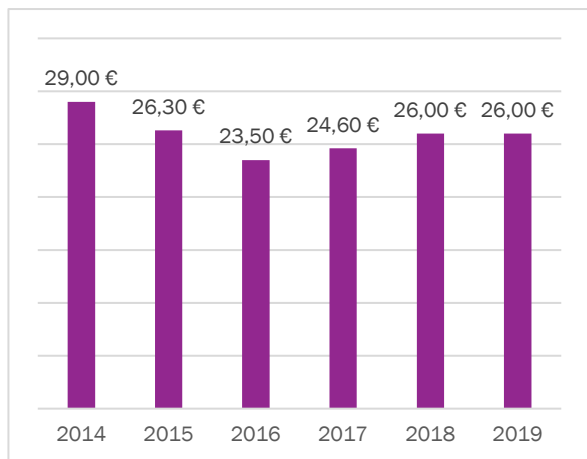
Προϊόντα πνευματικής ιδιοκτησίας

Μηχανήματα

Κατανομή συνολικού Ακαθάριστου Παγίου Κεφαλαίου μεταξύ πόρων προγραμμάτων και λοιπών πόρων

	Τιμή 2019	Μεταβολή 14-19
Εκροές	6.636,90 €	16,26%
ΑΠΑ	2.860,50 €	16,27%
Ενδιάμεση Κατανάλωση	3.776,50 €	16,26%
Αποζημίωση εργαζομένων	1.565,20 €	24,49%
Μισθοί	1.267,30 €	22,62%
Λειτουργικό πλεόνασμα	1.565,20 €	24,49%
Κατανάλωση Παγίου Κεφαλαίου	444,90 €	-35,95%

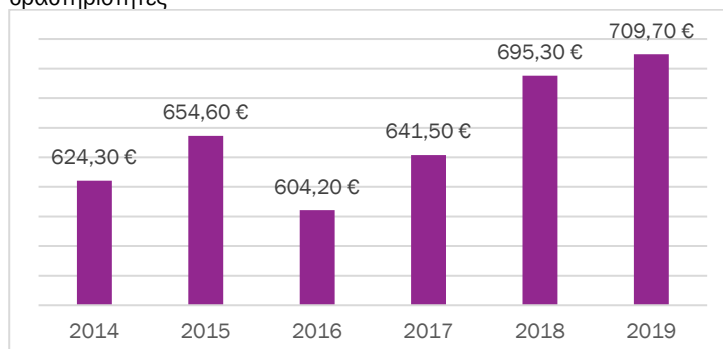
- Η ΑΠΑ για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκε κατά 16,27%
- Οι Εκροές για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκαν κατά 16,26%
- Οι Αποζημιώσεις εργαζομένων για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκαν κατά 24,49%
- Το Λειτουργικό πλεόνασμα για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκε κατά 24,49%
- Η ενδιάμεση κατανάλωση για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκε κατά 16,26%
- Οι μισθοί αυξήθηκαν για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκαν κατά 22,62%
- Η κατανάλωση παγίου κεφαλαίου για την περίοδο 2014-2019 μειώθηκε κατά -35,95%
- Για την περίοδο 2014-2019 ο Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου έφτασε τα 1,85 δις €, και άρα οι εξεταζόμενοι πόροι όπως αναλύθηκαν παραπάνω αποτελούν το 42,55% του συνόλου

3.3.2.5 ΙΓ. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ο συγκεκριμένος κλάδος εμφάνισε αύξηση επενδύσεων κατά 13,68 % σε σχέση με το έτος 2014 και +2,1% μεταβολή μεταξύ των ετών 2018 και 2019. Με εξαίρεση την υψηλή τιμή που λαμβάνει σε σχέση με το έτος 2015 μπορεί να θεωρηθεί ότι το μέγεθος ακολουθεί σταθερά ανοδική τάση, τουλάχιστον όσον αφορά στον σχηματισμό Ακαθάριστου Παγίου Κεφαλαίου.

Ανοδική τάση εμφανίζεται σε δύο από τις τρεις βασικές κατηγορίες ανάλυσης του τομέα, ήτοι στις κατηγορίες των μηχανημάτων και εξοπλισμού και προϊόντων πνευματικής ιδιοκτησίας, αρνητική πορεία λαμβάνει η κατηγορία των κατασκευών.

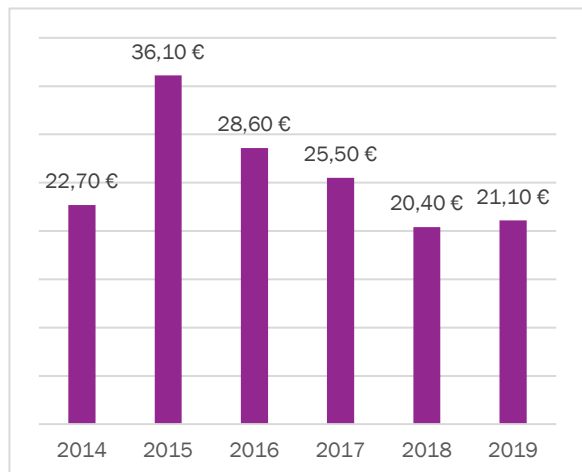
Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου σε εκατομμύρια € (τρέχουσες τιμές) – Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες

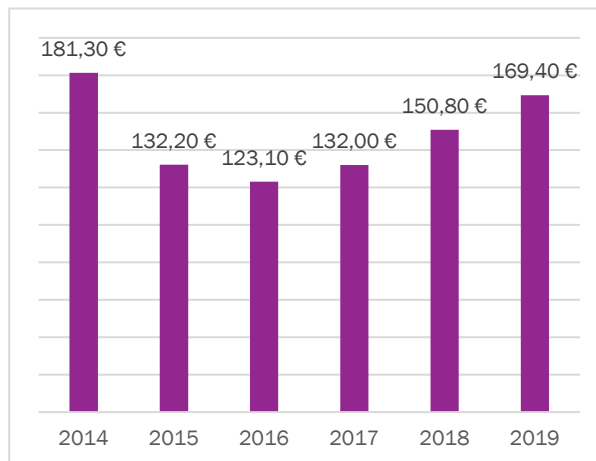
Πηγή: Eurostat, [nama_10_gdp], Gross fixed capital formation, current values

Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου σε εκατομμύρια € (τρέχουσες τιμές) –

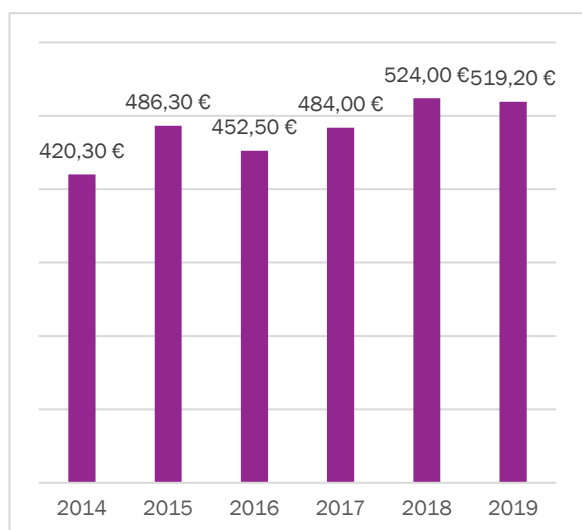
Κατασκευές

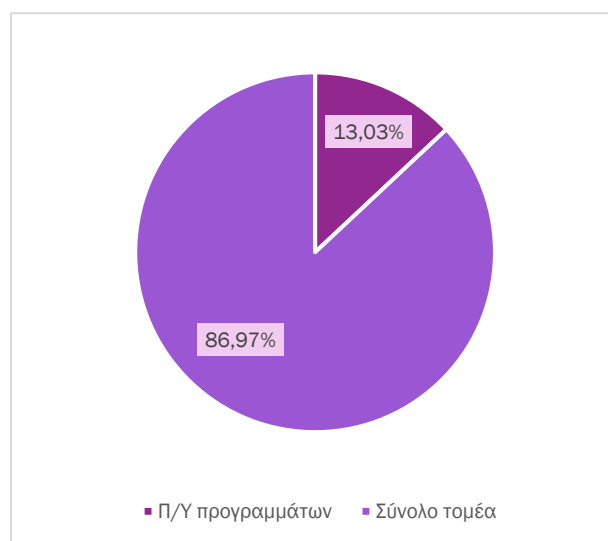
Μηχανήματα

Προϊόντα πνευματικής ιδιοκτησίας

Κατανομή συνολικού Ακαθάριστου Παγίου Κεφαλαίου μεταξύ πόρων προγραμμάτων και λοιπών πόρων

	Τιμή 2019	Μεταβολή 14-19
Εκροές	9.391,10 €	-4,59%
ΑΠΑ	5.205,80 €	-5,87%
Ενδιάμεση Κατανάλωση	4.185,30 €	-2,94%
Αποζημίωση εργαζομένων	2.690,10 €	10,81%
Μισθοί	2.176,60 €	8,47%
Λειτουργικό πλεόνασμα	2.690,10 €	10,81%
Κατανάλωση Παγίου Κεφαλαίου	602,60 €	-6,93%

- Η ΑΠΑ για την περίοδο 2014-2019 μειώθηκε κατά -5,87%
- Οι Εκροές για την περίοδο 2014-2019 μειώθηκαν κατά -4,59%
- Οι Αποζημιώσεις εργαζομένων για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκαν κατά 10,81%
- Το Λειτουργικό πλεόνασμα για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκε κατά 10,81%
- Η ενδιάμεση κατανάλωση για την περίοδο 2014-2019 μειώθηκε κατά -2,94%
- Οι μισθοί αυξήθηκαν για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκαν κατά 8,47%
- Η κατανάλωση παγίου κεφαλαίου για την περίοδο 2014-2019 μειώθηκε κατά -6,93%
- Για την περίοδο 2014-2019 ο Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου έφτασε τα 3,93 δις €, και άρα οι εξεταζόμενοι πόροι όπως αναλύθηκαν παραπάνω αποτελούν το 13,03% του συνόλου

3.3.2.6 ΙΖ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

Ο συγκεκριμένος κλάδος εμφάνισε αύξηση επενδύσεων κατά 164,13 % (υπερ- διπλασιασμός του μεγέθους) σε σχέση με το έτος 2014 και +4,2% μεταβολή μεταξύ των ετών 2018 και 2019. Με εξαίρεση την υψηλή τιμή που λαμβάνει σε σχέση με το έτος 2015 μπορεί να θεωρηθεί ότι το μέγεθος ακολουθεί σταθερά ανοδική τάση, τουλάχιστον όσον αφορά στον σχηματισμό Ακαθάριστου Παγίου Κεφαλαίου.

Ανοδική τάση εμφανίζεται σε δύο από τις τρεις βασικές κατηγορίες ανάλυσης του τομέα, ήτοι στις κατηγορίες των μηχανημάτων και εξοπλισμού και προϊόντων πνευματικής ιδιοκτησίας, αρνητική πορεία λαμβάνει η κατηγορία των κατασκευών.

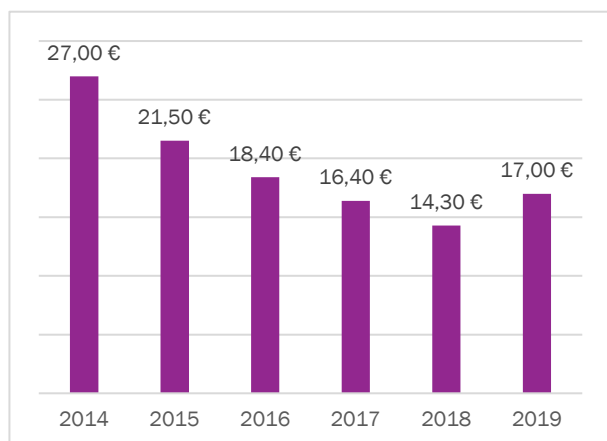
Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου σε εκατομμύρια € (τρέχουσες τιμές) – Δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία

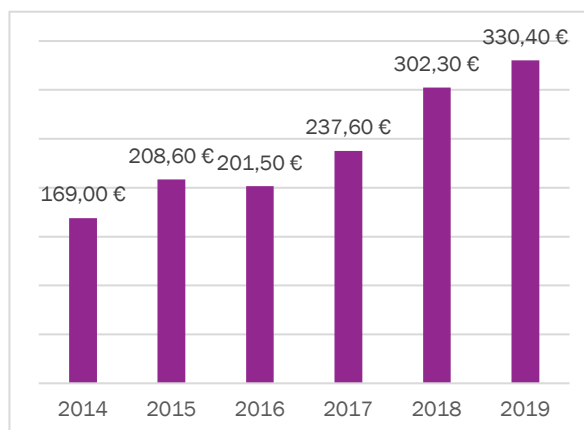
Πηγή: Eurostat, [nama_10_gdp], Gross fixed capital formation, current values

Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου σε εκατομμύρια € (τρέχουσες τιμές) –

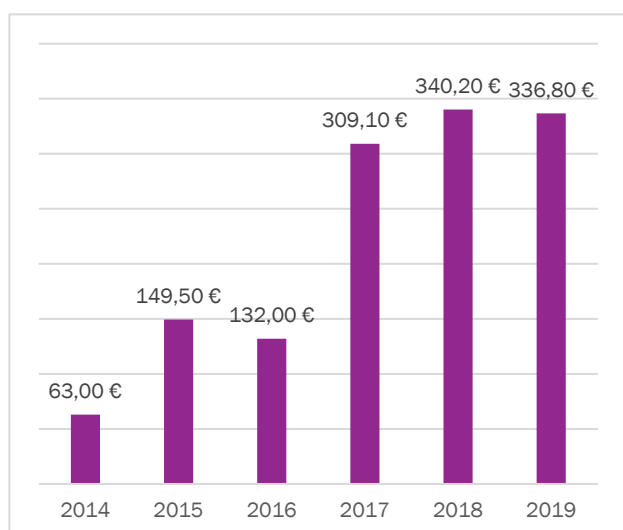
Κατασκευές

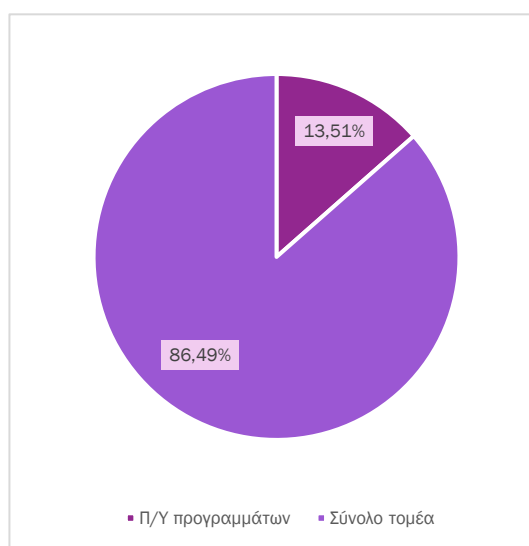
Μηχανήματα

Προϊόντα πνευματικής ιδιοκτησίας

Κατανομή συνολικού Ακαθάριστου Παγίου Κεφαλαίου μεταξύ πόρων προγραμμάτων και λοιπών πόρων

	Τιμή 2019	Μεταβολή 14-19
Εκροές	10.560,50 €	3,32%
ΑΠΑ	6.959,00 €	6,58%
Ενδιάμεση Κατανάλωση	3.601,60 €	-2,45%
Αποζημίωση εργαζομένων	4.621,10 €	13,34%
Μισθοί	3.996,80 €	7,48%
Λειτουργικό πλεόνασμα	4.621,10 €	13,34%
Κατανάλωση Παγίου Κεφαλαίου	469,90 €	10,96%

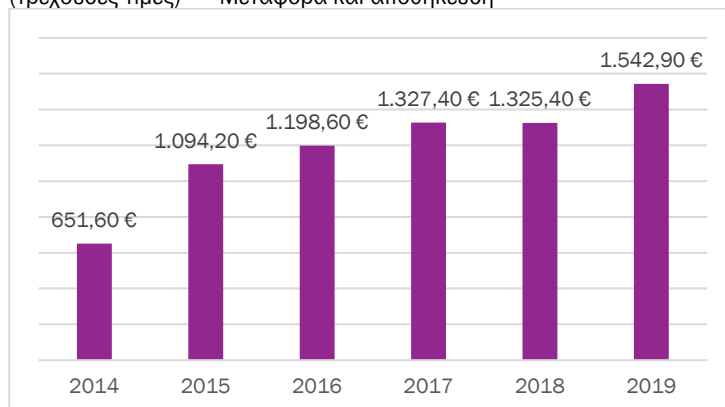
- Η ΑΠΑ για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκε κατά 6,58%
- Οι Εκροές για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκαν κατά 3,32%
- Οι Αποζημιώσεις εργαζομένων για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκαν κατά 13,34%
- Το Λειτουργικό πλεόνασμα για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκε κατά 13,34%
- Η ενδιάμεση κατανάλωση για την περίοδο 2014-2019 μειώθηκε κατά -2,45%
- Οι μισθοί αυξήθηκαν για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκαν κατά 7,48%
- Η κατανάλωση παγίου κεφαλαίου για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκε κατά 10,96%
- Για την περίοδο 2014-2019 ο Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου έφτασε τα 2,89 δις €, και άρα οι εξεταζόμενοι πόροι όπως αναλύθηκαν παραπάνω αποτελούν το 13,51% του συνόλου.

3.3.2.7 Η. ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ

Ο συγκεκριμένος κλάδος εμφάνισε αύξηση επενδύσεων κατά 136,79 % (υπερ-διπλασιασμός του μεγέθους) σε σχέση με το έτος 2014 και +16,4% μεταβολή μεταξύ των ετών 2018 και 2019. Το μέγεθος ακολουθεί σταθερά ανοδική τάση, τουλάχιστον όσον αφορά στον σχηματισμό Ακαθάριστου Παγίου Κεφαλαίου.

Ανοδική τάση εμφανίζεται σε δύο από τις τρεις βασικές κατηγορίες ανάλυσης του τομέα, ήτοι στις κατηγορίες των μηχανημάτων και εξοπλισμού και προϊόντων πνευματικής ιδιοκτησίας, αρνητική πορεία λαμβάνει η κατηγορία των κατασκευών.

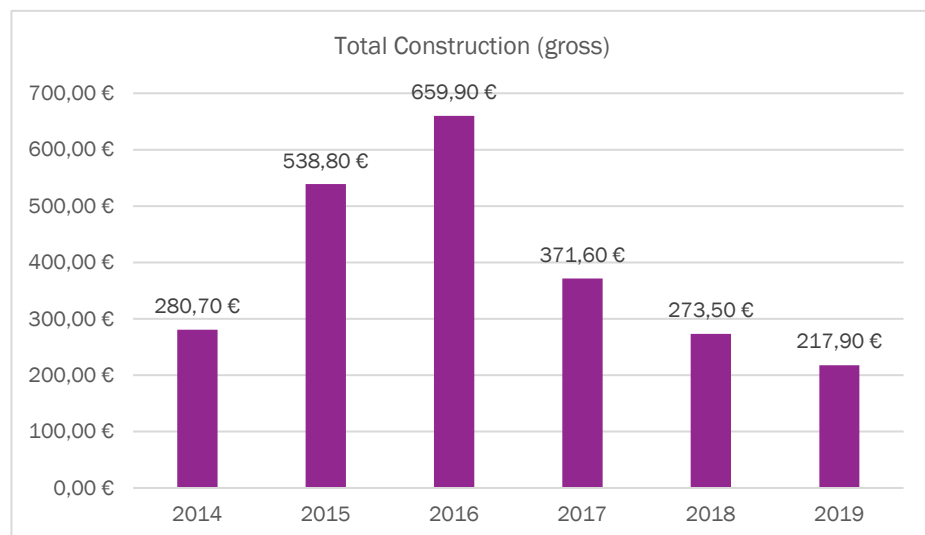
Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου σε εκατομμύρια € (τρέχουσες τιμές) – Μεταφορά και αποθήκευση

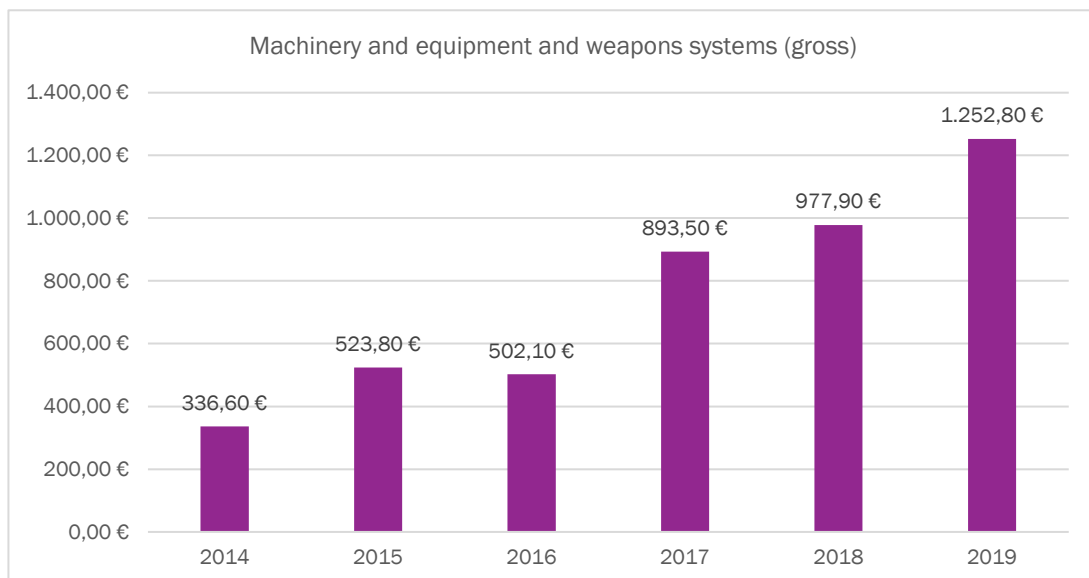
Πηγή: Eurostat, [nama_10_gdp], Gross fixed capital formation, current values

Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου σε εκατομμύρια € (τρέχουσες τιμές) –

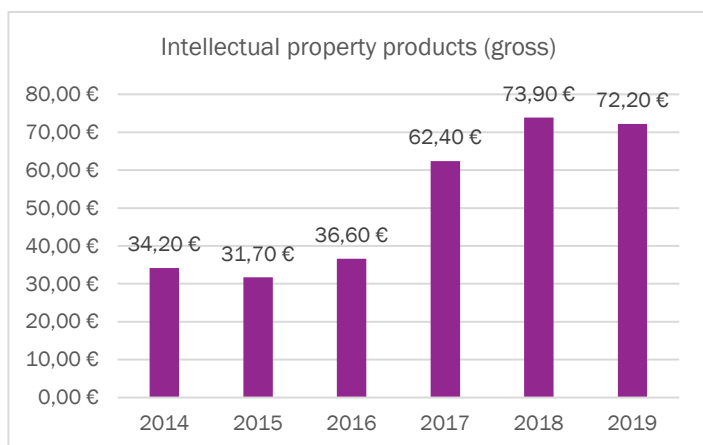
Κατασκευές

Μηχανήματα

Προϊόντα πνευματικής ιδιοκτησίας

Κατανομή συνολικού Ακαθάριστου Παγίου Κεφαλαίου μεταξύ πόρων προγραμμάτων και λοιπών πόρων

	Τιμή 2019	Μεταβολή 14-19
Εκροές	31.465,90 €	23,71%
ΑΠΑ	11.964,30 €	8,65%
Ενδιάμεση Κατανάλωση	19.501,60 €	35,21%
Αποζημίωση εργαζομένων	7.019,60 €	37,14%
Μισθοί	5.844,00 €	38,94%
Λειτουργικό πλεόνασμα	7.019,60 €	37,14%
Κατανάλωση Παγίου Κεφαλαίου	2.449,50 €	-21,40%

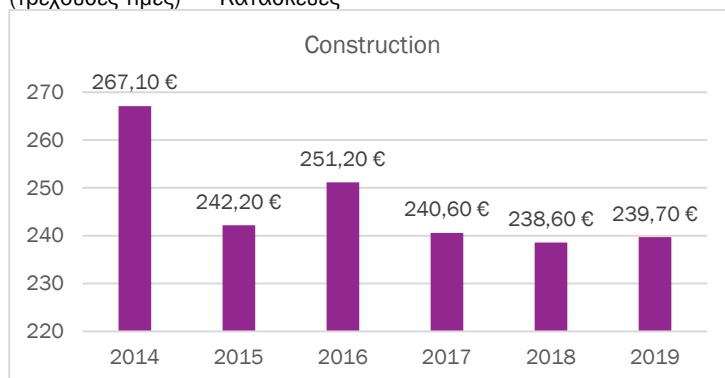
- Η ΑΠΑ για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκε κατά 8,65%
- Οι Εκροές για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκαν κατά 23,71%
- Οι Αποζημιώσεις εργαζομένων για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκαν κατά 37,14%
- Το Λειτουργικό πλεόνασμα για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκε κατά 37,14%
- Η ενδιάμεση κατανάλωση για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκε κατά 35,21%
- Οι μισθοί αυξήθηκαν για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκαν κατά 38,94%
- Η κατανάλωση παγίου κεφαλαίου για την περίοδο 2014-2019 μειώθηκε κατά -21,40%
- Για την περίοδο 2014-2019 ο Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου έφτασε τα 7,14 δις €, και άρα οι εξεταζόμενοι πόροι όπως αναλύθηκαν παραπάνω αποτελούν το 4,82% του συνόλου

3.3.2.8 ΣΤ. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

Ο συγκεκριμένος κλάδος εμφάνισε μείωση επενδύσεων κατά -10,26 % σε σχέση με το έτος 2014 και +0,5% μεταβολή μεταξύ των ετών 2018 και 2019. Το μέγεθος ακολουθεί σταθερά αρνητική τάση, τουλάχιστον όσον αφορά στον σχηματισμό Ακαθάριστου Παγίου Κεφαλαίου.

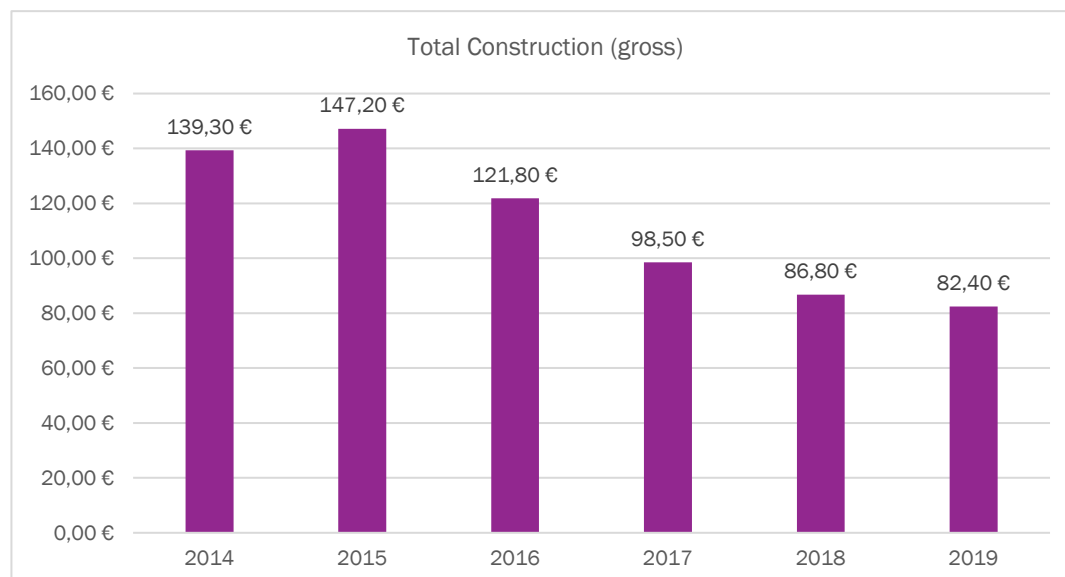
Ανοδική τάση εμφανίζεται σε δύο από τις τρεις βασικές κατηγορίες ανάλυσης του τομέα, ήτοι στις κατηγορίες των μηχανημάτων και εξοπλισμού και προϊόντων πνευματικής ιδιοκτησίας, αρνητική πορεία λαμβάνει η κατηγορία των κατασκευών.

Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου σε εκατομμύρια € (τρέχουσες τιμές) – Κατασκευές

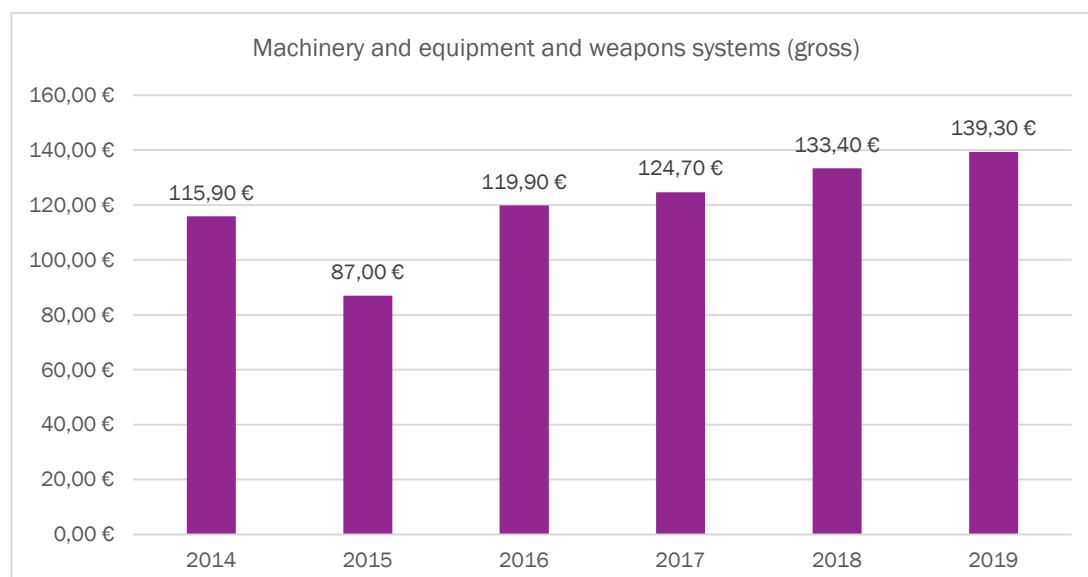

Πηγή: Eurostat, [nama_10_gdp], Gross fixed capital formation, current values

Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου σε εκατομμύρια € (τρέχουσες τιμές) – Κατασκευές

Μηχανήματα

Προϊόντα πνευματικής ιδιοκτησίας

Κατανομή συνολικού Ακαθάριστου Παγίου Κεφαλαίου μεταξύ πόρων προγραμμάτων και λοιπών πόρων

	Τιμή 2019	Μεταβολή 14-19
Εκροές	7.287,10 €	-35,24%
ΑΠΑ	2.222,30 €	-40,55%
Ενδιάμεση Κατανάλωση	5.064,80 €	-32,60%
Αποζημίωση εργαζομένων	1.464,70 €	-7,45%
Μισθοί	1.124,70 €	-10,73%
Λειτουργικό πλεόνασμα	1.464,70 €	-7,45%
Κατανάλωση Παγίου Κεφαλαίου	400,40 €	-31,71%

- Η ΑΠΑ για την περίοδο 2014-2019 μειώθηκε κατά -40,55%
- Οι Εκροές για την περίοδο 2014-2019 μειώθηκαν κατά -35,24%
- Οι Αποζημιώσεις εργαζομένων για την περίοδο 2014-2019 μειώθηκαν κατά -7,45%
- Το Λειτουργικό πλεόνασμα για την περίοδο 2014-2019 μειώθηκε κατά -7,45%
- Η ενδιάμεση κατανάλωση για την περίοδο 2014-2019 μειώθηκε κατά -32,60%
- Οι μισθοί αυξήθηκαν για την περίοδο 2014-2019 μειώθηκαν κατά -10,73%
- Η κατανάλωση παγίου κεφαλαίου για την περίοδο 2014-2019 μειώθηκε κατά -31,71%
- Για την περίοδο 2014-2019 ο Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου έφτασε τα 1,48 δις €, και άρα οι εξεταζόμενοι πόροι όπως αναλύθηκαν παραπάνω αποτελούν το 22,19% του συνόλου.

α/α	Δράση/εις	Πρόσκληση
I.	Επιχειρούμε Έξω	013ΚΕ
II.	Δράσεις Έρευνας και Καινοτομίας Λοιπές Δράσεις ΕΠΑνΕΚ	006ΚΕ, 005ΚΕ, 007ΚΕ, 008ΚΕ, 011ΚΕ, 014ΚΕ, 015ΚΕ, 020ΚΕ, 023ΚΕ, 026ΚΕ, 027ΚΕ, 029ΚΕ, 030ΚΕ
III.	Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ	009ΚΕ
IV.	Ψηφιακό Άλμα	017ΚΕ
V.	Ψηφιακό Βήμα	016ΚΕ
VI.	Εργαλειοθήκη Ανταγωνιστικότητας	019ΚΕ
VII.	Εργαλειοθήκη Επιχειρηματικότητας	022ΚΕ
VIII.	Αναβάθμιση πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων	ΚΕ04
IX.	Ποιοτικός Εκσυγχρονισμός	018ΚΕ
X.	Ίδρυση Τουριστικών ΜΜΕ	012ΚΕ
XI.	Ενίσχυση Αυτοαπασχόλησης Α' & Β' κύκλος	002ΚΕ, 010ΚΕ
XII.	Νεοφυής Επιχειρηματικότητα	001ΚΕ
XIII.	Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ	003ΚΕ

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

«ΕΠΙΧΕΙΡΟΥΜΕ ΞΞΩ Υποστήριξη Διεθνούς Προβολής ΜΜΕ με Εξωστρεφή Προσανατολισμό» [Κωδ. Πρόσκλησης 013ΚΕ]

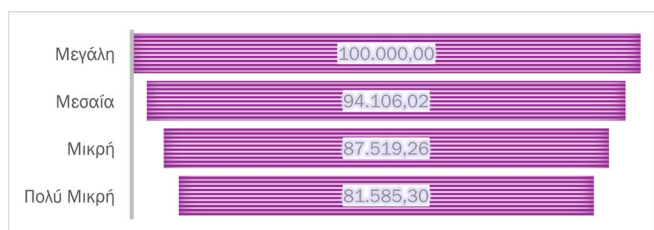
ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η Δράση «ΕΠΙΧΕΙΡΟΥΜΕ ΞΞΩ» έχει ως αντικείμενο την προώθηση της εξωστρέφειας των ελληνικών μεταποιητικών επιχειρήσεων που αναπτύσσουν ήδη εξαγωγική δραστηριότητα, μέσω της συμμετοχής τους σε εμπορικές εκθέσεις (με φυσική ή/και ψηφιακή παρουσία) που διοργανώνονται στην ΕΕ και σε τρίτες χώρες.

Στο πλαίσιο της Δράσης χρηματοδοτούνται επενδυτικά σχέδια μεταποιητικών επιχειρήσεων που αφορούν στους ακόλουθους στρατηγικούς τομείς προτεραιότητας του ΕΠΑνΕΚ:

- Αγροδιατροφή/ Βιομηχανία Τροφίμων
- Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες (ΠΔΒ)
- Υλικά/ Κατασκευές
- Ενέργεια
- Περιβάλλον
- Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας ΤΠΕ
- Υγεία-Φάρμακα.

Το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος των σχεδίων κατά την υποβολή τους ήταν τα 100.000 € και στην πράξη δεν διαφοροποιήθηκε ιδιαίτερα ανά μέγεθος της επιχείρησης που υπέβαλε το σχέδιο.

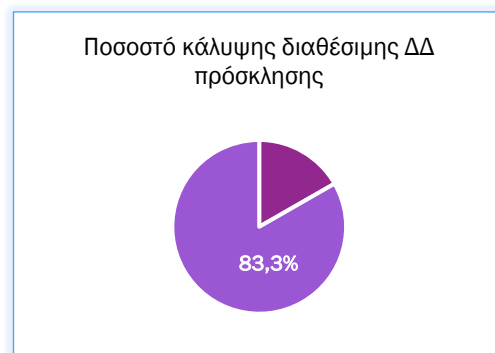
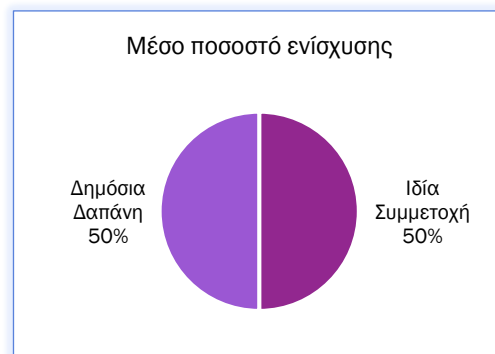
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Προκήρυξη	29/12/2017
Τύπος αξιολόγησης	Άμεση
Υποβολές	18/1/2018 - 19/5/2019
Εντάξεις	Φεβ 2019 - Νοε 2020
Ολοκληρώσεις	Έως Δεκ 2022
Χρηματοδότηση	50%

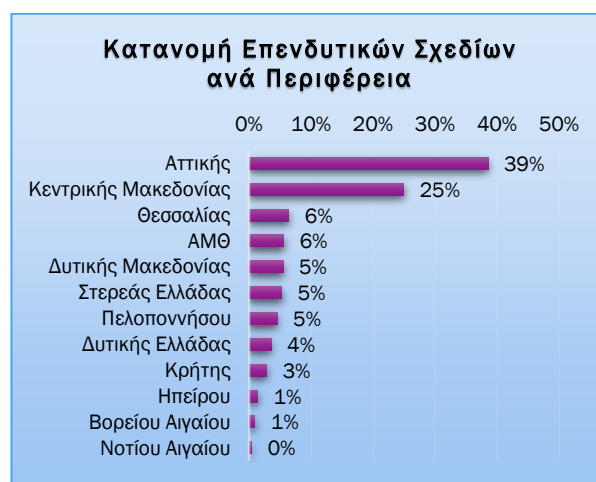
ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ | ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

	ΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ	% ΕΓΚΡΙΣΕΩΝ
Αριθμός Σχεδίων	1.740	949	54,5%
Π/Υ (Συνολικό Κόστος)	150.355.835	83.280.654	55,4%
Π/Υ (Δημόσια Δαπάνη)	75.172.667	41.640.327	55,4%

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

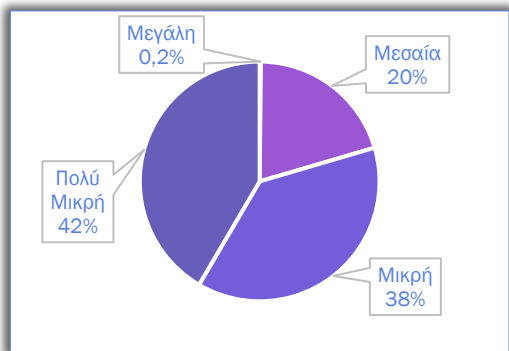
Η δράση είχε ενιαία ποσοστά ενίσχυσης σε όλη την επικράτεια και τα επενδυτικά σχέδια που υποβλήθηκαν ακολούθησαν την κατανομή του παρακάτω διαγράμματος, με την Αττική και την Κεντρική Μακεδονία να συγκεντρώνουν τα δύο τρίτα των επενδυτικών σχεδίων με αντίστοιχες αναλογίες προϋπολογισμού υποβολής και ένταξης.

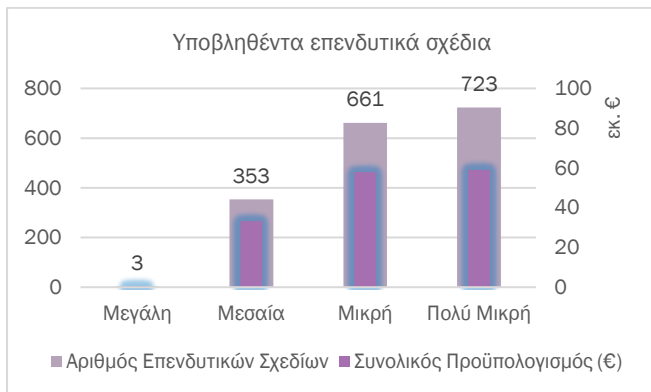
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΜΕΓΕΘΟΣ

Η δράση απευθυνόταν σε πολύ μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις και ως εκ τούτου 3 προτάσεις που υποβλήθηκαν από μεγάλες επιχειρήσεις απορρίφθηκαν.

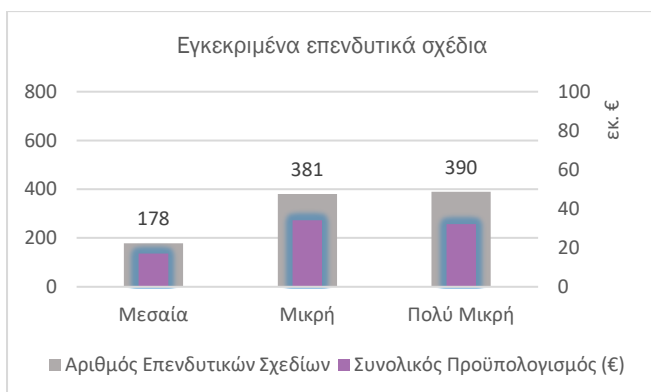
Κατά την υποβολή, η κατανομή των επιχειρήσεων με βάση το μέγεθος τους αποτυπώνεται στο παρακάτω διάγραμμα:

Αναλυτικότερα, σε αριθμό και προϋπολογισμό, τα υποβληθέντα σχέδια παρουσίαζαν την κάτωθι εικόνα με βάση το μέγεθος της επιχείρησης:

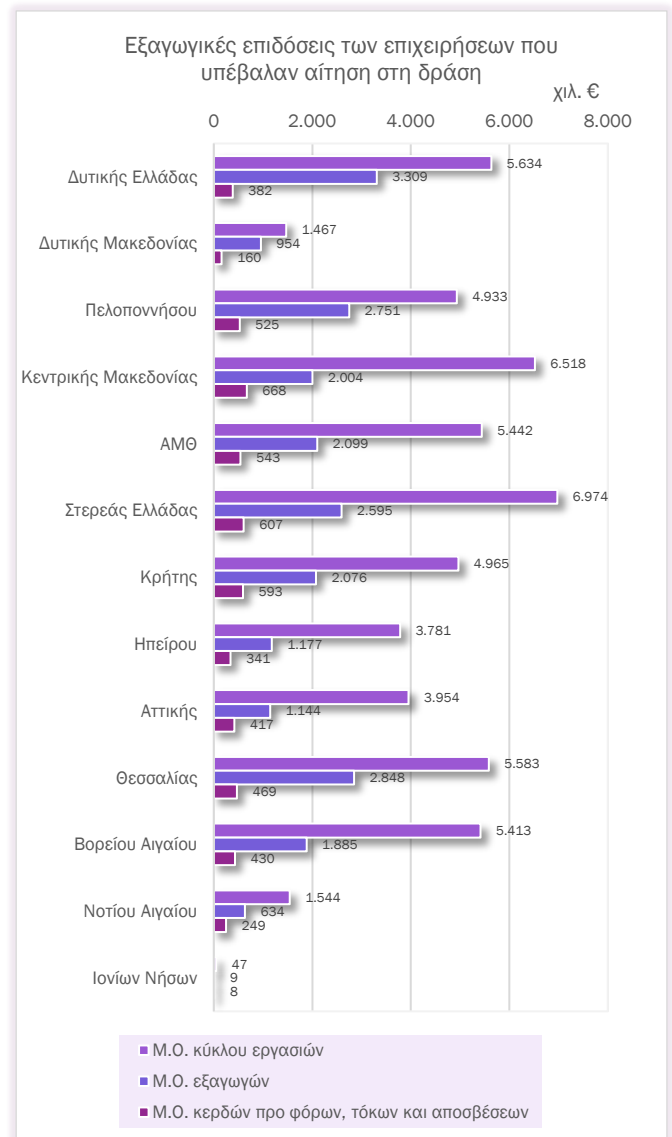
Επί συνόλου 1740 προτάσεων, εγκρίθηκαν οι 949, ήτοι το 54,5% των υποβληθέντων σχεδίων, με το 55,4% του προϋπολογισμού των αιτήσεων που υπεβλήθησαν. Οι εγκεκριμένες προτάσεις, ως προς το μέγεθος των επιχειρήσεων, κατανομούνται ως εξής:

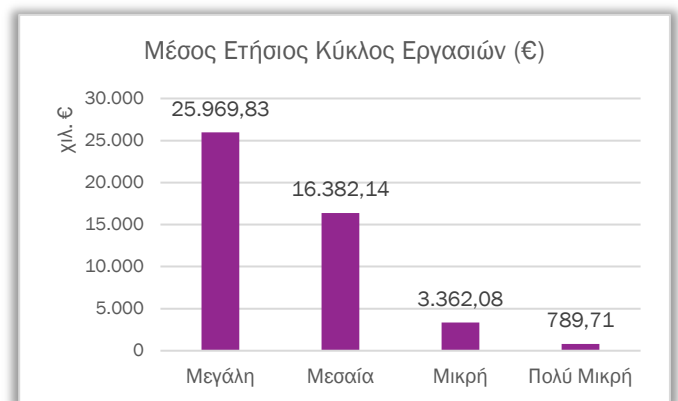
Οι επιχειρήσεις που υπέβαλλαν σχέδια για ένταξη στην παρούσα δράση ενίσχυσης της εξωστρέφειας, είχαν ήδη ανεπτυγμένη εξαγωγική δραστηριότητα με τον μέσο όρο της να κινείται στα επίπεδα του 35% επί του μέσου κύκλου εργασιών τους, με πιο έντονη εξαγωγική δραστηριότητα να εμφανίζουν οι επιχειρήσεις

της Δυτικής Ελλάδας και την χειρότερη επίδοση τα νησιά του Ιονίου και του Νοτίου Αιγαίου.

Η κατανομή των επιδόσεων των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στη δράση, σε φθίνουσα σειρά βάσει της εξαγωγικής τους επίδοσης, αποτυπώνεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Ο μέσος κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων που υπέβαλαν προτάσεις στη δράση, ανά μέγεθος των επιχειρήσεων, ήταν:

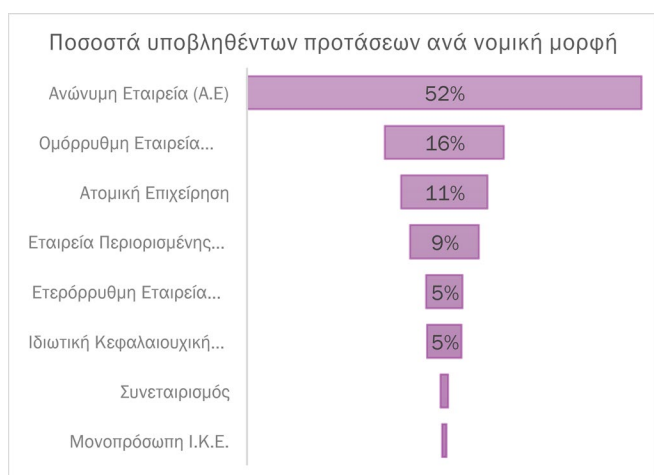

Η δράση προέβλεπε μια βασική κατηγορία δαπανών (συμμετοχή σε εκθέσεις) με βάση την κύρια στόχευσή της για την προώθηση της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων:

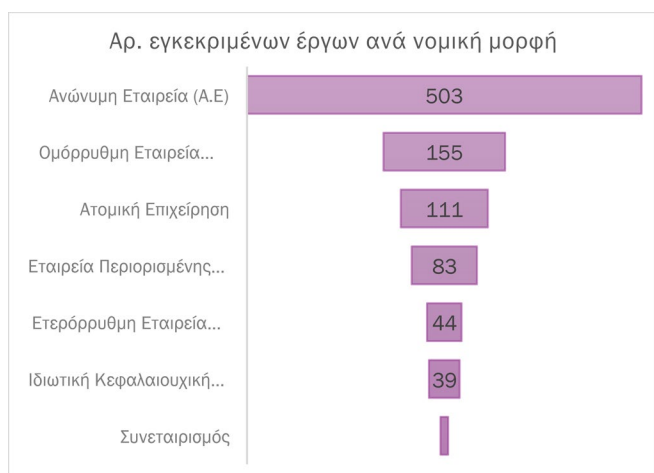

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΤΟΥΣ ΜΟΡΦΗ

Τα έργα που υποβλήθηκαν προς ένταξη, προτάθηκαν ως επί το πλείστον από ανώνυμες εταιρείες, με τις ΟΕ και τις ατομικές να ακολουθούν.

Χωρίς ιδιαίτερη διαφοροποίηση των παραπάνω ποσοτώσεων, τα έργα που εγκρίθηκαν, ανά νομική μορφή των επιχειρήσεων ήταν:

ΠΟΣΟΣΤΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ

Το ποσοστό υλοποίησης των ενταγμένων δράσεων, όπως αποτυπώνεται βάσει των πιστοποιημένων δαπανών τους (απορρόφηση), κινείται σε πολύ χαμηλά επίπεδα, ακόμα και για

τα έργα που εντάχθηκαν το 2018, καλύπτοντας μόλις το 19% των εγκεκριμένων δαπανών (ΔΔ) τους κατά μέσο όρο.

Έτος ένταξης και έναρξης υλοποίησης έργων	Εγκεκριμένη Συνολική ΔΔ (σε €)	Πιστοποιημένη Δαπάνη (€)	% υλοποίησης ενταγμένων έργων
2018	24.631.049,23	6.625.268,43	27%
2019	13.389.030,86	1.310.462,66	10%
2020	3.620.246,99	74.890,94	2%
Γενικό Αθροισμα	41.640.327,08	8.010.622,03	19%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΑΞΕΩΝ ΑΝΑ ΚΑΔ

Οι επιχειρήσεις που συμμετείχαν στη δράση είχαν έντονο εξαγωγικό αποτύπωμα με κάποιες δραστηριότητες να έχουν το προβάδισμα έναντι άλλων. Από τα στοιχεία των προτάσεων που υποβλήθηκαν προκύπτει ότι η βιομηχανία τροφίμων είναι ο πρωταθλητής των εξαγωγών, με το 23,7% των προτάσεων στη δράση να διεκδικούν το 24,2% των κονδυλίων, με την κατασκευή μεταλλικών προϊόντων να ακολουθεί σε απόσταση.

Η εικόνα αυτή δεν διαφοροποιείται ιδιαίτερα αν συγκρίνουμε τα στοιχεία αυτά με τα αντίστοιχα των ενταγμένων έργων του διαγράμματος που ακολουθεί.

Κλαδική Κατανομή ενταγμένων έργων

■ % Επενδυτικών Σχεδίων   ■ % Συνολικού π/υ

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

Στην παρούσα κατηγορία εξετάζονται οι δράσεις Έρευνας & Καινοτομίας (ΕΤΑΚ) του ΕΠΑΝΕΚ, εξαιρουμένων δύο δράσεων: του «Έρευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ» (009ΚΕ) που εξετάζεται ξεχωριστά, και της «Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας» (032ΚΕ) για την οποία δεν υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία κατά τη σύνταξη της παρούσας μελέτης (η δράση βρισκόταν ακόμη στο στάδιο της αξιολόγησης των προτάσεων).

Οι δράσεις που περιλαμβάνονται στην παρακάτω παρουσίαση (13 δράσεις), είναι οι εξής:

- 006ΚΕ** Διμερής και Πολυμερής ΕΤ Συνεργασία Ελλάδα – Γερμανίας
- 005ΚΕ** Ευρωπαϊκή ΕΤ Συνεργασία – Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών Φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε κοινές προκηρύξεις υποβολής προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERANETS
- 007ΚΕ** Διμερής ΕΤ Συνεργασία Ελλάδα – Ρωσίας
- 008ΚΕ** Διμερής και Πολυμερής ΕΤ Συνεργασία Ελλάδα – Ισραήλ
- 011ΚΕ** Ειδικές Δράσεις «Υδατοκαλλιέργειες – Βιομηχανικά Υλικά – Ανοιχτή Καινοτομία στον Πολιτισμό»
- 014ΚΕ** Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης ερευνητικών έργων στη Δράση Εθνικής Εμβέλειας «Διμερής και Πολυμερής ΕΤ Συνεργασία Ελλάδα – Κίνας»
- 015ΚΕ** ERANETS 2018: Ευρωπαϊκή ΕΤ Συνεργασία – Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών Φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε κοινές προκηρύξεις υποβολής προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERANETS
- 020ΚΕ** Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης ερευνητικών έργων στη Δράση Εθνικής Εμβέλειας «Διμερής και Πολυμερής ΕΤ Συνεργασία Ελλάδα – Ισραήλ 2019»
- 023ΚΕ** Ευρωπαϊκή ΕΤ Συνεργασία – Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών Φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε κοινές προκηρύξεις υποβολής προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERANETS 2019
- 026ΚΕ** Συνεργατικοί Σχηματισμοί Καινοτομίας ΣΣΚ - 1η Πρόσκληση - Φορέας Αρωγός
- 027ΚΕ** ERANETS 2019b Ευρωπαϊκή ΕΤ Συνεργασία – Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών Φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε κοινές προκηρύξεις υποβολής προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERANETS
- 030ΚΕ** CLEAN SKY 2 JU Ευρωπαϊκή ΕΤ Συνεργασία – Πράξη Επιχορήγησης Ελληνικών Φορέων που συμμετείχαν επιτυχώς σε κοινές προκηρύξεις υποβολής προτάσεων των Ευρωπαϊκών Δικτύων ERANETS καθώς και άλλων δράσεων κοινού προγραμματισμού και υλοποίησης του Ενιαίου Χώρου Έρευνας (ΕΧΕ)

029ΚΕ Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης έργων στη Δράση ΚΕΝΤΡΑ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Βασικός στόχος των δράσεων ΕΤΑΚ είναι η ανάπτυξη της έρευνας και της καινοτομίας από τις επιχειρήσεις, η προώθηση της συνεργασίας των επιχειρήσεων με ερευνητικούς οργανισμούς (ερευνητικά κέντρα και εκπαιδευτικά ιδρύματα), η υποστήριξη και ανάπτυξη κοινών προσπαθειών στην έρευνα και καινοτομία με άλλα κράτη-μέλη και την ανάπτυξη αντίστοιχων συνεργασιών με τρίτες χώρες (διμερείς συνεργασίες).

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Οι εξεταζόμενες δράσεις προκηρύχθηκαν περίπου ισοβαρώς κατανεμημένες στο διάστημα 2016 – 2020 με το σύνολο των δράσεων να προβλέπουν συγκριτική αξιολόγηση των προτάσεων ενώ, όλες οι δράσεις προβλέπουν την υποβολή προτάσεων με συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων ή/και φυσικών προσώπων, περιλαμβανομένης της συμμετοχής ερευνητικών κέντρων ή εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

**Προϋπολογισμός Δράσεων
(13 δράσεις)
110,5 εκ. €**

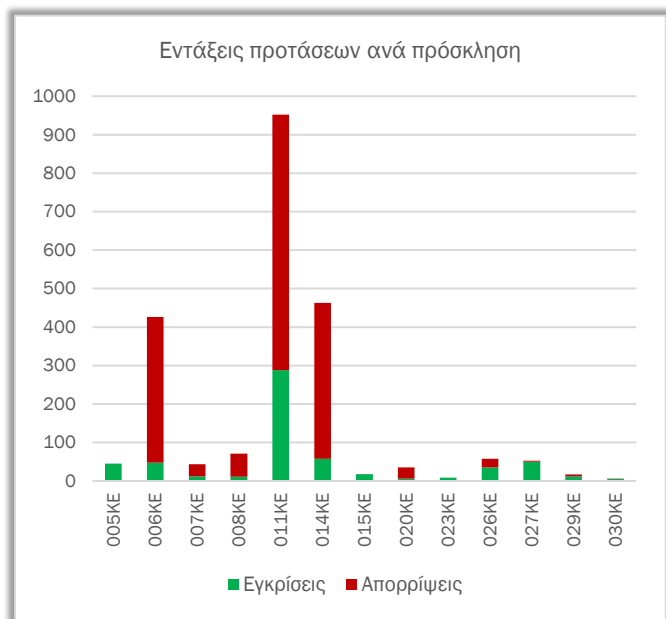

ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ | ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

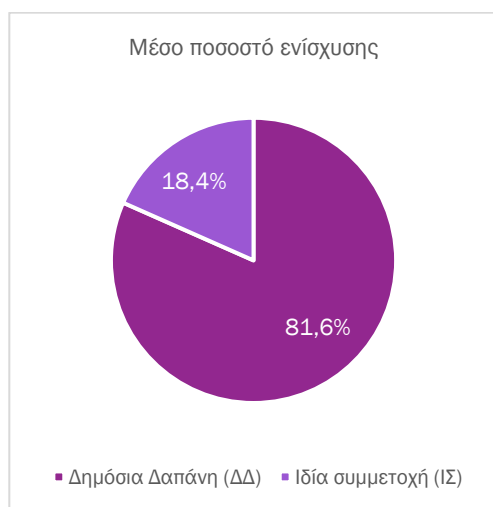
	ΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ	% ΕΓΚΡΙΣΕΩΝ
Αριθμός Σχεδίων	885	280	31,6%
Αριθμός συμμετεχόντων	2197	597	27,2%
Π/Υ (Συνολικό Κόστος)	390.104.810	109.302.813	28,0%
Π/Υ (Δημόσια Δαπάνη)	338.241.355	89.223.953	26,4%

Από τις 13 προσκλήσεις, μεγαλύτερος ανταγωνισμός παρατηρήθηκε στις 006ΚΕ, 011ΚΕ και 014ΚΕ ενώ υπήρξαν και προσκλήσεις όπου εγκρίθηκαν όσα σχέδια υποβλήθηκαν.

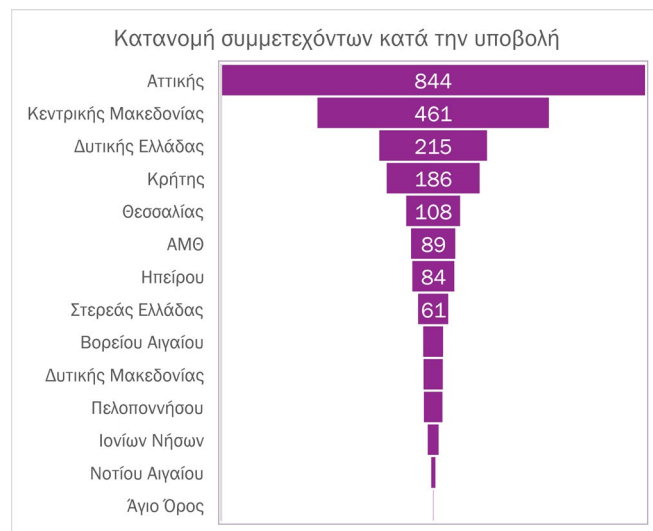

Το ποσοστό ενίσχυσης κινήθηκε σε πολύ υψηλά επίπεδα, τόσο για τους ερευνητικούς οργανισμούς όσο και για τις επιχειρήσεις που συμμετείχαν στα έργα.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

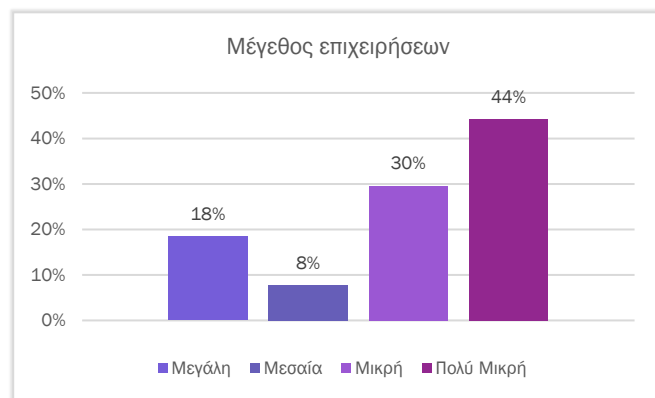
Η Αττική και η Κεντρική Μακεδονία πρωταγωνιστούν στις συμμετοχές στις δράσεις ΕΤΑΚ, με την Δυτ. Ελλάδα, την Κρήτη και την Θεσσαλία να ακολουθούν, τόσο στις συμμετοχές κατά την υποβολή όσο και στα ενταγμένα έργα.

Οι παραπάνω αναφερθείσες περιφέρειες συγκεντρώνουν το **83%** του ενδιαφέροντος των δράσεων ΕΤΑΚ, ίσως λόγω και της μεγάλης συγκέντρωσης τόσο ερευνητικών οργανισμών όσο και επιχειρήσεων.

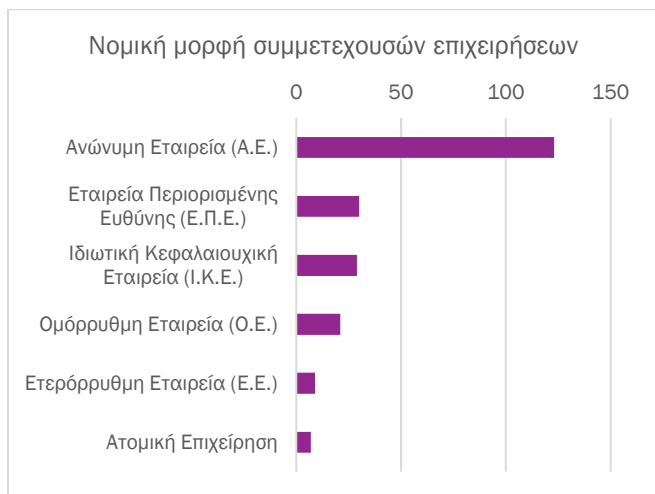
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΜΕΓΕΘΟΣ

Εξαιρώντας τους ερευνητικούς οργανισμούς, το μέγεθος των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στις δράσεις, βάσει των διαθέσιμων στοιχείων, παρουσιάζεται στο ακόλουθο διάγραμμα:

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΤΟΥΣ ΜΟΡΦΗ

Ως προς τη νομική τους μορφή, η πλειοψηφία των επιχειρήσεων που συμμετείχαν σε έργα έρευνας και καινοτομίας ήταν ανώνυμες εταιρείες, με τις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης και τις κεφαλαιουχικές να ακολουθούν.

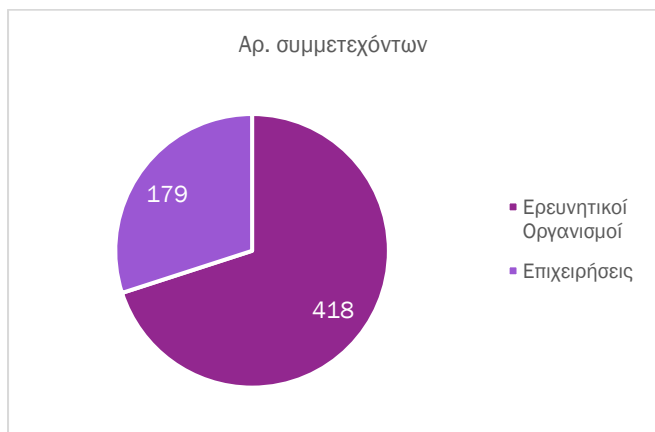
ΠΟΣΟΣΤΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ

Λαμβάνοντας υπόψη τις προσκλήσεις των τριών πρώτων ετών (2016-2018) για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία και καλύπτουν περίπου το 65% των εντάξεων (ως εγκεκριμένη ΔΔ των υποέργων των ενταγμένων έργων), η απορρόφηση βρίσκεται σε πάρα πολύ χαμηλά επίπεδα, δεδομένου του γεγονότος ότι η περίοδος επιλεξιμότητας δαπανών πλησιάζει προς το τέλος της.

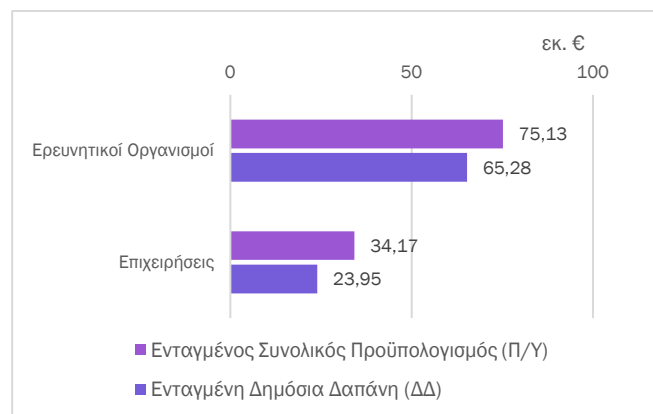

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΑΞΕΩΝ ΑΝΑ ΚΑΔ

Τα ερευνητικά προγράμματα προσέλκυσαν στην πλειοψηφία τους Ερευνητικούς Οργανισμούς σε ποσοστό 70%.

Λίγο μεγαλύτερη ήταν και η αναλογία υπέρ των ερευνητικών οργανισμών ως προς τη δέσμευση (εγκρίσεις) των κονδυλίων (73%), λόγω της συνήθους αυξημένης χρηματοδότησης των ιδρυμάτων αυτών έναντι των επιχειρήσεων.

Από την πλευρά των επιχειρήσεων, αν και ο κλάδος των επιχειρήσεων πληροφορικής (62. Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες) ξεχώρισε ως προς τη συμμετοχή του σε έργα έρευνας και καινοτομίας, εντούτοις είναι πολύ σημαντικό το αποτέλεσμα της ανάλυσης των διαθέσιμων στοιχείων, απ' όπου φαίνεται η πολύ μεγάλη διασπορά του ενδιαφέροντος σε θέματα έρευνας και καινοτομίας σε όλους τους κλάδους της οικονομίας.

Συμμετοχή επιχειρήσεων σε δράσεις ΕΤΑΚ εκ. €

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

«Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ» [Κωδ. Πρόσκλησης 009ΚΕ]

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Βασικός στόχος της ενιαίας δράσης «Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ» (ΕΔΚ) είναι η σύνδεση της έρευνας και της καινοτομίας με την επιχειρηματικότητα και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων προς διεθνείς αγορές, με σκοπό τη μετάβαση στην ποιοτική καινοτομία επιχειρηματικότητα και την αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας. Η δράση επιδιώκει την επικέντρωση των πόρων και των προσπαθειών σε επιλεγμένους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε πεδία παρέμβασης, όπου ανιχνεύεται δυναμικό επιχειρηματικότητας και ερευνητικής αριστείας σύμφωνα με την εθνική στρατηγική έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση (στρατηγική RIS3), σε εθνικό καθώς και σε περιφερειακό επίπεδο, με σκοπό τον εκσυγχρονισμό, τη διαφοροποίηση και την εκμετάλλευση νέων ευκαιριών στην ελληνική οικονομία.

Επιμέρους στόχους της δράσης αποτελούν οι εξής:

- Οικονομική ανάπτυξη βασισμένη στη γνώση και τη βιώσιμη εξειδίκευση
- Ενσωμάτωση της νέας γνώσης και της καινοτομίας στα υπάρχοντα αλλά και σε νέα προϊόντα, υπηρεσίες, παραγωγικά συστήματα και αλυσίδες αξίας
- Σύνδεση της ακαδημαϊκής έρευνας με τις ανάγκες της αγοράς και την οικονομία.

Στο πλαίσιο της Δράσης ΕΔΚ ενισχύονται επιχειρήσεις που κατατάσσονται σε όλες τις κατηγορίες με βάση το μέγεθός τους (μικρές, μεσαίες, μεγάλες), ενώ παράλληλα τα ερευνητικά – επενδυτικά σχέδια που ενισχύονται υποβάλλονται είτε από μεμονωμένες επιχειρήσεις, είτε από ομάδες επιχειρήσεων, είτε από συμπράξεις επιχειρήσεων με ερευνητικούς οργανισμούς.

Τα ερευνητικά έργα που ενισχύονται εντάσσονται σε μία από τις ακόλουθες σε μία από τις ακόλουθες (4) κατηγορίες παρεμβάσεων:

- Έρευνα και Ανάπτυξη από Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις: υποστήριξη της έρευνας, προώθηση της καινοτομίας και ενίσχυση της δικτύωσης σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις.
- Συμπράξεις Επιχειρήσεων με Ερευνητικούς Οργανισμούς: συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικών οργανισμών.
- Αξιοποίηση Ερευνητικών Αποτελεσμάτων: προώθηση της έρευνας σε επόμενο επίπεδο τεχνολογικής ετοιμότητας, έχοντας ως βάση αποτελέσματα που έχουν παραχθεί σε προηγούμενα ερευνητικά έργα.
- Σφραγίδα Αριστείας (Seal of Excellence) για επιχειρήσεις: αφορά στη χρηματοδότηση προτάσεων που πέρασαν το κατώφλι βαθμολογίας του SME Instrument του Horizon 2020 της Ε.Ε., δηλαδή έλαβαν τη «Σφραγίδα Αριστείας» (seal of excellence) ως ιδιαίτερα καινοτόμες, αλλά δε χρηματοδοτήθηκαν λόγω εξαντλήσεως των διαθέσιμων κονδυλίων. Απευθύνεται μόνο σε υφιστάμενες ΜμΕ, οι οποίες εμφανίζουν εξαιρετικά καινοτομική δραστηριότητα.

Η τέταρτη παρέμβαση ενεργοποιήθηκε μόνο στο Β' Κύκλο της Δράσης. Επίσης, στο πλαίσιο του Β' Κύκλου της Δράσης επεκτάθηκε η στόχευση της Παρέμβασης Ι και σε μεγάλες επιχειρήσεις και προωθήθηκε περισσότερο η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας επιστημονικού προσωπικού.

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η δράση προκηρύχθηκε σε δύο φάσεις (2017 και 2019) και είχε μαζική συμμετοχή από δημόσια ερευνητικά ιδρύματα (Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Κέντρα), επιχειρήσεις και άλλους φορείς.

Προϋπολογισμός Δράσης
(Α & Β Κύκλος)

542,5 εκ. €

Παρέμβαση	Α' κύκλος Μάρτιος – Ιούνιος 2017	Β' κύκλος Μάρτιος – Ιούνιος 2019	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (σε €)
I. Έρευνα και Ανάπτυξη από Επιχειρήσεις	35.000.000	40.000.000	75.000.000
II. Συμπράξεις Επιχειρήσεων με Ερευνητικούς Οργανισμούς	296.535.722	120.000.000	416.535.722
III. Αξιοποίηση Ερευνητικών Αποτελεσμάτων	11.000.000	20.000.000	31.000.000
IV. Σφραγίδα Αριστείας		20.000.000	20.000.000
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	342.535.722	200.000.000	542.535.722

Πίνακας 4: Βασικά στοιχεία πρόσκλησης

Προκήρυξη	A' Κύκλος: 10.03.2017 B' Κύκλος: 14.03.2019
Τύπος αξιολόγησης	Συγκριτική
Υποβολές	A' Κύκλος: 23.03.2017 – 15.06.2017 B' Κύκλος: 28.03.2019 – 05.06.2019
Εντάξεις	A' Κύκλος: 03/2018 – 10/2018 & 06/2019 – 09/2019 (μετά από ενστάσεις) B' Κύκλος: 12/2019 – 11/2020 & 01/2021 – 04/2021 (μετά από ενστάσεις)
Ολοκληρώσεις	Έως Οκτ 2023

ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ | ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

Πίνακας 5: Αιτήσεις & Εγκρίσεις

	A' Κύκλος			B' Κύκλος		
	ΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ	% ΕΓΚΡΙΣΕΩΝ	ΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ	% ΕΓΚΡΙΣΕΩΝ
Αριθμός Σχεδίων	2.426	579	23,9%	2.912	480	16,5%
Π/Υ (Συνολικό Κόστος)	1.640.080.076,66	380.155.080,28	23,2%	2.002.796.945,46	283.939.806,61	14,2%
Π/Υ (Δημόσια Δαπάνη)	1.394.958.180,01	326.326.987,77	23,4%	1.736.653.604,85	230.213.999,15	13,3%

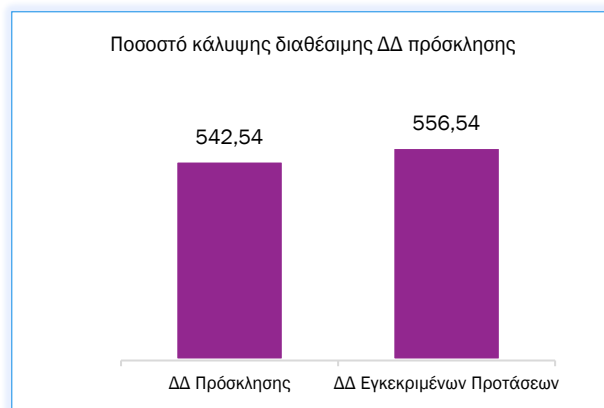
Στο πλαίσιο του Α' Κύκλου της Δράσης υποβλήθηκαν από επιχειρήσεις και ερευνητικούς οργανισμούς για χρηματοδότηση, συνολικά 2.426 προτάσεις, εκ των οποίων εγκρίθηκαν τελικά (μετά και τη διαδικασία των ενστάσεων) οι 579 (23,9%). Ο αιτούμενος π/υ ΔΔ ανήλθε σε 1,4 δις € (1,64 δις € ο συνολικός π/υ των αιτήσεων), ενώ ο π/υ των εγκεκριμένων προτάσεων σε δημόσια δαπάνη ανέρχεται σε 326,3 εκ. € (380,1 εκ. € ο συνολικός π/υ).

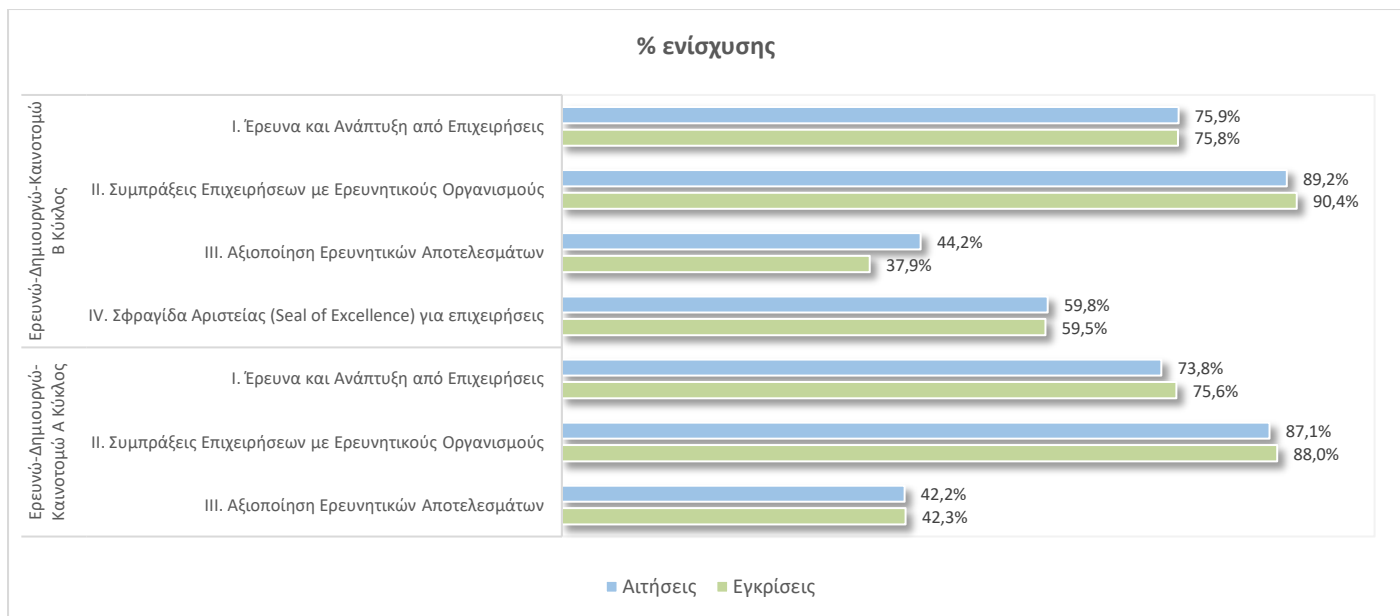
Στο Β' Κύκλο υποβλήθηκαν συνολικά 2.912 προτάσεις, εκ των οποίων εγκρίθηκαν τελικά (μετά και τη διαδικασία των ενστάσεων) οι 480 (16,5%). Ο αιτούμενος π/υ ΔΔ ανήλθε σε 1,7 δις € (2 δις € ο συνολικός π/υ των αιτήσεων), ενώ ο π/υ των εγκεκριμένων προτάσεων σε δημόσια δαπάνη ανέρχεται σε 230,2 εκ. € (283,9 εκ. € ο συνολικός π/υ).

Ο μέσος όρος π/υ ΔΔ των υποβληθεισών αιτήσεων χρηματοδότησης ήταν 575.003€ (Α' Κύκλος) και 687.773 (Β' Κύκλος) και των εγκεκριμένων έργων 563.604€ και 479.612€, για Α' και Β' Κύκλο αντίστοιχα.

Η ΔΔ της πρόσκλησης έχει ήδη υπερκαλυφθεί από τα ενταγμένα έργα (102,6%), ενώ δεν έχει ολοκληρωθεί η εξέταση όλων των ενστάσεων που έχουν υποβληθεί στο πλαίσιο του Β' Κύκλου.

Το μέσο ποσοστό ενίσχυσης διαφοροποιείται ανά κατηγορία παρέμβασης με βάση τη συμμετοχή ή όχι ερευνητικών φορέων (για τους οποίους το ποσοστό επιχορήγησης ανέρχεται στο 100%), το μέγεθος της επιχείρησης, την κατηγορία του ερευνητικού έργου (βιομηχανική έρευνα, πειραματική ανάπτυξη, μελέτες σκοπιμότητας), καθώς και την κάλυψη ή μη των προϋποθέσεων αυξημένης έντασης ενίσχυσης που είχαν τεθεί από την πρόσκληση της δράσης (συνεργασία με ΜμΕ, ευρεία διάδοση αποτελεσμάτων) και διαμορφώθηκε ως ακολούθως:

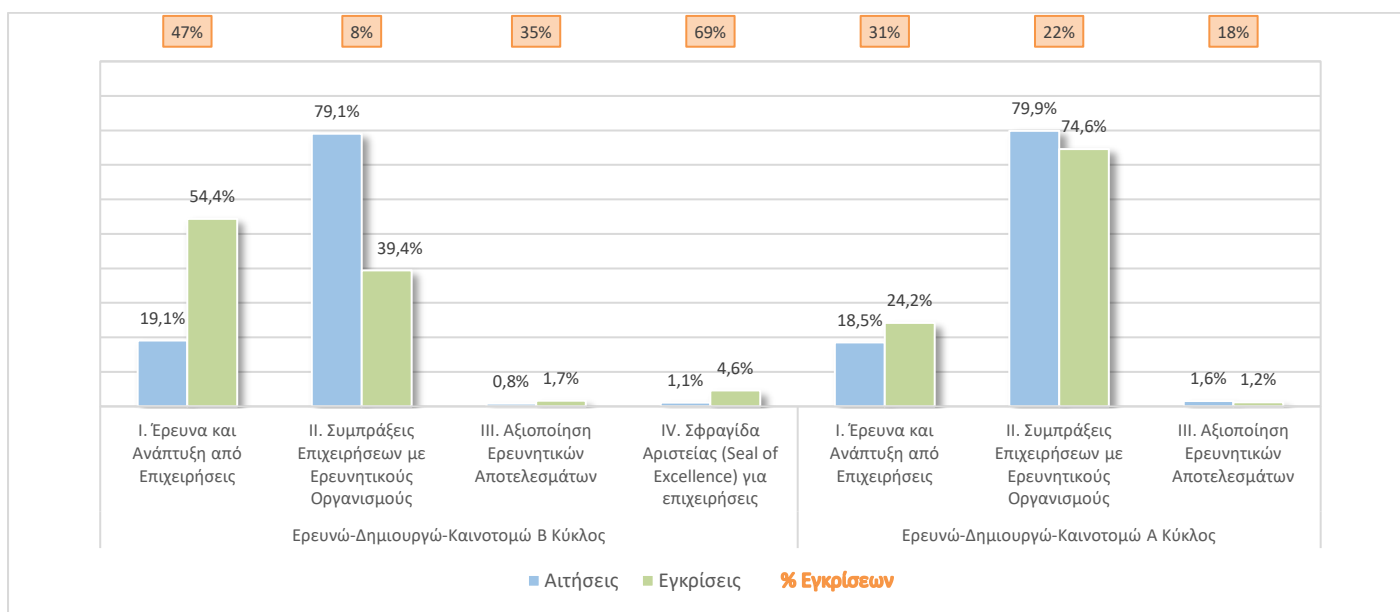

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

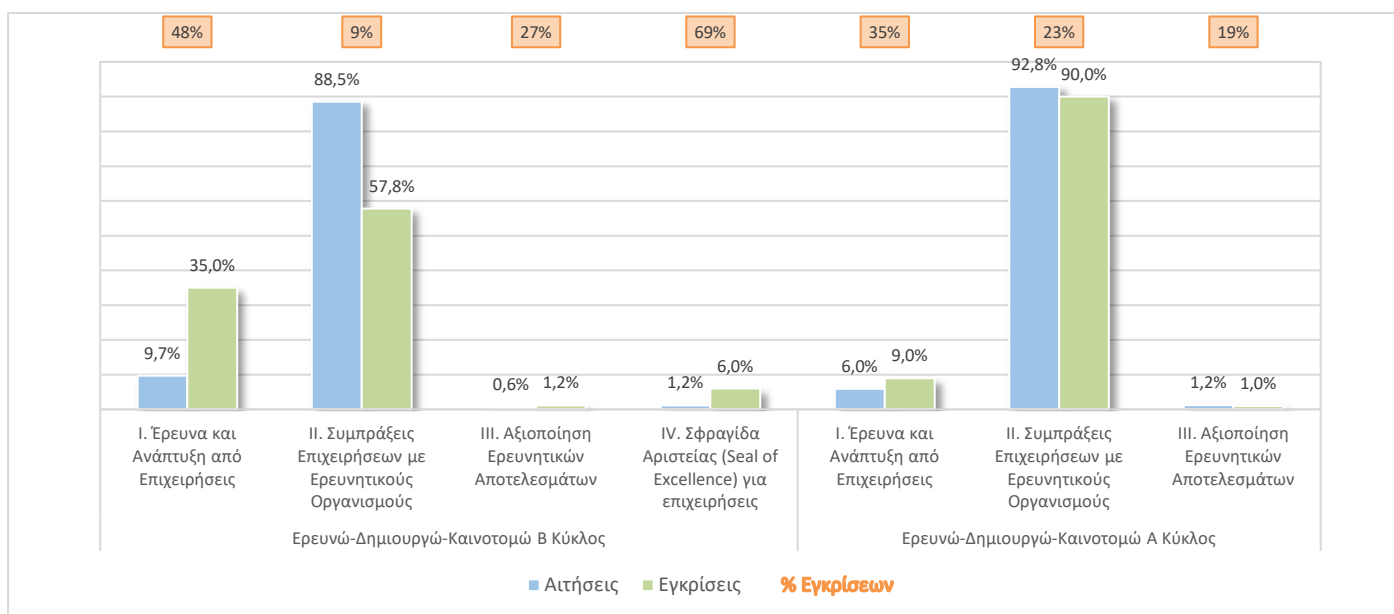
Η πλειοψηφία των υποβληθεισών αιτήσεων χρηματοδότησης και για τους 2 Κύκλους της Δράσης αφορά σε ερευνητικά έργα στο πλαίσιο της Παρέμβασης II, σε ποσοστά της τάξης του 80%, ενώ παρατηρείται σημαντική διαφοροποίηση στην κατανομή των εγκεκριμένων προτάσεων του Β΄ Κύκλου, όπου εγκρίθηκε μόλις το 8% των προτάσεων στο πλαίσιο της Παρέμβασης II, με την πλειοψηφία των εγκρίσεων να αφορά σε ερευνητικά έργα στο πλαίσιο της Παρέμβασης I.

Με βάση τον αριθμό των προτάσεων (υποβληθεισών και εγκεκριμένων)

Σχετικά ανάλογα είναι τα συμπεράσματα από την ανάλυση με βάση τη δημόσια δαπάνη του προϋπολογισμού των προτάσεων (υποβληθεισών και εγκεκριμένων), με τη διαφορά ότι, τα εγκεκριμένα ερευνητικά έργα στο πλαίσιο της Παρέμβασης II στον Β΄ Κύκλο, αντιστοιχούν στο 57,8% της δημόσιας δαπάνης των εγκρίσεων, χωρίς να διατηρούν την αναλογία του προϋπολογισμού των αντίστοιχων υποβληθεισών προτάσεων (88,5%), όπως συνέβη κατά την αξιολόγηση των προτάσεων του Α΄ Κύκλου.

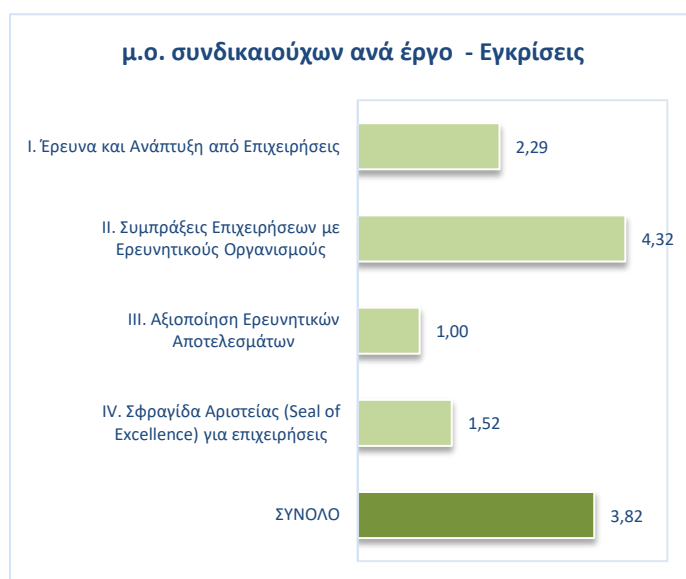
Με βάση τη δημόσια δαπάνη του προϋπολογισμού των προτάσεων (υποβληθεισών και εγκεκριμένων)

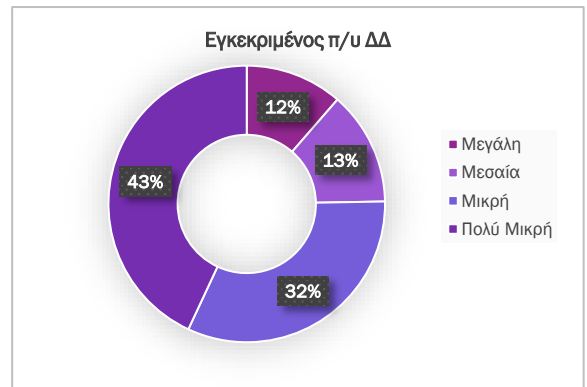
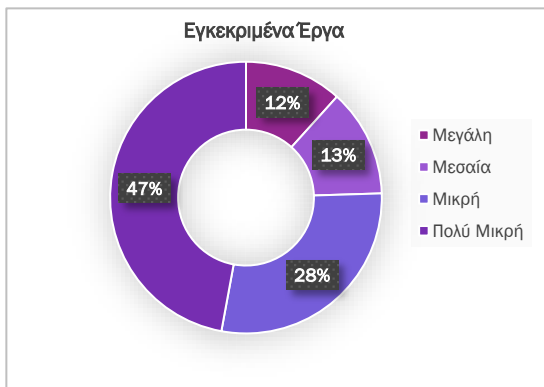
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Οι συνδικαιούχοι των 5.338 υποβληθέντων προτάσεων στο πλαίσιο των 2 κύκλων της δράσης ανήλθαν σε 17.481 εκ των οποίων 9.386 επιχειρήσεις. Οι προτάσεις που εγκρίθηκαν (1.059) υλοποιούνται από 3.110 δικαιούχους εκ των οποίων 1.824 επιχειρήσεις.

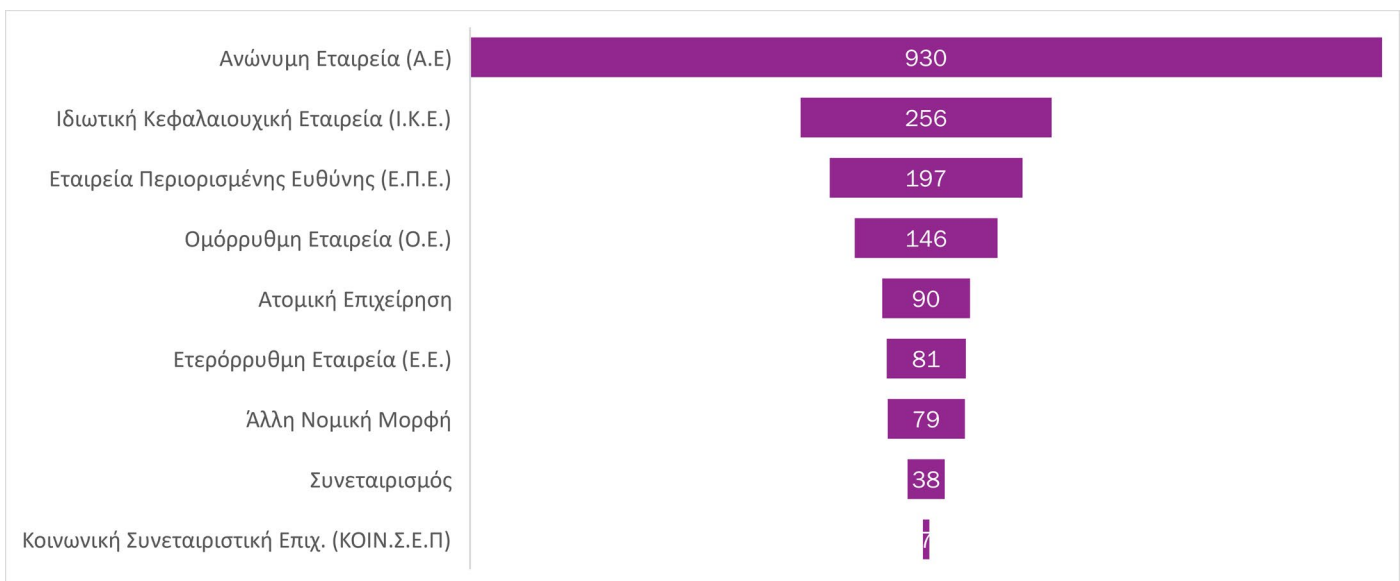
Ο μέσος όρος των συνδικαιούχων ανά ερευνητικό έργο ανέρχεται σε 4 στο στάδιο των υποβολών και μειώνεται σε 3,82 στα εγκεκριμένα έργα (λόγω του μεγαλύτερου ποσοστού εγκρίσεων στο πλαίσιο της Παρέμβασης I) και διαμορφώνεται ανά κατηγορία παρέμβασης ως ακολούθως, χωρίς ουσιαστική διαφοροποίηση μεταξύ αιτήσεων και εγκρίσεων:

Η κατανομή των επιχειρήσεων με βάση το μέγεθός τους που συμμετέχουν στα εγκεκριμένα έργα παρουσιάζεται στο ακόλουθο διάγραμμα, ενώ αντίστοιχη ήταν η κατανομή κατά την υποβολή των αιτήσεων:

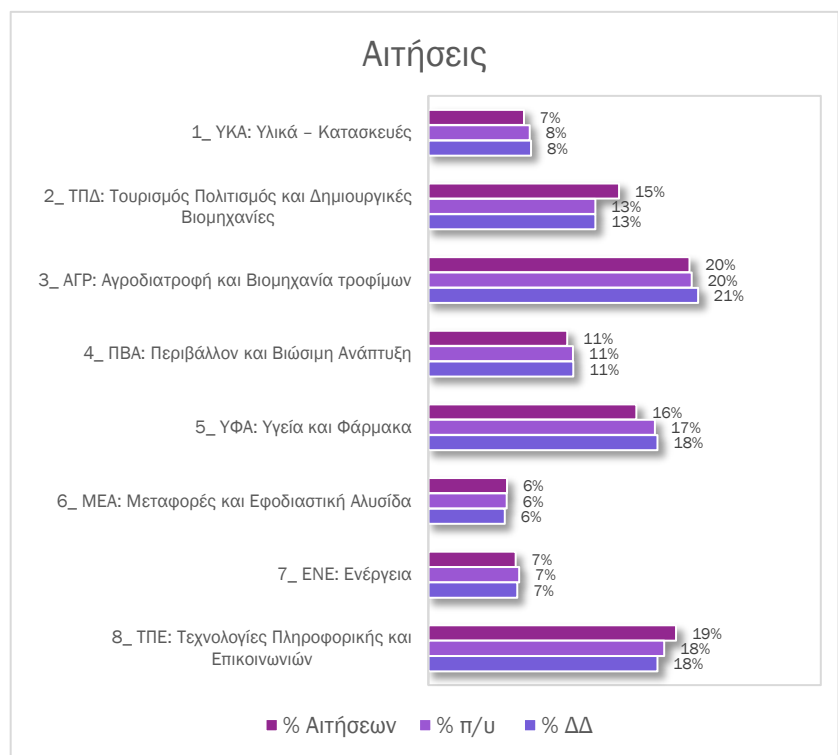
Οι μισές επιχειρήσεις που συμμετέχουν στα εγκεκριμένα έργα είναι Ανώνυμες Εταιρείες, και ακολουθούν οι ΕΠΕ και οι ΙΚΕ που αντιπροσωπεύουν το 25% των επιχειρήσεων, ενώ αντίστοιχη ήταν η κατανομή κατά την υποβολή των αιτήσεων:

ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Η πλειοψηφία των υποβληθεισών προτάσεων αφορούσε σε ερευνητικά έργα κυρίως στους τομείς προτεραιότητας (κατά σειρά): Αγροδιατροφή και Βιομηχανία Τροφίμων, Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών και Υγεία και Φάρμακα (με ποσοστά 18%-20% ως προς τον αριθμό των προτάσεων και αντίστοιχα ποσοστά ως προς τον προϋπολογισμό και τη δημόσια δαπάνη), και ακολουθούν οι τομείς Τουρισμός Πολιτισμός και Δημιουργικές Βιομηχανίες (15%) και Περιβάλλον και Βιώσιμη Ανάπτυξη (11%).

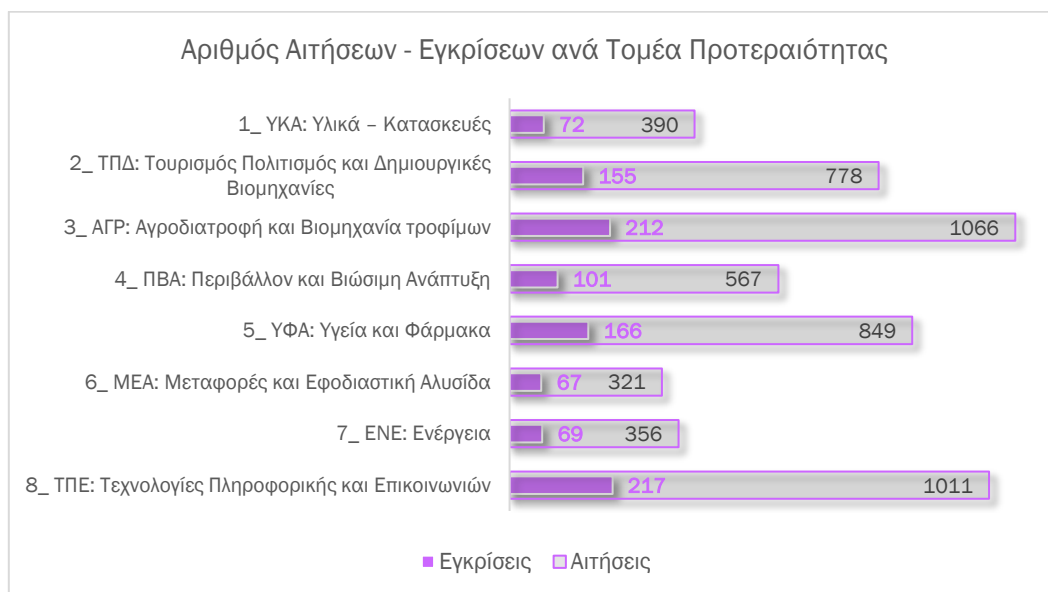
Οι εγκρίσεις ακολουθούν την αντίστοιχη κατανομή του προϋπολογισμού της δημόσιας δαπάνης των προσκλήσεων ανά τομέα προτεραιότητας, με ποσοστά κάλυψης από 91,1% (Περιβάλλον και Βιώσιμη Ανάπτυξη) έως και 111% για τις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών, με μέσο όρο το 102,6%.

Τομέας Προτεραιότητας	ΔΔ Πρόσκλησης	ΔΔ Αιτήσεων	ΔΔ Εγκρίσεων	% κάλυψης
1_ ΥΚΑ: Υλικά – Κατασκευές	36,8	245,8	38,7	105,0%
2_ ΤΠΔ: Τουρισμός Πολιτισμός και Δημιουργικές Βιομηχανίες	73,5	400,0	70,5	96,0%
3_ ΑΓΡ: Αγροδιατροφή και Βιομηχανία τροφίμων	98,4	645,6	105,8	107,5%
4_ ΠΒΑ: Περιβάλλον και Βιώσιμη Ανάπτυξη	59,7	347,3	54,4	91,1%
5_ ΥΦΑ: Υγεία και Φάρμακα	106,7	548,5	106,4	99,7%
6_ ΜΕΑ: Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα	32,4	183,1	34,0	104,9%
7_ ΕΝΕ: Ενέργεια	40,7	213,0	42,1	103,6%
8_ ΤΠΕ: Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών	94,3	548,2	104,6	111,0%
ΣΥΝΟΛΟ	542,5	3.131,6	556,5	102,6%

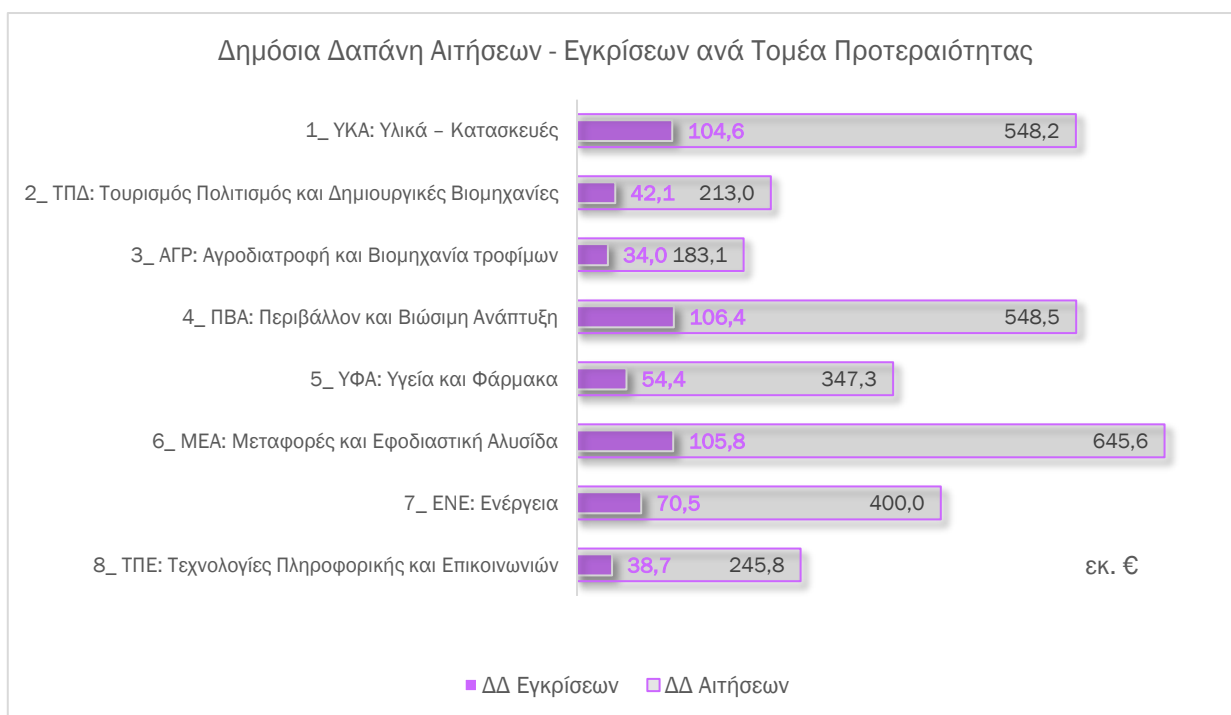
Σχεδόν ομοίμορφη είναι η κατανομή των εγκρίσεων ανά τομέα προτεραιότητας, για τον αριθμό των εγκεκριμένων έργων ως προς τον αριθμό των υποβληθεισών προτάσεων (18%-21%) και αντίστοιχα ομοίμορφη είναι η κατανομή με βάση τη δημόσια δαπάνη των έργων (16%-20%).

Τομέας Προτεραιότητας	Αιτήσεις	Εγκρίσεις	% Εγκρίσεων
1_ ΥΚΑ: Υλικά – Κατασκευές	390	72	18%
2_ ΤΠΔ: Τουρισμός Πολιτισμός και Δημιουργικές Βιομηχανίες	778	155	20%
3_ ΑΓΡ: Αγροδιατροφή και Βιομηχανία τροφίμων	1.066	212	20%
4_ ΠΒΑ: Περιβάλλον και Βιώσιμη Ανάπτυξη	567	101	18%
5_ ΥΦΑ: Υγεία και Φάρμακα	849	166	20%
6_ ΜΕΑ: Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα	321	67	21%
7_ ΕΝΕ: Ενέργεια	356	69	19%
8_ ΤΠΕ: Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών	1.011	217	21%
ΣΥΝΟΛΟ	5.338	1.059	20%

Τομέας Προτεραιότητας	ΔΔ Αιτήσεων	ΔΔ Εγκρίσεων	% ΔΔ Εγκρίσεων
1_ ΥΚΑ: Υλικά – Κατασκευές	245.835.413,36	38.651.546,62	16%
2_ ΤΠΔ: Τουρισμός Πολιτισμός και Δημιουργικές Βιομηχανίες	400.006.600,04	70.534.762,07	18%
3_ ΑΓΡ: Αγροδιατροφή και Βιομηχανία τροφίμων	645.629.730,36	105.813.939,55	16%
4_ ΠΒΑ: Περιβάλλον και Βιώσιμη Ανάπτυξη	347.320.824,33	54.383.516,36	16%
5_ ΥΦΑ: Υγεία και Φάρμακα	548.542.138,22	106.381.920,11	19%
6_ ΜΕΑ: Μεταφορές και Εφοδιαστική Αλυσίδα	183.065.421,35	33.979.187,48	19%
7_ ΕΝΕ: Ενέργεια	213.030.741,26	42.149.286,85	20%
8_ ΤΠΕ: Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών	548.180.915,94	104.646.827,88	19%
ΣΥΝΟΛΟ	3.131.611.784,86	556.540.986,92	18%

Δημόσια Δαπάνη Αιτήσεων - Εγκρίσεων ανά Τομέα Προτεραιότητας

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η περιφερειακή ανάλυση πραγματοποιείται με βάση την Περιφέρεια δραστηριοποίησης των δικαιούχων, δεδομένου ότι στα περισσότερα έργα συμμετέχουν άνω του ενός φορέα/επιχείρηση με διαφορετική σε αρκετές περιπτώσεις Περιφέρεια δραστηριοποίησης.

Η πλειοψηφία των συνδικαιούχων των υποβληθεισών προτάσεων δραστηριοποιείται στις Περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας (38% και 25% αντίστοιχα) με αντίστοιχη κατανομή και της δημόσιας δαπάνης (39% και 24%), ενώ ανάλογη είναι και η περιφερειακή κατανομή με βάση τα εγκεκριμένα έργα, με μικρές διαφοροποιήσεις.

ΑΙΤΗΣΕΙΣ

Τόπος Υλοποίησης.Περιφέρεια	Πλήθος συνδικαιούχων	Δημόσια Δαπάνη (€)	Κατανομή πλήθους προτάσεων	Κατανομή Δημόσιας Δαπάνης
Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	721	124.447.717	4,1%	4,0%
Αττικής	6.630	1.215.417.582	37,9%	38,8%
Βορείου Αιγαίου	187	32.498.748	1,1%	1,0%
Δυτικής Ελλάδας	1.318	248.841.899	7,5%	7,9%
Δυτικής Μακεδονίας	333	55.140.636	1,9%	1,8%
Ηπείρου	691	125.977.442	4,0%	4,0%
Θεσσαλίας	1.139	199.323.682	6,5%	6,4%
Ιονίων Νήσων	99	16.095.476	0,6%	0,5%
Κεντρικής Μακεδονίας	4.292	752.326.054	24,6%	24,0%
Κρήτης	1.282	240.379.073	7,3%	7,7%
Νοτίου Αιγαίου	82	12.002.012	0,5%	0,4%
Πελοποννήσου	305	42.068.180	1,7%	1,3%
Στερεάς Ελλάδας	402	67.093.284	2,3%	2,1%
ΣΥΝΟΛΟ	17.481	3.131.611.785	100%	100%

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ

Τόπος Υλοποίησης - Περιφέρεια	Πλήθος συνδικαιούχων	Δημόσια Δαπάνη (€)	Κατανομή πλήθους έργων	Κατανομή Δημόσιας Δαπάνης
Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	135	23.178.787	4,3%	4,2%
Αττικής	1.054	195.642.221	33,9%	35,2%
Βορείου Αιγαίου	21	3.988.501	0,7%	0,7%
Δυτικής Ελλάδας	258	49.160.792	8,3%	8,8%

Τόπος Υλοποίησης - Περιφέρεια	Πλήθος συνδικαιούχων	Δημόσια Δαπάνη (€)	Κατανομή πλήθους έργων	Κατανομή Δημόσιας Δαπάνης
Δυτικής Μακεδονίας	48	7.399.231	1,5%	1,3%
Ηπείρου	123	21.840.717	4,0%	3,9%
Θεσσαλίας	204	32.627.272	6,6%	5,9%
Ιονίων Νήσων	14	2.606.571	0,5%	0,5%
Κεντρικής Μακεδονίας	834	147.348.982	26,8%	26,5%
Κρήτης	259	47.000.639	8,3%	8,4%
Νοτίου Αιγαίου	13	1.918.808	0,4%	0,3%
Πελοποννήσου	68	10.506.006	2,2%	1,9%
Στερεάς Ελλάδας	79	13.322.459	2,5%	2,4%
ΣΥΝΟΛΟ	3.110	556.540.987	100%	100%

Για την πλειοψηφία των Περιφερειών, οι εγκρίσεις κυμαίνονται σχετικά κοντά στον μέσο όρο (17,8%) των συνολικών εγκρίσεων έναντι των συνολικών υποβληθεισών αιτήσεων, ως προς τον αριθμό των συνδικαιούχων ή τη δημόσια δαπάνη, ενώ ξεχωρίζουν τα αποτελέσματα για την Περιφέρεια Πελοποννήσου (22,3% και 25% αντίστοιχα) και η σχετική υστέρηση των Περιφερειών Β. Αιγαίου (11,2% και 12,3% αντίστοιχα) και Δυτικής Μακεδονίας (14,4% και 13,4%), επισημαίνοντας όμως ότι, οι όποιες αποκλίσεις εντοπίζονται σε Περιφέρειες με σχετικά μικρό πλήθος συνδικαιούχων.

Τόπος Υλοποίησης - Περιφέρεια	ΑΙΤΗΣΕΙΣ		ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ		Κατανομή εγκεκριμένων συνδικαιούχων	Κατανομή εγκεκριμένης δημόσιας δαπάνης
	Αριθμός Φορέων	Δημόσια Δαπάνη (€)	Αριθμός Φορέων	Δημόσια Δαπάνη (€)		
Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	721	124.447.717	135	23.178.787	18,7%	18,6%
Αττικής	6.630	1.215.417.582	1.054	195.642.221	15,9%	16,1%
Βορείου Αιγαίου	187	32.498.748	21	3.988.501	11,2%	12,3%
Δυτικής Ελλάδας	1.318	248.841.899	258	49.160.792	19,6%	19,8%
Δυτικής Μακεδονίας	333	55.140.636	48	7.399.231	14,4%	13,4%
Ηπείρου	691	125.977.442	123	21.840.717	17,8%	17,3%
Θεσσαλίας	1.139	199.323.682	204	32.627.272	17,9%	16,4%
Ιονίων Νήσων	99	16.095.476	14	2.606.571	14,1%	16,2%
Κεντρικής Μακεδονίας	4.292	752.326.054	834	147.348.982	19,4%	19,6%
Κρήτης	1.282	240.379.073	259	47.000.639	20,2%	19,6%
Νοτίου Αιγαίου	82	12.002.012	13	1.918.808	15,9%	16,0%
Πελοποννήσου	305	42.068.180	68	10.506.006	22,3%	25,0%
Στερεάς Ελλάδας	402	67.093.284	79	13.322.459	19,7%	19,9%
ΣΥΝΟΛΟ	17.481	3.131.611.785	3.110	556.540.987	17,8%	17,8%

ΠΟΣΟΣΤΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ

Το ποσοστό υλοποίησης των ενταγμένων δράσεων, όπως αποτυπώνεται βάσει των πιστοποιημένων δαπανών τους, κινείται σε σχετικά μέτρια επίπεδα για τα έργα που εντάχθηκαν το 2018 (Α΄ Κύκλος), καλύπτοντας το 32% των εγκεκριμένων προϋπολογισμών τους κατά μέσο όρο, ενώ η συνολική απορρόφηση είναι στο 19,3%, λαμβάνοντας βέβαια υπόψη ότι, τα εγκεκριμένα έργα του Β΄ Κύκλου της δράσης είναι σε φάση υλοποίησης.

Έτος έναρξης και έναρξης υλοποίησης έργων	Εγκεκριμένη συνολική δαπάνη (ΔΔ σε €)	Πιστοποιημένη Δαπάνη (€)	% υλοποίησης ενταγμένων έργων
2018	309.480.031,7	99.418.502,9	32,1%
2019	21.835.811,1	1.279.663,5	5,9%
2020	219.688.540,6	6.711.409,9	3,1%
2021	5.536.603,6	0,0	0,0%
Γενικό Άθροισμα	556.540.986,9	107.409.576,3	19,3%

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

«ΨΗΦΙΑΚΟ ΑΛΜΑ» [Κωδ. Πρόσκλησης 017ΚΕ]

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Σκοπός της δράσης είναι η ενίσχυση της ψηφιακής αναβάθμισης των επιχειρήσεων στη χώρα μας με έμφαση στον ψηφιακό μετασχηματισμό των μεσαίων, μικρών και πολύ μικρών.

Η επιχείρηση δικαιούχος όφειλε να επιτύχει την ψηφιακή της αναβάθμιση κατά δύο (2) τουλάχιστον ψηφιακές βαθμίδες, με βάση τη βαθμολογία της στο ερωτηματολόγιο ψηφιακής ωριμότητας (εκτός αν είχε καταταγεί αρχικά στην ανώτερη βαθμίδα οπότε θα πρέπει να μεταβεί στην ανώτατη βαθμίδα, είτε αν είχε καταταγεί αρχικά στην ανώτατη βαθμίδα οπότε θα πρέπει να παραμείνει σε αυτή) με την υλοποίηση της επένδυσης.

ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ	ΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
Εξοπλισμός	0% - 100%*
Λογισμικό	0% - 100%*
Υπηρεσίες (με υποστήριξη και από το ΕΚΤ με τη χρήση της ρήτρας ευελιξίας)	0% - 25%*
Μισθολογικό κόστος εργαζομένων (νέο προσωπικό) με υποστήριξη από το ΕΚΤ με τη χρήση ρήτρας ευελιξίας	έως 40% και μέχρι 24.000€ (12.000 ανά ΕΜΕ)

* (υπάρχουν και διακριτά όρια σε υποκατηγορίες δαπανών)

Καθεστώτα Ενίσχυσης: Κανονισμοί ΕΕ 1407/2013 και 717/2014 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ - ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Προϋπολογισμός Δράσης

51,6 εκ. €

Προκήρυξη	04/06/2018
Τύπος αξιολόγησης	Συγκριτική
Υποβολές	11/06/2018 - 15/11/2018
Εντάξεις	Απρ 2019 - Ιουλ 2020
Ολοκληρώσεις	Έως Ιαν 2022

Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε επενδυτικού σχεδίου κυμαίνεται από 55.000€ έως 400.000€.

Η προθεσμία ολοκλήρωσης των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τους είκοσι τέσσερις (24) μήνες από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης.

Το ποσοστό ενίσχυσης για το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών των επενδυτικών σχεδίων είναι 50% (ενωσιακή και εθνική δημόσια επιχορήγηση).

ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ | ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

	ΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ	% ΕΓΚΡΙΣΕΩΝ
Αριθμός Σχεδίων	688	509	74,0%
Π/Υ (Συνολικό Κόστος)	113.410.495	86.950.496	76,7%
Π/Υ (Δημόσια Δαπάνη)	56.695.376	43.466.327	76,7%

Ο μέσος όρος π/υ ΔΔ των υποβληθεισών αιτήσεων χρηματοδότησης ήταν 82.406€ και των εγκεκριμένων 85.396€.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

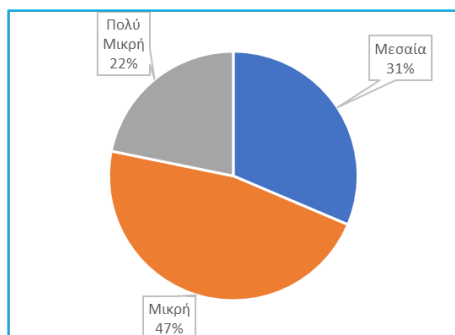
Η δράση είχε ενιαία ποσοστά ενίσχυσης σε όλη την επικράτεια και τα επενδυτικά σχέδια. Υποβλήθηκαν 688 και εγκρίθηκαν 509 επενδυτικά σχέδια που ακολούθησαν την κατανομή του παρακάτω διαγράμματος, με την Αττική και την Κεντρική Μακεδονία να συγκεντρώνουν περισσότερο από τα δύο τρίτα των επενδυτικών σχεδίων με αντίστοιχες αναλογίες προϋπολογισμού υποβολής και ένταξης.

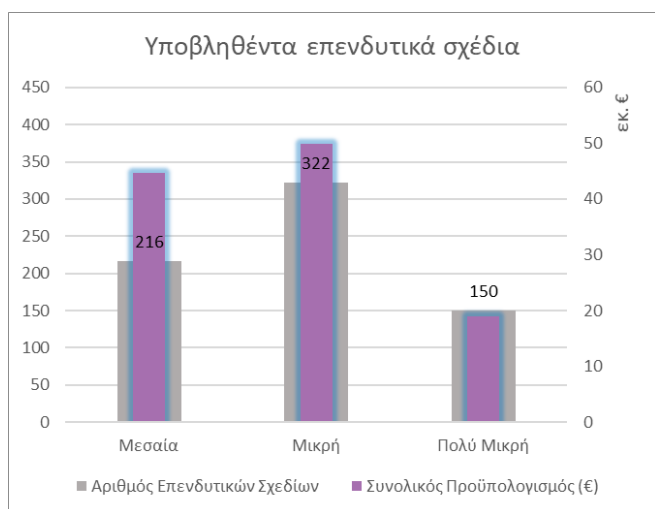

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΜΕΓΕΘΟΣ

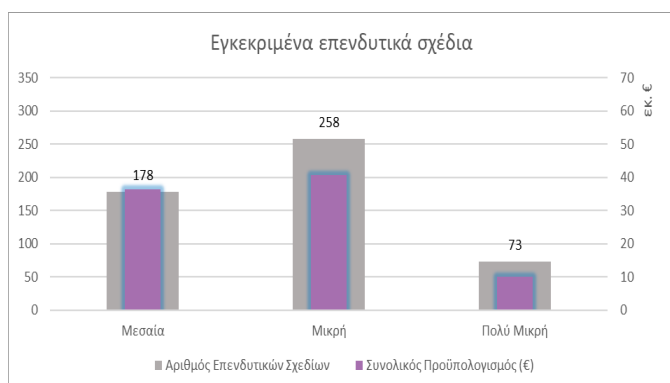
Η δράση απευθυνόταν σε πολύ μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Κατά την υποβολή, η κατανομή των επιχειρήσεων με βάση το μέγεθός τους αποτυπώνεται στο παρακάτω διάγραμμα:

Αναλυτικότερα, ως προς το πλήθος και τον προϋπολογισμό, τα υποβληθέντα επενδυτικά σχέδια παρουσίαζαν την κάτωθι κατανομή, με βάση το μέγεθος της επιχείρησης:

Επί συνόλου 688 προτάσεων, εγκρίθηκαν οι 509, ήτοι το 74% των υποβληθέντων σχεδίων, με το 76,7% του προϋπολογισμού των αιτήσεων που υπεβλήθησαν. Οι εγκεκριμένες προτάσεις, ως προς το μέγεθος των επιχειρήσεων, κατανέμονται ως εξής:

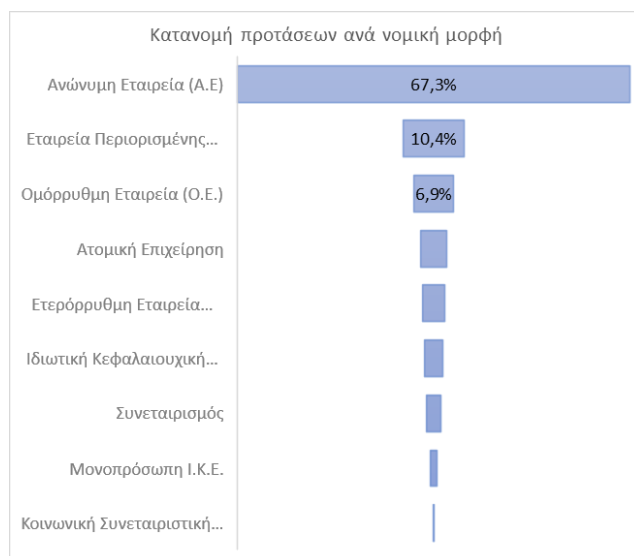

Ο μέσος κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων που υπέβαλαν προτάσεις στη δράση, ανά μέγεθος των επιχειρήσεων, ήταν:

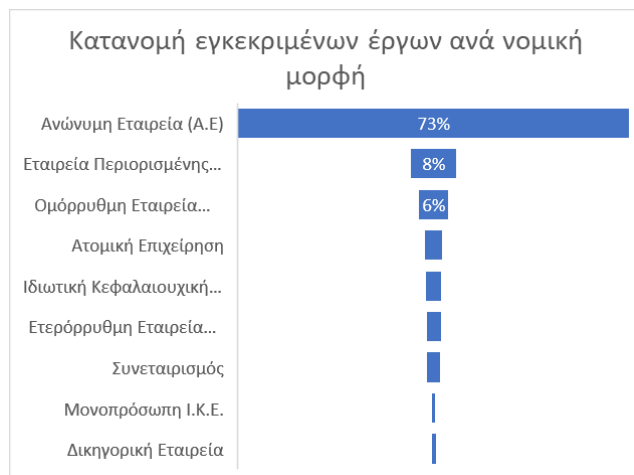

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΤΟΥΣ ΜΟΡΦΗ

Τα έργα που υποβλήθηκαν προς ένταξη, προτάθηκαν ως επί το πλείστον από ανώνυμες εταιρείες, με τις ΕΠΕ και ΟΕ να ακολουθούν.

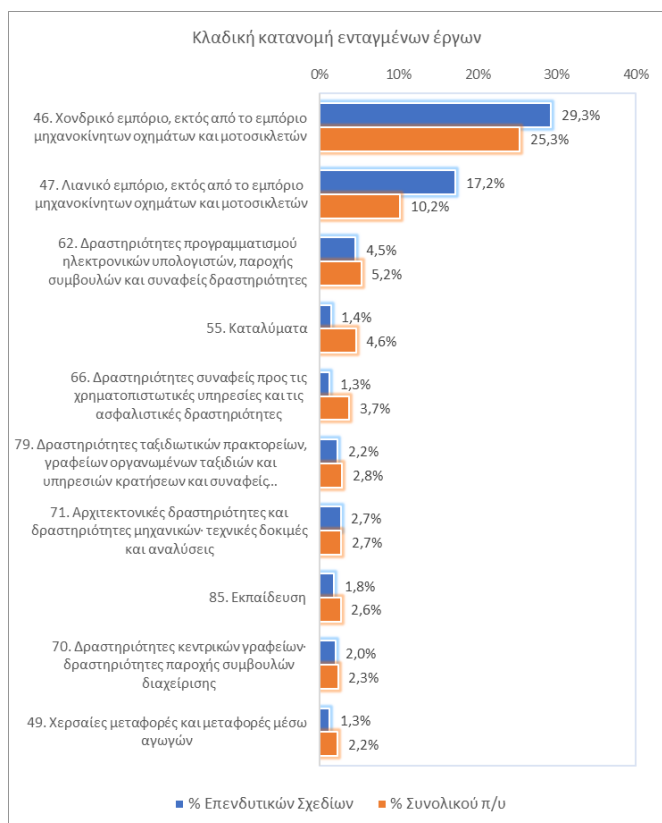
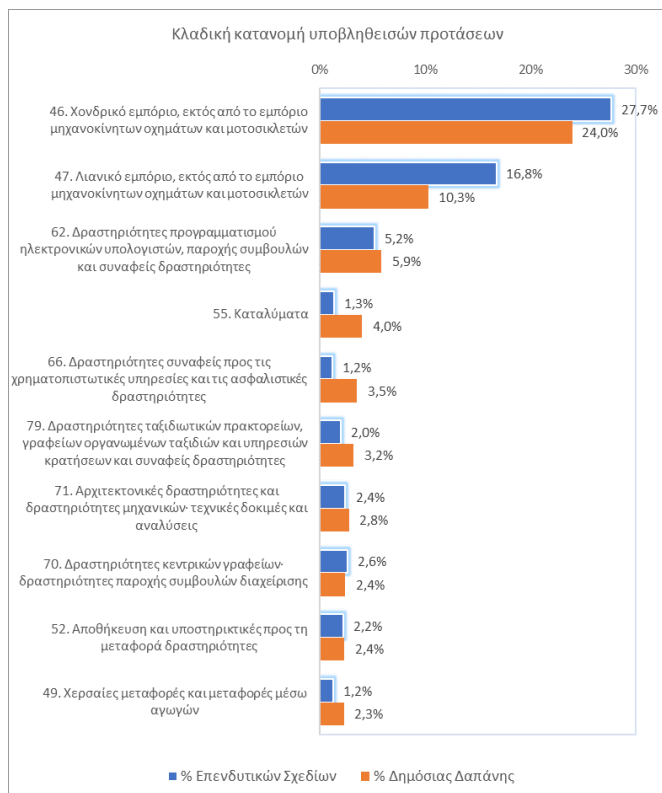
Χωρίς ιδιαίτερη διαφοροποίηση, η αντίστοιχη κατανομή των εγκεκριμένων έργων έχει ως ακολούθως:

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΑΞΕΩΝ ΑΝΑ ΚΑΔ

Η κατανομή υποβληθεισών προτάσεων και ενταγμένων έργων, με βάση τον κλάδο δραστηριότητας, είναι παρόμοια, με τους κλάδους του χονδρικού και λιανικού εμπορίου (εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών) να έχουν τα σημαντικότερα μερίδια.

Στους πίνακες που ακολουθούν αποτυπώνονται οι 10 κλάδοι με τα μεγαλύτερα ποσοστά δημόσιας δαπάνης των υποβληθεισών προτάσεων και των εγκεκριμένων έργων αντίστοιχα.

ακολουθούν οι προμήθειες βασικού εξοπλισμού εξυπηρετητών για τη φιλοξενία εφαρμογών λογισμικού για τους σκοπούς της επένδυσης (9,9%) και ηλεκτρονικών υπολογιστών (9%), ενώ ποσοστό 5,7% θα δαπανηθεί για την κάλυψη του μισθολογικού κόστους νέων εργαζομένων.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι 10 υποκατηγορίες δαπανών με τα μεγαλύτερα ποσοστά επί του επιλέξιμου προϋπολογισμού των εγκεκριμένων έργων.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ

Το ποσοστό υλοποίησης των ενταγμένων δράσεων, όπως αποτυπώνεται βάσει των πιστοποιημένων δαπανών τους, κινείται σε πολύ χαμηλά επίπεδα, ακόμα και για τα έργα που εντάχθηκαν το 2019, καλύπτοντας μόλις το 11,6% του συνολικού προϋπολογισμού (ΔΔ) των εγκρίσεων.

Έτος έναρξης και έναρξης υλοποίησης έργων	Εγκεκριμένη Συνολική ΔΔ (σε €)	Πιστοποιημένη Δαπάνη (€)	% υλοποίησης ενταγμένων έργων
2019	41.161.897,82	5.039.878,89	12,2%
2020	2.304.429,06		0,0%
Γενικό Άθροισμα	43.466.326,88	5.039.878,89	11,6%

ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ

Από την ανάλυση του επιλέξιμου προϋπολογισμού ανά υποκατηγορία δαπανών, προκύπτει ότι, το 36% αφορά εξειδικευμένα λογισμικά που αφορούν στη δραστηριότητα της επιχείρησης (20,6%) ή βοηθούν στη βελτιστοποίηση της παραγωγής και των επιχειρηματικών διεργασιών (15,6%), ενώ

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

«ΨΗΦΙΑΚΟ ΒΗΜΑ» [Κωδ. Πρόσκλησης 016ΚΕ]

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Σκοπός της δράσης είναι η ενίσχυση της ψηφιακής αναβάθμισης των επιχειρήσεων στη χώρα μας με έμφαση στον ψηφιακό μετασχηματισμό των μεσαίων, μικρών και πολύ μικρών.

Η επιχείρηση δικαιούχος όφειλε να επιτύχει την ψηφιακή της αναβάθμιση κατά μία (1) τουλάχιστον ψηφιακή βαθμίδα, με βάση τη βαθμολογία της στο ερωτηματολόγιο ψηφιακής ωριμότητας (εκτός αν είχε καταταγεί αρχικά στην ανώτατη βαθμίδα) με την υλοποίηση της επένδυσης.

ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ	ΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
Εξοπλισμός	0% - 100%*
Λογισμικό	0% - 100%*
Υπηρεσίες (με υποστήριξη και από το ΕΚΤ με τη χρήση της ρήτρας ευελιξίας)	0% - 25%*
Μισθολογικό κόστος εργαζομένων (νέο προσωπικό) με υποστήριξη από το ΕΚΤ με τη χρήση της ρήτρας ευελιξίας	έως 40% και μέχρι 20.000€ (12.000 ανά ΕΜΕ)

* (υπάρχουν και διακριτά όρια σε υποκατηγορίες δαπανών)

Καθεστώτα Ενίσχυσης: Κανονισμοί ΕΕ 1407/2013 και 717/2014 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ - ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Προϋπολογισμός Δράσης

84,4 εκ. €

Προκήρυξη	04/06/2018
Τύπος αξιολόγησης	Συγκριτική
Υποβολές	11/06/2018 - 15/11/2018
Εντάξεις	Σεπ 2019 - Ιαν 2021
Ολοκληρώσεις	Έως Ιαν 2022

Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε επενδυτικού σχεδίου κυμαίνεται από 5.000€ έως 50.000€.

Η προθεσμία ολοκλήρωσης των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δέκα οκτώ (18) μήνες από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ενταξης.

Το ποσοστό ενίσχυσης για το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών των επενδυτικών σχεδίων είναι 50% (ενωσιακή και εθνική δημόσια επιχορήγηση).

ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ | ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

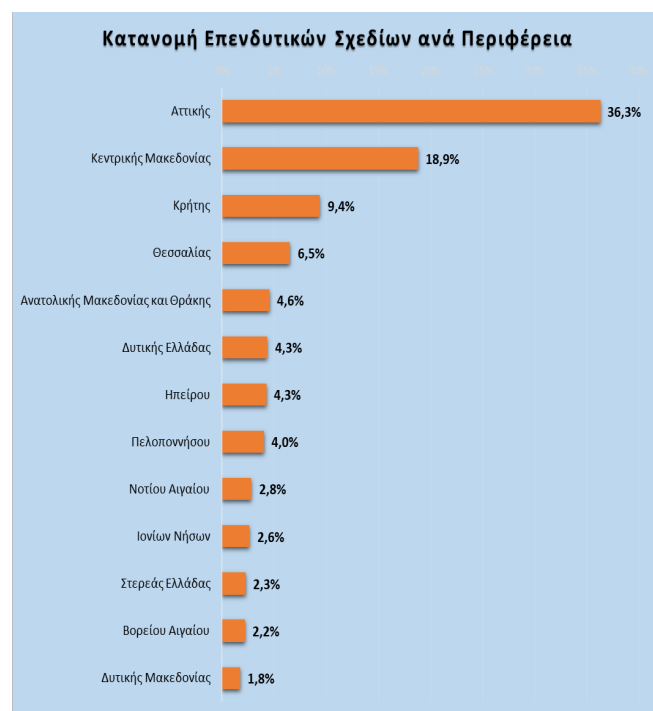
	ΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ	% ΕΓΚΡΙΣΕΩΝ
Αριθμός Σχεδίων	5.828	4832	82,9%
Π/Υ (Συνολικό Κόστος)	169.825.386	144.477.085	85,1%
Π/Υ (Δημόσια Δαπάνη)	84.907.114	72.234.965	85,1%

Ο μέσος όρος π/υ ΔΔ των υποβληθεισών αιτήσεων χρηματοδότησης ήταν 14.569€ και των εγκεκριμένων 14.949€.

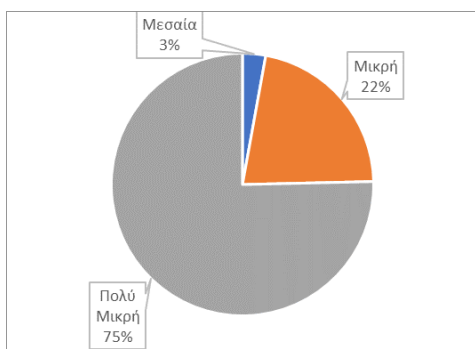
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η δράση είχε ενιαία ποσοστά ενίσχυσης σε όλη την επικράτεια και τα επενδυτικά σχέδια. Υποβλήθηκαν 5.828 και εγκρίθηκαν 4.832 επενδυτικά σχέδια που ακολούθησαν την κατανομή του παρακάτω διαγράμματος, με την Αττική και την Κεντρική Μακεδονία να συγκεντρώνουν το 55% των επενδυτικών σχεδίων και το 60% της δημόσιας δαπάνης, με αντίστοιχες αναλογίες προϋπολογισμού υποβολής και ένταξης.

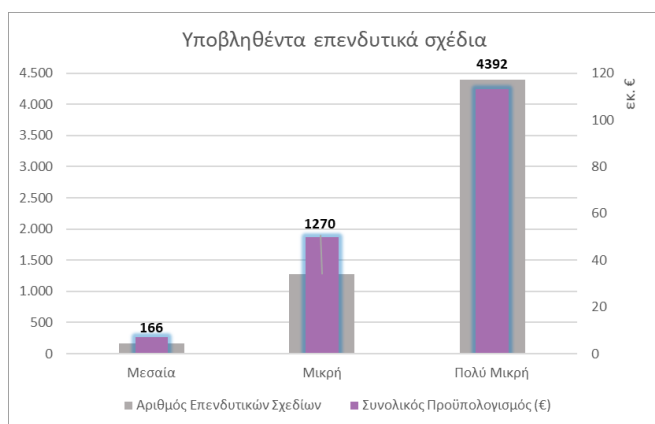

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΜΕΓΕΘΟΣ

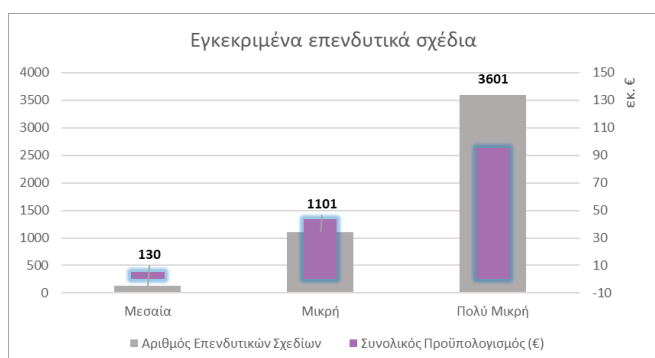
Η δράση απευθυνόταν σε πολύ μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Κατά την υποβολή, η κατανομή των επιχειρήσεων με βάση το μέγεθός τους αποτυπώνεται στο παρακάτω διάγραμμα, αναδεικνύοντας την πλειοψηφία των πολύ μικρών επιχειρήσεων, στοιχείο αναμενόμενο με βάση τα περιθώρια του προϋπολογισμού των επενδυτικών σχεδίων:

Αναλυτικότερα, ως προς το πλήθος και τον προϋπολογισμό, τα υποβληθέντα επενδυτικά σχέδια παρουσίαζαν την κάτωθι κατανομή, με βάση το μέγεθος της επιχείρησης:

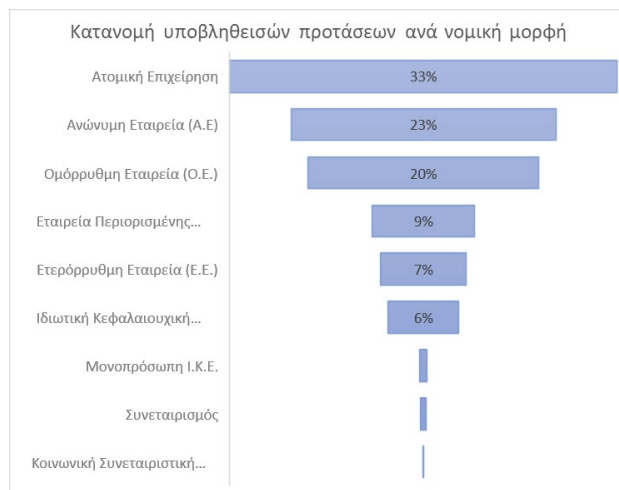

Επί συνόλου 5.828 προτάσεων, εγκρίθηκαν οι 4.832, ήτοι το 82,9% των υποβληθέντων σχεδίων, με το 85,1% του προϋπολογισμού των αιτήσεων που υπεβλήθησαν. Οι εγκεκριμένες προτάσεις, ως προς το μέγεθος των επιχειρήσεων, κατανέμονται ως εξής:

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΤΟΥΣ ΜΟΡΦΗ

Τα έργα που υποβλήθηκαν προς ένταξη, προτάθηκαν ως επί τω πλείστον από ατομικές επιχειρήσεις (33%), ανώνυμες εταιρείες (23%) και ομόρρυθμες εταιρείες (20%).

Χωρίς ιδιαίτερη διαφοροποίηση, η αντίστοιχη κατανομή των εγκεκριμένων έργων έχει ως ακολούθως:

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΑΞΕΩΝ ΑΝΑ ΚΑΔ

Η κατανομή υποβληθεισών προτάσεων και ενταγμένων έργων, με βάση τον κλάδο δραστηριότητας, είναι παρόμοια, με τους κλάδους του χονδρικού και λιανικού εμπορίου (εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών) να έχουν τα σημαντικότερα μερίδια.

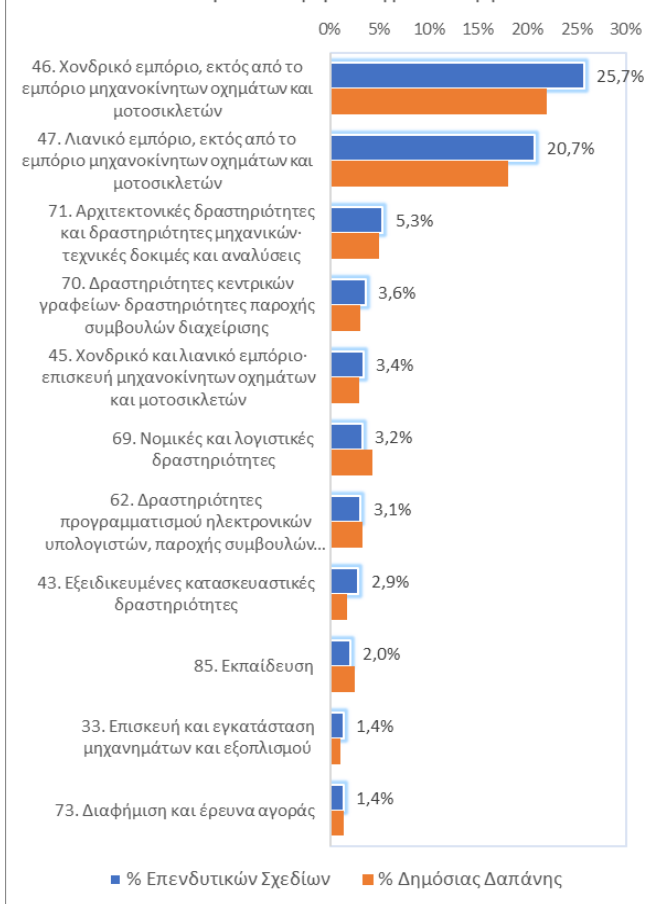
Στους πίνακες που ακολουθούν αποτυπώνονται οι 10 κλάδοι με τα μεγαλύτερα ποσοστά δημόσιας δαπάνης των υποβληθεισών προτάσεων και των εγκεκριμένων έργων αντίστοιχα.

Κλαδική κατανομή υποβληθεισών προτάσεων

■ % Επενδυτικών Σχεδίων ■ % Δημόσιας Δαπάνης

Κλαδική Κατανομή ενταγμένων έργων

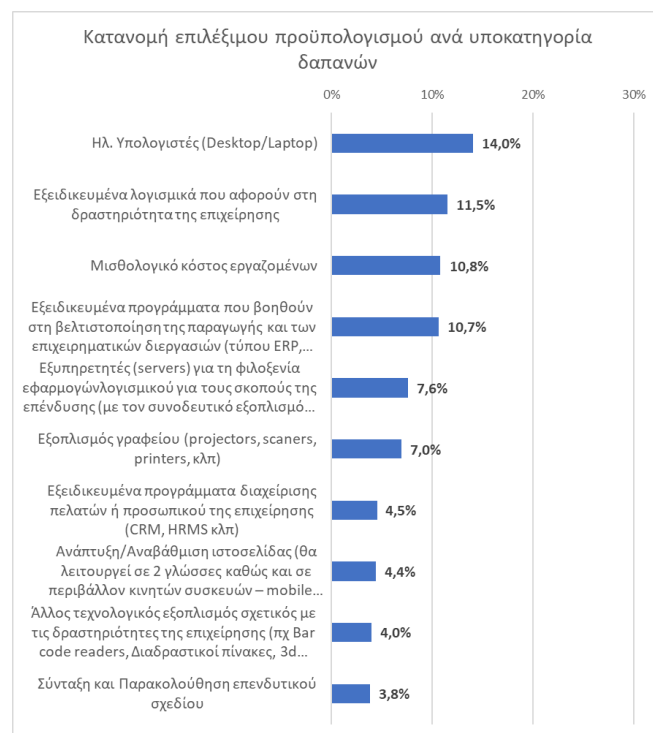

■ % Επενδυτικών Σχεδίων ■ % Δημόσιας Δαπάνης

ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΈΡΓΩΝ

Από την ανάλυση του επιλέξιμου προϋπολογισμού ανά υποκατηγορία δαπανών, προκύπτει ότι, το 22,2% αφορά εξειδικευμένα λογισμικά που αφορούν στη δραστηριότητα της επιχείρησης (11,5%) ή βοηθούν στη βελτιστοποίηση της παραγωγής και των επιχειρηματικών διεργασιών (10,7%), ενώ ακολουθούν οι προμήθειες βασικού εξοπλισμού (21,6%), τόσο ηλεκτρονικών υπολογιστών (14%), η οποία είναι και η υποκατηγορία με το μεγαλύτερο ποσοστό, όσο και εξυπηρετητών για τη φιλοξενία εφαρμογών λογισμικού για τους σκοπούς της επένδυσης (7,6%) ενώ ένα σημαντικό σχετικά ποσοστό 10,8% θα δαπανηθεί για την κάλυψη του μισθολογικού κόστους νέων εργαζομένων.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι 10 υποκατηγορίες δαπανών με τα μεγαλύτερα ποσοστά επί του επιλέξιμου προϋπολογισμού των εγκεκριμένων έργων.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ

Το ποσοστό υλοποίησης των ενταγμένων δράσεων, όπως αποτυπώνεται βάσει των πιστοποιημένων δαπανών τους, κινείται σε πολύ χαμηλά επίπεδα, ακόμα και για τα έργα που εντάχθηκαν το 2019, καλύπτοντας μόλις το 2,2% του συνολικού προϋπολογισμού (ΔΔ) των εγκρίσεων.

Έτος έναρξης και έναρξης υλοποίησης έργων	Εγκεκριμένη Συνολική ΔΔ (σε €)	Πιστοποιημένη Δαπάνη (€)	% υλοποίησης ενταγμένων έργων
2019	1.783.026,85	155.391,74	8,7%
2020	70.439.475,37	1.422.815,74	2,0%
2021	12.462,50		0,0%
Γενικό Άθροισμα	72.234.964,72	1.578.207,48	2,2%

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

«Εργαλειοθήκη Ανταγωνιστικότητας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων» [Κωδ. Πρόσκλησης 019ΚΕ]

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Σκοπός της δράσης είναι η ενίσχυση **υφιστάμενων μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων** – κατά προτεραιότητα - των οκτώ (8) τομέων προτεραιότητας του ΕΠΑνΕΚ, προκειμένου να αναβαθμίσουν και να βελτιώσουν την ανταγωνιστική τους θέση στην εσωτερική και εξωτερική αγορά, επενδύοντας στον εκσυγχρονισμό τους για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους.

ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ	ΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ*
Μηχανήματα - Εξοπλισμός	έως 100%
Πιστοποίηση Προϊόντων – Υπηρεσιών – Διαδικασιών	έως 100%
Συσκευασία – Ετικέτα – Branding	έως 25%
Ψηφιακή Προβολή με υποστήριξη από το ΕΚΤ με τη χρήση της ρήτρας ευελιξίας	έως 15.000€
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες – Τεχνικές Μελέτες	έως 16.000€
Μεταφορικά μέσα	έως 50%
Μισθολογικό κόστος εργαζομένων (νέο προσωπικό) με υποστήριξη από το ΕΚΤ με τη χρήση της ρήτρας ευελιξίας	έως 20% και μέχρι 30.000€ για δύο (2) ΕΜΕ ανεξαρτήτως του κόστους της καθεμιάς.

* (υπάρχουν και διακριτά όρια σε επιμέρους δαπάνες)

Καθεστώς Ενίσχυσης: Κανονισμός ΕΕ 1407/2013 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Προϋπολογισμός Δράσης

400 εκ. €

Προκήρυξη	19/12/2018
Τύπος αξιολόγησης	Άμεση
Υποβολές	06/02/2019 – 05/08/2020
Εντάξεις	Μαρ 2019 – Δεκ 2020
Ολοκληρώσεις	Έως Ιον 2023

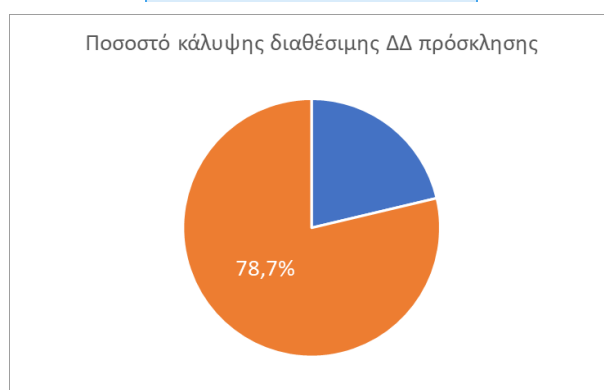
Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε επενδυτικού σχεδίου κυμαίνεται από **20.000€ έως 200.000€**.

Η **προθεσμία ολοκλήρωσης** των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει **τους τριάντα έξι (36) μήνες** από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης.

Το **ποσοστό ενίσχυσης** των επιλέξιμων δαπανών των επενδυτικών σχεδίων κυμαίνεται από **50%, 60% και 65%** (ενωσιακή και εθνική δημόσια επιχορήγηση), ανάλογα με το ποσοστό της εξαγωγικής δραστηριότητας ως προς τον κύκλο εργασιών (≤8%, >8 και ≤25 και >25% αντίστοιχα), ενώ παραμένει σταθερά 50% για τις κατηγορίες δαπανών «Συμβουλευτικές Υπηρεσίες – Τεχνικές Μελέτες» και «Μεταφορικά μέσα».

ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ | ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

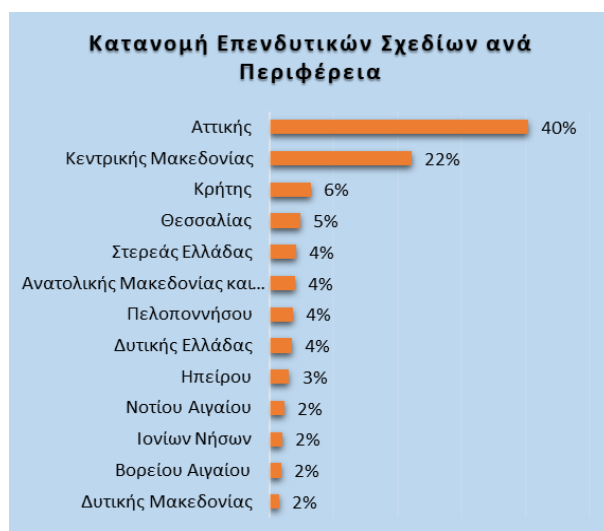
	ΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ	% ΕΓΚΡΙΣΕΩΝ
Αριθμός Σχεδίων	8.614	4.465	50,4%
Π/Υ (Συνολικό Κόστος)	1.157.094.671	600.169.818	51,9%
Π/Υ (Δημόσια Δαπάνη)	605.942.065	314.773.628	51,9%

Ο μέσος όρος π/υ ΔΔ των υποβληθεισών αιτήσεων χρηματοδότησης ήταν 70.343€ και των εγκεκριμένων 70.498€, με μέσο ποσοστό ενίσχυσης 52,4%.

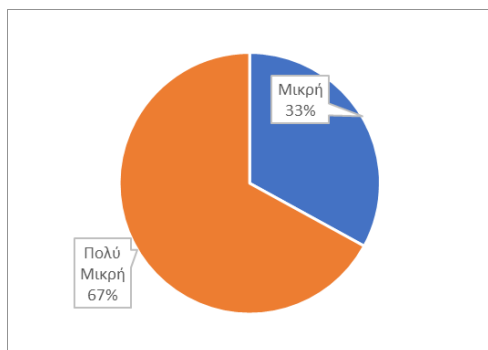
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η δράση είχε ενιαία ποσοστά ενίσχυσης σε όλη την επικράτεια. Υποβλήθηκαν 8.614 και εγκρίθηκαν 4.465 επενδυτικά σχέδια που ακολούθησαν την κατανομή του παρακάτω διαγράμματος, με την Αττική και την Κεντρική Μακεδονία να συγκεντρώνουν το 62% των επενδυτικών σχεδίων και το 64% της δημόσιας δαπάνης, με αντίστοιχες αναλογίες προϋπολογισμού υποβολής και ένταξης.

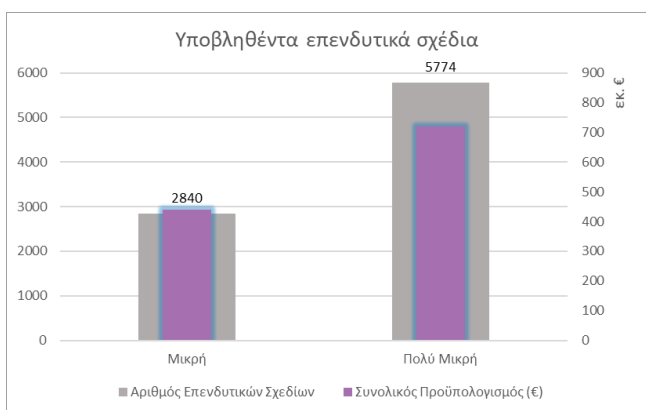

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΜΕΓΕΘΟΣ

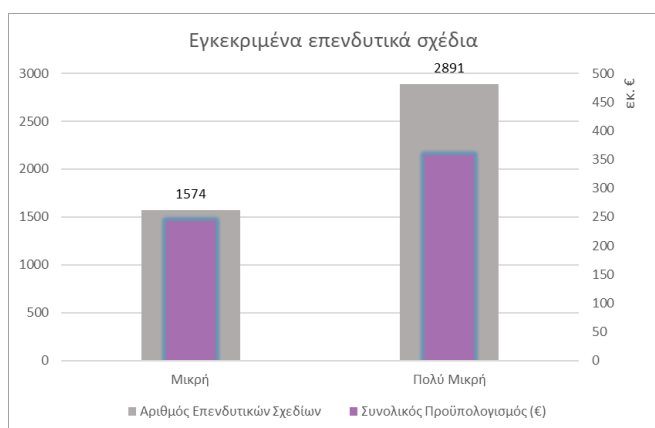
Η δράση απευθυνόταν σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις. Κατά την υποβολή, η κατανομή των επιχειρήσεων με βάση το μέγεθός τους αποτυπώνεται στο παρακάτω διάγραμμα:

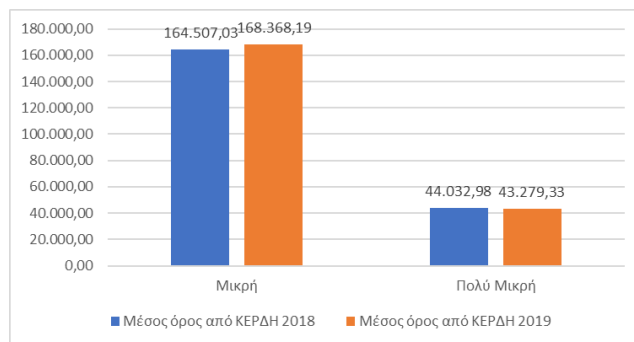
Αναλυτικότερα, ως προς το πλήθος και τον προϋπολογισμό, τα υποβληθέντα επενδυτικά σχέδια παρουσίαζαν την κάτωθι κατανομή, με βάση το μέγεθος της επιχείρησης:

Επί συνόλου 8.614 προτάσεων, εγκρίθηκαν οι 4.465, ήτοι το 50,4% των υποβληθέντων σχεδίων, με το 51,9% του προϋπολογισμού των αιτήσεων που υπεβλήθησαν. Οι εγκεκριμένες προτάσεις, ως προς το μέγεθος των επιχειρήσεων, κατανέμονται ως εξής:

Ο μέσος όρος κερδών για τα έτη 2018 και 2019, ανά μέγεθος των επιχειρήσεων που υπέβαλαν προτάσεις στη δράση, ήταν:

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΤΟΥΣ ΜΟΡΦΗ

Τα έργα που υποβλήθηκαν προς ένταξη, προτάθηκαν από ανώνυμες εταιρείες, με τις ατομικές επιχειρήσεις και τις ομόρρυθμες εταιρείες να ακολουθούν με σημαντικά ποσοστά.

Χωρίς ιδιαίτερη διαφοροποίηση, η αντίστοιχη κατανομή των εγκεκριμένων έργων έχει ως ακολούθως:

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΑΞΕΩΝ ΑΝΑ ΚΑΔ

Η κατανομή υποβληθεισών προτάσεων και ενταγμένων έργων, με βάση τον κλάδο δραστηριότητας, είναι παρόμοια, με τον κλάδο του χονδρικού εμπορίου (εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών) να έχει το σημαντικότερο μερίδιο, και ακολουθούν με μεγάλη διαφορά οι κλάδοι της κατασκευής μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού, των δραστηριοτήτων ανθρώπινης υγείας και της βιομηχανίας τροφίμων.

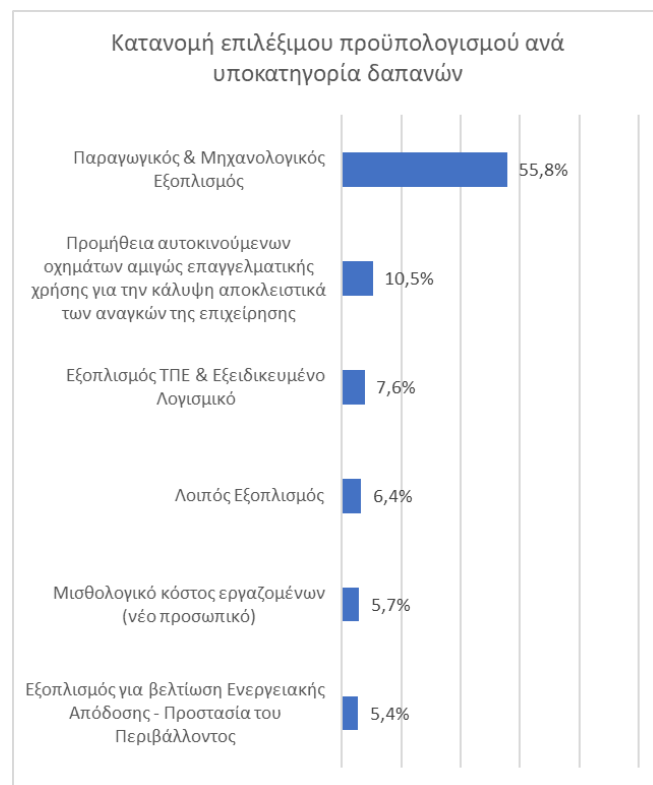
Στους πίνακες που ακολουθούν αποτυπώνονται οι 10 κλάδοι με τα μεγαλύτερα ποσοστά δημόσιας δαπάνης των υποβληθεισών προτάσεων και των εγκεκριμένων έργων αντίστοιχα.

ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΈΡΓΩΝ

Από την ανάλυση του επιλέξιμου προϋπολογισμού ανά υποκατηγορία δαπανών, προκύπτει ότι, το 55,8% αφορά παραγωγικό και μηχανολογικό εξοπλισμό, ακολουθεί με μεγάλη διαφορά η προμήθεια αυτοκινούμενων οχημάτων (10,5%), ενώ ποσοστό 5,7% θα δαπανηθεί για την κάλυψη του μισθολογικού κόστους νέων εργαζομένων.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι υποκατηγορίες δαπανών με τα μεγαλύτερα ποσοστά επί του επιλέξιμου προϋπολογισμού των εγκεκριμένων έργων (άνω του 5%).

ΠΟΣΟΣΤΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΈΡΓΩΝ

Το ποσοστό υλοποίησης των ενταγμένων δράσεων, όπως αποτυπώνεται βάσει των πιστοποιημένων δαπανών τους, κινείται σε πολύ χαμηλά επίπεδα, ακόμα και για τα έργα που εντάχθηκαν το 2019, καλύπτοντας μόλις το 14% της εγκεκριμένης δαπάνης (ΔΔ).

Έτος έναρξης και έναρξης υλοποίησης έργων	Εγκεκριμένη Συνολική ΔΔ (σε €)	Πιστοποιημένη Δαπάνη (€)	% υλοποίησης ενταγμένων έργων
2019	127.259.687,94	30.713.901,60	24%
2020	187.513.939,90	14.136.404,23	8%
Γενικό Αθροισμα	314.773.627,84	44.850.305,83	14%

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

«Εργαλειοθήκη Επιχειρηματικότητας: Εμπόριο, Εστίαση, Εκπαίδευση» [Κωδ. Πρόσκλησης 022ΚΕ]

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Σκοπός της δράσης είναι η ενίσχυση **υφιστάμενων μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων** που δραστηριοποιούνται στο **λιανικό εμπόριο**, στην παροχή υπηρεσιών **εστίασης**, στην παροχή υπηρεσιών **ιδιωτικής εκπαίδευσης** και στην παροχή υπηρεσιών **παιδικού και βρεφονηπιακού σταθμού** και λοιπών υπηρεσιών **ημερήσιας φροντίδας**, προκειμένου να αναβαθμίσουν το επίπεδο επιχειρησιακής οργάνωσης και λειτουργίας τους στους τομείς της α) κατανάλωσης ενέργειας, β) χρήσης ΤΠΕ, γ) υγιεινής και ασφάλειας, δ) εφοδιαστικής αλυσίδας, και ε) πιστοποίησης συστημάτων.

ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ	ΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
Κτίρια, Εγκαταστάσεις και Περιβάλλον Χώρος	έως 100%
Μηχανήματα - Εξοπλισμός	έως 100%, εκτός του λοιπού εξοπλισμού για τον λειτουργικό εκσυγχρονισμό της επιχείρησης (έως 30%)
Μεταφορικά μέσα	έως 25.000 € και έως 30% του π/υ για επιχειρήσεις λιανεμπορίου-εστίασης, έως 100% για επιχειρήσεις εκπαίδευσης-κοινωνικής μέριμνας, έως 12.000€ για μετατροπή σε κινητήρα διπλού καυσίμου
Πιστοποίηση Υπηρεσιών & Διαδικασιών σύμφωνα με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και λοιπά ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα	μέχρι 14.000 €
Δαπάνες Τεχνικών Μελετών / Κατάρτισης / Παρακολούθησης Επενδυτικού Σχεδίου	μέχρι 8.000 € για έκδοση ΠΕΑ, έως 80€ ανά εργαζόμενο και μέχρι 5 εργαζόμενους για κατάρτιση προσωπικού σε θέματα Πρώτων Βοηθειών - Καρδιοαναπνευστικής Αναζωογόνησης, μέχρι 4.000€ για σύνταξη και παρακολούθηση επενδυτικού σχεδίου
Ψηφιακή Προβολή	μέχρι 8.000 €
Μισθολογικό κόστος εργαζομένων (νέο προσωπικό) με υποστήριξη από το ΕΚΤ με τη χρήση της ρήτρας ευελξίας	μέχρι 40% και μέχρι 30.000€ για δύο (2) ΕΜΕ ανεξαρτήτως του κόστους της καθεμιάς.

Καθεστώς Ενίσχυσης: Κανονισμός ΕΕ 1407/2013 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ - ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Προϋπολογισμός Δράσης

13,26 εκ. €

Προκήρυξη	19/12/2018
Τύπος αξιολόγησης	Συγκριτική
Υποβολές	06/02/2019 - 31/05/2019
Εντάξεις	Μαρ 2020 - Νοε 2020
Ολοκληρώσεις	Έως Νοε 2022

Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε επενδυτικού σχεδίου κυμαίνεται από **10.000€ έως 150.000€**.

Η **προθεσμία ολοκλήρωσης** των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει **τους τριάντα (30) μήνες και εκατόν τριάντα δύο (132) ημέρες συνολικά** από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης. Κατ' εξαίρεση, ειδικά και μόνο για όσα επενδυτικά έργα η ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης τους στην Δράση είναι μεταγενέστερη της 11-06-2020, η προθεσμία ολοκλήρωσής τους δεν μπορεί να υπερβαίνει τους τριάντα (30) μήνες από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης. Σε κάθε περίπτωση, η ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου δεν μπορεί να είναι μετά τις 31/12/2023.

Το **ποσοστό ενίσχυσης** για το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών των επενδυτικών σχεδίων είναι **50%** (ενωσιακή και εθνική δημόσια επιχορήγηση).

ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ | ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

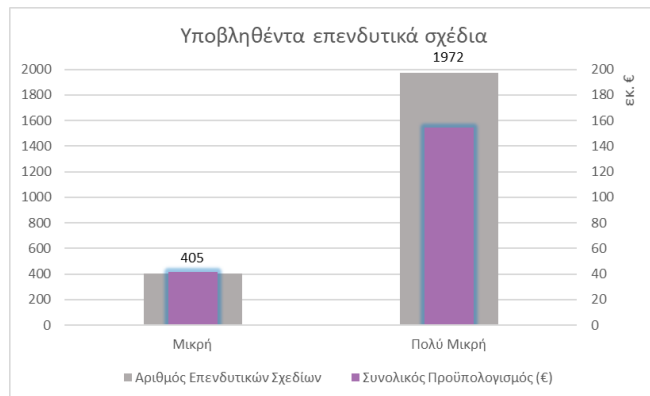
	ΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ	% ΕΓΚΡΙΣΕΩΝ
Αριθμός Σχεδίων	2.377	1.989	83,7%
Π/Υ (Συνολικό Κόστος)	196.222.904	161.048.057	82,1%
Π/Υ (Δημόσια Δαπάνη)	98.111.349	80.523.926	82,1%

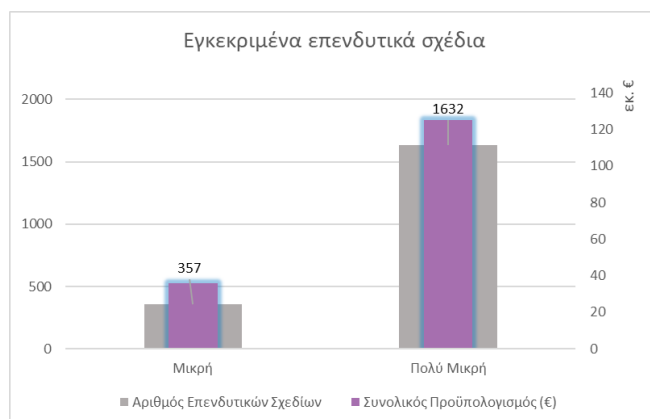
Ο μέσος όρος π/υ ΔΔ των υποβληθεισών αιτήσεων χρηματοδότησης ήταν 41.275€ και των εγκεκριμένων 40.484€.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η δράση είχε ενιαία ποσοστά ενίσχυσης σε όλη την επικράτεια και τα επενδυτικά σχέδια. Υποβλήθηκαν 2.377 και εγκρίθηκαν 1.989 επενδυτικά σχέδια που ακολούθησαν την κατανομή του παρακάτω διαγράμματος, με την Αττική (30%) και την Κεντρική Μακεδονία (15%) να συγκεντρώνουν το 45% των επενδυτικών σχεδίων και το 45% της δημόσιας δαπάνης, με αντίστοιχες αναλογίες προϋπολογισμού υποβολής και ένταξης.

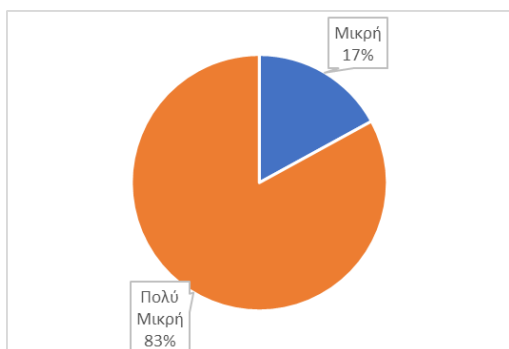

Επί συνόλου 2.377 προτάσεων, εγκρίθηκαν οι 1.989, ήτοι το 83,7% των υποβληθέντων σχεδίων, με το 82,1% του προϋπολογισμού των αιτήσεων που υπεβλήθησαν. Οι εγκεκριμένες προτάσεις, ως προς το μέγεθος των επιχειρήσεων, κατανέμονται ως εξής:

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΜΕΓΕΘΟΣ

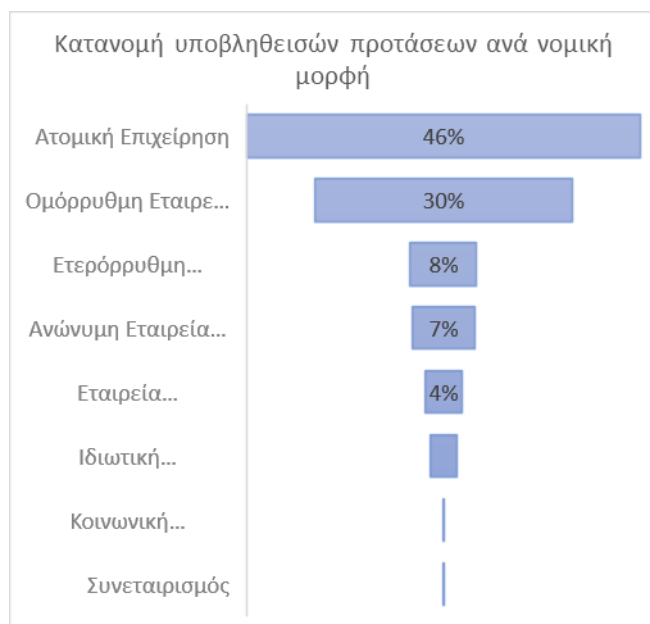
Η δράση απευθυνόταν σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις. Κατά την υποβολή, η κατανομή των επιχειρήσεων με βάση το μέγεθός τους αποτυπώνεται στο παρακάτω διάγραμμα:

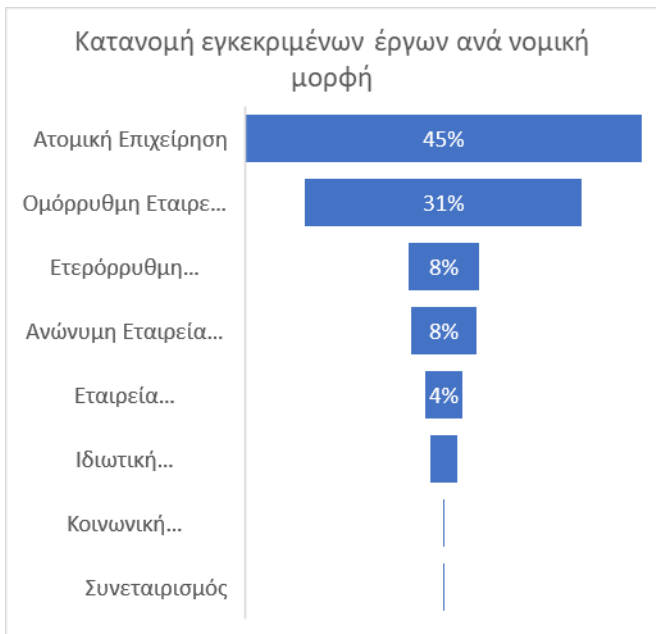
Αναλυτικότερα, ως προς το πλήθος και τον προϋπολογισμό, τα υποβληθέντα επενδυτικά σχέδια παρουσίαζαν την κάτωθι κατανομή, με βάση το μέγεθος της επιχείρησης:

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΤΟΥΣ ΜΟΡΦΗ

Τα έργα που υποβλήθηκαν προς ένταξη, προτάθηκαν κυρίως από ατομικές επιχειρήσεις και ομόρρυθμες εταιρείες.

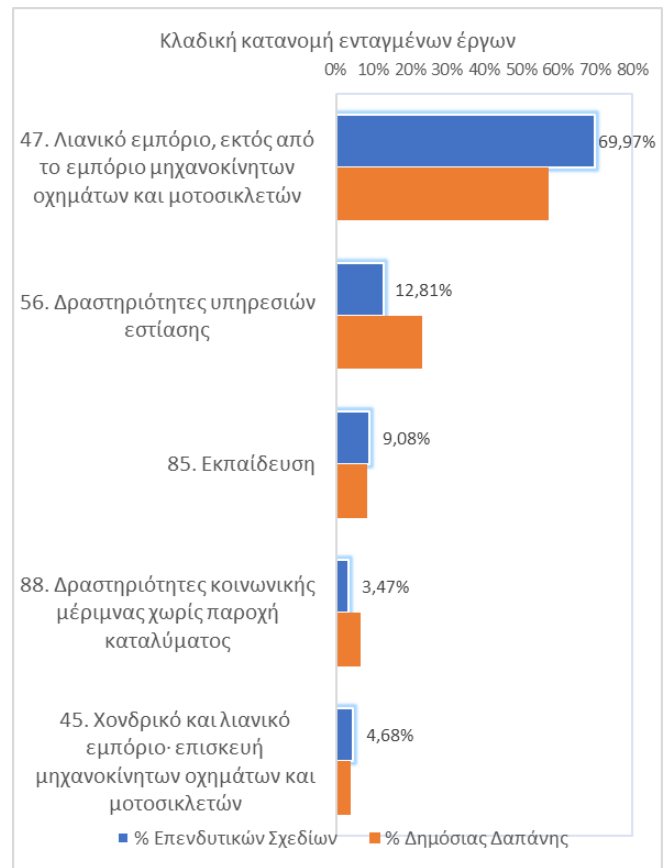
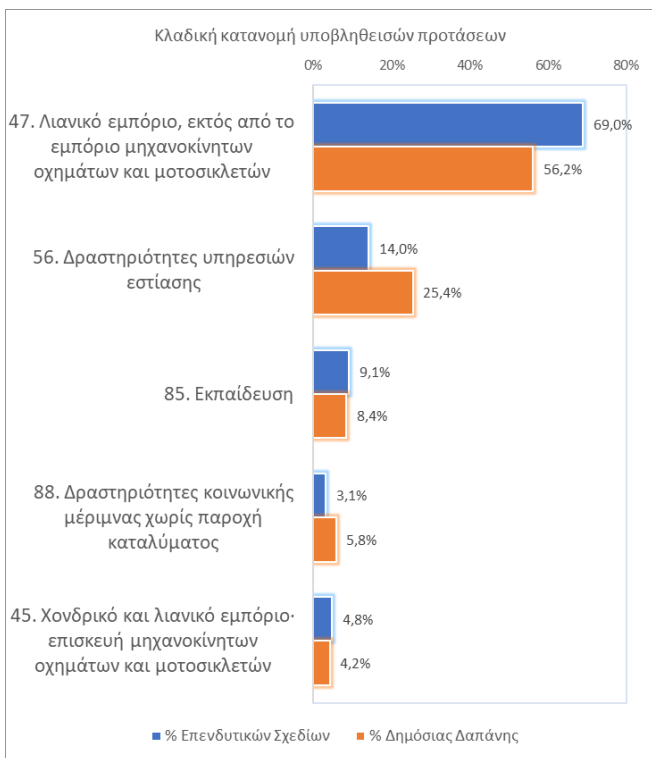

Χωρίς ιδιαίτερη διαφοροποίηση, η αντίστοιχη κατανομή των εγκεκριμένων έργων έχει ως ακολούθως:

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΑΞΕΩΝ ΑΝΑ ΚΑΔ

Η κατανομή υποβληθεισών προτάσεων και ενταγμένων έργων, με βάση τον κλάδο δραστηριότητας, είναι παρόμοια, με τον κλάδο του λιανικού εμπορίου (εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών) να έχει το σημαντικότερο μερίδιο, και ακολουθούν με μεγάλη διαφορά οι κλάδοι της εστίασης και της εκπαίδευσης.

ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΈΡΓΩΝ

Από την ανάλυση του επιλέξιμου προϋπολογισμού ανά υποκατηγορία δαπανών, προκύπτει ότι, υπάρχει σχετική διασπορά των δαπανών, με το 19,2% να αφορά παρεμβάσεις επί του κτιρίου και του περιβάλλοντα χώρου για εξοικονόμηση ενέργειας, το 15,8% για εξοπλισμό για τον λειτουργικό εκσυγχρονισμό της επιχείρησης, και ακολουθούν άλλες υποκατηγορίες δαπανών με ποσοστά πάνω από 5%, ενώ ποσοστό 9,4% θα δαπανηθεί για την κάλυψη του μισθολογικού κόστους νέων εργαζομένων.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι υποκατηγορίες δαπανών με τα μεγαλύτερα ποσοστά επί του επιλέξιμου προϋπολογισμού των εγκεκριμένων έργων (άνω του 5%).

ΠΟΣΟΣΤΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ

Το ποσοστό υλοποίησης των ενταγμένων δράσεων, όπως αποτυπώνεται βάσει των πιστοποιημένων δαπανών τους, κινείται σε πολύ χαμηλά επίπεδα, καλύπτοντας λιγότερο από το 2% των έργων (βάσει του ποσοστού απορρόφησης).

<i>Έτος ένταξης και έναρξης υλοποίησης έργων</i>	<i>Εγκεκριμένη Συνολική ΔΔ (σε €)</i>	<i>Πιστοποιημένη Δαπάνη (€)</i>	<i>% υλοποίησης ενταγμένων έργων</i>
2020	80.523.926,11	1.304.076,49	1,6%

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους σε νέες αγορές» [Κωδ. Πρόσκλησης ΚΕΟ4]

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αφορά στην ενίσχυση πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων των 8 τομέων προτεραιότητας του ΕΠΑΝΕΚ (αγροδιατροφή/βιομηχανία τροφίμων, ενέργεια, περιβάλλον, τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνίας (ΤΠΕ), Logistics, υγεία, υλικά-κατασκευές, πολιτιστικές βιομηχανίες), προκειμένου να αναβαθμίσουν την ανταγωνιστική τους θέση επενδύοντας στον τεχνολογικό, οργανωτικό και εμπορικό εκσυγχρονισμό τους ή/και την αναδιαμόρφωση των λειτουργιών ή των προϊόντων/υπηρεσιών τους.

Τα ενισχυόμενα επενδυτικά σχέδια θα πρέπει να έχουν σαφή στόχευση στην βελτίωση της ποιότητας των προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών ή στη δημιουργία νέων προϊόντων/υπηρεσιών τα οποία θα καλύπτουν συγκεκριμένες ανάγκες της αγοράς. Επίσης, τα επενδυτικά σχέδια δύνανται να στοχεύουν στην μείωση του κόστους ή την αύξηση της αποτελεσματικότητας των λειτουργικών και παραγωγικών διαδικασιών.

ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ	ΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
Κτίρια, Εγκαταστάσεις και Περιβάλλον Χώρος	έως 40%
Μηχανήματα - Εξοπλισμός	έως 90%
Άυλες Δαπάνες	έως 100% και σε κάθε περίπτωση μέχρι 100.000€
Μισθολογικό κόστος εργαζομένων (νέο προσωπικό) με υποστήριξη από το ΕΚΤ με τη χρήση της ρήτρας ευελιξίας	μέχρι 40% και μέχρι 24.000€ για δύο (2) ΕΜΕ ανεξαρτήτως του κόστους της καθεμιάς.

Καθεστώς Ενίσχυσης: Κανονισμός ΕΕ 1407/2013 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Προϋπολογισμός Δράσης

310 εκ. €

Προκήρυξη	11/02/2016
Τύπος αξιολόγησης	Συγκριτική
Υποβολές	07/04/2016 – 08/07/2016
Εντάξεις	Νοε 2017 – Ιολ 2020
Ολοκληρώσεις	Έως Ιολ 2023

Ποσοστό 10% του προϋπολογισμού της δράσης θα διατεθεί αποκλειστικά για τις νέες μικρές και πολύ μικρές νέες επιχειρήσεις, ενώ το 90% θα διατεθεί για τις υφιστάμενες πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις. Στην περίπτωση μη κάλυψης του

προϋπολογισμού μιας κατηγορίας είναι δυνατή η μεταφορά του αδέσμευτου προϋπολογισμού στην άλλη κατηγορία.

Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε επενδυτικού σχεδίου κυμαίνεται από 15.000€ έως το ύψος του κύκλου εργασιών του έτους 2015 ή του ποσού των 200.000€, όποιο είναι μικρότερο.

Η προθεσμία ολοκλήρωσης των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τους σαράντα δύο (42) μήνες και εκατόν τριάντα δύο (132) ημέρες από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης. Κατ' εξαίρεση, ειδικά και μόνο για όσα επενδυτικά έργα η ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης τους στην Δράση είναι μεταγενέστερη της 11-06-2020, η προθεσμία ολοκλήρωσής τους δεν μπορεί να υπερβαίνει τους σαράντα δύο (42) μήνες από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης. Σε κάθε περίπτωση, η ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου δεν μπορεί να είναι μετά τις 31/12/2023.

Το ποσοστό ενίσχυσης για το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών των επενδυτικών σχεδίων είναι 40% (ενωσιακή και εθνική δημόσια επιχορήγηση) και γίνεται 50%, στην περίπτωση πρόσληψης νέου προσωπικού για τουλάχιστον μια επιπλέον (1) ΕΜΕ μισθωτής εργασίας.

ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ | ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

	ΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ	% ΕΓΚΡΙΣΕΩΝ
Αριθμός Σχεδίων	9.577	5.165	53,9%
Π/Υ (Συνολικό Κόστος)	1.065.279.810,15	621.082.590,03	58,3%
Π/Υ (Δημόσια Δαπάνη)	511.375.410,94	299.067.155,38	58,5%

Ο μέσος όρος π/υ ΔΔ των υποβληθεισών αιτήσεων χρηματοδότησης ήταν 53.396€ και των εγκεκριμένων 57.902€.

Σε σχέση και με το άνω όριο επιλέξιμου προϋπολογισμού των επενδυτικών σχεδίων, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, 3.879 προτάσεις (40,5% του συνόλου των προτάσεων) υπεβλήθησαν από επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών μικρότερο των 200.000€ για το 2015.

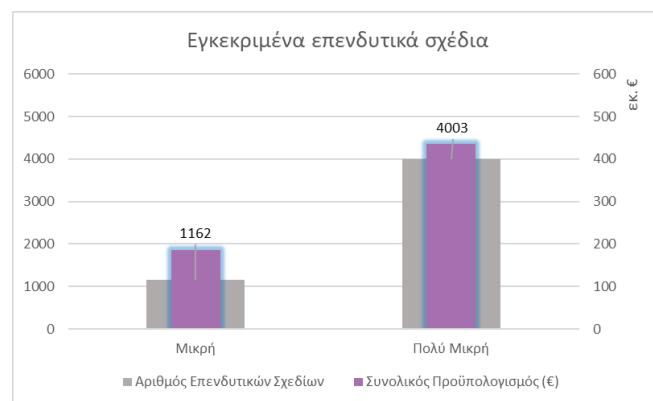
Το μέσο ποσοστό ενίσχυσης είναι 48,15%.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η δράση είχε ενιαία ποσοστά ενίσχυσης σε όλη την επικράτεια. Υποβλήθηκαν 9.577 και εγκρίθηκαν 5.165 επενδυτικά σχέδια που ακολούθησαν την κατανομή του παρακάτω διαγράμματος, με την Αττική και την Κεντρική Μακεδονία να συγκεντρώνουν το 62% των επενδυτικών σχεδίων και το 65% της δημόσιας δαπάνης, με αντίστοιχες αναλογίες προϋπολογισμού υποβολής και ένταξης.

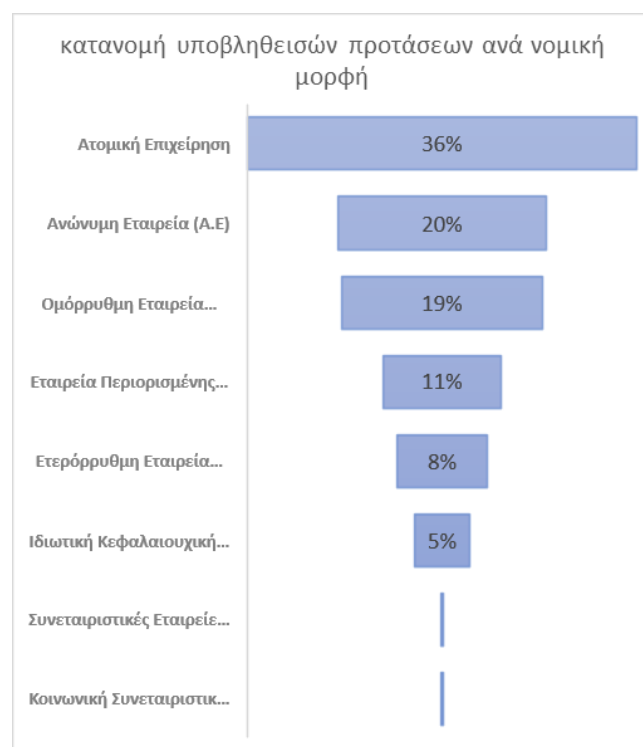

εγκεκριμένες προτάσεις, ως προς το μέγεθος των επιχειρήσεων, κατανομούνται ως εξής:

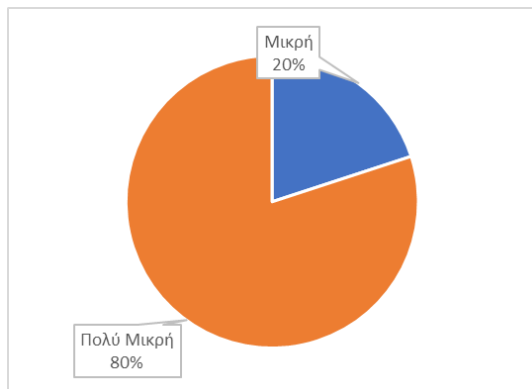
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΤΟΥΣ ΜΟΡΦΗ

Τα έργα που υποβλήθηκαν προς ένταξη, προτάθηκαν κυρίως από ατομικές επιχειρήσεις, καθώς και ανώνυμες και ομόρρυθμες εταιρείες.

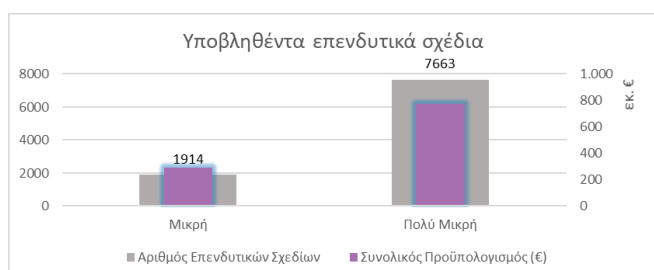

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΜΕΓΕΘΟΣ

Η δράση απευθυνόταν σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις. Κατά την υποβολή, η κατανομή των επιχειρήσεων με βάση το μέγεθός τους αποτυπώνεται στο παρακάτω διάγραμμα:

Αναλυτικότερα, ως προς το πλήθος και τον προϋπολογισμό, τα υποβληθέντα επενδυτικά σχέδια παρουσίαζαν την κάτωθι κατανομή, με βάση το μέγεθος της επιχείρησης:

Επί συνόλου 9.577 προτάσεων, εγκρίθηκαν οι 5.165, ήτοι το 53,9% των υποβληθέντων σχεδίων, με το 58,3% του προϋπολογισμού των αιτήσεων που υπεβλήθησαν. Οι

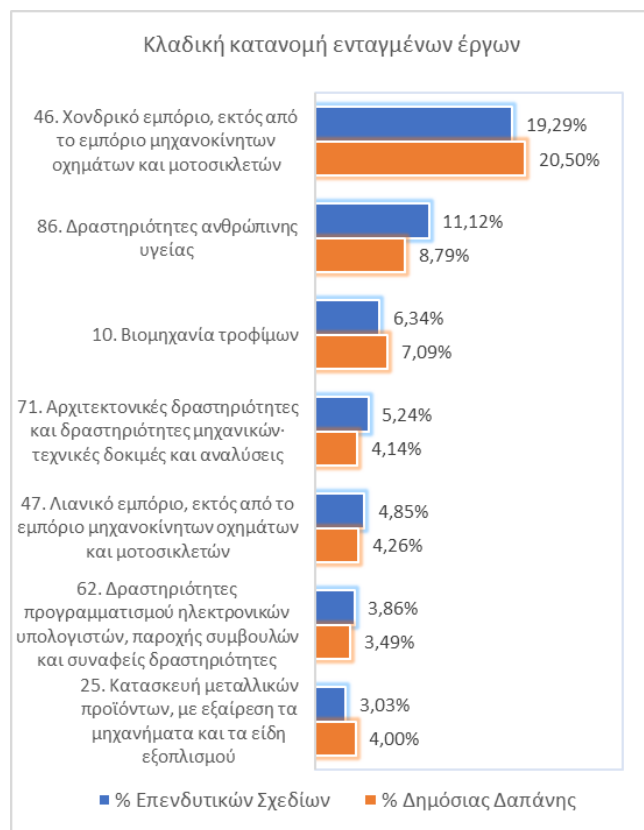
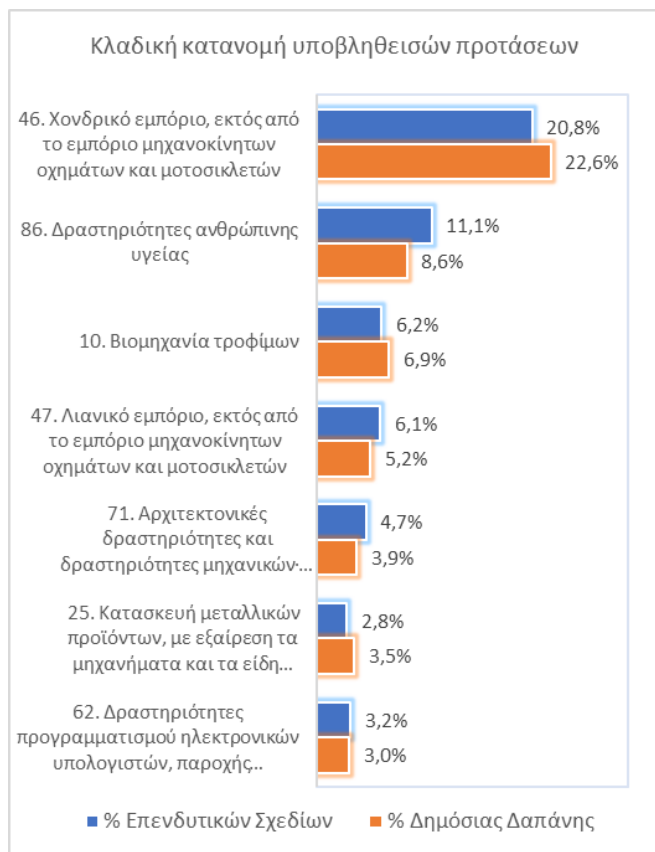
Χωρίς ιδιαίτερη διαφοροποίηση, η αντίστοιχη κατανομή των εγκεκριμένων έργων έχει ως ακολούθως:

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΑΞΕΩΝ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ

Η κατανομή υποβληθεισών προτάσεων και ενταγμένων έργων, με βάση τον κλάδο δραστηριότητας, είναι παρόμοια, με τον κλάδο του χονδρικού εμπορίου (εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών) να έχει το σημαντικότερο μερίδιο, και ακολουθούν με αρκετή διαφορά οι κλάδοι των δραστηριοτήτων ανθρώπινης υγείας, της βιομηχανίας τροφίμων και των αρχιτεκτονικών δραστηριοτήτων.

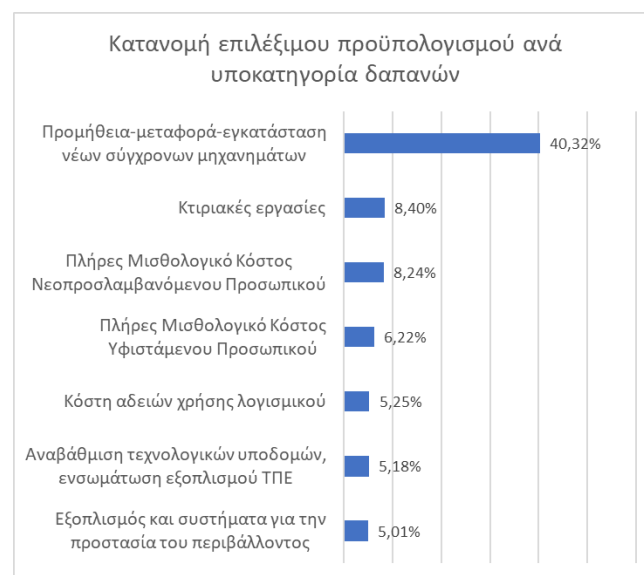
Στους πίνακες που ακολουθούν αποτυπώνονται οι κλάδοι με τα μεγαλύτερα ποσοστά δημόσιας δαπάνης των υποβληθεισών προτάσεων και των εγκεκριμένων έργων αντίστοιχα.

ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΈΡΓΩΝ

Από την ανάλυση του επιλέξιμου προϋπολογισμού ανά υποκατηγορία δαπανών, προκύπτει ότι, το 40,3% αφορά την προμήθεια-μεταφορά-εγκατάσταση νέων σύγχρονων μηχανημάτων, και ακολουθούν με μεγάλη διαφορά οι κτιριακές εργασίες (8,4%), ενώ ποσοστό 14,5% συνολικά θα δαπανηθεί για την κάλυψη του μισθολογικού κόστους νέων εργαζομένων (8,24%) αλλά και υφιστάμενου προσωπικού (6,22%)

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι υποκατηγορίες δαπανών με τα μεγαλύτερα ποσοστά επί του επιλέξιμου προϋπολογισμού των εγκεκριμένων έργων (άνω του 5%).

ΠΟΣΟΣΤΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ

Το ποσοστό υλοποίησης των ενταγμένων δράσεων, όπως αποτυπώνεται βάσει των πιστοποιημένων δαπανών τους, κινείται σε ικανοποιητικά επίπεδα, καλύπτοντας κατά μέσο όρο το 44,5% της συνολικής εγκεκριμένης δημόσιας δαπάνης.

Έτος έναρξης και έναρξης υλοποίησης έργων	Εγκεκριμένη Συνολική ΔΔ (σε €)	Πιστοποιημένη Δαπάνη (€)	% υλοποίησης ενταγμένων έργων
2017	38.152.915,21	23.259.521,60	61,0%
2018	258.875.084,15	109.692.217,12	42,4%
2019	92.894,00	0,00	0,0%
2020	1.946.262,02	181.759,74	9,3%
Γενικό Άθροισμα	299.067.155,38	133.133.498,46	44,5%

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

«ΠΟΙΟΤΙΚΟΣ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ» [Κωδ. Πρόσκλησης 018ΚΕ]

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Σκοπός της δράσης είναι η ενίσχυση **υφιστάμενων μεσαίων επιχειρήσεων** – κατά προτεραιότητα - των εννέα (9) τομέων προτεραιότητας του ΕΠΑνΕΚ, προκειμένου να αναβαθμίσουν και να βελτιώσουν την ανταγωνιστική τους θέση στην εσωτερική και εξωτερική αγορά, επενδύοντας στον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμισή τους.

Στο πλαίσιο αυτό, ενισχύονται δαπάνες, κυρίως, για την απόκτηση νέων σύγχρονων μηχανημάτων και εν γένει εξοπλισμού, απαραίτητου για τη λειτουργία της επιχείρησης και την άσκηση της οικονομικής δραστηριότητάς της και την εισαγωγή συστημάτων πιστοποίησης- διαχείρισης ποιότητας, τον σχεδιασμό, την τυποποίηση και πιστοποίηση προϊόντων. Αναλυτικότερα, ισχύουν τα ακόλουθα:

ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ	ΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
Μηχανήματα - Εξοπλισμός	έως 100%
Συστήματα πιστοποίησης – διαχείρισης ποιότητας, Σχεδιασμός, τυποποίηση και πιστοποίηση προϊόντων	έως 100%
Μεταφορικά μέσα	Στον τομέα Γ. ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ: α) μέχρι 20% του Π/Υ του επιχορηγούμενου επενδυτικού σχεδίου ή β) δαπάνη μέχρι 25.000 €, όριο το οποίο ισχύει και για όλους τους υπόλοιπους τομείς.
Σύνταξη και παρακολούθηση του επενδυτικού σχεδίου	έως 4.000€
Μισθολογικό κόστος εργαζομένων (νέο προσωπικό) με υποστήριξη από το ΕΚΤ με τη χρήση της ρήτρας ευελιξίας	έως 40% και μέχρι 24.000€ για μία (1) τουλάχιστον ΕΜΕ

Καθεστώα Ενίσχυσης: Κανονισμοί ΕΕ 1407/2013 και 717/2014 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Προϋπολογισμός Δράσης

150 εκ. €

Προκήρυξη	11/02/2016
Τύπος αξιολόγησης	Άμεση
Υποβολές	29/03/2016 – 27/12/2019
Εντάξεις	Αυγ 2018 – Νοε 2020
Ολοκληρώσεις	Έως Μάι 2023

Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε επενδυτικού σχεδίου κυμαίνεται από **50.000€ έως 400.000€**.

Η **προθεσμία ολοκλήρωσης** των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει **τους τριάντα έξι (36)** μήνες από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης.

Το **ποσοστό ενίσχυσης** για το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών των επενδυτικών σχεδίων είναι **50%** (ενωσιακή και εθνική δημόσια επιχορήγηση).

ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ | ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

	ΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ	% ΕΓΚΡΙΣΕΩΝ
Αριθμός Σχεδίων	692	411	59,39%
Π/Υ (Συνολικό Κόστος)	206.925.932,63	125.152.876,74	60,48%
Π/Υ (Δημόσια Δαπάνη)	103.462.965,49	62.576.437,91	60,48%

Ο μέσος όρος π/υ ΔΔ των υποβληθεισών αιτήσεων χρηματοδότησης ήταν 149.512€ και των εγκεκριμένων 152,254€.

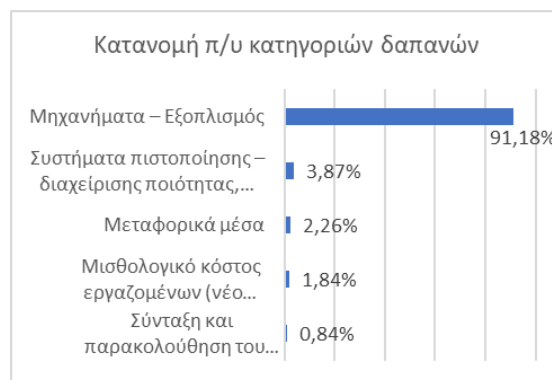

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η δράση είχε ενιαία ποσοστά ενίσχυσης σε όλη την επικράτεια και τα επενδυτικά σχέδια. Υποβλήθηκαν 692 και εγκρίθηκαν 411 επενδυτικά σχέδια που ακολούθησαν την κατανομή του παρακάτω διαγράμματος, με την Αττική και την Κεντρική Μακεδονία να συγκεντρώνουν το 65% των επενδυτικών σχεδίων και το 62% της δημόσιας δαπάνης, με αντίστοιχες αναλογίες προϋπολογισμού υποβολής και ένταξης.

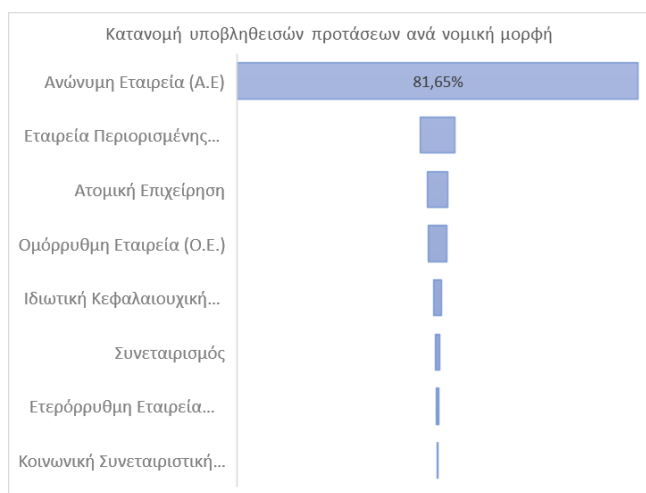

μηχανήματα – εξοπλισμό, ενώ αξίζει να σημειωθεί και το μικρό ποσοστό των δαπανών, μόλις 1,8%, για την κάλυψη του μισθολογικού κόστους νέων εργαζομένων.

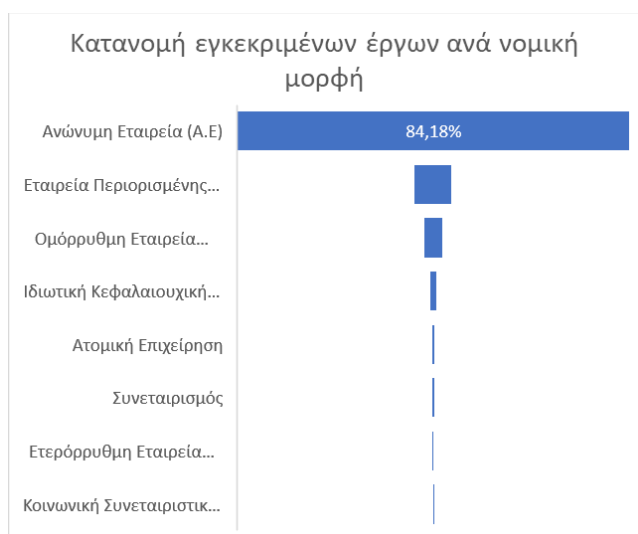

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΤΟΥΣ ΜΟΡΦΗ

Τα έργα που υποβλήθηκαν προς ένταξη, προτάθηκαν κυρίως από ανώνυμες εταιρείες (81,65%).

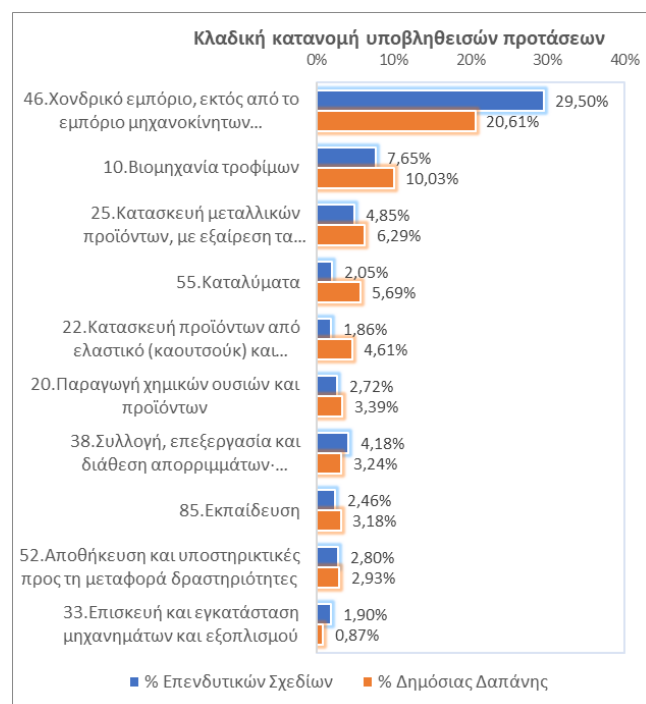
Χωρίς ιδιαίτερη διαφοροποίηση, η αντίστοιχη κατανομή των εγκεκριμένων έργων έχει ως ακολούθως:

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΑΞΕΩΝ ΑΝΑ ΚΛΑΔ

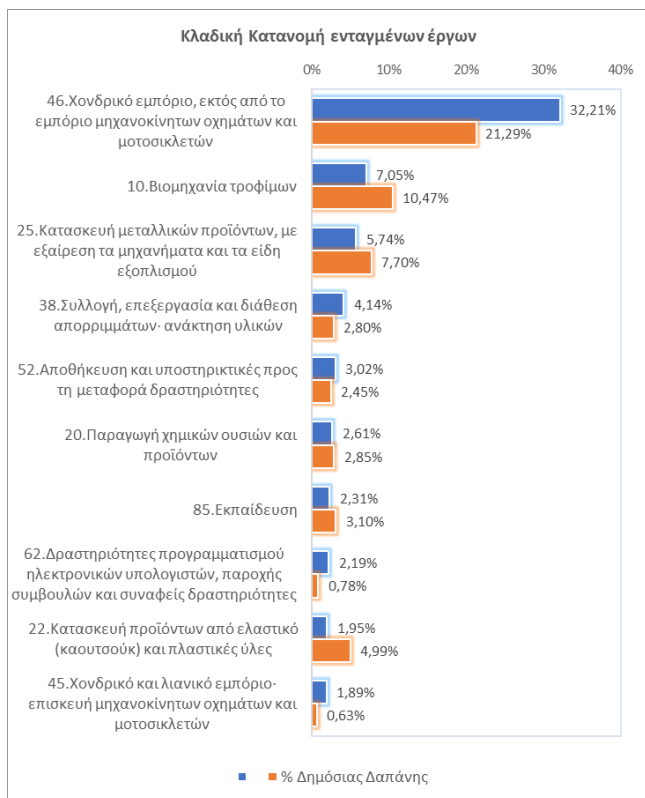
Η κατανομή υποβληθεισών προτάσεων και ενταγμένων έργων, με βάση τον κλάδο δραστηριότητας, είναι παρόμοια, με τον κλάδο του χονδρικού εμπορίου (εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών) να έχει το σημαντικότερο μερίδιο, και ακολουθούν με μεγάλη διαφορά οι κλάδοι της βιομηχανίας τροφίμων και της κατασκευής μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού.

Στους πίνακες που ακολουθούν αποτυπώνονται οι 10 κλάδοι με τα μεγαλύτερα ποσοστά δημόσιας δαπάνης των υποβληθεισών προτάσεων και των εγκεκριμένων έργων αντίστοιχα.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΈΡΓΩΝ

Από την ανάλυση του επιλέξιμου προϋπολογισμού ανά κατηγορία δαπανών, προκύπτει ότι, το 91,2% αφορά σε δαπάνες για

ΠΟΣΟΣΤΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ

Το ποσοστό υλοποίησης των ενταγμένων δράσεων, όπως αποτυπώνεται βάσει των πιστοποιημένων δαπανών τους, κινείται σε σχετικά μέτρια επίπεδα, ακόμα και για τα έργα που εντάχθηκαν το 2018, καλύπτοντας κατά μέσο όρο το 33,4% της συνολικής εγκεκριμένης δημόσιας δαπάνης.

Έτος έναρξης και έναρξης υλοποίησης έργων	Εγκεκριμένη Συνολική ΔΔ (σε €)	Πιστοποιημένη Δαπάνη (€)	% υλοποίησης ενταγμένων έργων
2018	20.243.869,63	9.632.559,65	47,6%
2019	27.155.891,58	9.342.361,15	34,4%
2020	15.176.676,70	1.920.324,41	12,7%
Γενικό Άθροισμα	62.576.437,91	20.895.245,21	33,4%

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

«Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Τουριστικών Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων» [Κωδ. Πρόσκλησης Ο12ΚΕ]

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Βασικός στόχος της δράσης είναι η ενίσχυση της υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων για τη δημιουργία νέας τουριστικής επιχείρησης από ΜΜΕ σε συγκεκριμένους τομείς τουριστικής δραστηριότητας του Ν.4276/2014 (Τουριστικά καταλύματα, τουριστικά γραφεία), στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού (Αθλητικός, Θαλάσσιος Τουρισμός και Τουρισμός Υπαίθρου) και σε λοιπές επιλέξιμες επιχειρηματικές δραστηριότητες στον τομέα του τουρισμού. Μέσω της δράσης επιδιώκεται η δημιουργία τουριστικών μονάδων και η ανάπτυξη δραστηριοτήτων που θα προσφέρουν προϊόντα και υπηρεσίες υψηλής ποιότητας μεγιστοποιώντας τη συμβολή του τουρισμού στα οικονομικά μεγέθη και στους δείκτες απασχόλησης της Χώρας μας.

ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ	ΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
Κτίρια, λοιπές εγκαταστάσεις και Περιβάλλον Χώρος*	έως 80%
Μηχανήματα – Εξοπλισμός – Εγκαταστάσεις και Εξοπλισμός Προστασίας Περιβάλλοντος και Εξοικονόμησης ενέργειας και ύδατος*	έως 100%
Πιστοποίηση συστημάτων διασφάλισης ποιότητας, περιβαλλοντικής διαχείρισης	μέχρι 3.000,00€ ανά πιστοποιητικό συμπεριλαμβανομένων των προκαταρκτικών της πιστοποίησης δαπανών και μέχρι 12.000€.
Προβολή – Προώθηση - Συμμετοχή σε Εκθέσεις	μέχρι 15.000€
Δαπάνες τεχνικών μελετών Μηχανικού και υπηρεσιών Φοροτεχνικού και Νομικού Συμβούλου	μέχρι 40.000 €
Λογισμικά και Υπηρεσίες Λογισμικού	μέχρι 10.000€
Μεταφορικά μέσα	μέχρι 25.000€
Σύνταξη και Παρακολούθηση υλοποίησης του Επενδυτικού Σχεδίου	μέχρι 4.000 €

* Κατά το στάδιο της ένταξης καθώς και κατά το στάδιο της αξιολόγησης και έγκρισης τροποποιήσεων επενδυτικού σχεδίου, το άθροισμα των δαπανών αυτών θα πρέπει υποχρεωτικά να είναι μεγαλύτερο ή ίσο του 50% του συνολικού επιχορηγούμενου Π/Υ του επενδυτικού σχεδίου. Κατά την ολοκλήρωση της επένδυσης και επί του τελικά πιστοποιούμενου κόστους αυτής, δεν θα ελέγχεται η τήρηση των μέγιστων ποσοστών των κατηγοριών δαπανών, ούτε η πρόσθετη απαίτηση της προηγούμενης παραγράφου παρά μόνο τα εγκεκριμένα επιχορηγούμενα ποσά ανά κατηγορία δαπάνης.

Καθεστώς Ενίσχυσης: Κανονισμός ΕΕ 1407/2013 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Προϋπολογισμός Δράσης
390 εκ. €

Προκήρυξη	07/11/2017
Τύπος αξιολόγησης	Συγκριτική
Υποβολές	18/12/2017 – 15/05/2018
Εντάξεις	Δεκ 2018 – Νοε 2020
Ολοκληρώσεις	Έως Νοε 2023

Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε επενδυτικού σχεδίου κυμαίνεται από **25.000€ έως 400.000€**.

Η προθεσμία ολοκλήρωσης των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει **τους σαράντα δύο (42) μήνες και εκατόν τριάντα δύο (132) ημέρες** από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης. Κατ' εξαίρεση, ειδικά και μόνο για όσα επενδυτικά έργα η ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης τους στην Δράση είναι μεταγενέστερη της 11-06-2020, η προθεσμία ολοκλήρωσής τους δεν μπορεί να υπερβαίνει τους σαράντα δύο (42) μήνες από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης. Σε κάθε περίπτωση, η ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου δεν μπορεί να είναι μετά τις 31/12/2023.

Το ποσοστό ενίσχυσης για το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών των επενδυτικών σχεδίων είναι **45%** (ενωσιακή και εθνική δημόσια επιχορήγηση) και γίνεται **50%**, στην περίπτωση πρόσληψης νέου προσωπικού για **τουλάχιστον 0,2 ΕΜΕ** μισθωτής εργασίας.

ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ | ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

	ΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ	% ΕΓΚΡΙΣΕΩΝ
Αριθμός Σχεδίων	7.297	5.334	73,1%
Π/Υ (Συνολικό Κόστος)	2.240.357.694	1.677.460.358	74,9%
Π/Υ (Δημόσια Δαπάνη)	1.118.697.499	838.073.988	74,9%

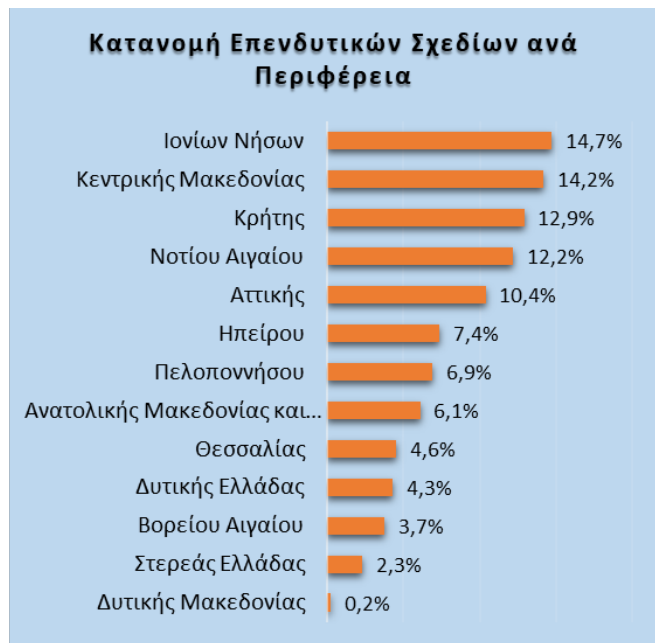

Ο μέσος όρος π/υ ΔΔ των υποβληθεισών αιτήσεων χρηματοδότησης ήταν 153.309€ και των εγκεκριμένων 157.119€.

Το μέσο ποσοστό ενίσχυσης είναι **49,96%**.

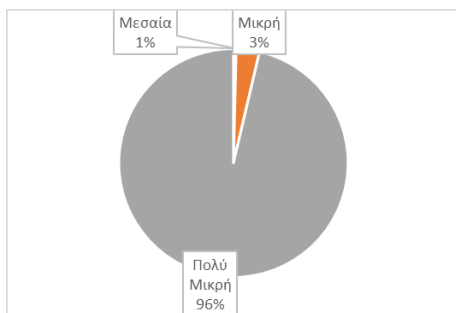
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η δράση είχε ενιαία ποσοστά ενίσχυσης σε όλη την επικράτεια. Υποβλήθηκαν 7.297 και εγκρίθηκαν 5.334 επενδυτικά σχέδια που ακολούθησαν την κατανομή του παρακάτω διαγράμματος, με σχετική διασπορά στις Περιφέρειες, με μεγαλύτερα ποσοστά στις πιο τουριστικές: Ιόνια νησιά, Κ. Μακεδονία, Κρήτη, Νότιο Αιγαίο, Αττική να συγκεντρώνουν το 64% των επενδυτικών σχεδίων και της δημόσιας δαπάνης, με αντίστοιχες αναλογίες προϋπολογισμού υποβολής και ένταξης.

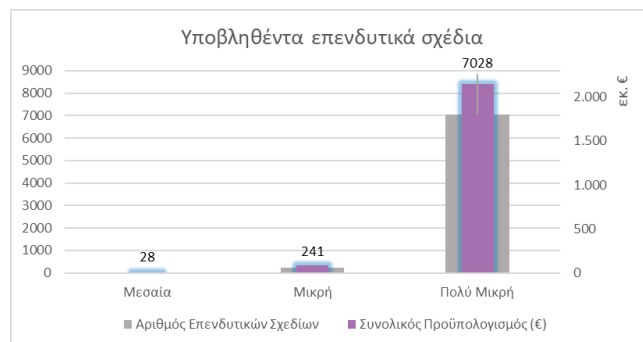

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΜΕΓΕΘΟΣ

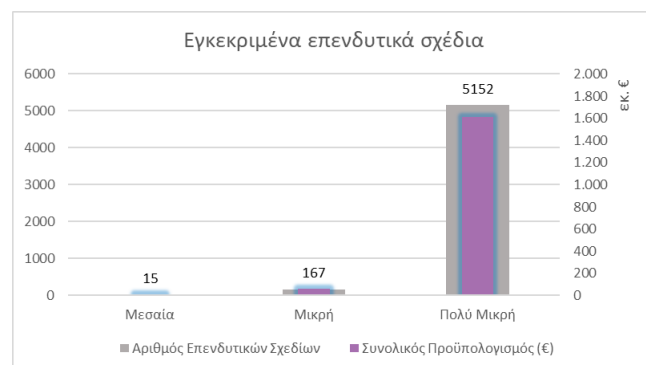
Η δράση απευθυνόταν σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Κατά την υποβολή, η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων (96%) ήταν ή προτάθηκαν ως πολύ μικρές. Η κατανομή των επιχειρήσεων με βάση το μέγεθός τους αποτυπώνεται στο παρακάτω διάγραμμα:

Αναλυτικότερα, ως προς το πλήθος και τον προϋπολογισμό, τα υποβληθέντα επενδυτικά σχέδια παρουσίαζαν την κάτωθι κατανομή, με βάση το μέγεθος της επιχείρησης:

Επί συνόλου 7.297 προτάσεων, εγκρίθηκαν οι 5.334, ήτοι το 73,1% των υποβληθέντων σχεδίων, με το 74,9% του προϋπολογισμού των αιτήσεων που υπεβλήθησαν. Οι εγκεκριμένες προτάσεις, ως προς το μέγεθος των επιχειρήσεων, κατανομούνται ως εξής:

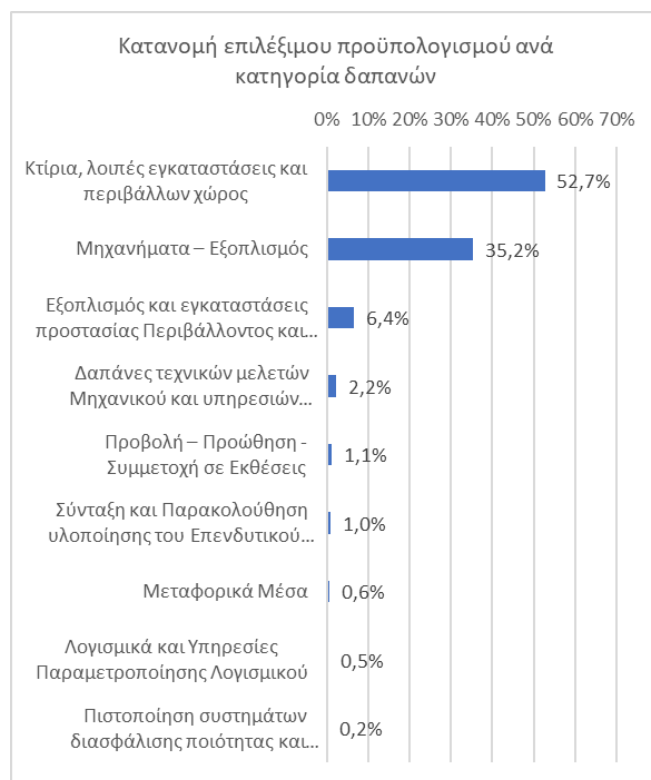

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΤΟΥΣ ΜΟΡΦΗ

Καθώς η δράση αφορούσε την ενίσχυση νέων τουριστικών επιχειρήσεων, δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για τη νομική τους μορφή, καθώς είχαν υποχρέωση να έχουν συσταθεί πριν την πρώτη εκταμίευση της επιχορήγησης. Με βάση την εκτίμηση για το μέγεθος των επιχειρήσεων, εκτιμάται ότι, η πλειοψηφία τους θα είναι ατομικές επιχειρήσεις, ανώνυμες και ομόρρυθμες εταιρείες (όπως προκύπτει και από τα στοιχεία άλλων δράσεων με αυξημένη συμμετοχή των πολύ μικρών επιχειρήσεων).

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΑΞΕΩΝ ΑΝΑ ΚΑΔ

Η κατανομή υποβληθεισών προτάσεων και ενταγμένων έργων, με βάση τον κλάδο δραστηριότητας, είναι παρόμοια, με τον κλάδο των καταλυμάτων να έχει το σημαντικότερο μερίδιο (το 55% του πλήθους των επενδυτικών σχεδίων και το 70% της δημόσιας δαπάνης), και ακολουθεί με αρκετή διαφορά ο κλάδος των δραστηριοτήτων ενοικίασης και εκμίσθωσης (20% του πλήθους των επενδυτικών σχεδίων και το 18% της δημόσιας δαπάνης).

ΠΟΣΟΣΤΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ

Το ποσοστό υλοποίησης των ενταγμένων δράσεων, όπως αποτυπώνεται βάσει των πιστοποιημένων δαπανών τους, κινείται σε σχετικά μέτρια επίπεδα, ακόμα και για τα έργα που εντάχθηκαν το 2018, καλύπτοντας το 13% του συνολικού προϋπολογισμού των εγκρίσεων.

Έτος έναρξης και έναρξης υλοποίησης έργων	Εγκεκριμένη Συνολική ΔΔ (σε €)	Πιστοποιημένη Δαπάνη (€)	% υλοποίησης ενταγμένων έργων
2018	409.165.761,99	106.158.886,63	25,9%
2019	272.269.482,16	39.763.263,92	14,6%
2020	156.638.744,30	3.542.561,82	2,3%
Γενικό Άθροισμα	838.073.988,45	149.464.712,37	17,8%

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΈΡΓΩΝ

Από την ανάλυση του επιλέξιμου προϋπολογισμού ανά κατηγορία δαπανών, προκύπτει ότι, το 52,7% αφορά σε παρεμβάσεις σε κτίρια, λοιπές εγκαταστάσεις και περιβάλλοντα χώρος, και το 41,6% σε προμήθεια μηχανημάτων – εξοπλισμού και εξοπλισμού και εγκαταστάσεων προστασίας περιβάλλοντος και εξοικονόμησης ενέργειας και ύδατος.

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

«Ενίσχυση της Αυτοαπασχόλησης Πτυχιούχων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης» [Κωδ. Πρόσκλησης 002ΚΕ] & «Ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης Β Κύκλος» [Κωδ. Πρόσκλησης 010ΚΕ]¹

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση «Ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης» αφορά στην υποστήριξη πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, είτε ανέργων είτε αυτοαπασχολούμενων, για την έναρξη/ υποστήριξη της άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας συναφούς με την ειδικότητά τους σε αυτοτελή επαγγελματικό χώρο. Η δράση στοχεύει στα εξής:

- Στη μείωση της ανεργίας και την ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε αντικείμενο συναφές με την ειδικότητά τους.
- Στην ενίσχυση της απασχόλησης με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας

ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ	ΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
Λειτουργικά (ενοίκια επαγγελματικού χώρου, δαπάνες ηλεκτρισμού, σταθερής και κινητής επαγγελματικής τηλεφωνίας, ύδρευσης, θέρμανσης, λοιπές κοινόχρηστες δαπάνες, δαπάνες φιλοξενίας σε θερμοκοιτίδες κα.)	έως 60%
Δαπάνες για αμοιβές τρίτων (νομική, συμβουλευτική, λογιστική υποστήριξη, σύνταξη και παρακολούθηση επιχειρηματικού σχεδίου, υπηρεσίες θερμοκοιτίδας, εξειδικευμένα σεμινάρια επαγγελματικής κατάρτισης κα.)	έως 20%
Δαπάνες προβολής, δικτύωσης και συμμετοχής σε εκθέσεις	έως 10%
Προμήθεια αναλωσίμων	έως 15%
Ασφαλιστικές εισφορές δικαιούχου (επιχειρηματία/εταίρων)	έως 30%
Μισθολογικό κόστος για νέα/ες θέση/εις	12.000€
Αποσβέσεις παγίων/ Χρηματοδοτική μίσθωση εξοπλισμού	20% ΕΚΤ χωρίς χρήση ρήτρας ευελιξίας
Αγορά /Χρηματοδοτική μίσθωση εξοπλισμού /Διαμόρφωση εσωτερικού χώρου μικρής κλίμακας	40% με χρήση ρήτρας ευελιξίας

Καθεστώς Ενίσχυσης: Κανονισμός ΕΕ 1407/2013 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Προϋπολογισμός Δράσης

225 εκ. €

Προκήρυξη	11/02/2016 (Α΄ κύκλος) 08/06/2017 (Β΄ κύκλος)
Τύπος αξιολόγησης	Συγκριτική
Υποβολές	08/03/2016 – 15/04/2016 (Α΄ κύκλος) 05/07/2017 – 13/12/2017 (Β΄ κύκλος)
Εντάξεις	Απρ 2017 – Ιαν 2020 (Α΄ κύκλος) Οκτ 2018 – Ιαν 2021 (Β΄ κύκλος)
Ολοκληρώσεις	Έως Δεκ 2022 (Α΄ κύκλος) Έως Ιαν 2023 (Β΄ κύκλος)

Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε επενδυτικού σχεδίου κυμαίνεται από 5.000€ έως 25.000€.

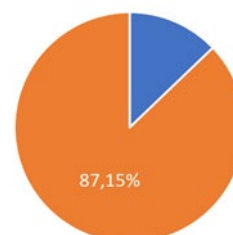
Η προθεσμία ολοκλήρωσης των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τους είκοσι τέσσερις (24) μήνες από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης.

Το ποσοστό ενίσχυσης για το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών των επενδυτικών σχεδίων είναι 100% (ενωσιακή και εθνική δημόσια επιχορήγηση).

ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ | ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

	ΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ	% ΕΓΚΡΙΣΕΩΝ
Αριθμός Σχεδίων	25.348	7.796	30,76%
Π/Υ (Συνολικό Κόστος)	622.588.033,95	196.085.602	31,50%
Π/Υ (Δημόσια Δαπάνη)	622.588.033,95	196.085.602	31,50%

Ποσοστό κάλυψης διαθέσιμης ΔΔ πρόσκλησης

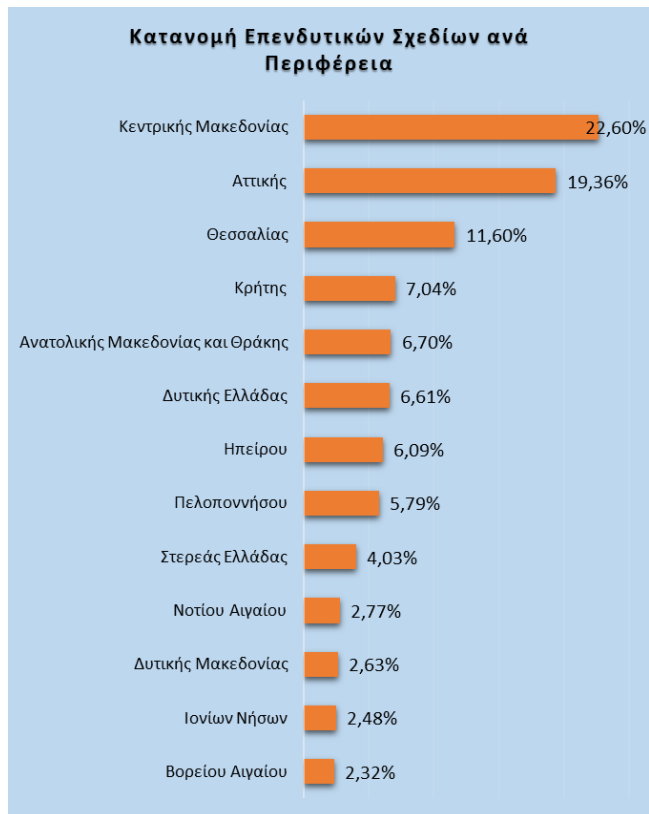

¹ τα στοιχεία και των δύο προσκλήσεων Α΄ και Β΄ κύκλου αναλύονται ενοποιημένα

Ο μέσος όρος π/υ ΔΔ των υποβληθεισών αιτήσεων χρηματοδότησης ήταν 24.561€ και των εγκεκριμένων 25.152€.

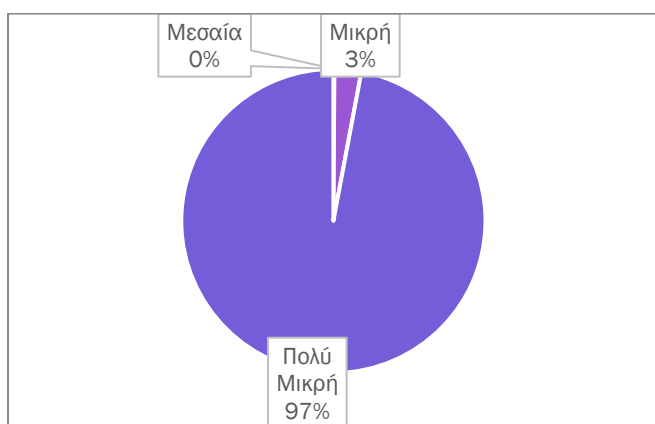
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Υποβλήθηκαν 25.348 και εγκρίθηκαν 7.796 επενδυτικά σχέδια που ακολούθησαν την κατανομή του παρακάτω διαγράμματος, με την Κ. Μακεδονία (22,6%) και την Αττική (19,4%) να συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά των επενδυτικών σχεδίων και της δημόσιας δαπάνης.

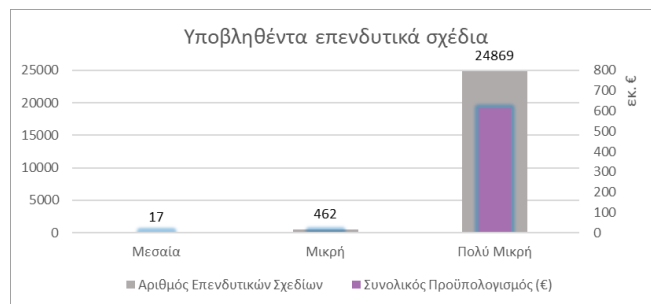

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΜΕΓΕΘΟΣ

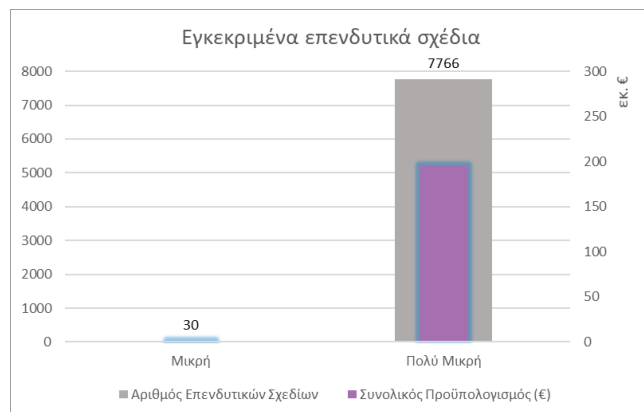
Κατά την υποβολή, η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων (97%) ήταν ή προτάθηκαν ως πολύ μικρές. Η κατανομή των επιχειρήσεων με βάση το μέγεθός τους αποτυπώνεται στο παρακάτω διάγραμμα:

Αναλυτικότερα, ως προς το πλήθος και τον προϋπολογισμό, τα υποβληθέντα επενδυτικά σχέδια παρουσίαζαν την κάτωθι κατανομή, με βάση το μέγεθος της επιχείρησης:

Επί συνόλου 25.348 προτάσεων, εγκρίθηκαν οι 7.796, ήτοι το 30,8% των υποβληθέντων σχεδίων, με το 31,5% του προϋπολογισμού των αιτήσεων που υπεβλήθησαν. Οι εγκεκριμένες προτάσεις, ως προς το μέγεθος των επιχειρήσεων, κατανέμονται ως εξής:

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΤΟΥΣ ΜΟΡΦΗ

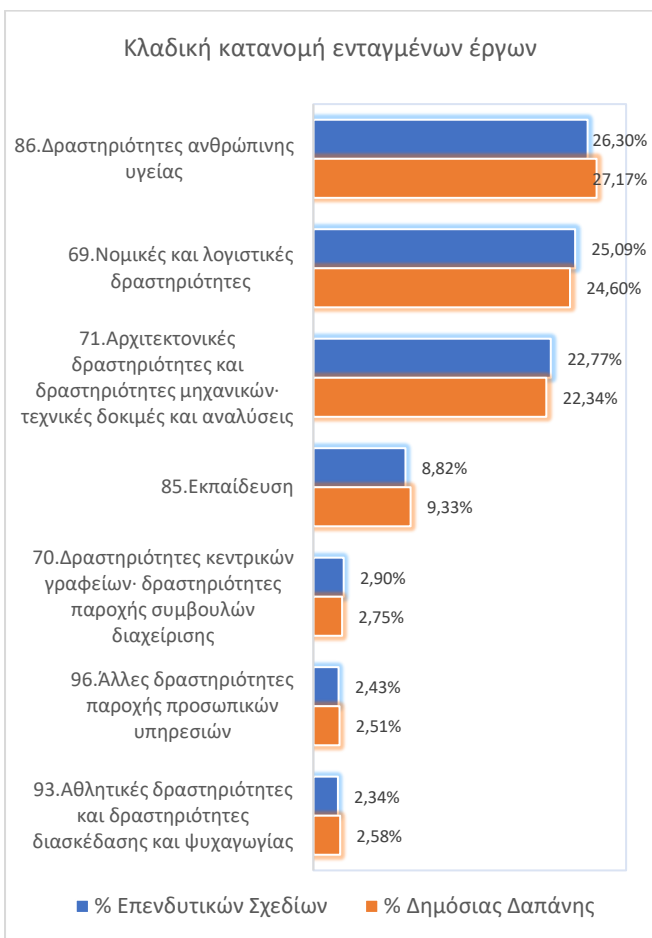
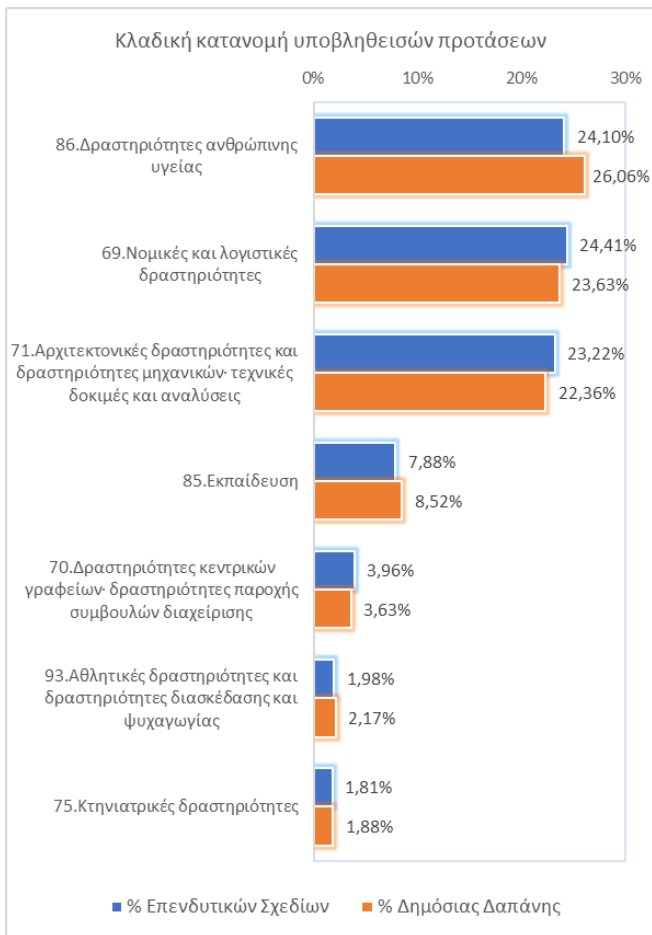
Καθώς η δράση αφορούσε στην ενίσχυση αυτοαπασχολούμενων, ήταν αναμενόμενο ότι, στη συντριπτική πλειοψηφία τους θα είναι ατομικές επιχειρήσεις (στο 96,5% των υποβληθέντων επενδυτικών σχεδίων και στο 94,3% των εγκεκριμένων).

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΑΞΕΩΝ ΑΝΑ ΚΑΔ

Η κατανομή υποβληθεισών προτάσεων και ενταγμένων έργων, με βάση τον κλάδο δραστηριότητας, είναι παρόμοια, με τους κλάδους των δραστηριοτήτων ανθρώπινης υγείας (26,3%), των νομικών και λογιστικών δραστηριοτήτων (25,1%) και των δραστηριοτήτων αρχιτεκτόνων και μηχανικών (22,8%) να συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά των εγκεκριμένων επενδυτικών σχεδίων και με αντίστοιχα ποσοστά δημόσιας δαπάνης.

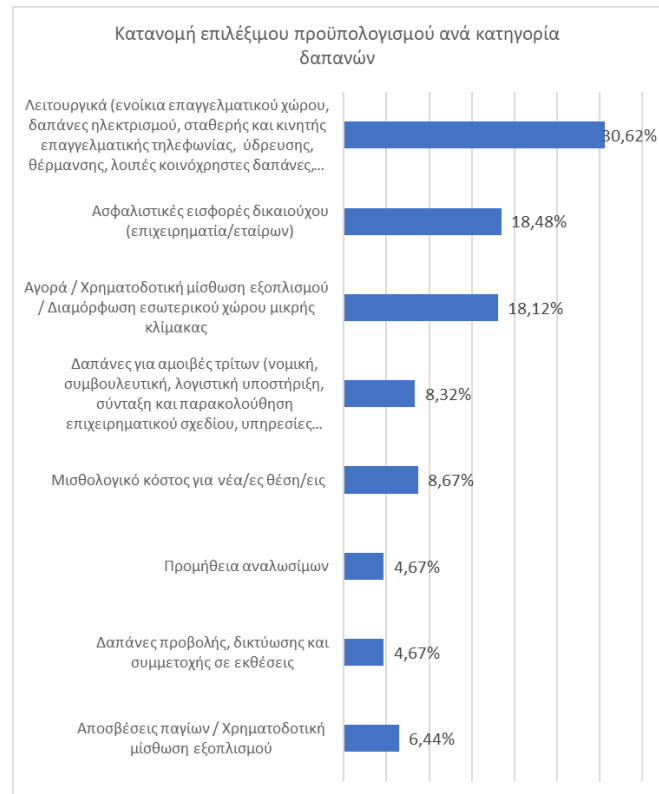
Στους πίνακες που ακολουθούν αποτυπώνονται οι κλάδοι με τα μεγαλύτερα ποσοστά δημόσιας δαπάνης των υποβληθεισών προτάσεων και των εγκεκριμένων έργων αντίστοιχα.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΈΡΓΩΝ

Από την ανάλυση του επιλέξιμου προϋπολογισμού ανά κατηγορία δαπανών, προκύπτει ότι, το 30,6% αφορά σε λειτουργικά έξοδα και ακολουθούν οι δαπάνες για την κάλυψη των ασφαλιστικών εισφορών των δικαιούχων (18,5%) και την αγορά / χρηματοδοτική μίσθωση εξοπλισμού / διαμόρφωση εσωτερικού χώρου μικρής κλίμακας (18,1%), ενώ ποσοστό 8,7% αφορά σε δαπάνες για το μισθολογικό κόστος νέας/ων θέσης/ων μισθωτής εργασίας.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΈΡΓΩΝ

Το ποσοστό υλοποίησης των ενταγμένων δράσεων, όπως αποτυπώνεται βάσει των πιστοποιημένων δαπανών τους, κινείται σε ικανοποιητικά επίπεδα για τις παλαιότερες εντάξεις (2017 – 2019), καλύπτοντας το 43% του προϋπολογισμού των έργων.

Έτος ένταξης και έναρξης υλοποίησης έργων	Εγκεκριμένη Συνολική ΔΔ (σε €)	Πιστοποιημένη Δαπάνη (€)	% υλοποίησης ενταγμένων έργων
2017	45.549.037,63	36.659.139,39	80,5%
2018	54.754.863,16	29.823.486,01	54,5%
2019	26.447.227,18	10.348.400,72	39,1%
2020	67.829.610,92	7.436.570,08	11,0%
2021	1.504.863,51	0,00	0,0%
Γενικό Άθροισμα	196.085.602,40	84.267.596,20	43,0%

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

«Νεοφυής Επιχειρηματικότητα» [Κωδ. Πρόσκλησης 001ΚΕ]

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Σκοπός της Δράσης είναι η στήριξη της ανάπτυξης υγιούς νεοφυούς επιχειρηματικότητας που θα συνδέεται με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Η δράση στοχεύει στα εξής:

- Στη δημιουργία πολύ μικρών και μικρών, βιώσιμων επιχειρήσεων, με έμφαση σε καινοτόμα επιχειρηματικά σχέδια, από ανέργους και από ασκούντες επαγγελματική δραστηριότητα που δεν έχουν σχέση μισθωτής εργασίας
- Στην ενίσχυση της απασχόλησης με τη δημιουργία βιώσιμων νέων θέσεων απασχόλησης

ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ	ΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
Λειτουργικά (ενοίκια επαγγελματικού χώρου, δαπάνες ηλεκτρισμού, σταθερής και κινητής επαγγελματικής τηλεφωνίας, ύδρευσης, θέρμανσης, λουιές κοινόχρηστες δαπάνες, δαπάνες φιλοξενίας σε θερμοκοιτίδες κα.)	έως 60%
Δαπάνες για αμοιβές τρίτων (νομικής, συμβουλευτικής, λογιστικής υποστήριξη, σύνταξης και παρακολούθησης επιχειρηματικού σχεδίου, επαγγελματικής κατάρτισης κα.)	έως 8%
Δαπάνες προβολής, δικτύωσης και συμμετοχής σε εκθέσεις	έως 15%
Προμήθεια αναλωσίμων	έως 15%
Ασφαλιστικές εισφορές δικαιούχου (επιχειρηματία/εταίρων)	έως 30%
Μισθολογικό κόστος για νέα/ες θέση/εις	24.000€
Αποσβέσεις παγίων/Χρηματοδοτική μίσθωση εξοπλισμού	30% ΕΚΤ χωρίς χρήση ρήτρας ευελιξίας
Αγορά /Χρηματοδοτική μίσθωση εξοπλισμού /Διαμόρφωση εσωτερικού χώρου μικρής κλίμακας	40% με χρήση ρήτρας ευελιξίας
Δαπάνες προετοιμασίας, υποβολής, κατοχύρωσης ή ανανέωσης για αναγνωρισμένο τίτλο βιομηχανικής ή διανοητικής ιδιοκτησίας	έως 20%

Καθεστώς Ενίσχυσης: Κανονισμός ΕΕ 1407/2013 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Προϋπολογισμός Δράσης

116,17 εκ. €

Προκήρυξη	11/02/2016
Τύπος αξιολόγησης	Συγκριτική
Υποβολές	17/03/2016 – 24/05/2016
Εντάξεις	Σεπ 2017 – Νοε 2019
Ολοκληρώσεις	Έως Οκτ 2022

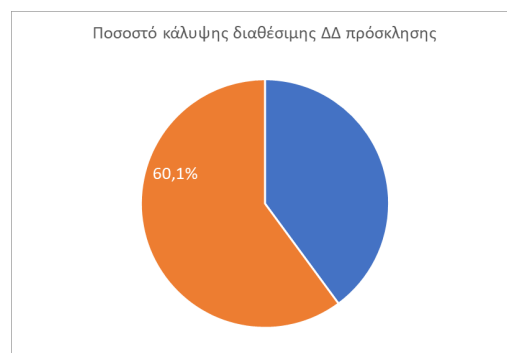
Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε επενδυτικού σχεδίου κυμαίνεται από **15.000€ έως 60.000€**.

Η προθεσμία ολοκλήρωσης των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει **τους είκοσι τέσσερις (24) μήνες** από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης.

Το **ποσοστό ενίσχυσης** για το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών των επενδυτικών σχεδίων είναι **100%** (ενωσιακή και εθνική δημόσια επιχορήγηση).

ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ | ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

	ΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ	% ΕΓΚΡΙΣΕΩΝ
Αριθμός Σχεδίων	5.626	1.224	21,8%
Π/Υ (Συνολικό Κόστος)	318.104.713	69.828.654	22,0%
Π/Υ (Δημόσια Δαπάνη)	318.104.713	69.828.654	22,0%

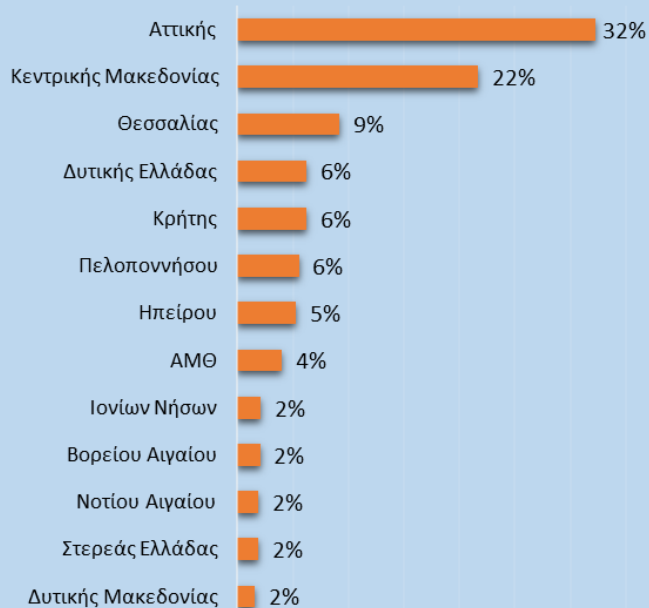

Ο μέσος όρος π/υ ΔΔ των υποβληθεισών αιτήσεων χρηματοδότησης ήταν 56.542€ και των εγκεκριμένων 57.050€.

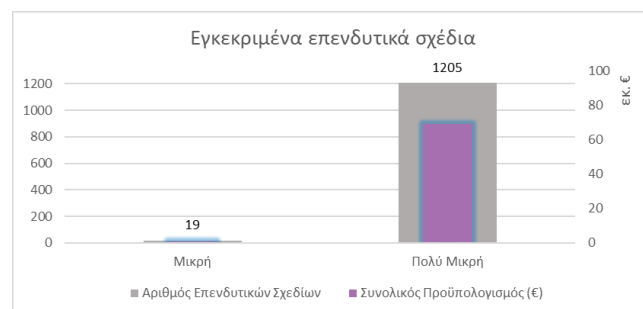
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Υποβλήθηκαν 5.626 και εγκρίθηκαν 1.224 επενδυτικά σχέδια που ακολούθησαν την κατανομή του παρακάτω διαγράμματος, με την Αττική (32%) και την Κ. Μακεδονία (22%) να συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά των επενδυτικών σχεδίων και της δημόσιας δαπάνης.

Κατανομή Επενδυτικών Σχεδίων ανά Περιφέρεια

Επί συνόλου 5.626 προτάσεων, εγκρίθηκαν οι 1.224, ήτοι το 21,8% των υποβληθέντων σχεδίων, με το 22% του προϋπολογισμού των αιτήσεων που υπεβλήθησαν. Οι εγκεκριμένες προτάσεις, ως προς το μέγεθος των επιχειρήσεων, κατανομούνται ως εξής:

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΤΟΥΣ ΜΟΡΦΗ

Καθώς η δράση αφορούσε στην ενίσχυση ανέργων και επιτηδευματιών (εκτός μισθωτών και συνταξιούχων), ήταν αναμενόμενο ότι, στη συντριπτική πλειοψηφία τους θα είναι ατομικές επιχειρήσεις (στο 81,2% των υποβληθέντων επενδυτικών σχεδίων και στο 83% των εγκεκριμένων).

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΑΞΕΩΝ ΑΝΑ ΚΑΔ

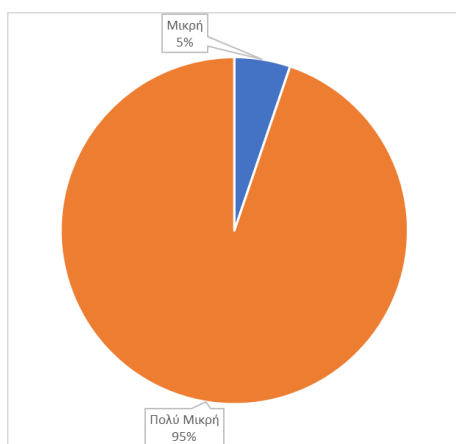
Η κατανομή υποβληθεισών προτάσεων και ενταγμένων έργων, με βάση τον κλάδο δραστηριότητας, είναι παρόμοια, με κάποιες ανακατατάξεις, αλλά και με σημαντική διασπορά, καθώς μόνο ο κλάδος των δραστηριοτήτων ανθρώπινης υγείας συγκέντρωσε ποσοστά άνω του 10%, ως το πλήθος των εγκεκριμένων έργων (12,9% και τη δημόσια δαπάνη (15,3%).

Στους πίνακες που ακολουθούν αποτυπώνονται οι κλάδοι με τα μεγαλύτερα ποσοστά δημόσιας δαπάνης των υποβληθεισών προτάσεων και των εγκεκριμένων έργων αντίστοιχα.

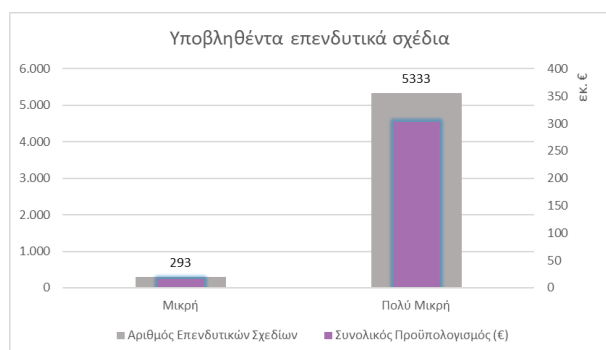

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΜΕΓΕΘΟΣ

Κατά την υποβολή, η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων (95%) ήταν ή προτάθηκαν ως πολύ μικρές. Η κατανομή των επιχειρήσεων με βάση το μέγεθός τους αποτυπώνεται στο παρακάτω διάγραμμα:

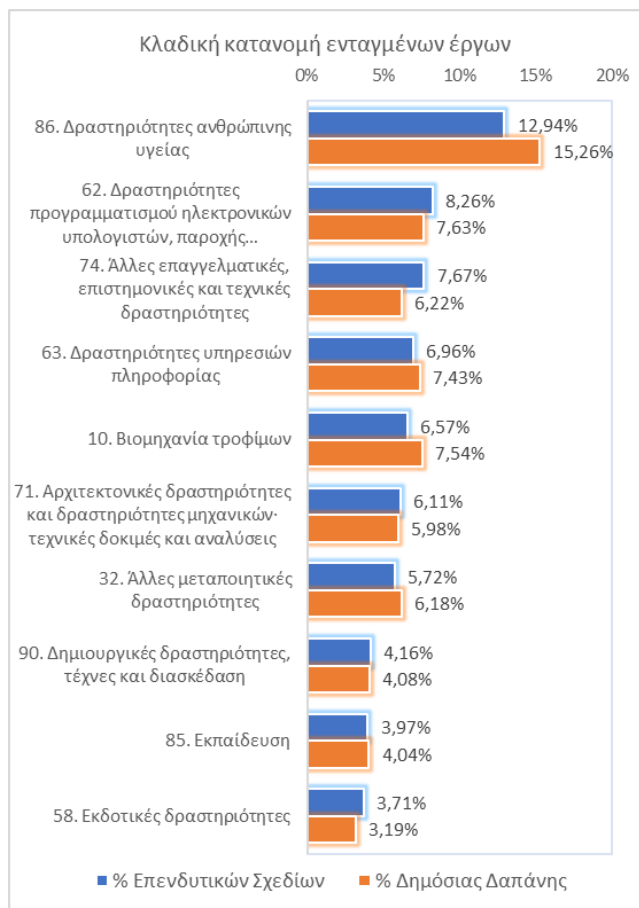
Αναλυτικότερα, ως προς το πλήθος και τον προϋπολογισμό, τα υποβληθέντα επενδυτικά σχέδια παρουσίαζαν την κάτωθι κατανομή, με βάση το μέγεθος της επιχείρησης:

ΠΟΣΟΣΤΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ

Το ποσοστό υλοποίησης των ενταγμένων δράσεων, όπως αποτυπώνεται βάσει των πιστοποιημένων δαπανών τους, κινείται σε ικανοποιητικά επίπεδα, κυρίως για τις παλαιότερες εντάξεις (2017 - 2018), καλύπτοντας κατά μέσο όρο το 52,1% του συνολικού προϋπολογισμού των έργων.

Έτος ένταξης και έναρξης υλοποίησης έργων	Εγκεκριμένη Συνολική ΔΔ (σε €)	Πιστοποιημένη Δαπάνη (€)	% υλοποίησης ενταγμένων έργων
2017	20.262.639,30	13.980.915,14	69,0%
2018	46.324.053,12	21.665.547,73	46,8%
2019	3.241.961,21	725.741,90	22,4%
Γενικό Άθροισμα	69.828.653,63	36.372.204,77	52,1%

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΈΡΓΩΝ

Από την ανάλυση του επιλέξιμου προϋπολογισμού ανά κατηγορία δαπανών, προκύπτει ότι, το 23% αφορά την αγορά / χρηματοδοτική μίσθωση εξοπλισμού / διαμόρφωση εσωτερικού χώρου μικρής κλίμακας, το 21,5% αφορά σε λειτουργικά έξοδα και ακολουθούν οι δαπάνες για το μισθολογικό κόστος νέας/ων θέσης/ων μισθωτής εργασίας (21,4%).

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

«Ενίσχυση Τουριστικών ΜΜΕ για τον εκσυγχρονισμό τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών» [Κωδ. Πρόσκλησης 003ΚΕ]

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Βασικός στόχος της δράσης είναι η ενίσχυση των επενδυτικών σχεδίων υφιστάμενων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων όλων των κλάδων για τον εκσυγχρονισμό της υποδομής και της λειτουργίας τους, την ποιοτική αναβάθμιση τους και τον εμπλουτισμό, την αναβάθμιση και την πιστοποίηση των προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών, ώστε να βελτιώσουν την θέση τους στην εσωτερική και διεθνή τουριστική αγορά.

ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ	ΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
Κτίρια, λοιπές εγκαταστάσεις και Περιβάλλον Χώρος*	
Μηχανήματα – Εξοπλισμός*	
Εξοπλισμός και Εγκαταστάσεις Προστασίας Περιβάλλοντος και Εξοικονόμησης ενέργειας και ύδατος*	
Πιστοποίηση συστημάτων διασφάλισης ποιότητας, περιβαλλοντικής διαχείρισης	μέχρι 3.000,00€ ανά πιστοποιητικό συμπεριλαμβανομένων των προκαταρκτικών της πιστοποίησης δαπανών
Προβολή – Προώθηση	μέχρι 15.000€
Λογισμικά και Υπηρεσίες Λογισμικού	μέχρι 20.000€
Μεταφορικά μέσα	μέχρι 15.000€
Παρακολούθηση υλοποίησης του Επενδυτικού Σχεδίου	μέχρι 2.500 €
Μελέτες / έρευνες αγοράς	5.000 € και μέχρι 2.500 €/μελέτη
Μισθολογικό κόστος εργαζομένων (υφιστάμενο ή/και νέο προσωπικό) με υποστήριξη από το ΕΚΤ με τη χρήση της ρήτηρας ευελξίας	μέχρι 40% και μέχρι 24.000€ για δύο (2) ΕΜΕ ανεξαρτήτως του κόστους της καθεμιάς.

* Κατά το στάδιο της ένταξης καθώς και κατά το στάδιο της αξιολόγησης και έγκρισης τροποποιήσεων επενδυτικού σχεδίου, το άθροισμα των δαπανών αυτών θα πρέπει υποχρεωτικά να είναι μεγαλύτερο ή ίσο του 50% του συνολικού επιχορηγούμενου Π/Υ του επενδυτικού σχεδίου. Κατά την ολοκλήρωση της επένδυσης και επί του τελικά πιστοποιούμενου κόστους αυτής, δεν θα ελέγχεται η τήρηση των μέγιστων ποσοστών των κατηγοριών δαπανών, ούτε η πρόσθετη απαίτηση της προηγούμενης παραγράφου παρά μόνο τα εγκεκριμένα επιχορηγούμενα ποσά ανά κατηγορία δαπάνης.

Καθεστώς Ενίσχυσης: Κανονισμός ΕΕ 1407/2013 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ –
ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ –
ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Προϋπολογισμός Δράσης

110 εκ. €

Προκήρυξη	11/02/2016
Τύπος αξιολόγησης	Συγκριτική
Υποβολές	29/03/2016 – 04/07/2016
Ένταξεις	Νοε 2017 – Σεπ 2019
Ολοκληρώσεις	Έως Φεβ 2023

Από τη δημόσια δαπάνη του προϋπολογισμού της δράσης, τα 83.430.000€ αφορούν στα καταλύματα, από τα οποία τα 12.562.000€ θα διατεθούν σε νέες επιχειρήσεις και τα 70.868.000€ θα διατεθούν σε υφιστάμενες, με τουλάχιστον δύο πλήρεις δωδεκάμηνες διαχειριστικές χρήσεις (2014 και 2015) με δυνατότητα περιορισμένης ανακατανομής στις επιμέρους κατηγορίες. Στις λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις θα διατεθούν 26.570.000€, από τα οποία τα 6.366.400€ αφορούν σε νέες επιχειρήσεις και τα 20.203.600€ αφορούν σε υφιστάμενες με τουλάχιστον δύο πλήρεις δωδεκάμηνες διαχειριστικές χρήσεις (2014 και 2015) με αντίστοιχη δυνατότητα περιορισμένης ανακατανομής στις επιμέρους κατηγορίες. Η ανωτέρω κατανομή εξειδικεύεται περαιτέρω μεταξύ των Περιφερειών / ομάδων Περιφερειών.

Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε επενδυτικού σχεδίου κυμαίνεται από 15.000€ έως το ύψος του κύκλου εργασιών του έτους 2015 ή του ποσού των 150.000€, όποιο είναι μικρότερο.

Η προθεσμία ολοκλήρωσης των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τους τριάντα έξι (36) μήνες από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης. Έργο τουλάχιστον ίσο με το 30% του εκάστοτε εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού της επένδυσης, θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί στους εικοσιτέσσερις (24) μήνες μετά την έκδοση της απόφασης ένταξης και η επιχείρηση θα πρέπει να έχει υποβάλει σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή Αίτημα επαλήθευσης – πιστοποίησης το οποίο θα συνοδεύεται από τα απαραίτητα δικαιολογητικά, για αντίστοιχες του ανωτέρω ποσοστού δαπάνες.

Το ποσοστό ενίσχυσης για το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών των επενδυτικών σχεδίων είναι 40% (ενωσιακή και εθνική δημόσια επιχορήγηση) και γίνεται 50%, στην περίπτωση πρόσληψης νέου προσωπικού) για τουλάχιστον μία (1) ΕΜΕ μισθωτής εργασίας.

ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ | ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021

	ΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ	% ΕΓΚΡΙΣΕΩΝ
Αριθμός Σχεδίων	2.553	1.784	69,9%
Π/Υ (Συνολικό Κόστος)	300.917.027	216.019.618	71,8%
Π/Υ (Δημόσια Δαπάνη)	139.240.874	100.389.460	72,1%

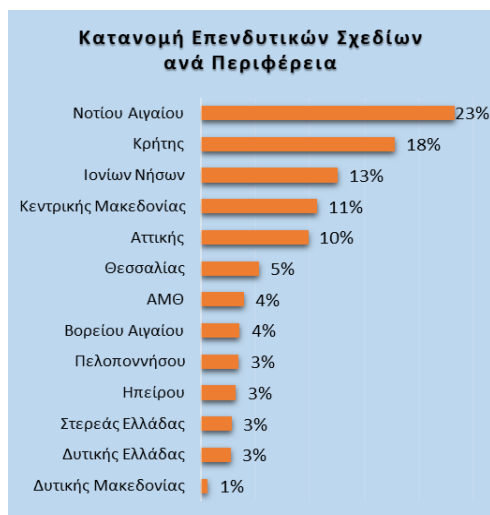
Ο μέσος όρος π/υ ΔΔ των υποβληθεισών αιτήσεων χρηματοδότησης ήταν 153.309€ και των εγκεκριμένων 157.119€.

Σε σχέση και με το άνω όριο επιλέξιμου προϋπολογισμού των επενδυτικών σχεδίων, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, 705 προτάσεις (27,6% του συνόλου των προτάσεων) υπεβλήθησαν από επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών μικρότερο των 150.000€ για το 2015.

Το μέσο ποσοστό ενίσχυσης είναι **46,47%**.

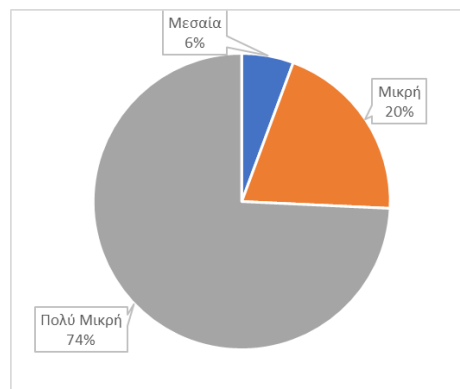
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η δράση είχε ενιαία ποσοστά ενίσχυσης σε όλη την επικράτεια. Υποβλήθηκαν 2.553 και εγκρίθηκαν 1.784 επενδυτικά σχέδια που ακολούθησαν την κατανομή του παρακάτω διαγράμματος, με σχετική διασπορά στις Περιφέρειες, με μεγαλύτερα ποσοστά στις πιο τουριστικές: Νότιο Αιγαίο, Κρήτη, Ιόνια νησιά, Κ. Μακεδονία, Αττική να συγκεντρώνουν περίπου το 75% των επενδυτικών σχεδίων και της δημόσιας δαπάνης, με αντίστοιχες αναλογίες προϋπολογισμού υποβολής και ένταξης και μικρές ανακατατάξεις μεταξύ των Περιφερειών.

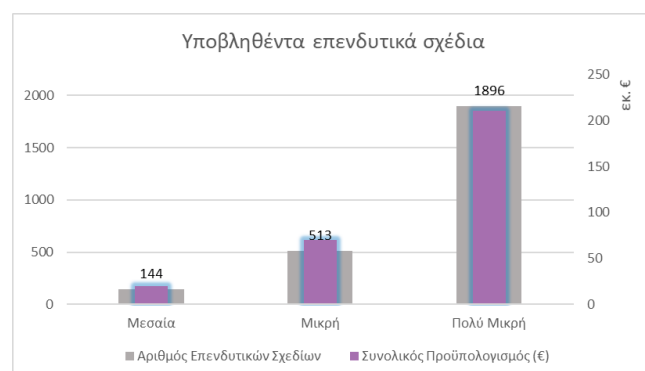

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΜΕΓΕΘΟΣ

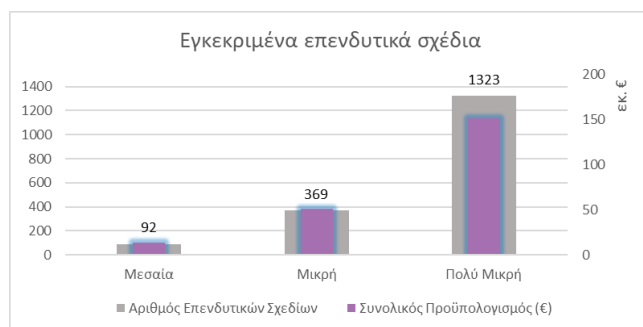
Η δράση απευθυνόταν σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Κατά την υποβολή, η σημαντική πλειοψηφία των επιχειρήσεων (74%) αφορούσε τις πολύ μικρές. Η κατανομή των επιχειρήσεων με βάση το μέγεθός τους αποτυπώνεται στο παρακάτω διάγραμμα:

Αναλυτικότερα, ως προς το πλήθος και τον προϋπολογισμό, τα υποβληθέντα επενδυτικά σχέδια παρουσίαζαν την κάτωθι κατανομή, με βάση το μέγεθος της επιχείρησης:

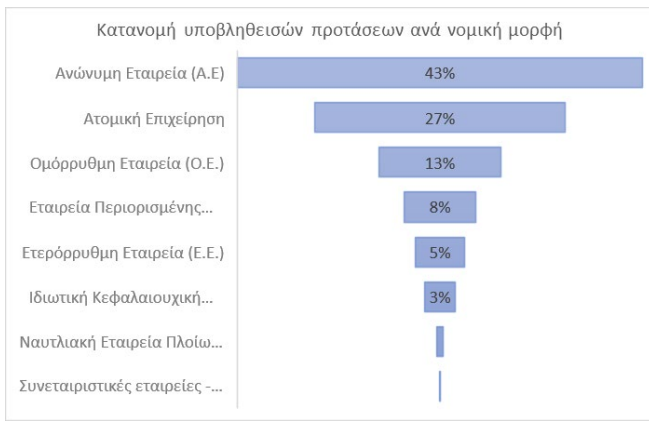

Επί συνόλου 2.553 προτάσεων, εγκρίθηκαν οι 1.784, ήτοι το 69,9% των υποβληθέντων σχεδίων, με το 71,8% του προϋπολογισμού των αιτήσεων που υπεβλήθησαν. Οι εγκεκριμένες προτάσεις, ως προς το μέγεθος των επιχειρήσεων, κατανομούνται ως εξής:

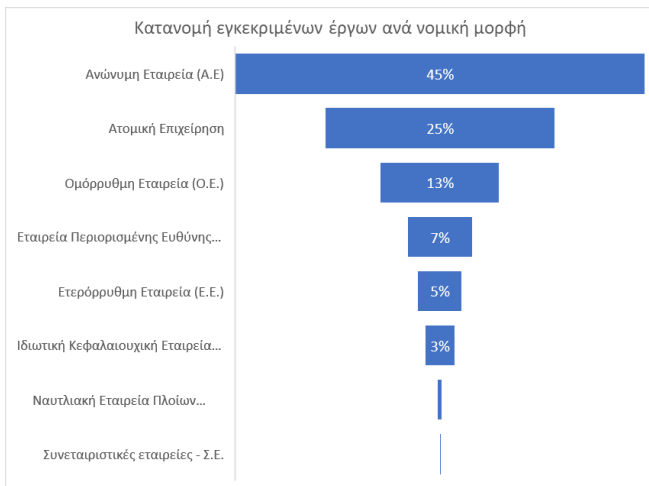

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΤΟΥΣ ΜΟΡΦΗ

Τα έργα που υποβλήθηκαν προς ένταξη, προτάθηκαν κυρίως από ανώνυμες εταιρείες και ατομικές επιχειρήσεις, και ακολουθούν οι ομόρρυθμες εταιρείες.

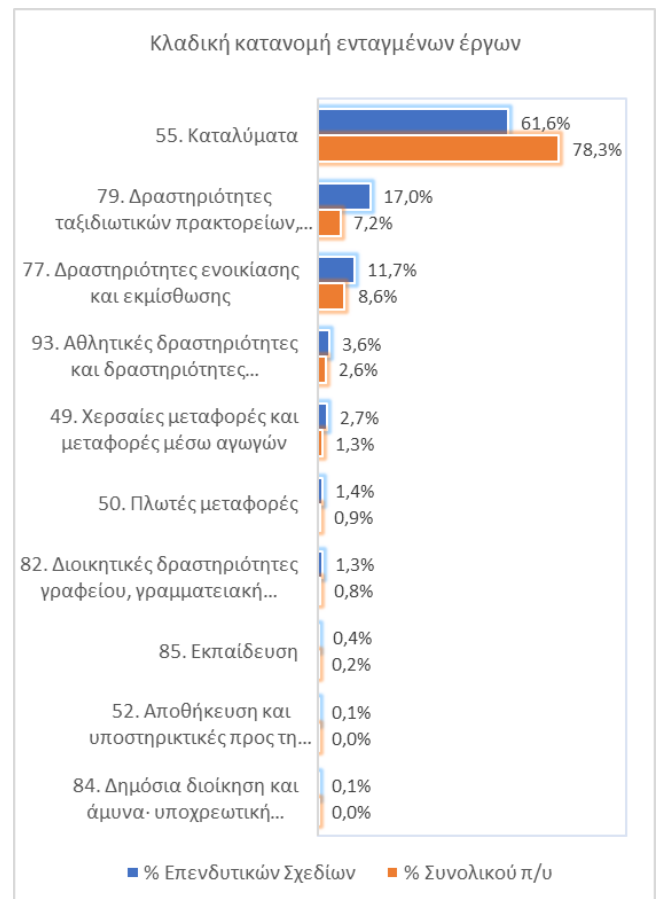
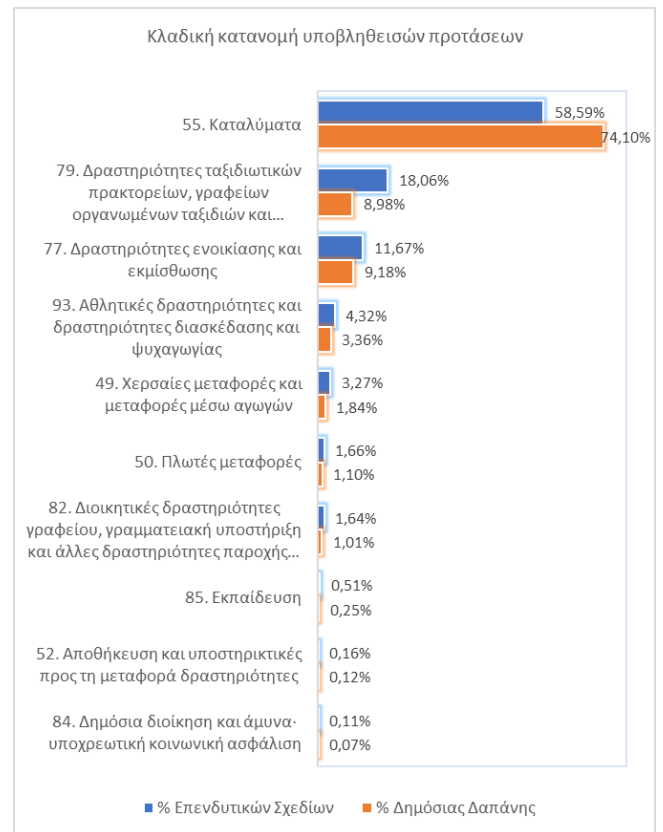

Χωρίς ιδιαίτερη διαφοροποίηση, η αντίστοιχη κατανομή των εγκεκριμένων έργων έχει ως ακολούθως:

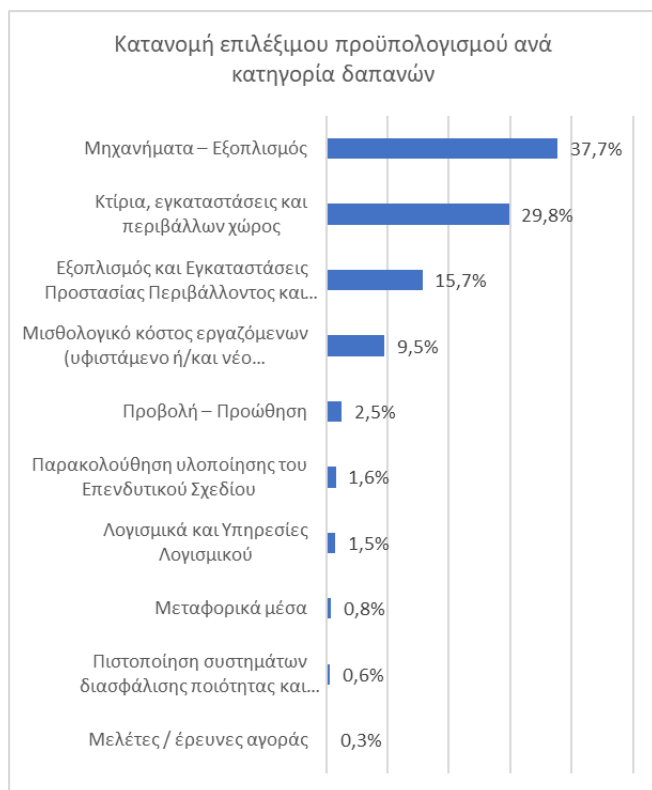
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΑΞΕΩΝ ΑΝΑ ΚΛΑΔ

Η κατανομή υποβληθεισών προτάσεων και ενταγμένων έργων, με βάση τον κλάδο δραστηριότητας, είναι παρόμοια, με τον κλάδο των καταλυμάτων να έχει το σημαντικότερο μερίδιο (το 61,6% του πλήθους των επενδυτικών σχεδίων και το 78,3% της δημόσιας δαπάνης), και ακολουθεί με αρκετή διαφορά ο κλάδος των δραστηριοτήτων ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς υπηρεσίες (17% του πλήθους των επενδυτικών σχεδίων και το 7,2% της δημόσιας δαπάνης), και των δραστηριοτήτων ενοικίασης και εκμίσθωσης (11,7% του πλήθους των επενδυτικών σχεδίων και το 8,6% της δημόσιας δαπάνης).

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΈΡΓΩΝ

Από την ανάλυση του επιλέξιμου προϋπολογισμού ανά κατηγορία δαπανών, προκύπτει ότι, το 37,7% αφορά σε προμήθεια μηχανημάτων – εξοπλισμού, το 29,8% αφορά σε παρεμβάσεις σε κτίρια, λοιπές εγκαταστάσεις και περιβάλλοντα χώρο, και το 15,7% σε προμήθεια εξοπλισμού και εγκαταστάσεων προστασίας περιβάλλοντος και εξοικονόμησης ενέργειας και ύδατος, ενώ ποσοστό 9,5% συνολικά θα δαπανηθεί για την κάλυψη του μισθολογικού κόστους εργαζομένων (υφιστάμενο ή/και νέο προσωπικό).

ΠΟΣΟΣΤΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΈΡΓΩΝ

Το ποσοστό υλοποίησης των ενταγμένων δράσεων, όπως αποτυπώνεται βάσει των πιστοποιημένων δαπανών τους, κινείται σε ικανοποιητικά επίπεδα, καλύπτοντας κατά μέσο όρο το 55,4% του της συνολικής εγκεκριμένης δαπάνης.

Έτος ένταξης και έναρξης υλοποίησης έργων	Εγκεκριμένη Συνολική ΔΔ (σε €)	Πιστοποιημένη Δαπάνη (€)	% υλοποίησης ενταγμένων έργων
2017	6.090.689,28	4.187.296,95	68,7%
2018	89.585.747,90	50.408.922,09	56,3%
2019	4.713.022,72	977.890,33	20,7%
Γενικό Άθροισμα	100.389.459,90	55.574.109,37	55,4%

α/α	Περιεχόμενο
XIV.	Πορεία Ελληνικής Οικονομίας κατά την περίοδο 2014 - 2020

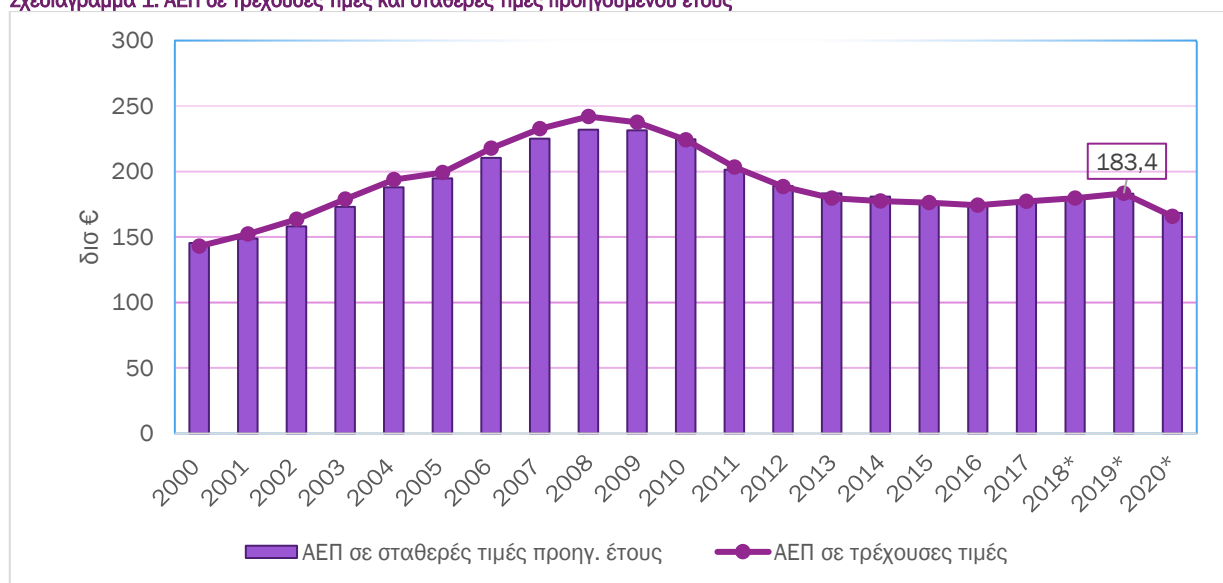
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ

ΑΕΠ – ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) αποτελεί τον κυριότερο μακροοικονομικό δείκτη για την πορεία μιας οικονομίας, ως μέτρο της συνολικής ποσότητας αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται σε μια χώρα κατά μια δεδομένη χρονική περίοδο (σε ετήσιο ή τριμηνιαίο επίπεδο αθροιστικότητας για την ικανοποίηση κάποιων βασικών κριτηρίων αξιοπιστίας των δεδομένων, όπως τηρείται από τις αντίστοιχες στατιστικές αρχές).

Λόγω της σημαντικότητας του συγκεκριμένου δείκτη η εξέταση ξεκινάει από το έτος 2000 για την παράλληλη αποτύπωση πιθανών τάσεων που εμφάνιζε το μέγεθος όπως και ανακοπής της πορείας αυτών λόγω της ελληνικής κρίσης χρέους από το έτος 2009.

Σχεδιάγραμμα 1. ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές και σταθερές τιμές προηγούμενου έτους

Πηγή: Eurostat, δείκτης: nama_10_gdp, last update 20/7/21, 2018-2020 προσωρινά στοιχεία

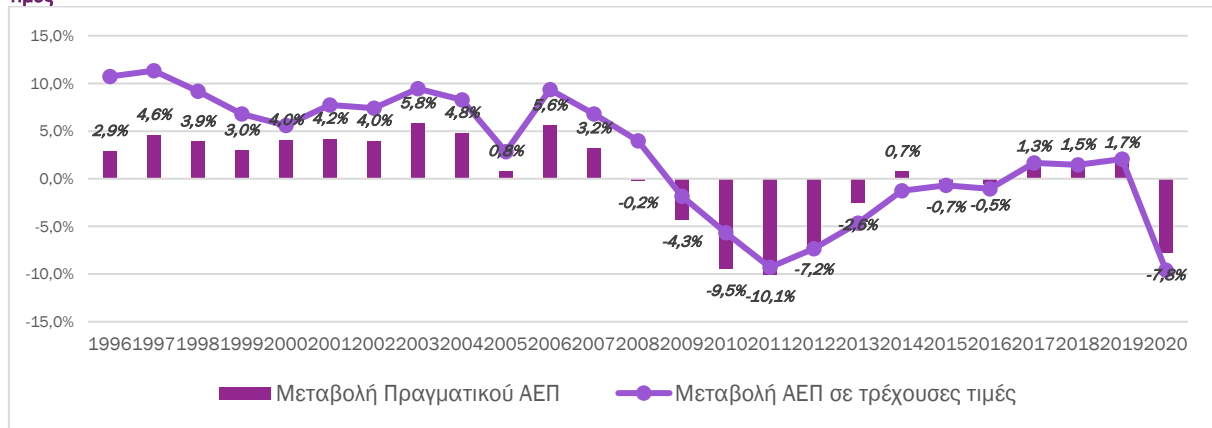
Η Ελληνική Οικονομία εμφάνισε σημαντικά στοιχεία ανάπτυξης την περίοδο μετά την ένταξη στην νομισματική ένωση, με υψηλό μέσο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης μέχρι και το έτος 2008 (+3,6% κατά μέσο όρο με βάση τα πραγματικά δεδομένα του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές 2010) την οποία ακολούθησε η Ελληνική κρίση χρέους με τον μέσο ρυθμό ετήσιας συρρίκνωσης ο οποίος πλησίαζε το -2,3% κατά μέσο όρο (περίοδος 2009-2019, χρήση πραγματικών δεδομένων του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές 2010).

Στην παρούσα ανάλυση και όσον αφορά την διαχρονική εξέλιξη του μεγέθους του ΑΕΠ και την συγκρισιμότητα του με τα προηγούμενα έτη¹ είναι σημαντική η χρήση των δεδομένων του πραγματικού ΑΕΠ², ιδιαίτερα όσον αφορά την σαφή αποτύπωση του ετήσιου ρυθμού μεταβολής όπως ενδεικτικά παρουσιάζεται στο κάτωθι διάγραμμα.

¹ Ανάλυση σε επίπεδο χρονοσειράς

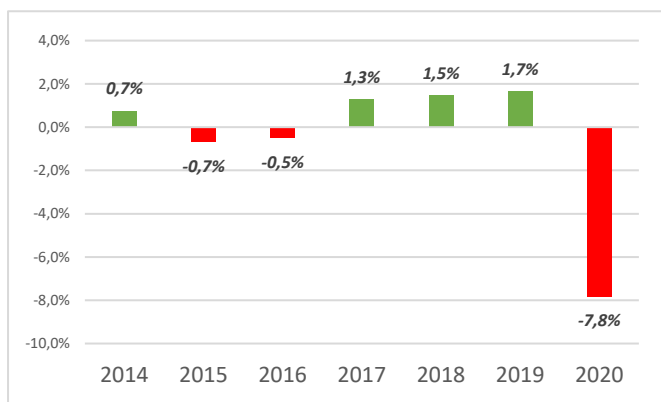
² Προσαρμοσμένες τιμές σε σχέση με τον πληθωρισμό και συγκεκριμένα χρήση σταθερών τιμών συγκεκριμένου έτους. Στην περίπτωση της παρούσας μελέτης αξιοποιούνται σταθερές τιμές 2010, εποχικά και ημερολογιακά προσαρμοσμένες

Σχεδιάγραμμα 2. Ποσοστιαία μεταβολή ΑΕΠ σε σταθερές τιμές 2010, εποχικά και ημερολογιακά προσαρμοσμένες σε σχέση με τρέχουσες τιμές¹

Πηγή: Eurostat, δείκτης: nama_10_gdp, Chain linked volumes (2010), last update 20/7/21, 2018-2020 προσωρινά στοιχεία

Σχεδιάγραμμα 3. Ποσοστιαία μεταβολή ΑΕΠ σε σταθερές τιμές 2010, εποχικά και ημερολογιακά προσαρμοσμένες

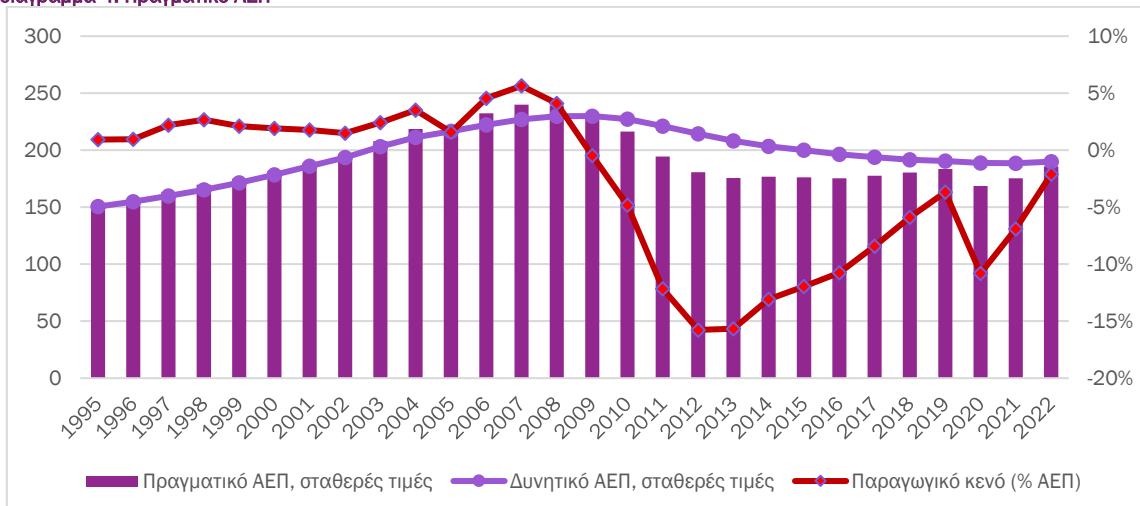

Πηγή: Eurostat, δείκτης: nama_10_gdp, Chain linked volumes (2010), last update 20/7/21, 2018-2020 προσωρινά στοιχεία

Από τα διαθέσιμα δεδομένα των ετήσιων μεταβολών και συγκεκριμένα για την περίοδο 2014-2020 παρατηρείται ότι το 2014 παρατηρείται η πρώτη θετική μεταβολή του ΑΕΠ σε πραγματικές τιμές κατά +0,7%, αναστροφή η οποία δεν διατηρήθηκε κατά τα έτη 2015 και 2016 αλλά επανήλθε σε θετικούς ρυθμούς μεταβολής το έτος 2017 έως και 2019. Προφανώς το έτος 2020 η πλήρης αρνητική μετατόπιση αφορά τις συνέπειες της πανδημίας Covid-19, κάτι το οποίο πρέπει να ληφθεί υπόψιν καθώς αποτελεί έκτακτο και μη προβλέψιμο γεγονός το οποίο επηρεάζει την μακροοικονομική εξέλιξη του μεγέθους.

Για την ολοκλήρωση της εξέτασης του ΑΕΠ σε επίπεδο χώρας σημαντική κρίνεται και η σύγκριση μεταξύ του μεγέθους σε σταθερές τιμές και του δυνητικού ΑΕΠ σε σταθερές τιμές².

Σχεδιάγραμμα 4. Πραγματικό ΑΕΠ

Πηγή: AMECO, GDP at constant prices (OVGD), Potential GDP (OVGDP) και Gap between actual GDP and potential GDP, percentage of potential GDP (AVGDGP). Τα μεγέθη για τα έτη 2021 και 2022 αποτελούν προβλέψεις.

¹ Διαγραμματικά αποτυπώνεται η στρέβλωση με την χρήση των πραγματικών τιμών του ΑΕΠ για την αξιολόγηση της ποσοστιαίας δυναμικής εξέλιξης του μεγέθους, ιδιαίτερα για την περίοδο πριν το έτος 2009 όπου εμφανίζεται σαφής υπερεκτίμηση των ετήσιων μεταβολών

² Αφορά το μέγιστο επίπεδο παραγωγής μιας δεδομένης οικονομίας χωρίς την παραγωγή πληθωριστικών πιέσεων και η σύγκριση του με το υλοποιηθέν αποτελεί δείκτη των δυνατοτήτων περαιτέρω ανάπτυξης της οικονομίας

Από το έτος 2009 και έπειτα το Δυνητικό ΑΕΠ σε σταθερές τιμές ξεπερνάει το Πραγματικό ΑΕΠ, δημιουργώντας ένα παραγωγικό κενό (όπως αποτυπώνεται και από το αντίστοιχο μέγεθος το οποίο λαμβάνει αρνητικές τιμές). Η μείωση αυτή του ΑΕΠ μετά το έτος 2009 και η συστηματικά μικρότερη τιμή του σε σχέση με το δυνητικό προϊόν επιβεβαιώνει τις αναπτυξιακές προοπτικές της χώρας, καθώς η συνολική παραγωγή είναι σημαντικά χαμηλότερη των δυνατοτήτων της και αποτελεί ενθαρρυντικό δείκτη για δράσεις ενίσχυσης των παραγωγικών μονάδων της οικονομίας.

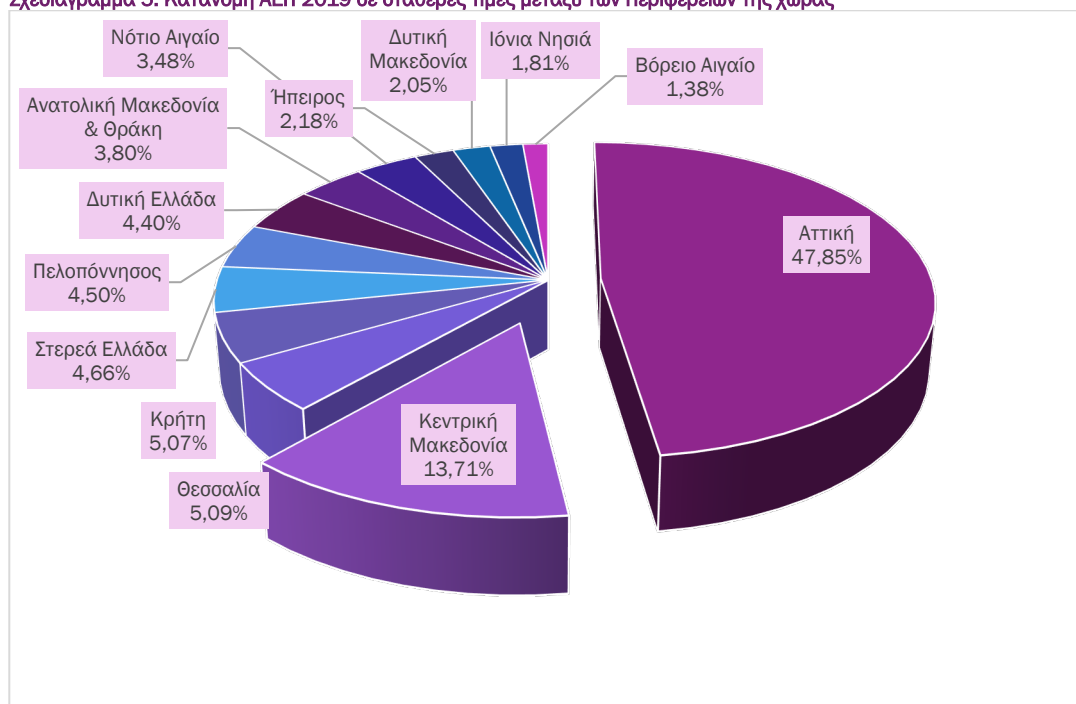
Συμπερασματικά σχετικά με την πορεία του ΑΕΠ για το σύνολο της χώρας:

- ♦ Αναστροφή της αρνητικής τάσης εντοπίζεται από το έτος 2017 και έπειτα, ιδιαίτερα αν δεν ληφθεί υπόψη η επίδραση που είχε στην διαμόρφωση του ΑΕΠ του 2020 η πανδημία Covid-19 (αρνητική ετήσια μεταβολή κατά -8,2% σε σταθερές τιμές, βάσει των προσωρινών δεδομένων της Eurostat)
- ♦ Την περίοδο 2014-2019 ο μέσος όρος των ετήσιων μεταβολών του ΑΕΠ υπολογίζεται σε +0,7%
- ♦ Το Παραγωγικό κενό το έτος 2019 έφτανε το -3,7% του ΑΕΠ, μέγεθος το οποίο αυξήθηκε στο -10,8% το 2020 λόγω της Πανδημίας Covid-19
- ♦ Το ΑΕΠ της χώρας διαμορφώνεται σε 183,4 δις € το 2019 (190,2 δις σε σταθερές τιμές 2010) και σε 165,8 δις € το 2020 (174,6 δις € σε σταθερές τιμές 2010)
- ♦ Η μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ την περίοδο 2014-2019 υπολογίζεται σε +3,8% και +3,4% σε τρέχουσες τιμές
- ♦ Με την συμπερίληψη του έτους 2020 η μεταβολή γίνεται -4,7% σε πραγματικές τιμές και -6,5% σε τρέχουσες τιμές για την περίοδο 2014-2020. Είναι προφανής ο υψηλό αντίκτυπος της συμπερίληψης του συγκεκριμένου έτους στα δεδομένα.

ΑΕΠ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

Εξετάζοντας την Περιφερειακή κατανομή του μεγέθους και συγκεκριμένα την συνεισφορά της κάθε Περιφέρειας στο ΑΕΠ στην 1^η και στην 2^η θέση είναι διαχρονικά οι Περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας αντίστοιχα, ενώ στην 3^η και στην 4^η

Σχεδιάγραμμα 5. Κατανομή ΑΕΠ 2019 σε σταθερές τιμές μεταξύ των Περιφερειών της χώρας

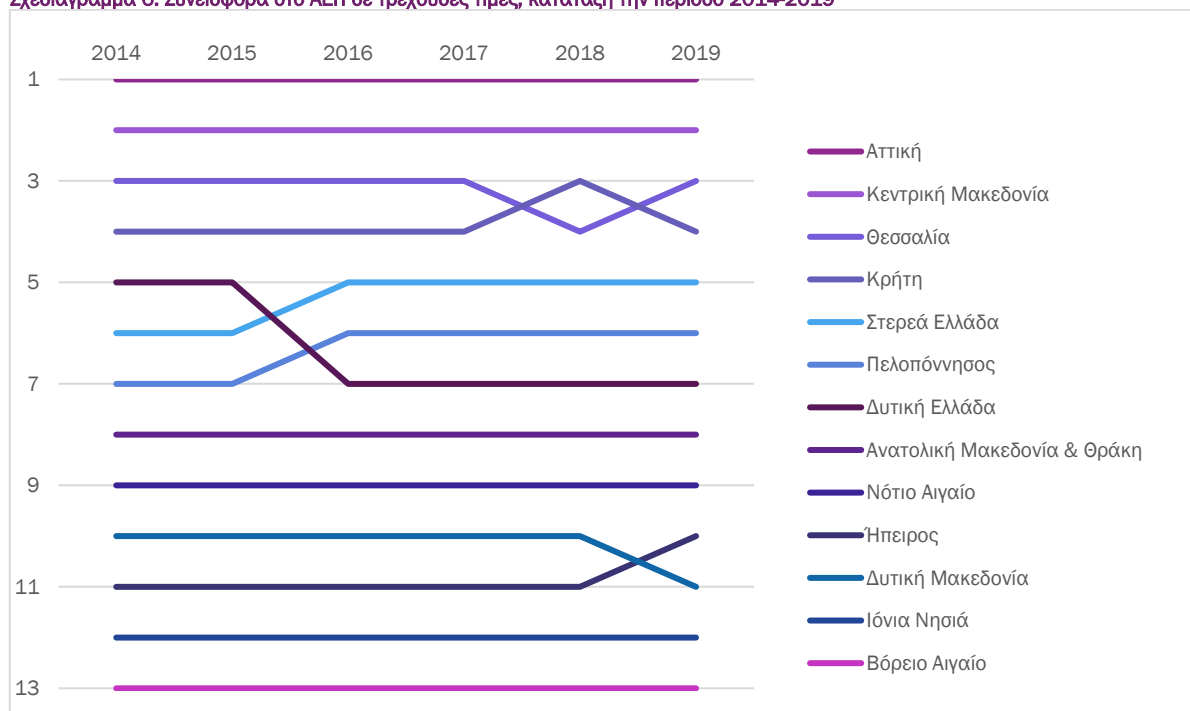
θέση φαίνονται να εναλλάσσονται από το έτος 2013 η Περιφέρεια Θεσσαλίας και η Περιφέρεια Κρήτης. Οι τελευταίες πέντε Περιφέρειες (Νοτίου Αιγαίου, Ηπείρου, Δυτικής Μακεδονίας, Ιονίων Νήσων και Βορείου Αιγαίου) συγκεντρώνουν αθροιστικά μόλις το 10,91% για το έτος 2019 ενώ οι πρώτες δύο Περιφέρειες (Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας) συγκεντρώνουν άνω του 60% του συνολικού παραγόμενου προϊόντος στην χώρα (61,57% το 2019).

Πηγή: Eurostat, δείκτης: nama_10r_2gdp, Million Euro, last update 14/7/21

Εξετάζοντας τώρα την διαχρονική συνεισφορά των Περιφερειών στο ΑΕΠ και ιδιαίτερα όσον αφορά την περίοδο εξέτασης 2014-2019¹ δεν παρατηρούνται σημαντικές διαφοροποιήσεις όσον αφορά την κατάταξη. Συγκεκριμένα εντοπίζονται οι εξής αλλαγές ως προς την κατάταξη τους βάσει ποσοστιαίας συνεισφοράς:

- Η Περιφέρεια Θεσσαλίας λαμβάνει την 3^η θέση το έτος 2019 σε σχέση με την Περιφέρεια Κρήτης που κατείχε την 3^η θέση το έτος 2018
- Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας εμφανίζει μείωση στην κατάταξη από την 5^η θέση το 2014 στην 7^η θέση το 2019 με τις Περιφέρειες Στερεάς Ελλάδας και Πελοποννήσου να "κερδίζουν" μια θέση (5^η και 6^η αντίστοιχα)
- Η Περιφέρεια Ηπείρου έλαβε την 10^η θέση το 2019 από την 11^η θέση το 2018 (και αντίστοιχα η Δυτική Μακεδονία έλαβε την 11^η θέση από την 10^η θέση το 2018)
- Οι Περιφέρειες Ιονίων Νήσων και Βορείου Αιγαίου παραμένουν διαχρονικά σταθερά τελευταίες στην κατάταξη.

Σχεδιάγραμμα 6. Συνεισφορά στο ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές, κατάταξη την περίοδο 2014-2019

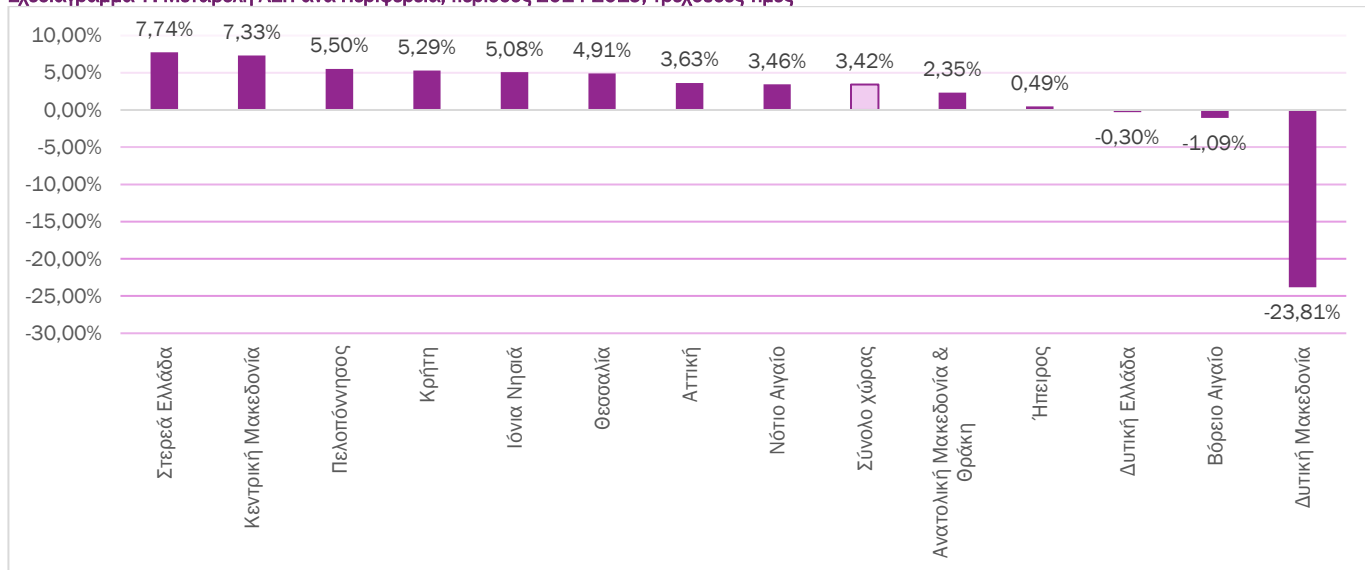
Πηγή: Eurostat, δείκτης: nama_10r_2gdp, κατάταξη μεταξύ των Περιφερειών, last update 14/7/21

Για την παράλληλη αποτύπωση δυναμικής των μεγεθών του ΑΕΠ εξετάστηκαν και οι ποσοστιαίες μεταβολές την περίοδο 2014-2019 και διαπιστώθηκε ότι:

- Υψηλότερη θετική μεταβολή εμφανίζουν οι Περιφέρειες Στερεάς Ελλάδας (+7,74%) και Κεντρικής Μακεδονίας (+7,33%) ενώ ακολουθεί η Περιφέρεια Πελοποννήσου (+5,5%) και Κρήτης (+5,29%)
- Αρνητική μεταβολή εμφάνισαν μόνο οι Περιφέρειες Ηπείρου (-0,3%), Βορείου Αιγαίου (-1,09%) και Δυτικής Μακεδονίας (-23,81%)
- Η ποσοστιαία μεταβολή του ΑΕΠ για το σύνολο της χώρας (σε τρέχουσες τιμές) έφτασε το +3,42%

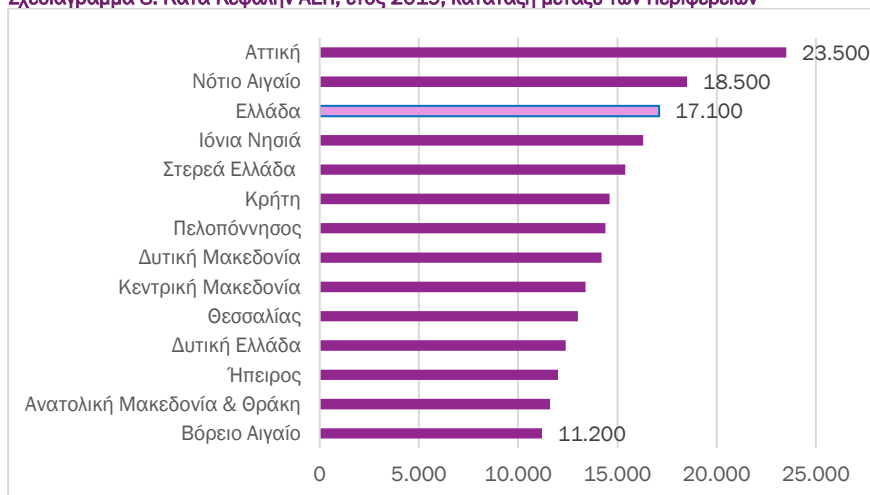
¹ Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία σε επίπεδο Περιφέρειας με αξιόπιστες εκτιμήσεις του ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές για το έτος 2020

Σχεδιάγραμμα 7. Μεταβολή ΑΕΠ ανά Περιφέρεια, περίοδος 2014-2019, τρέχουσες τιμές

Πηγή: Eurostat, δείκτης: nama_10r_2gdp, κατάταξη μεταξύ των Περιφερειών, last update 14/7/21

Σχεδιάγραμμα 8. Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ, έτος 2019, κατάταξη μεταξύ των Περιφερειών

Πηγή: Eurostat, δείκτης: nama_10r_2gdp, κατάταξη μεταξύ των Περιφερειών, last update 14/7/21

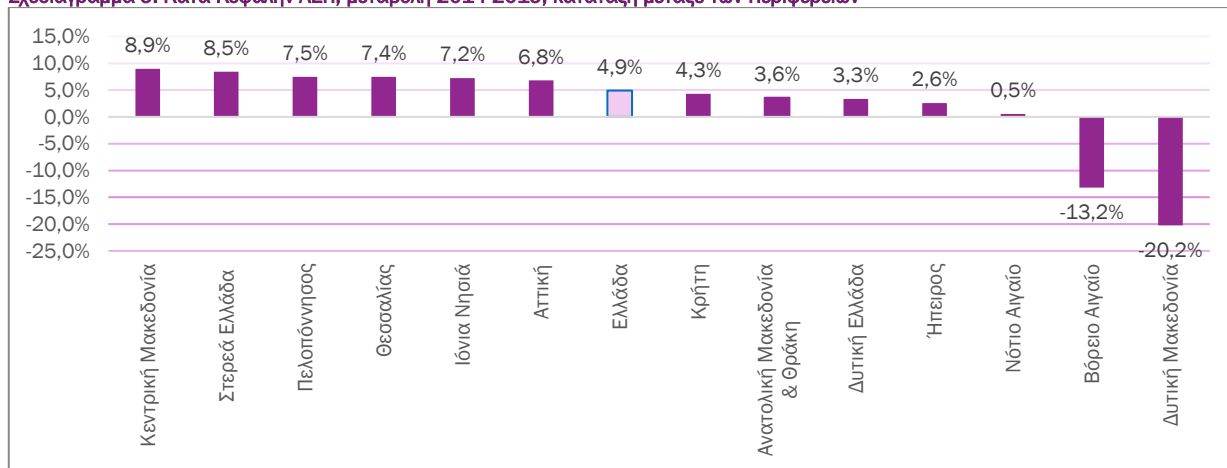
υψηλότερα του μέσου της χώρας (17,1 χιλιάδες €). Τις χαμηλότερες τιμές τις εμφανίζουν οι Περιφέρειες Ηπείρου (12 χιλιάδες €), Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης (11,6 χιλιάδες €) και Βορείου Αιγαίου (μόλις 11,2 χιλιάδες €). Σε σχέση με τον μέσο όρο των 27 της Ε.Ε. η Αττική φτάνει το 75% (από 109% το 2010, 97% το 2011 και 83% το 2014) και το Βόρειο Αιγαίο μόλις το 36% το 2019 (από 64% το 2010, 56% το 2011 και 49% το 2014).

Ο μέσος όρος της χώρας φτάνει το 55% του αντίστοιχου μεγέθους της Ε.Ε. των 27 όσον αφορά το κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (από 81% το 2010, 71% το 2011 και 61% το 2014). **Ιδιαίτερα το γεγονός της μείωσης ποσοστού του κ.κ. ΑΕΠ σε σχέση με την Ε.Ε. των 27 από το 2017 και έπειτα (όπου εμφανίστηκαν θετικοί ρυθμοί μεταβολής του ΑΕΠ) αποτυπώνει την αύξηση της διαφοροποίησης της Ελλάδας από το μέσο όρο των εταίρων της στην Ε.Ε. σε επίπεδο παραγωγής.**

Πάρα ταύτα σημειώνεται ότι τα απόλυτα μεγέθη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος ανά Περιφέρεια δίνουν περιορισμένη πληροφόρηση καθώς οι Περιφέρειες είναι εξ' ορισμού μη συγκρίσιμες μεταξύ τους. Καλύτερος δείκτης για την αποτύπωση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος σε επίπεδο Περιφέρειας αποτελεί το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν κατά κεφαλή και η διαχρονική του εξέλιξη.

Πράγματι η εικόνα εμφανίζεται πλήρως διαφορετική στην κατάταξη όσον αφορά το κατά κεφαλήν ΑΕΠ με πρώτη στην κατάταξη την Αττική (23,5 χιλιάδες €) και να ακολουθεί το Νότιο Αιγαίο (18,5 χιλιάδες €) αποτελώντας τις μόνες δύο Περιφέρειες οι οποίες εμφανίζουν κ.κ. ΑΕΠ

Σχεδιάγραμμα 9. Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ, μεταβολή 2014-2019, κατάταξη μεταξύ των Περιφερειών

Πηγή: Eurostat, δείκτης: nama_10r_2gdp, euro per inhabitant, last update 14/7/21

Συμπερασματικά όσον αφορά την ανάλυση του ΑΕΠ σε επίπεδο Περιφέρειας:

- ♦ Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ των Περιφερειών εμφανίζει αύξηση την περίοδο 2014-2019 για το σύνολο σχεδόν των Περιφερειών (μοναδικές εξαιρέσεις αποτελούν η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου με μείωση -13,2% και η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας με μείωση -20,2%)
- ♦ Έξι Περιφέρειες ξεπέρασαν σε θετική μεταβολή στο κ.κ. ΑΕΠ τον μέσο όρο της Ελλάδας (+4,9%) ενώ τη μικρότερη θετική μεταβολή εμφάνισε η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου
- ♦ Οι όποιες μεταβολές αναφέρθηκαν παραπάνω δεν δημιούργησαν σημαντικές αλλαγές στην κατάταξη των Περιφερειών όσον αφορά στην συνεισφορά τους στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν με ποσοστό άνω του 60% για το 2019 να συγκεντρώνεται μόλις σε δύο Περιφέρειες (Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας)
- ♦ Παρά τις συνολικά θετικές μεταβολές στην πλειοψηφία των Περιφερειών, σε σχέση με τον μέσο όρο της Ευρώπης των 27 όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν μείωση, με το σύνολο της χώρας να φτάνει από 61% το 2014 σε 55% το 2019 και άρα η όποια θετική μεταστροφή των μεγεθών την εξεταζόμενη περίοδο δεν επαρκεί για να υπερκεράσει την διαφοροποίηση της χώρας με τους εταίρους της στην Ε.Ε.

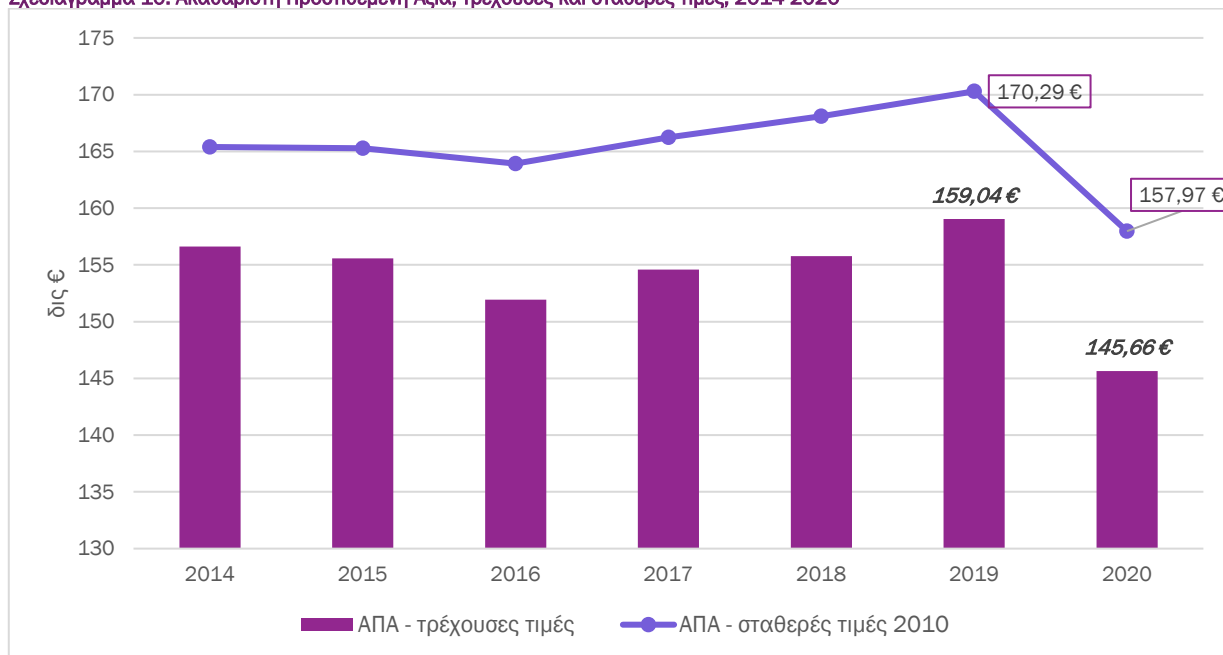
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ

ΑΠΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) αποτελεί έναν ακόμα σημαντικό δείκτη στην μελέτη ανά τομέα παραγωγής και στην αποτύπωση της διαχρονικής του εξέλιξης και της όποιας δυναμικής μπορεί να εμφανίζει. Η κίνηση της ΑΠΑ είναι αντίστοιχη της κίνησης του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος με ανοδική τάση να εμφανίζεται την περίοδο 2017-2019 και αρνητική μεταβολή την περίοδο 2019-2020 η οποία οφείλεται στην μείωση των δραστηριοτήτων λόγω της πανδημίας Covid-19.

Σε όρους τρεχουσών τιμών η ΑΠΑ διαμορφώνεται σε 145,66 δις € για το έτος 2020 από 159,04 δις € το 2019 (μείωση της τάξης του 8,41%) ενώ σε σταθερές τιμές η αντίστοιχη μείωση είναι -7,23 ποσοστιαίες μονάδες. Για την αποτύπωση της κατανομής μεταξύ των δραστηριοτήτων αξιοποιήθηκαν οι τρέχουσες τιμές ενώ για την αποτύπωση της δυναμικής εξέλιξης ανά δραστηριότητα οι σταθερές τιμές ώστε τα συμπεράσματα να μην επηρεάζονται από τις όποιες χαμηλές πληθωριστικές πιέσεις της περιόδου.

Σχεδιάγραμμα 10. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία, τρέχουσες και σταθερές τιμές, 2014-2020

Πηγή: Eurostat, δείκτης: nama_10_a10, million euro and chain linked volumes (2010), last update 20/7/21

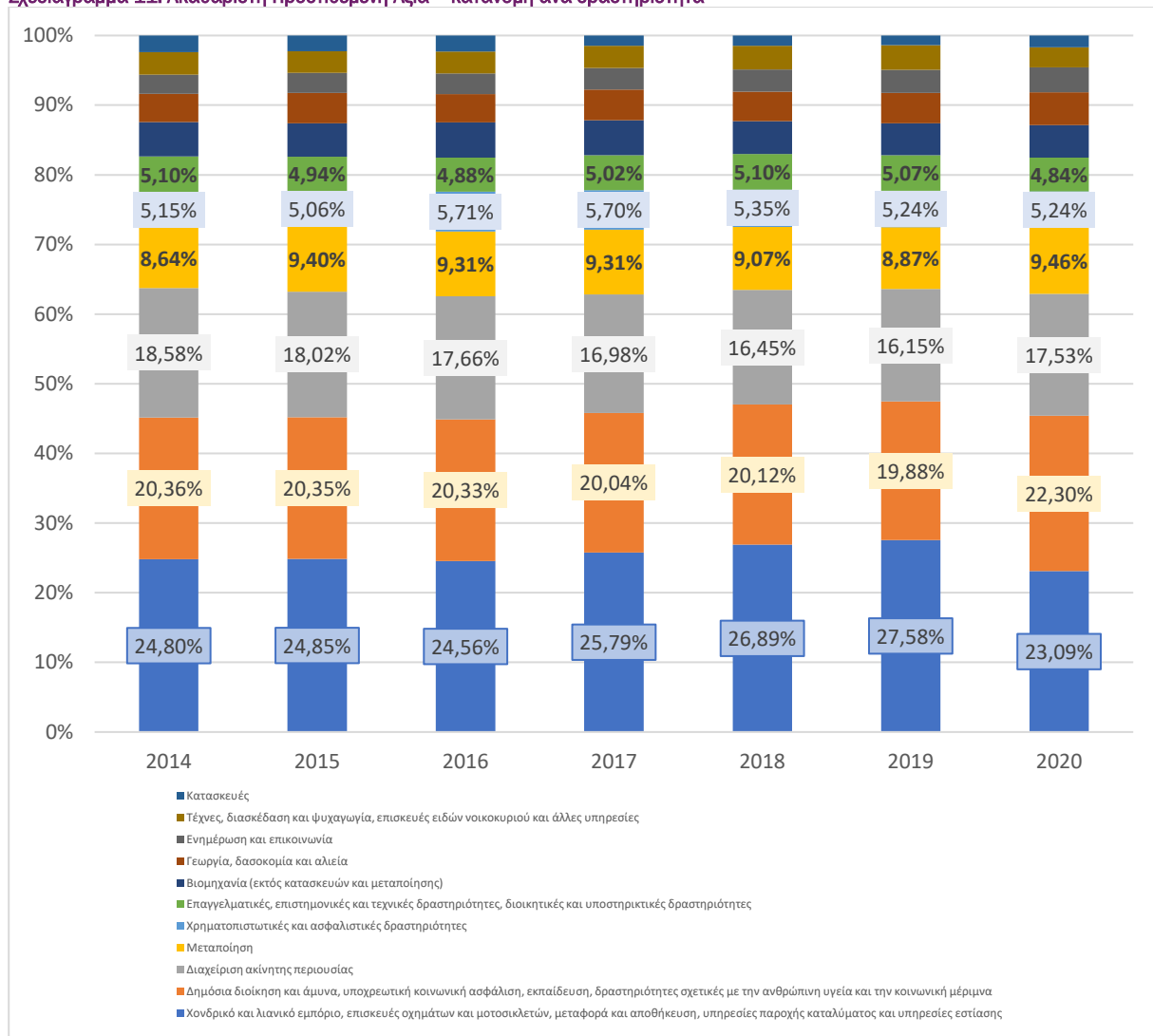
Από την κατανομή της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξία ανά δραστηριότητα προκύπτουν τα κάτωθι συμπεράσματα:

- Η κατηγορία «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, ..., υπηρεσίες εστίασης» κατέχει ως μερίδιο προσεγγιστικά το ένα τέταρτο της συνολικής Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξία στα έτη εξέτασης. Το μερίδιο μάλιστα αυξήθηκε τα έτη 2017 έως 2019 (από 25,79% σε 27,58%) και μειώθηκε το 2020 σε 23,09% λόγω του υψηλού επηρεασμού της συγκεκριμένης κατηγορίας από τις συνθήκες της πανδημίας
- Ακολουθεί η κατηγορία «Δημόσια διοίκηση και άμυνα,...., και την κοινωνική μέριμνα» με μερίδιο κοντά στο ένα πέμπτο της συνολικής Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας κατά τα έτη εξέτασης. Λόγω της χαμηλότερης προσαρμοστικότητας του Δημόσιου Τομέα στις συνθήκες της αγοράς που προκάλεσε η πανδημία, το μερίδιο του αυξήθηκε το 2020 φτάνοντας το 22,30% ενώ την περίοδο ανόδου του ΑΕΠ εμφάνισε μείωση φτάνοντας κάτω του 20% το έτος 2019
- 3^η στην κατάταξη δραστηριότητα είναι η «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» η οποία μειώθηκε κατά την περίοδο 2017-2019 από 16,98% σε 16,15% και σημείωσε αύξηση το έτος 2020 κατά 17,53%

Η κατηγορία της Μεταποίησης βρίσκεται μεταξύ 8,5% και 9,5% καθ' όλη την περίοδο εξέτασης ενώ σημαντική σταθερότητα εμφανίζουν ως προς το μερίδιο οι δραστηριότητες «Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες» και «Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες, διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες»

Σχεδιάγραμμα 1.1. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία – κατανομή ανά δραστηριότητα

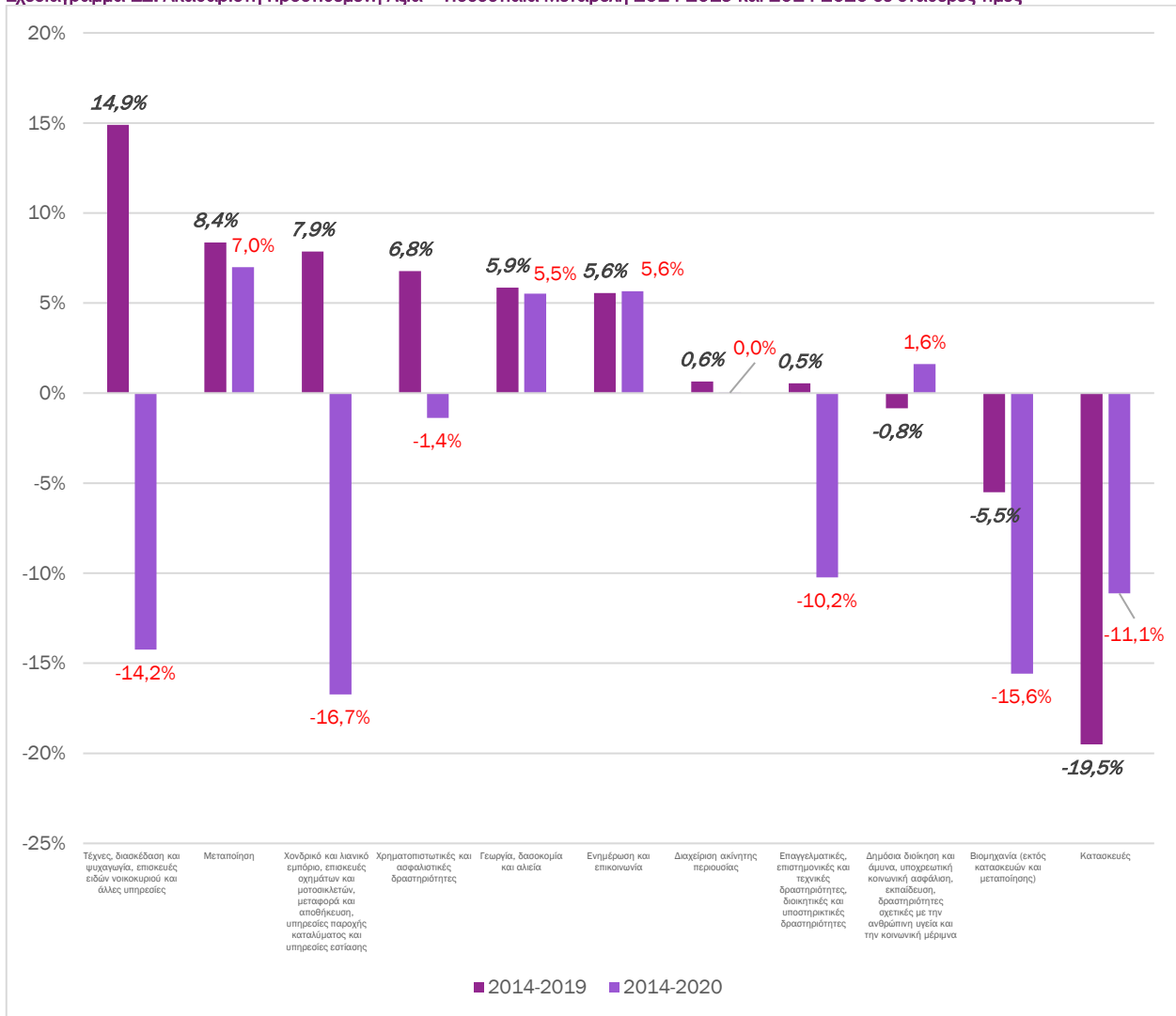

Πηγή: Eurostat, δείκτης: nama_10_a10, million euro and chain linked volumes (2010), last update 20/7/21

Για τη δυναμική εξέλιξη των μεγεθών χρησιμοποιούνται οι όροι της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας σε σταθερές τιμές, καθώς η ανάλυση των ποσοτών δεν παρέχει επαρκή πληροφόρηση (η αύξηση του μεριδίου μιας δραστηριότητας μπορεί να προκύπτει υπό συνθήκες μείωσής της αν παράλληλα μειωθούν σε μεγαλύτερο βαθμό οι υπόλοιπες δραστηριότητες στο οικονομικό περιβάλλον μιας χώρας).

Για τη σαφή αποτύπωση όμως κρίνεται απαραίτητο να εξεταστεί ξεχωριστά η περίοδος 2014-2019 και 2014-2020, κυρίως λόγω της διαφοροποίησης που φέρνει το έτος 2020 και το διαρκές lockdown στην παραγωγική δραστηριότητα της χώρας.

Σχεδιάγραμμα 12. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία – Ποσοστιαία Μεταβολή 2014-2019 και 2014-2020 σε σταθερές τιμές

Πηγή: Eurostat, δείκτης: nama_10_a10, million euro and chain linked volumes (2010), last update 20/7/21

Περίοδος 2014-2019:

- ♦ Υψηλότερη θετική μεταβολή σημείωσε η δραστηριότητα «Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία...άλλες υπηρεσίες» +14,9% από 5,35 δις € το 2014 σε 6,15 δις € το 2019
- ♦ Θετικά κινήθηκε η Μεταποίηση (+8,4%), το χονδρικό και λιανικό εμπόριο (+7,9%) και οι Χρηματοπιστωτικές και Ασφαλιστικές δραστηριότητες (+6,8%)
- ♦ Αντίστοιχα θετικά κινήθηκαν οι δραστηριότητες «Γεωργία, δασοκομία και αλιεία» και «Ενημέρωση και επικοινωνία» (+5,9% και +5,6% αντίστοιχα)
- ♦ Ασθενώς θετικά κινήθηκαν οι δραστηριότητες «Επαγγελματικές και επιστημονικές ... δραστηριότητες» (+0,5%) και «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» (+0,6%)
- ♦ Υψηλότερη αρνητική μεταβολή εμφάνισε ο Κλάδος των Κατασκευών , από 4,4 δις € το 2014 σε 3,94 δις € το 2019

Περίοδος 2014-2020:

Με τη συμπερίληψη του έτους 2020 στους υπολογισμούς, η εικόνα εμφανίζεται διαφορετική για τις εξής κατηγορίες:

- ♦ Πλήρως διαφορετική εικόνα εμφανίζουν οι κλάδοι «Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία...» με μείωση κατά 14,2% (από +14,9% για την περίοδο 2014-2019), «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο...» με μείωση κατά -16,7% (από +7,9% την περίοδο 2014-2019) και Κατασκευές με μείωση κατά -15,6% (από -5,5% την περίοδο 2014-2019)
- ♦ Μικρή μεταβολή εμφάνισαν οι κλάδοι της Μεταποίησης (από +8,4% σε +7,0%), «Γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας» (από +5,9% σε +5,5%), «Ενημέρωση και Επικοινωνία» (σταθερά στο +5,6%) και «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» (από +0,6% σε 0% μεταβολή)
- ♦ Ευνοημένος εμφανίστηκε ο κλάδος των κατασκευών (από -19,5% σε -11,1% και την παράλληλη αύξηση της ΑΠΑ από 3,57 δις € σε 3,94 δις €)

ΑΠΑ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

Στην συνέχεια παρουσιάζεται η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία ανά Περιφέρεια, συγκεκριμένα παρουσιάζονται:

- Η κατανομή ανά Περιφέρεια και ανά δραστηριότητα για την περίοδο 2014-2018¹
- Οι δραστηριότητες με την υψηλότερη θετική και την υψηλότερη αρνητική μεταβολή κατά την περίοδο εξέτασης²

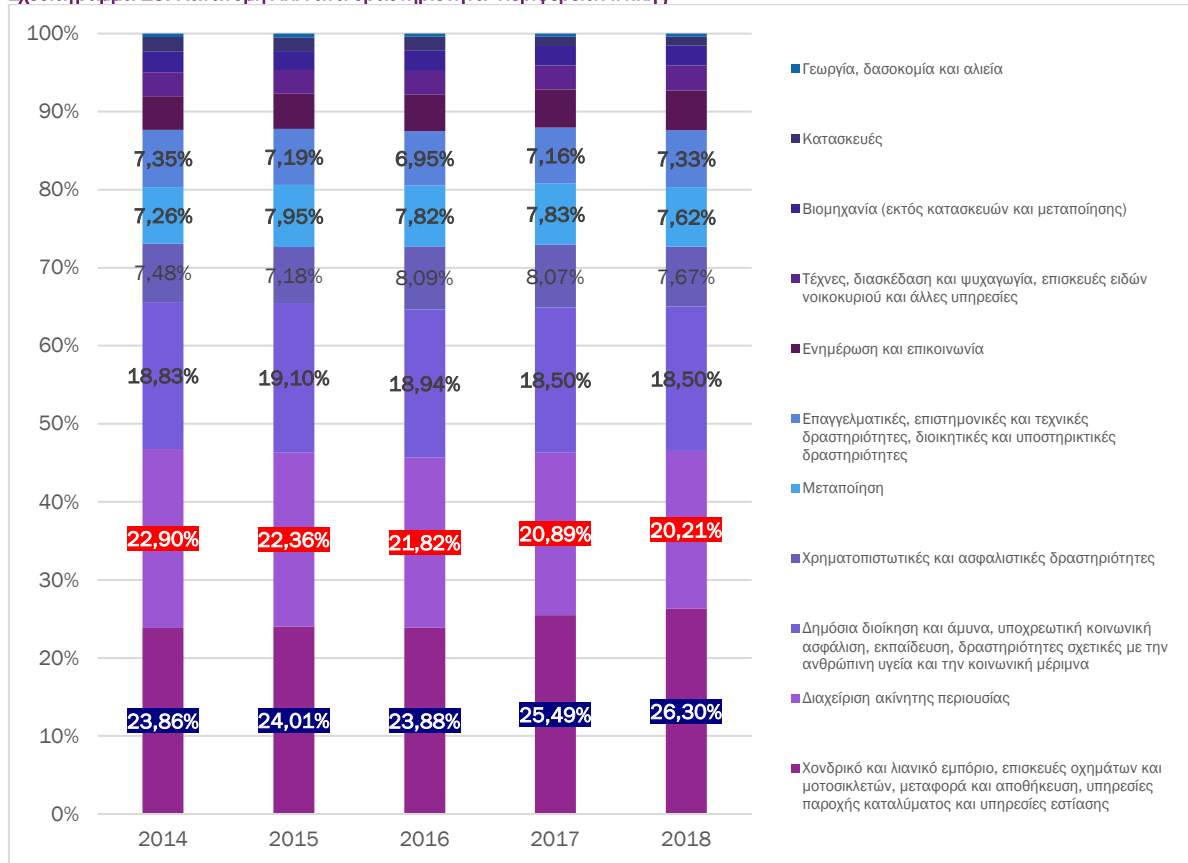
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

- Η συνολική ΑΠΑ την περίοδο 2014-2018 μειώθηκε κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες (από 74,792 δις € σε 74,470 δις €)
- Στην Περιφέρεια Αττικής οι δραστηριότητες «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο...», «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» και «Δημόσια διοίκηση και άμυνα,...» συγκεντρώνουν ποσοστό μεγαλύτερο του 60% της συνολική Ακαθάριστης προστιθέμενης Αξίας
- Αντίστοιχα ποσοστά εμφανίζουν μεταξύ τους οι δραστηριότητες «Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες», «Μεταποίηση» και «Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές...» με ποσοστό άνω του 7% έκαστη για την πλειοψηφία των ετών εξέτασης
- Μικρότερη συνεισφορά εμφανίζει η δραστηριότητα των Κατασκευών (μόλις 1,17% το 2018) και «Γεωργία, δασοκομία και αλιεία» (μόλις 0,4%)

¹ Διαθέσιμα προσωρινά δεδομένα έως το έτος 2018 , ΕΛΣΤΑΤ (<https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SEL45/->) και Eurostat (Gross value added at basic prices by NUTS 3 regions [nama_10r_3gva])

² Όλα τα διαγράμματα για την κατηγοριοποίηση της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας ανά Περιφέρεια προέρχονται από τον δείκτη της Eurostat Gross value added at basic prices by NUTS 3 regions [nama_10r_3gva], last update 16/7/21

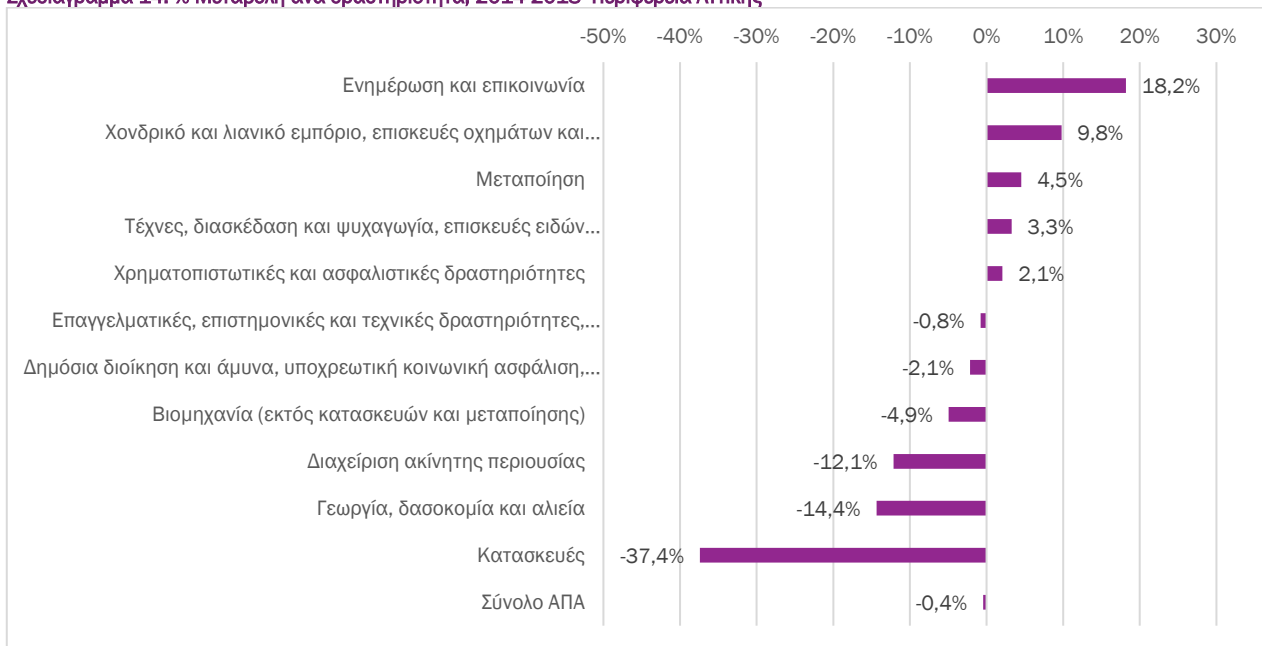
Σχεδιάγραμμα 13. Κατανομή ΑΠΑ ανά δραστηριότητα- Περιφέρεια Αττικής

Σχετικά με την δυναμική μεταβολή της ΑΠΑ ανά δραστηριότητα παρατηρούνται τα κάτωθι:

- ✓ Υψηλότερη θετική μεταβολή εμφανίζουν οι δραστηριότητες «Ενημέρωση και επικοινωνία» (+18,2%) , «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο,...» (+9,8%) και Μεταποίηση(+4,5%)
- ✓ Ανεμική μεταβολή (μόλις -0,8%) εμφανίζεται στην κατηγορία «Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές...»
- ✓ Υψηλότερη αρνητική μεταβολή της ΑΠΑ εμφανίζει ο κλάδος των Κατασκευών με μείωση κατά -37,4% (από 1,39 δις € το 2014 σε μόλις 870 εκατ. € το 2018)

Σχεδιάγραμμα 14. % Μεταβολή ανά δραστηριότητα, 2014-2018- Περιφέρεια Αττικής

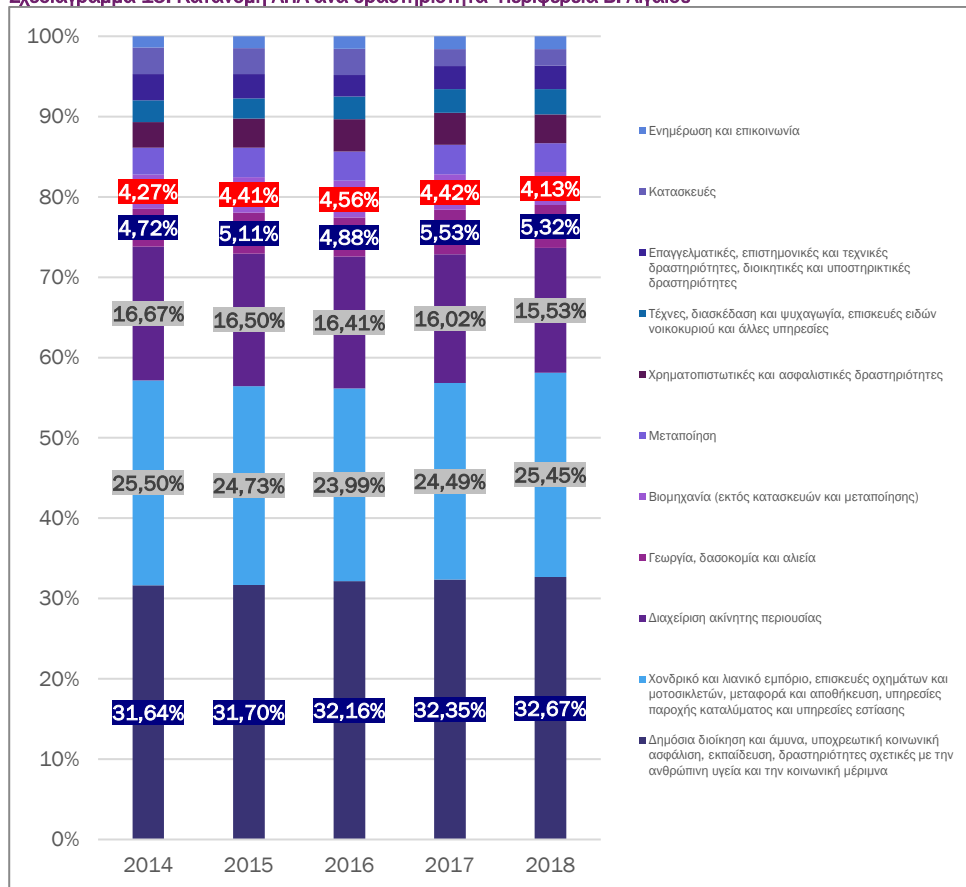
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

- Η συνολική ΑΠΑ την περίοδο 2014-2018 μειώθηκε κατά 5,2 ποσοστιαίες μονάδες (από 2,26 δις € σε 2,14 δις €)
- Στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου οι δραστηριότητες «Δημόσια διοίκηση και άμυνα,...», «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο...» και «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» και συγκεντρώνουν ποσοστό μεγαλύτερο του 70% της συνολικής Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας με υψηλότερο ποσοστό την δραστηριότητα «Δημόσια διοίκηση και άμυνα,...» με 32,67% της συνολικής ΑΠΑ για το έτος 2018
- Αντίστοιχα ποσοστά εμφανίζουν μεταξύ τους οι δραστηριότητες «Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες», «Μεταποίηση» και «Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία...» με ποσοστό άνω του 3% έκαστη το έτος 2018
- Μικρότερη συνεισφορά εμφανίζει η δραστηριότητα των Κατασκευών (μόλις 2,07% το 2018) και «Ενημέρωση και επικοινωνία» (μόλις 1,61%)

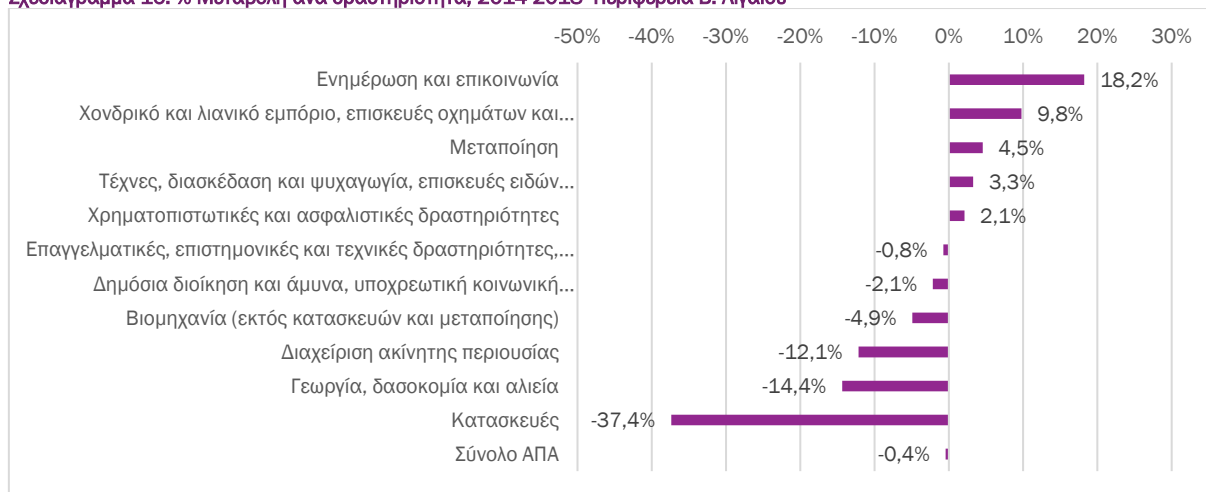
Σχετικά με την δυναμική μεταβολή της ΑΠΑ ανά δραστηριότητα παρατηρούνται τα κάτωθι:

- ✓ Υψηλότερη θετική μεταβολή εμφανίζουν οι δραστηριότητες «Τέχνες, διασκέδαση,...» (+11,4%), «Ενημέρωση και επικοινωνία» (+8,5%) και «Γεωργία, δασοκομία και αλιεία» (+6,9%)
- ✓ Υψηλότερη αρνητική μεταβολή της ΑΠΑ εμφανίζει ο κλάδος των Κατασκευών με μείωση κατά -40,6% (από 74,62 εκατ. € το 2014 σε μόλις 44,31 εκατ. € το 2018) όπως και οι κλάδοι «Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές ...» (-16,2%) και «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» (-11,7%)

Σχεδιάγραμμα 15. Κατανομή ΑΠΑ ανά δραστηριότητα- Περιφέρεια Β. Αιγαίου

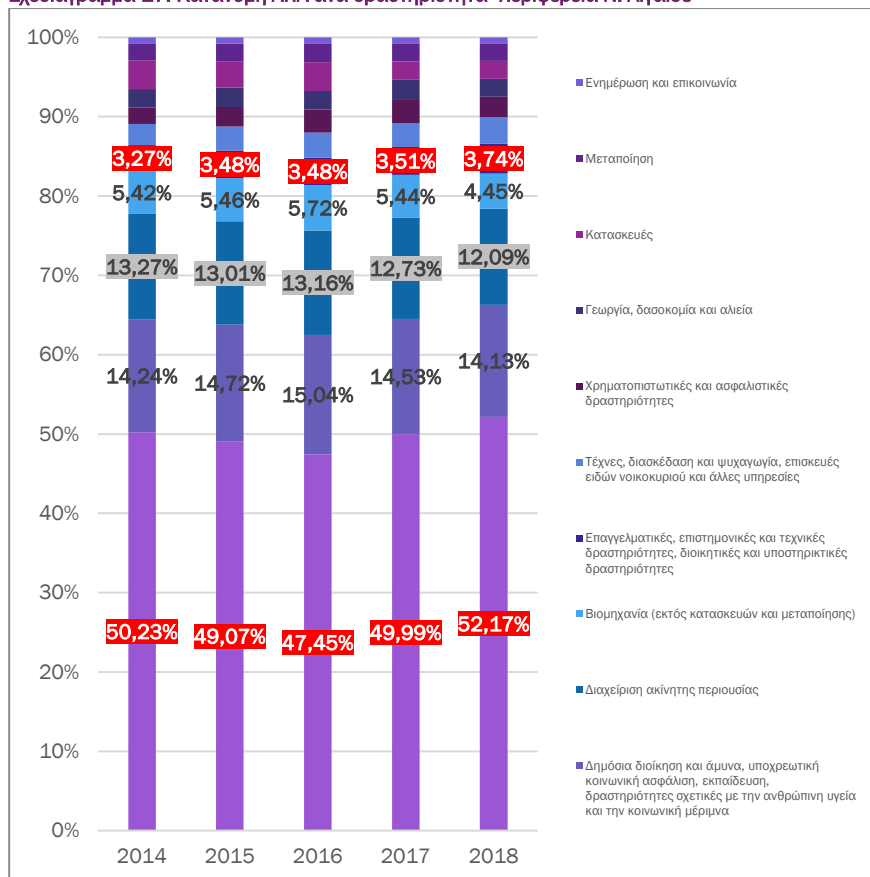

Σχεδιάγραμμα 16. % Μεταβολή ανά δραστηριότητα, 2014-2018- Περιφέρεια Β. Αιγαίου

- Η συνολική ΑΠΑ την περίοδο 2014-2018 μειώθηκε κατά 1,7 ποσοστιαίες μονάδες (από 5,45 δις € σε 5,36 δις €)
- Στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου οι δραστηριότητες «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο...», «Δημόσια διοίκηση και άμυνα...» και «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» και συγκεντρώνουν ποσοστό μεγαλύτερο του 75% της συνολικής Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας με υψηλότερο ποσοστό την δραστηριότητα «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο...» με 52,17% της συνολικής ΑΠΑ για το έτος 2018
- Αντίστοιχα ποσοστά εμφανίζουν μεταξύ τους οι δραστηριότητες «Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες...» και «Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία...» με ποσοστό άνω του 3% έκαστη το έτος 2018
- Μικρότερη συνεισφορά εμφανίζει η δραστηριότητα της Μεταποίησης (μόλις 2,1% το 2018) και «Ενημέρωση και επικοινωνία» (μόλις 0,84%)

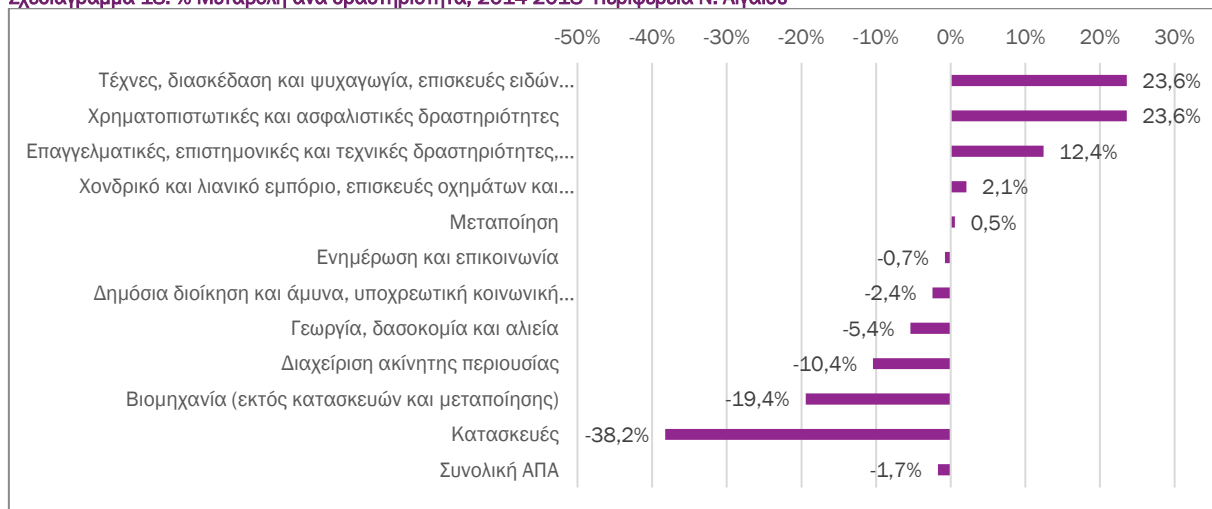
Σχεδιάγραμμα 17. Κατανομή ΑΠΑ ανά δραστηριότητα- Περιφέρεια Ν. Αιγαίου

Σχετικά με την δυναμική μεταβολή της ΑΠΑ ανά δραστηριότητα παρατηρούνται τα κάτωθι:

- ✓ Υψηλότερη θετική μεταβολή εμφανίζουν οι δραστηριότητες «Τέχνες, διασκέδαση...» (+23,6%), «Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες» (+23,6%) και «Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές...» (+12,4%)
- ✓ Υψηλότερη αρνητική μεταβολή της ΑΠΑ εμφανίζει ο κλάδος των Κατασκευών με μείωση κατά -38,2% (από 196,6 εκατ. € το 2014 σε μόλις 121,44 εκατ. € το 2018) όπως και οι κλάδοι «Βιομηχανία, εκτός κατασκευών και μεταποίησης ...» (-19,4%) και «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» (-10,4%)

Σχεδιάγραμμα 18. % Μεταβολή ανά δραστηριότητα, 2014-2018- Περιφέρεια Ν. Αιγαίου

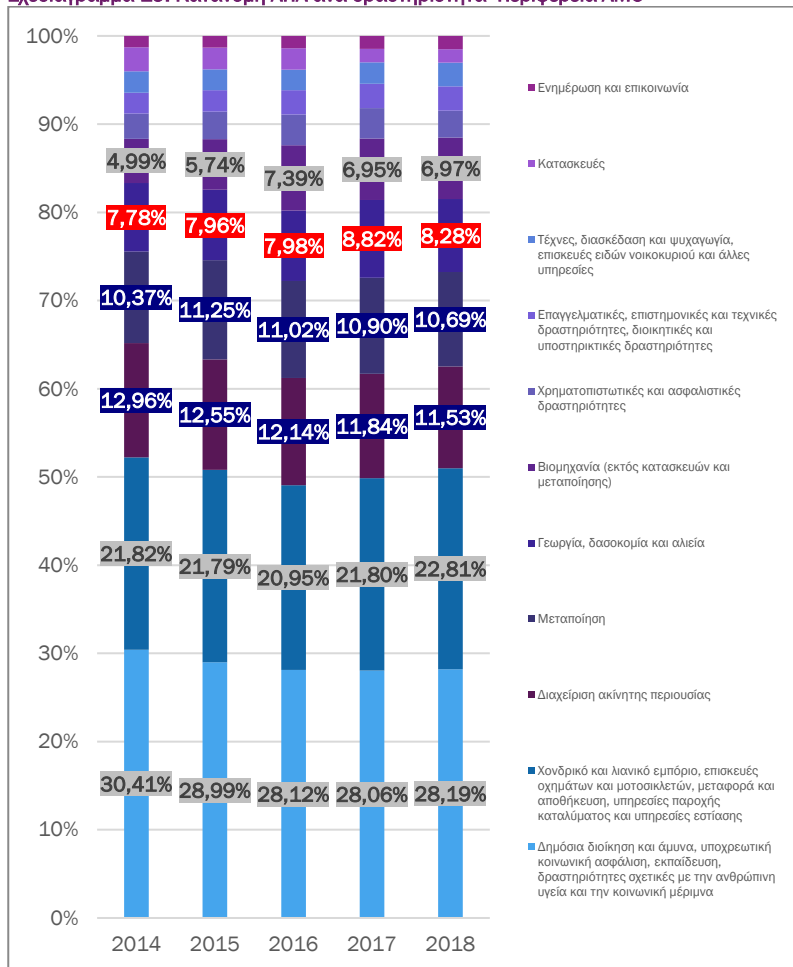

- Η συνολική ΑΠΑ την περίοδο 2014-2018 μειώθηκε κατά 1,1 ποσοστιαίες μονάδες (από 6,02 δις € σε 5,96 δις €)
- Στην Περιφέρεια ΑΜΘ οι δραστηριότητες «Δημόσια διοίκηση και άμυνα,..», «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο..» και «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» συγκεντρώνουν ποσοστό υψηλότερο του 60% κατά την περίοδο εξέτασης με 28,19% να αφορά την δραστηριότητα «Δημόσια διοίκηση και άμυνα...»
- Ποσοστό μεταξύ 10 και 11 % εμφανίζει ο κλάδος της Μεταποίησης ενώ ακολουθούν οι κλάδοι της «Γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας» (8,28% το 2018) και «Βιομηχανία (εκτός κατασκευών και μεταποίησης)» (6,97% το 2018)
- Μικρότερη συνεισφορά εμφανίζει η δραστηριότητα των Κατασκευών (μόλις 1,54% το 2018) και «Ενημέρωση και επικοινωνία» (μόλις 1,5%)

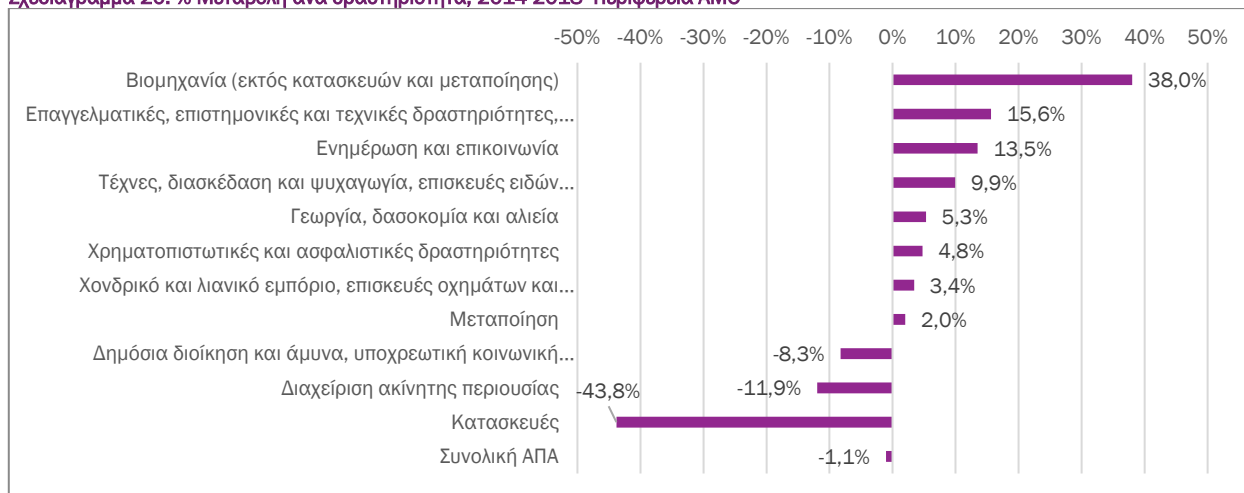
Σχετικά με την δυναμική μεταβολή της ΑΠΑ ανά δραστηριότητα παρατηρούνται τα κάτωθι:

- ✓ Υψηλότερη θετική μεταβολή εμφανίζουν οι δραστηριότητες «Βιομηχανία (εκτός κατασκευών και μεταποίησης)» (+38,0%), «Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές...» (+15,6%) και «Ενημέρωση και Επικοινωνία» (+13,5%)
- ✓ Υψηλότερη αρνητική μεταβολή της ΑΠΑ εμφανίζει ο κλάδος των Κατασκευών με μείωση κατά -43,8% (από 163,4 εκατ. € το 2014 σε μόλις 91,8 εκατ. € το 2018) όπως και οι κλάδοι «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» (-11,9%) και «Δημόσια διοίκηση και άμυνα,...» (-8,3%)

Σχεδιάγραμμα 19. Κατανομή ΑΠΑ ανά δραστηριότητα- Περιφέρεια ΑΜΘ

Σχεδιάγραμμα 20. % Μεταβολή ανά δραστηριότητα, 2014-2018- Περιφέρεια ΑΜΘ

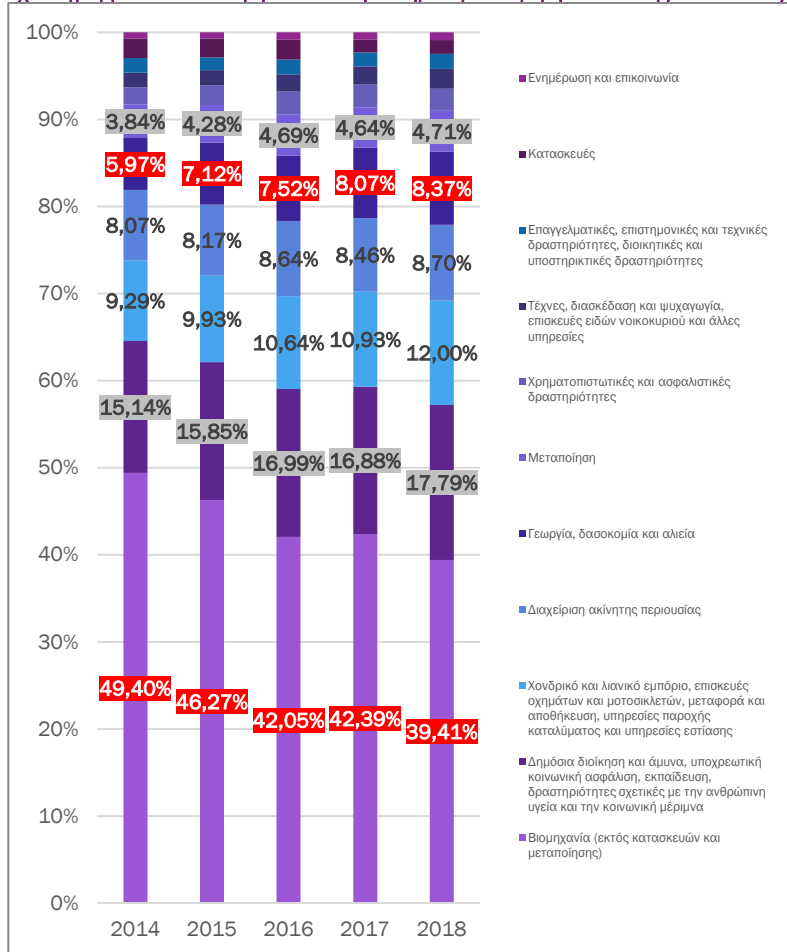
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

- Η συνολική ΑΠΑ την περίοδο 2014-2018 μειώθηκε κατά 18,5 ποσοστιαίες μονάδες (από 4,37 δις € σε 3,56 δις €)
- Στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας οι δραστηριότητες «Βιομηχανία (εκτός κατασκευών και μεταποίησης)», «Δημόσια διοίκηση και άμυνα,...» και «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο,...» συγκεντρώνουν ποσοστό μεγαλύτερο του 69% με την δραστηριότητα «Βιομηχανία (εκτός κατασκευών και μεταποίησης)» να συγκεντρώνει το 39,41% για το έτος 2018
- Ποσοστό μεταξύ 8 και 9% για το έτος 2018 εμφανίζουν οι δραστηριότητες «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» και «Γεωργία, δασοκομία και αλιεία»
- Μικρότερη συνεισφορά εμφανίζει η δραστηριότητα των Κατασκευών (μόλις 1,60% το 2018) και «Ενημέρωση και επικοινωνία» (μόλις 0,89%)

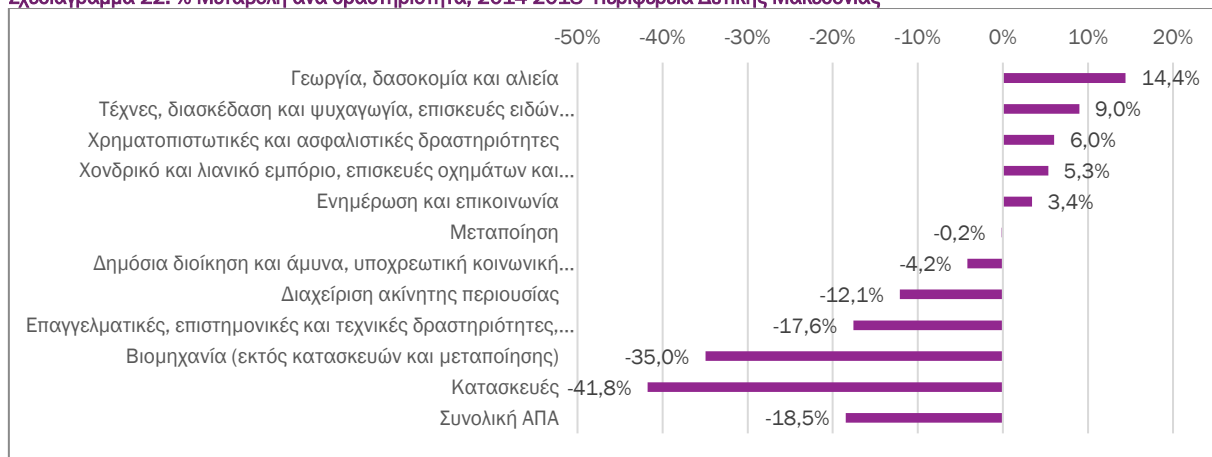
Σχετικά με την δυναμική μεταβολή της ΑΠΑ ανά δραστηριότητα παρατηρούνται τα κάτωθι:

- ✓ Υψηλότερη θετική μεταβολή εμφανίζουν οι δραστηριότητες «Γεωργία, δασοκομία και αλιεία» (+14,4%) και «Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία...» (+9,0%)
- ✓ Υψηλότερη αρνητική μεταβολή της ΑΠΑ εμφανίζει ο κλάδος των Κατασκευών με μείωση κατά -41,8% (από 97,6 εκατ. € το 2014 σε μόλις 56,8 εκατ. € το 2018) όπως και ο κλάδος «Βιομηχανία (εκτός κατασκευών και μεταποίησης)» με μείωση κατά -35,0%

Σχεδιάγραμμα 21. Κατανομή ΑΠΑ ανά δραστηριότητα- Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας

Σχεδιάγραμμα 22. % Μεταβολή ανά δραστηριότητα, 2014-2018- Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας

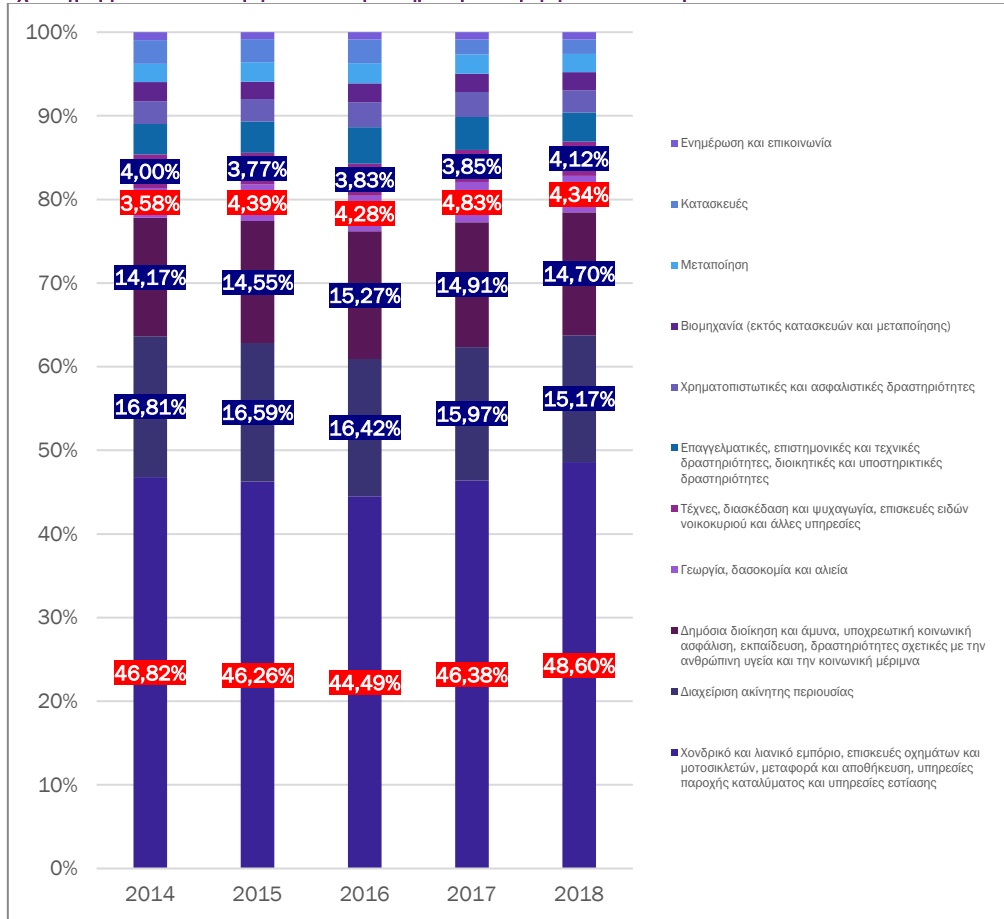

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

- Η συνολική ΑΠΑ την περίοδο 2014-2018 μειώθηκε κατά 0,9 ποσοστιαίες μονάδες (από 2,79 δις € σε 2,76 δις €)
- Στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων οι δραστηριότητες «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο,...», «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» και «Δημόσια διοίκηση και άμυνα,...» συγκεντρώνουν αθροιστικά ποσοστό μεγαλύτερο του 75% για την περίοδο εξέτασης ενώ μόνο η κατηγορία «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο,...» συγκεντρώνει ποσοστό 48,6% το έτος 2018
- Ποσοστό μεταξύ 3 και 5% για το έτος 2018 εμφανίζουν οι δραστηριότητες «Γεωργία, δασοκομία και αλιεία», «Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία...» και «Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες...»
- Μικρότερη συνεισφορά εμφανίζει η δραστηριότητα των Κατασκευών (μόλις 1,71% το 2018) και «Ενημέρωση και επικοινωνία» (μόλις 0,88%)

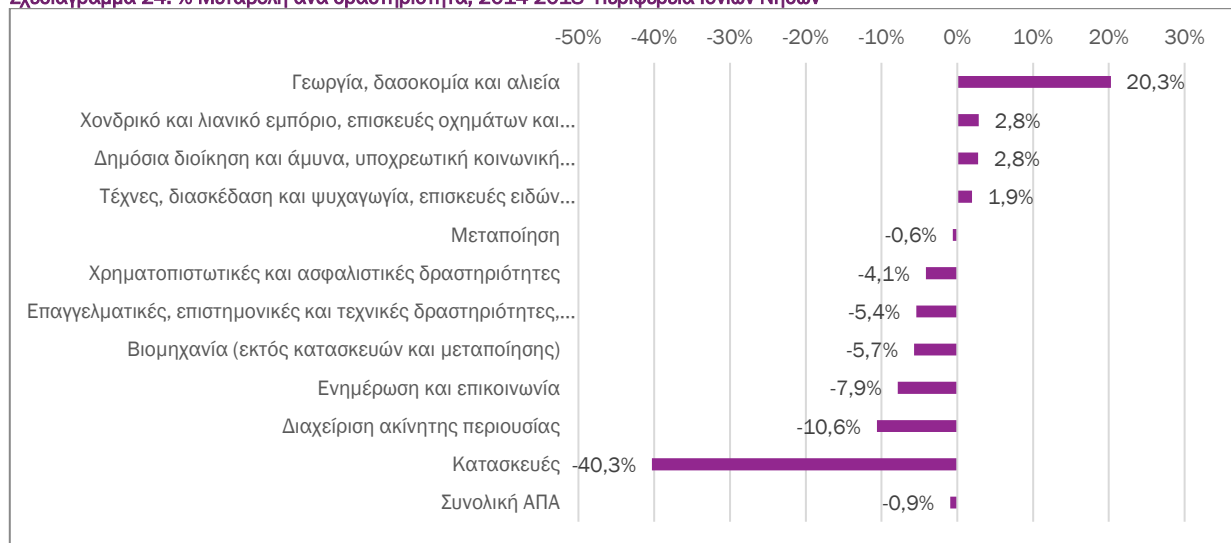
Σχεδιάγραμμα 23. Κατανομή ΑΠΑ ανά δραστηριότητα- Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

Σχετικά με την δυναμική μεταβολή της ΑΠΑ ανά δραστηριότητα παρατηρούνται τα κάτωθι:

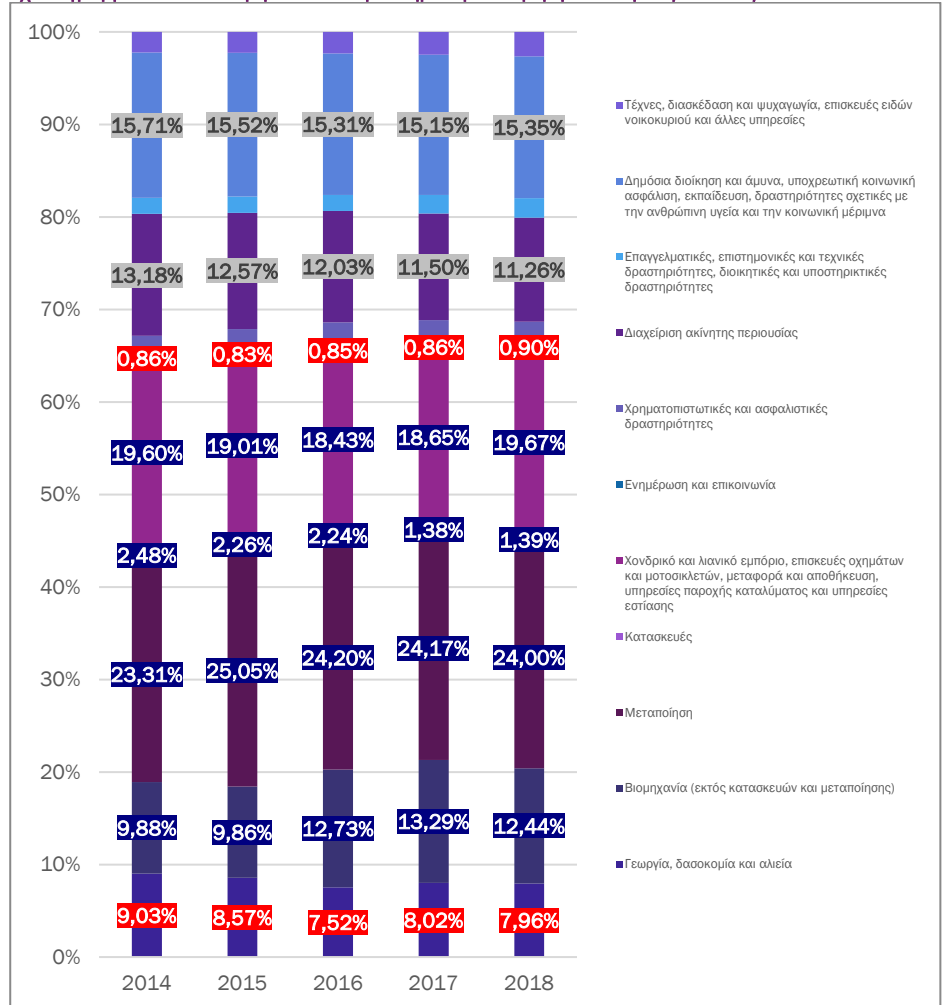
- ✓ Υψηλότερη θετική μεταβολή εμφανίζουν οι δραστηριότητες «Γεωργία, δασοκομία και αλιεία» (+20,3%) και «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο,...» (+2,8%)
- ✓ Υψηλότερη αρνητική μεταβολή της ΑΠΑ εμφανίζει ο κλάδος των Κατασκευών με μείωση κατά -40,3% (από 79,2 εκατ. € το 2014 σε μόλις 47,3 εκατ. € το 2018) όπως και ο κλάδος «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» με μείωση κατά -10,6%

Σχεδιάγραμμα 24. % Μεταβολή ανά δραστηριότητα, 2014-2018- Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

- Η συνολική ΑΠΑ την περίοδο 2014-2018 αυξήθηκε κατά 3,3 ποσοστιαίες μονάδες (από 7 δις € σε 7,24 δις €)
- Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας οι δραστηριότητες «Μεταποίηση», «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο,...» και «Δημόσια διοίκηση και άμυνα,...» συγκεντρώνουν αθροιστικά ποσοστό μεγαλύτερο του 55% με την Μεταποίηση να συγκεντρώνει σχεδόν το ένα τέταρτο της συνολικής Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας της Περιφέρειας
- Σημαντικά ποσοστά εμφανίζουν επίσης οι κλάδοι «Βιομηχανία (εκτός κατασκευών και μεταποίησης)» (12,44% για το 2018) και «Διαχείριση Ακίνητης Περιουσίας» (11,26% το 2018)
- Μικρότερη συνεισφορά εμφανίζει η δραστηριότητα των Κατασκευών (μόλις 1,39% το 2018) και «Ενημέρωση και επικοινωνία» (μόλις 0,90%)

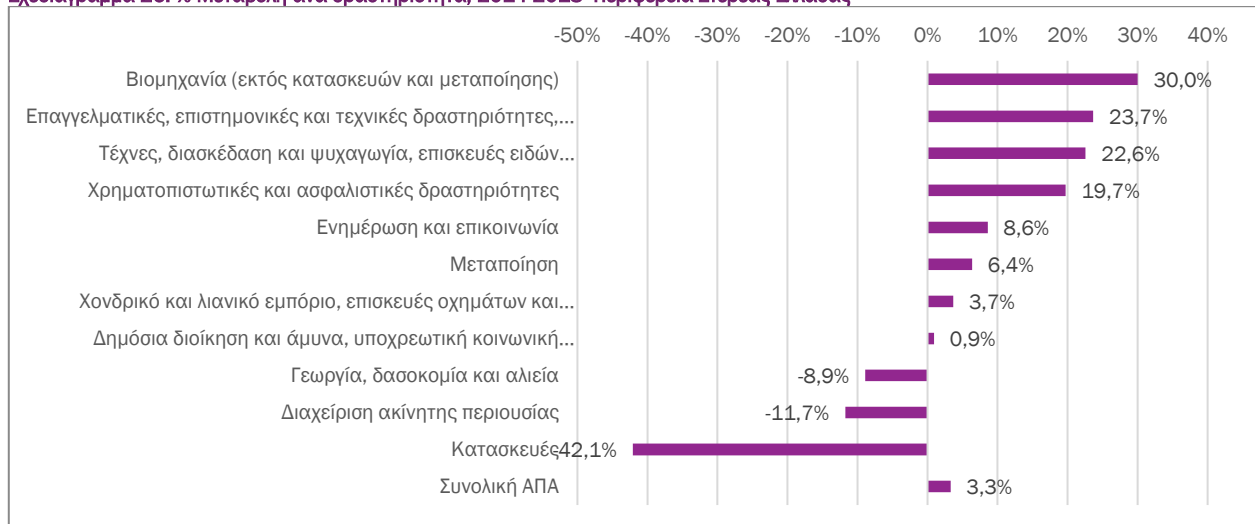
Σχεδιάγραμμα 25. Κατανομή ΑΠΑ ανά δραστηριότητα- Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Σχετικά με την δυναμική μεταβολή της ΑΠΑ ανά δραστηριότητα παρατηρούνται τα κάτωθι:

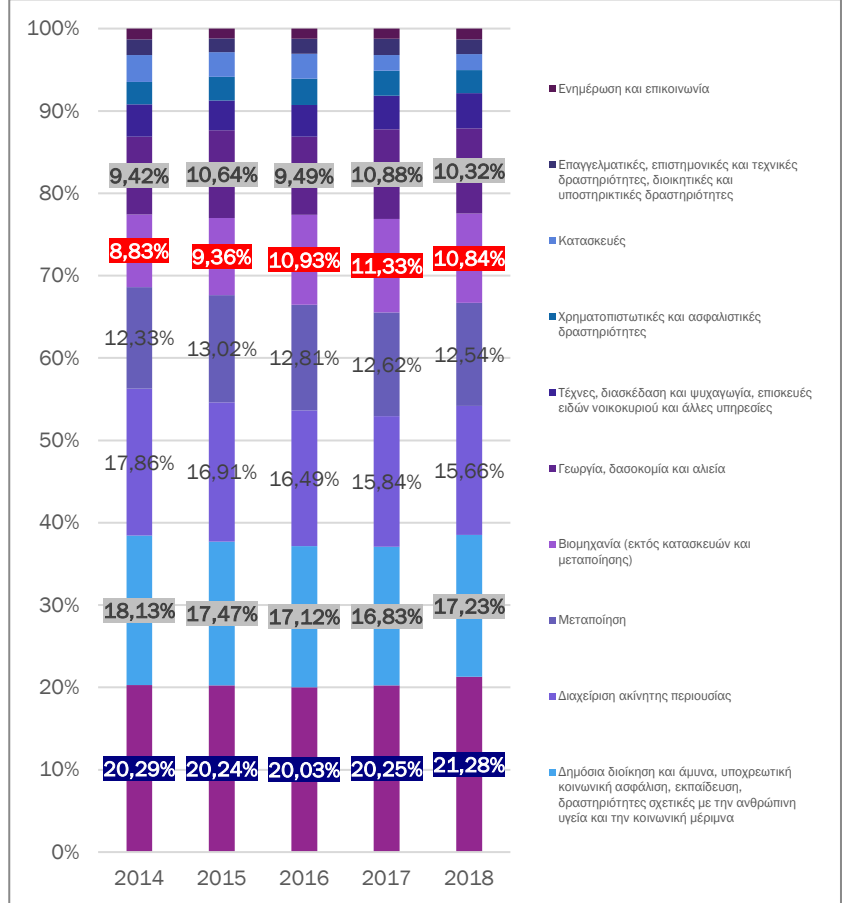
- ✓ Υψηλότερη θετική μεταβολή εμφανίζουν οι δραστηριότητες «Βιομηχανία (εκτός κατασκευών και μεταποίησης)» (+30%), «Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές...» (+23,7%) και «Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία,...» (+22,6%)
- ✓ Υψηλότερη αρνητική μεταβολή της ΑΠΑ εμφανίζει ο κλάδος των Κατασκευών με μείωση κατά -42,1% (από 174 εκατ. € το 2014 σε μόλις 100,8 εκατ. € το 2018) όπως και ο κλάδος «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» με μείωση κατά -11,7%

Σχεδιάγραμμα 26. % Μεταβολή ανά δραστηριότητα, 2014-2018- Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

- Η συνολική ΑΠΑ την περίοδο 2014-2018 αυξήθηκε κατά 0,8 ποσοστιαίες μονάδες (από 6,9 δις € σε 6,96 δις €)
- Στην Περιφέρεια Πελοποννήσου οι δραστηριότητες «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο,...» και «Δημόσια διοίκηση και άμυνα,...» και «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» συγκεντρώνουν αθροιστικά ποσοστό υψηλότερο του 50% της συνολική ΑΠΑ της Περιφέρειας, με την κατηγορία «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο» να συγκεντρώνει το ένα τέταρτο της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας
- Σημαντικά ποσοστά εμφανίζουν επίσης οι κλάδοι Μεταποίηση (12,54% το 2018), «Βιομηχανία (εκτός κατασκευών και μεταποίησης)» (10,84% το 2018) και «Γεωργία, δασοκομία και αλιεία» (10,32% το 2018)
- Μικρότερη συνεισφορά εμφανίζει η δραστηριότητα «Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές...» (1,82%) και «Ενημέρωση και επικοινωνία» (μόλις 1,29%)

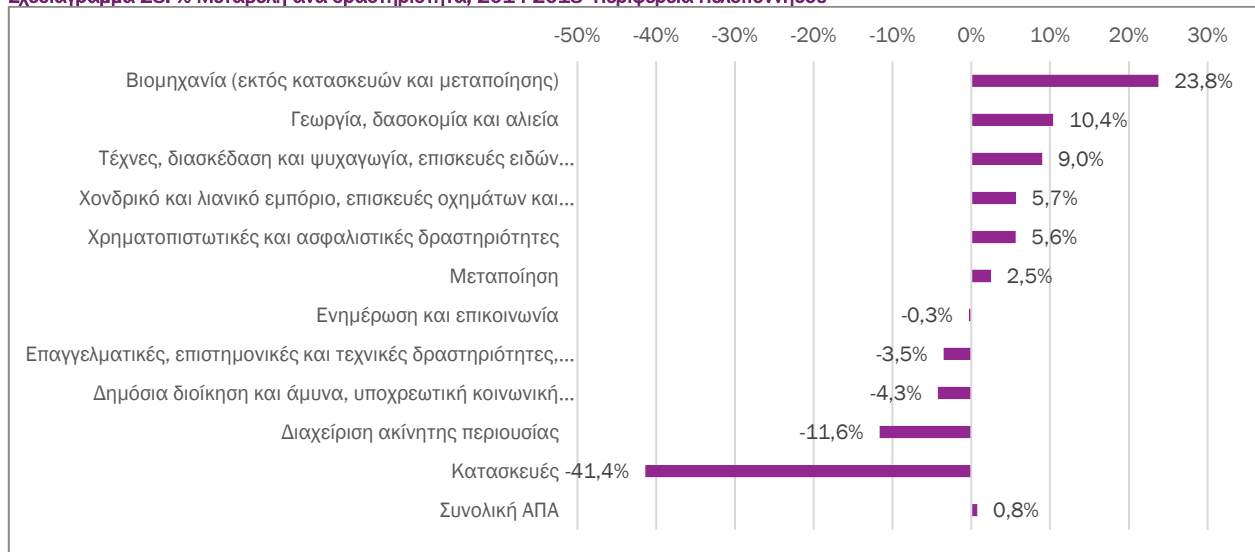
Σχεδιάγραμμα 27. Κατανομή ΑΠΑ ανά δραστηριότητα- Περιφέρεια Πελοποννήσου

Σχετικά με την δυναμική μεταβολή της ΑΠΑ ανά δραστηριότητα παρατηρούνται τα κάτωθι:

- ✓ Υψηλότερη θετική μεταβολή εμφανίζουν οι δραστηριότητες «Βιομηχανία (εκτός κατασκευών και μεταποίησης)» (+23,8%) και «Γεωργία, δασοκομία και αλιεία» (+10,4%)
- ✓ Υψηλότερη αρνητική μεταβολή της ΑΠΑ εμφανίζει ο κλάδος των Κατασκευών με μείωση κατά -41,4% (από 226,6 εκατ. € το 2014 σε μόλις 132,8 εκατ. € το 2018) όπως και ο κλάδος «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» με μείωση κατά -11,6%

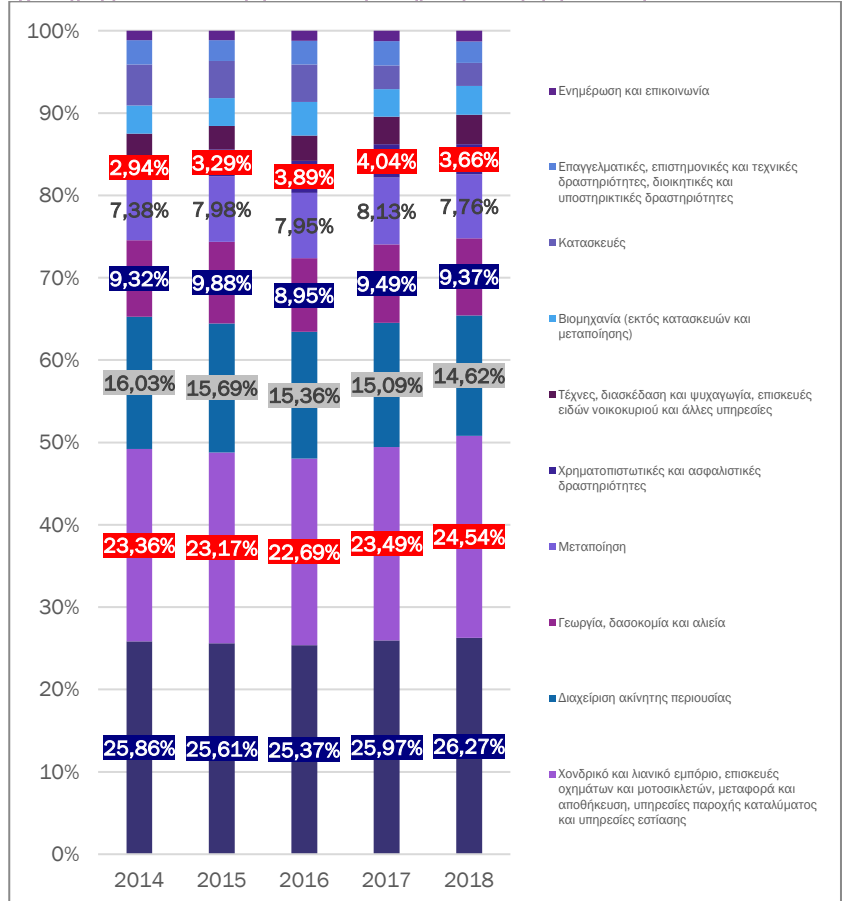
Σχεδιάγραμμα 28. % Μεταβολή ανά δραστηριότητα, 2014-2018- Περιφέρεια Πελοποννήσου

- Η συνολική ΑΠΑ την περίοδο 2014-2018 μειώθηκε κατά 3,2 ποσοστιαίες μονάδες (από 3,52 δις € σε 3,41 δις €)
- Στην Περιφέρεια Ηπείρου οι δραστηριότητες «Δημόσια διοίκηση και άμυνα,...», «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο,...» και «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» συγκεντρώνουν αθροιστικά ποσοστό υψηλότερο του 60% της συνολική ΑΠΑ της Περιφέρειας, με την κατηγορία «Δημόσια διοίκηση και άμυνα, ...» να συγκεντρώνει το ένα τέταρτο της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας
- Σημαντικά ποσοστά εμφανίζουν επίσης οι κλάδοι «Γεωργία, δασοκομία και αλιεία» (9,37% το 2018) και Μεταποίηση (7,76% το 2018)
- Μικρότερη συνεισφορά εμφανίζει η δραστηριότητα «Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές...» (2,61%) και «Ενημέρωση και επικοινωνία» (μόλις 1,31%)

Σχετικά με την δυναμική μεταβολή της ΑΠΑ ανά δραστηριότητα παρατηρούνται τα κάτωθι:

Σχεδιάγραμμα 29. Κατανομή ΑΠΑ ανά δραστηριότητα- Περιφέρεια Ηπείρου

- ✓ Υψηλότερη θετική μεταβολή εμφανίζουν οι δραστηριότητες «Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία...» κατά +32,5% και «Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες» κατά +20,6%
- ✓ Υψηλότερη αρνητική μεταβολή της ΑΠΑ εμφανίζει ο κλάδος των Κατασκευών με μείωση κατά -45,2% (από 174,3 εκατ. € το 2014 σε μόλις 95,6 εκατ. € το 2018) όπως και ο κλάδος «Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες...» με μείωση κατά 14,3%

Σχεδιάγραμμα 30. % Μεταβολή ανά δραστηριότητα, 2014-2018- Περιφέρεια Ηπείρου

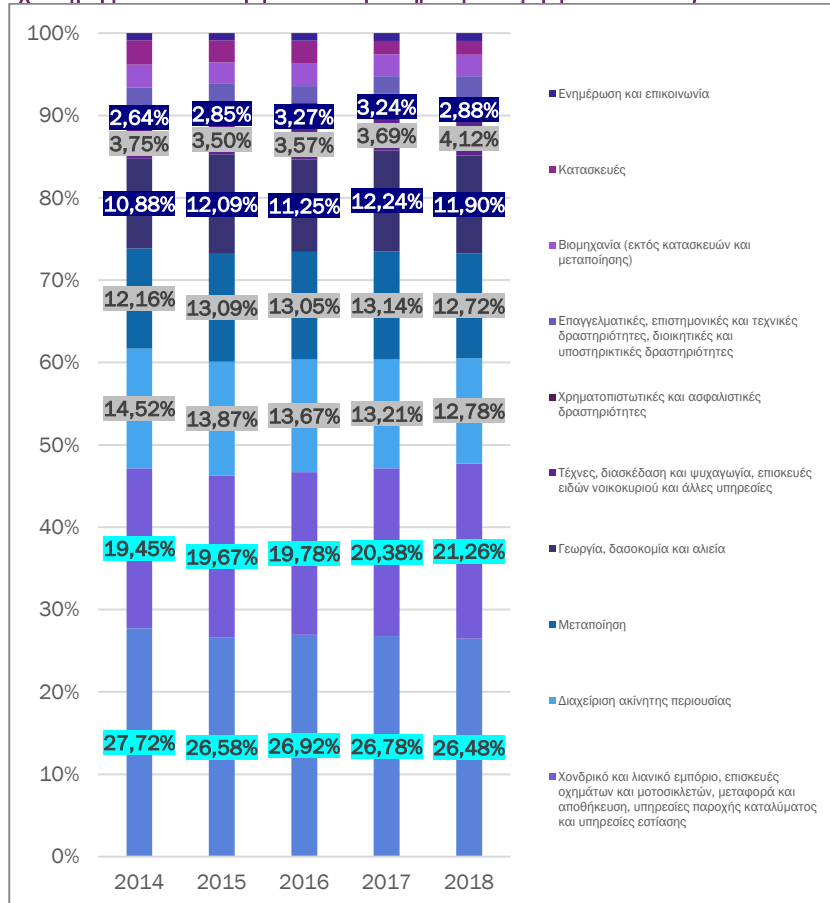
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

- Η συνολική ΑΠΑ την περίοδο 2014-2018 μειώθηκε κατά 0,1 ποσοστιαία μονάδα (από 7,861 δις € σε 7,853 δις το 2018)
- Στην Περιφέρεια Θεσσαλίας οι δραστηριότητες «Δημόσια διοίκηση και άμυνα,...», «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο,...» και «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» συγκεντρώνουν αθροιστικά ποσοστό υψηλότερο του 60% της συνολικής ΑΠΑ της Περιφέρειας, με την κατηγορία «Δημόσια διοίκηση και άμυνα, ...» να συγκεντρώνει το ένα τέταρτο της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας
- Σημαντικά ποσοστά εμφανίζουν επίσης οι κλάδοι «Γεωργία, δασοκομία και αλιεία» (11,90% το 2018) και Μεταποίηση (12,72% το 2018)
- Μικρότερη συνεισφορά εμφανίζει η δραστηριότητα «Κατασκευές» (1,65%) και «Ενημέρωση και επικοινωνία» (μόλις 0,96%)

Σχετικά με την δυναμική μεταβολή της ΑΠΑ ανά δραστηριότητα παρατηρούνται τα κάτωθι:

- ✓ Υψηλότερη θετική μεταβολή εμφανίζουν οι δραστηριότητες «Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες...» (+15,0%) και «Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία...» (+9,7%)
- ✓ Υψηλότερη αρνητική μεταβολή της ΑΠΑ εμφανίζει ο κλάδος των Κατασκευών με μείωση κατά -44,4% (από 232,4 εκατ. € το 2014 σε μόλις 129,3 εκατ. € το 2018) όπως και ο κλάδος «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» με μείωση κατά 12,1%

Σχεδιάγραμμα 31. Κατανομή ΑΠΑ ανά δραστηριότητα- Περιφέρεια Θεσσαλίας

Σχεδιάγραμμα 32. % Μεταβολή ανά δραστηριότητα, 2014-2018- Περιφέρεια Θεσσαλίας

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

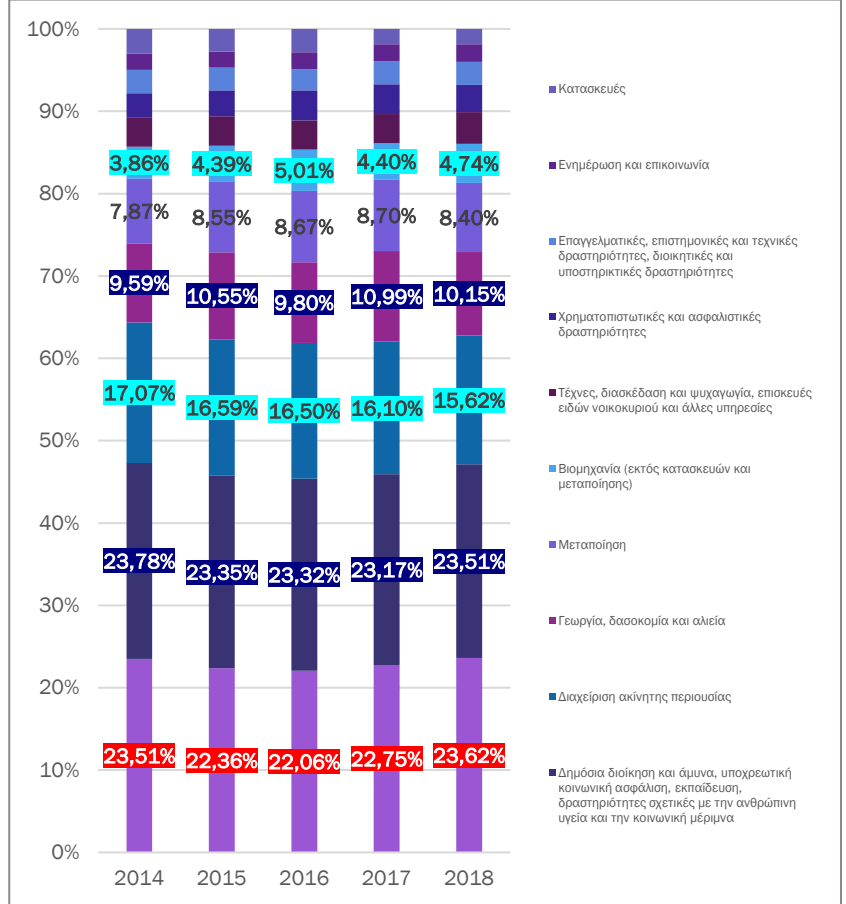
- Η συνολική ΑΠΑ την περίοδο 2014-2018 μειώθηκε κατά 3,7 ποσοστιαίες μονάδες (από 7,15 δις € σε 6,88 δις το 2018)
- Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας οι δραστηριότητες «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο,...», «Δημόσια διοίκηση και άμυνα...» και «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» συγκεντρώνουν αθροιστικά ποσοστό υψηλότερο του 60% της συνολικής ΑΠΑ της Περιφέρειας με τις πρώτες δύο κατηγορίες να βρίσκονται πλησίον του 23% έκαστη

- Μικρότερη συνεισφορά εμφανίζει η δραστηριότητα «Κατασκευές» (1,85%) και «Ενημέρωση και επικοινωνία» (μόλις 2,15%)

Σχετικά με την δυναμική μεταβολή της ΑΠΑ ανά δραστηριότητα παρατηρούνται τα κάτωθι:

- ✓ Υψηλότερη θετική μεταβολή εμφανίζουν οι δραστηριότητες «Βιομηχανία (εκτός κατασκευών και μεταποίησης)» και «Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες» κατά +18,2% και +9,4% αντίστοιχα
- ✓ Υψηλότερη αρνητική μεταβολή εμφανίζει ο κλάδος των κατασκευών (-40,4%) και ο κλάδος των «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» (-11,9%)

Σχεδιάγραμμα 33. Κατανομή ΑΠΑ ανά δραστηριότητα- Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

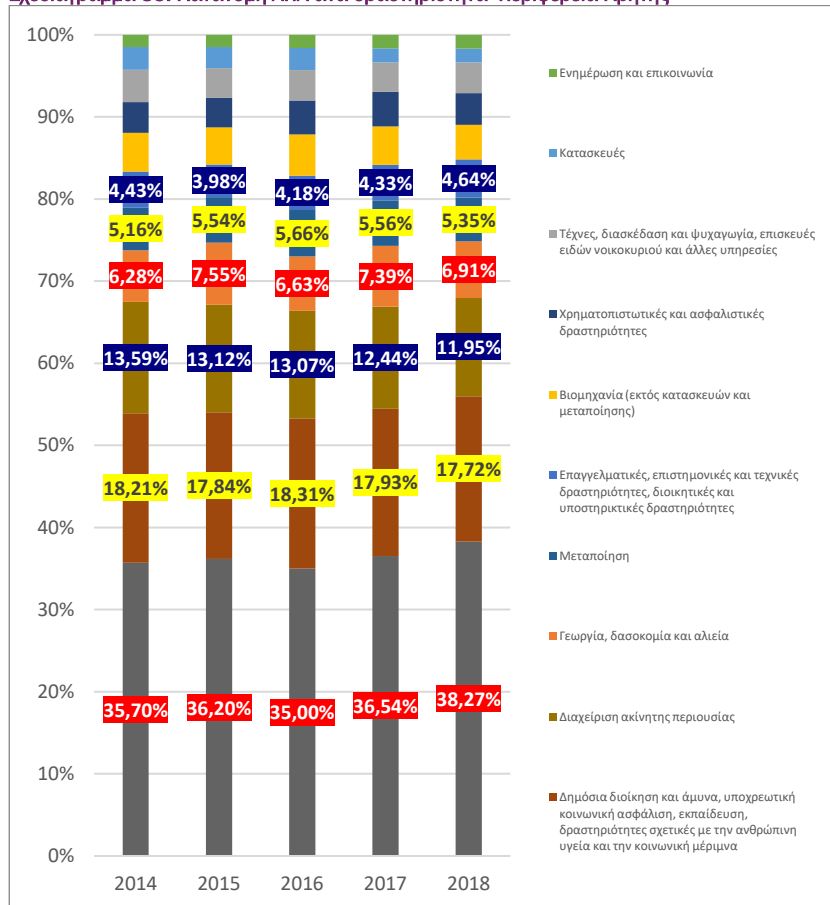

Σχεδιάγραμμα 34. % Μεταβολή ανά δραστηριότητα, 2014-2018- Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

- Η συνολική ΑΠΑ την περίοδο 2014-2018 αυξήθηκε κατά 0,9 ποσοστιαίες μονάδες (από 7,79 δις € σε 7,86 δις €)
- Στην Περιφέρεια Κρήτης οι δραστηριότητες «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο...», «Δημόσια διοίκηση και άμυνα...» και «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» και συγκεντρώνουν ποσοστό μεγαλύτερο του 60% της συνολική Ακαθάριστη Προστιθέμενης Αξίας με υψηλότερο ποσοστό την δραστηριότητα «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο...» με 38,27% της συνολικής ΑΠΑ για το έτος 2018
- Αντίστοιχα ποσοστά εμφανίζουν μεταξύ τους οι δραστηριότητες «Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες...» και «Βιομηχανία (εκτός κατασκευών και μεταποίησης)» με ποσοστό άνω του 4% έκαστη το έτος 2018
- Μικρότερη συνεισφορά εμφανίζει η δραστηριότητα των Κατασκευών (μόλις 1,67% το 2018) και «Ενημέρωση και επικοινωνία» (μόλις 1,67%)

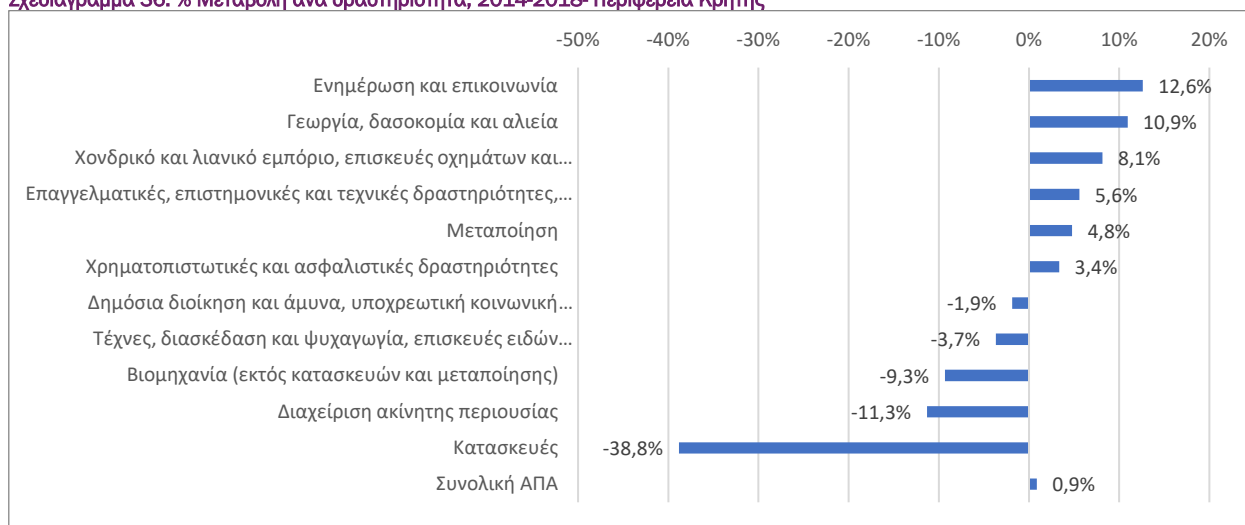
Σχεδιάγραμμα 35. Κατανομή ΑΠΑ ανά δραστηριότητα- Περιφέρεια Κρήτης

Σχετικά με την δυναμική μεταβολή της ΑΠΑ ανά δραστηριότητα παρατηρούνται τα κάτωθι:

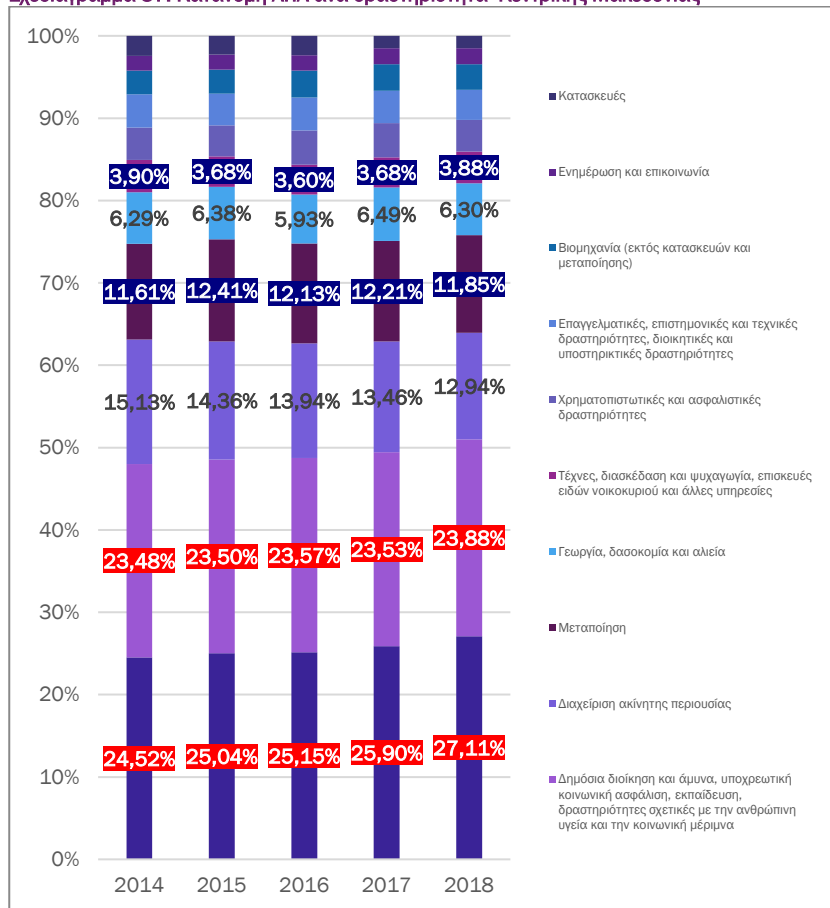
- ✓ Υψηλότερη θετική μεταβολή εμφανίζουν οι δραστηριότητες «Ενημέρωση και επικοινωνία» (+12,6%), «Γεωργία, δασοκομία και αλιεία» (+10,9%) και «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο...» (+8,1%)
- ✓ Υψηλότερη αρνητική μεταβολή της ΑΠΑ εμφανίζει ο κλάδος των Κατασκευών με μείωση κατά -38,8% (από 215,03 εκατ. € το 2014 σε μόλις 131,55 εκατ. € το 2018) όπως και οι κλάδοι «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» (-11,3%) και «Βιομηχανία, εκτός κατασκευών και μεταποίησης ...» (-9,3%)

Σχεδιάγραμμα 36. % Μεταβολή ανά δραστηριότητα, 2014-2018- Περιφέρεια Κρήτης

- Η συνολική ΑΠΑ την περίοδο 2014-2018 αυξήθηκε κατά 3,1 ποσοστιαίες μονάδες (από 20,693 δις € σε 21,328 δις €)
- Στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας οι δραστηριότητες «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο...», «Δημόσια διοίκηση και άμυνα,...», «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» και «Μεταποίηση» συγκεντρώνουν ποσοστό μεγαλύτερο του 70% της συνολική Ακαθάριστη Προστιθέμενης Αξίας με υψηλότερο ποσοστό την δραστηριότητα «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο...» με 27,11% της συνολικής ΑΠΑ για το έτος 2018
- Αντίστοιχα ποσοστά εμφανίζουν μεταξύ τους οι δραστηριότητες «Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία,.....» και «Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες» με ποσοστό άνω του 3% έκαστη το έτος 2018
- Μικρότερη συνεισφορά εμφανίζει η δραστηριότητα «Ενημέρωση και επικοινωνία» (μόλις 1,96% το 2018) και οι «Κατασκευές» (μόλις 1,51%)

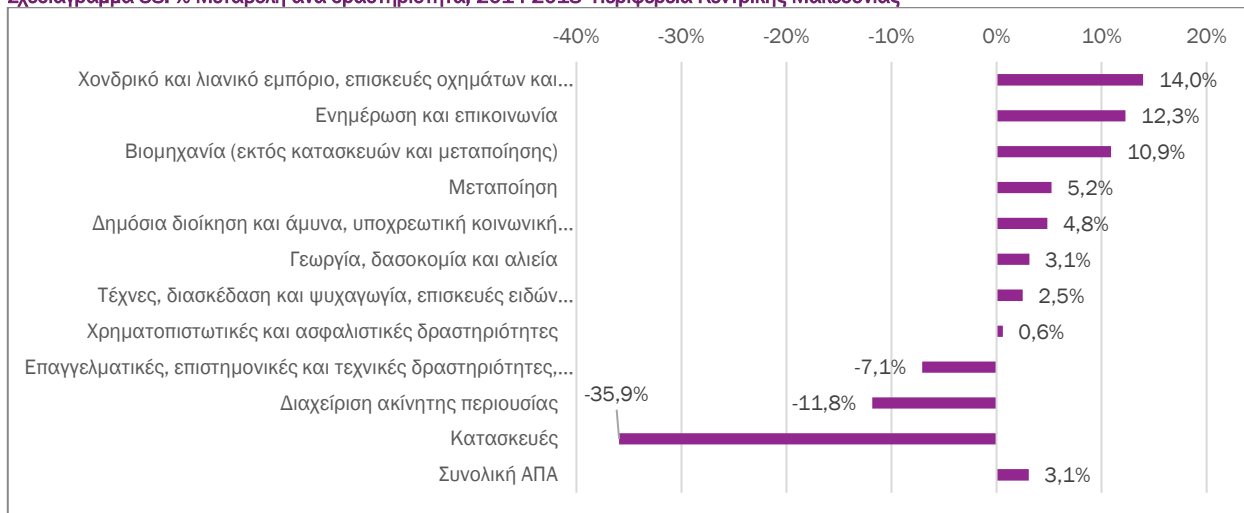
Σχεδιάγραμμα 37. Κατανομή ΑΠΑ ανά δραστηριότητα- Κεντρικής Μακεδονίας

Σχετικά με την δυναμική μεταβολή της ΑΠΑ ανά δραστηριότητα παρατηρούνται τα κάτωθι:

- ✓ Υψηλότερη θετική μεταβολή εμφανίζουν οι δραστηριότητες «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο...» (+14%), «Ενημέρωση και επικοινωνία» (+12,3%), «Βιομηχανία(εκτός κατασκευών και μεταποίησης)» (+10,9%) και «Μεταποίηση» (+5,2%)
- ✓ Υψηλότερη αρνητική μεταβολή της ΑΠΑ εμφανίζει ο κλάδος των Κατασκευών με μείωση κατά -35,9% (από 501,59 εκατ. € το 2014 σε μόλις 321,33 εκατ. € το 2018) όπως και οι κλάδοι «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας» (-11,8%) και «Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες...» (-7,1%)

Σχεδιάγραμμα 38. % Μεταβολή ανά δραστηριότητα, 2014-2018- Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

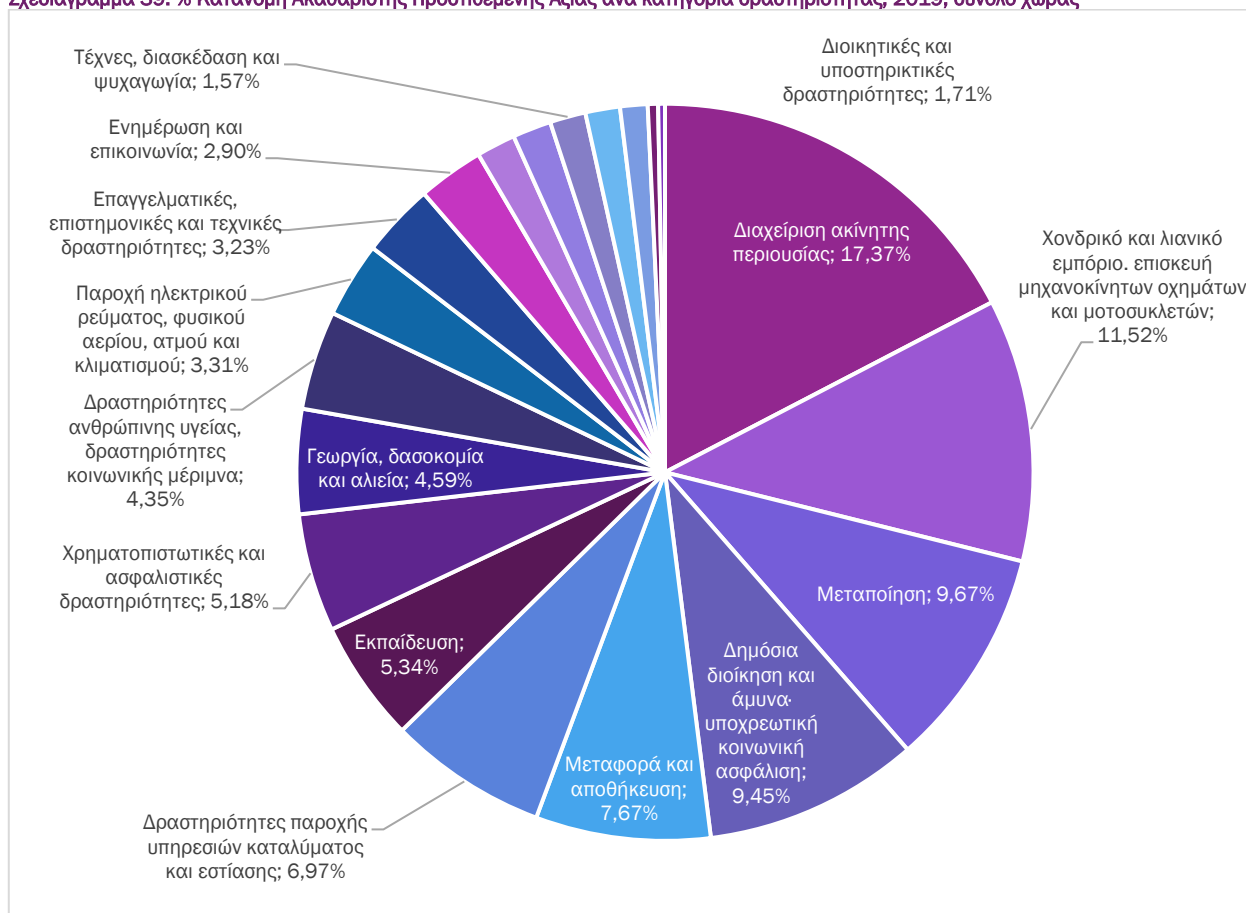

Ανά κατηγορία δραστηριότητας, σε σταθερές τιμές 2015, η ΑΠΑ ποσοστιαία για το έτος 2019 κατανέμεται ως εξής:

- Η Διαχείριση ακίνητης περιουσίας εμφανίζεται πρώτη σε Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία για το έτος 2019 (συγκεντρώνοντας ποσοστό 17,37%)
- Ακολουθούν οι δραστηριότητες «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επίσκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών» (11,52%), «Μεταποίηση» (9,67%), «Δημόσια διοίκηση και άμυνα- υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση» (9,45%) και Μεταφορά και αποθήκευση(7,67%)
- Τελευταίες δραστηριότητες σε Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία είναι οι Κατασκευές (1,69%), Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία (1,57%), Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (1,52%), «Παροχή νερού; αποχέτευση, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες αποκατάστασης» (1,20%), Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών (παραγωγή αγαθών για ιδία χρήση) (0,45%) και Ορυχεία και λατομεία (0,30%)
- Υψηλότερη μεταβολή στο μερίδιο σημείωσε η δραστηριότητα παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης (+0,64%) και την πλέον αρνητική η «Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση»

Σχεδιάγραμμα 39. % Κατανόμη Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία ανά κατηγορία δραστηριότητας, 2019, σύνολο χώρας

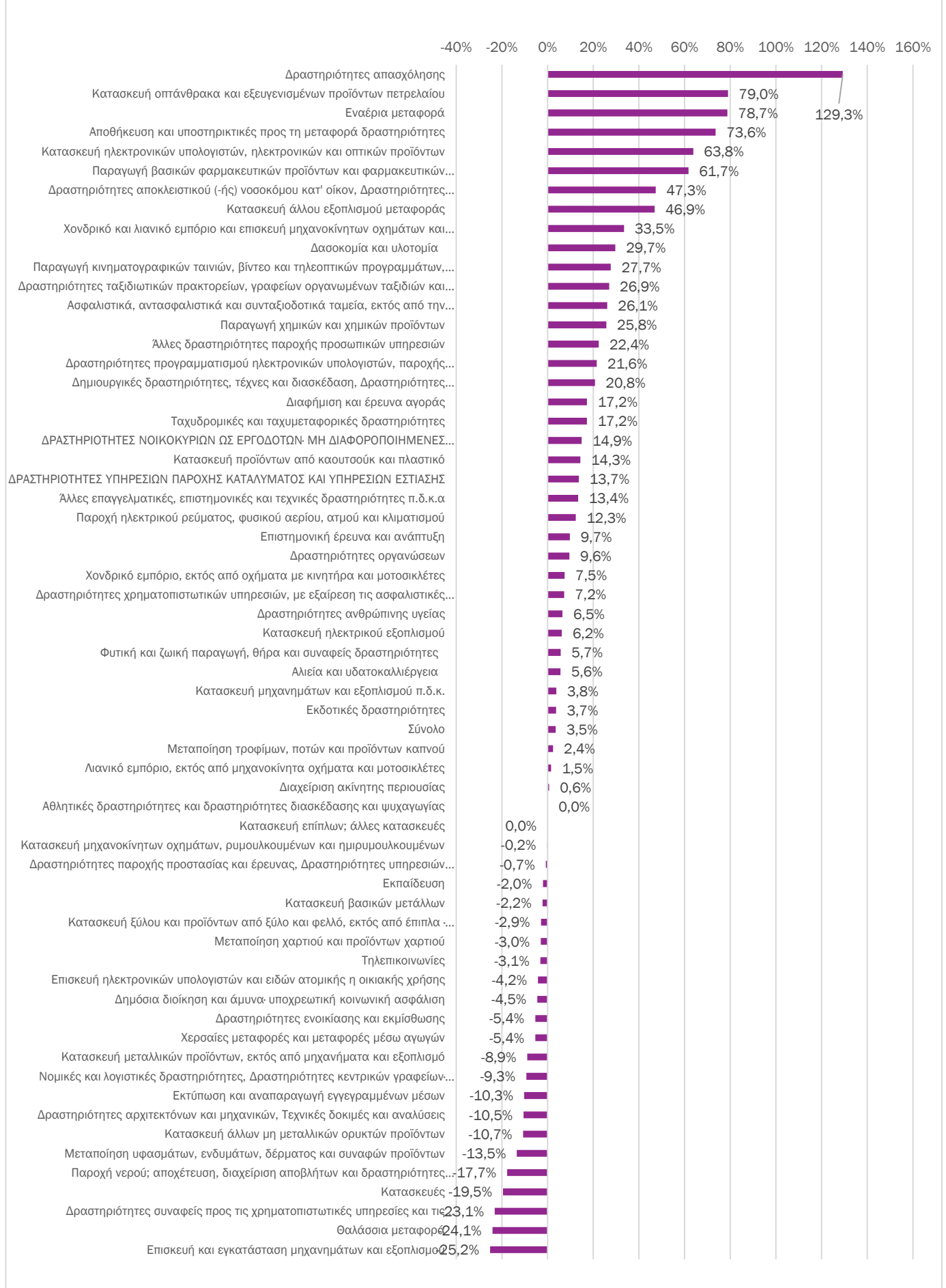

Πηγή: Eurostat, National accounts aggregates by industry (up to NACE A*64) [nama_10_a64], chain linked volumes (2015)

Ανά υποκατηγορία δραστηριότητας σε σταθερές τιμές 2015 η ποσοστιαία μεταβολή των ΑΠΑ για την περίοδο 2014-2019 παρουσιάζεται στο κάτωθι διάγραμμα και ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής:

- Υψηλότερη αύξηση εμφάνισαν οι υποκατηγορίες «δραστηριότητες απασχόλησης», «κατασκευή οπτόηθρακα και εξευγενισμένων προϊόντων πετρελαίου» και «Εναέριων μεταφορών» με +129,3%, +79,0% και +78,7%
- Ανεμική μεταβολή εμφάνισαν οι υποκατηγορίες «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας», «Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας», «Κατασκευή επίπλων; άλλες κατασκευές», «Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων» και «Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας, Δραστηριότητες υπηρεσιών τοπίου, Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες γραφείου» από +0,6% έως -0,7%
- Την υψηλότερη αρνητική μεταβολή την περίοδο εξέτασης εμφανίζουν οι δραστηριότητες των Κατασκευών (-19,5%), «Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες» (-23,1%), «Θαλάσσιων μεταφορών» (-24,1%) και «Επίσκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού» (-25,2%)

Σχεδιάγραμμα 40. % Μεταβολή ανά υποκατηγορία δραστηριότητας, 2014-2019- Σύνολο χώρας

Πηγή: Eurostat, National accounts aggregates by industry (up to NACE A*64) [nama_10_a64], chain linked volumes (2015)

Πίνακας 1. Κατηγορίες και κατανομή ΑΠΑ ανά δραστηριότητα - σύνολο χώρας, σταθερές τιμές 2015

Κατηγορία	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	17,80%	18,02%	17,87%	17,58%	17,57%	17,37%
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	11,06%	11,96%	12,06%	11,79%	11,74%	11,52%
Μεταποίηση	9,20%	9,40%	9,10%	9,38%	9,45%	9,67%
Δημόσια διοίκηση και άμυνα' υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	10,20%	10,49%	10,51%	10,11%	9,85%	9,45%
Μεταφορά και αποθήκευση	7,86%	6,33%	6,07%	6,95%	7,32%	7,67%
Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης	6,32%	6,56%	6,23%	6,46%	6,70%	6,97%
Εκπαίδευση	5,62%	5,55%	5,61%	5,40%	5,38%	5,34%
Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	5,01%	5,06%	5,70%	5,64%	5,26%	5,18%
Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	4,47%	4,38%	4,09%	4,54%	4,43%	4,59%
Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας, δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνα	4,07%	4,31%	4,11%	4,14%	4,25%	4,35%
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	3,04%	2,95%	3,52%	3,61%	3,50%	3,31%
Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	3,51%	3,51%	3,33%	3,34%	3,24%	3,23%
Ενημέρωση και επικοινωνία	2,83%	2,85%	2,89%	2,91%	2,90%	2,90%
Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	1,56%	1,43%	1,49%	1,59%	1,74%	1,71%
Κατασκευές	2,17%	2,25%	2,55%	1,69%	1,69%	1,69%
Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία	1,38%	1,41%	1,37%	1,46%	1,53%	1,57%
Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	1,39%	1,33%	1,36%	1,37%	1,47%	1,52%
Παροχή νερού; αποχέτευση, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες αποκατάστασης	1,51%	1,28%	1,29%	1,25%	1,21%	1,20%
Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών (παραγωγή αγαθών για ιδία χρήση)	0,41%	0,38%	0,37%	0,35%	0,39%	0,45%
Ορυχεία και λατομεία	0,58%	0,55%	0,47%	0,41%	0,39%	0,30%

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΑΓΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ (FIXED CAPITAL FORMATION)

Για τις επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου χρησιμοποιείται ως δείκτης ο Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου, σε εκατομμύρια € έτους αναφοράς 2015.

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (ΚΤΙΡΙΑ, ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ Κ.ΛΠ.)

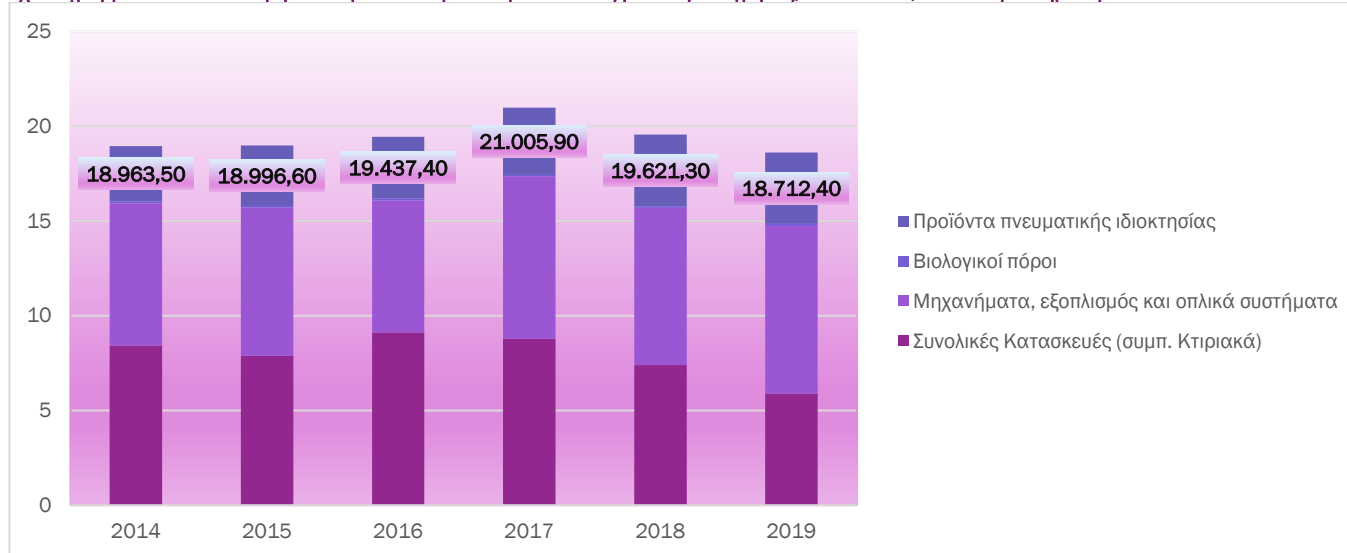
Το σύνολο των Ακαθάριστων Παγίων Στοιχείων για το σύνολο των δραστηριοτήτων υπολογίζεται σε 18,7 δις € σε σταθερές τιμές έτους 2015. Τα αναλογικά ποσοστά διαμορφώθηκαν σε :

- 31,6% για τις ακαθάριστες Συνολικές Κατασκευές (συμπεριλαμβανομένων των κτιριακών)
- 47,5% για μηχανήματα, εξοπλισμό και οπλικά συστήματα
- 0,6% για βιολογικούς πόρους
- 20,2% για προϊόντα πνευματικής ιδιοκτησίας

Το μέγεθος μειώθηκε σε σχέση με το έτος 2014 κατά -1,32% (από 18,96 δις € σε 18,71 δις € το 2019) και η μείωση αυτή επιμερίζεται στις υποκατηγορίες ως εξής:

- -30,05% για τις Συνολικές Κατασκευές (συμπ. κτιριακών), από 8,4 δις € σε 5,9 δις € το 2019
- Αύξηση κατά +17,8% στην κατηγορία Μηχανήματα, εξοπλισμός και οπλικά συστήματα (από 7,5 δις € σε 8,84 δις € το 2019)
- +4,52% στην κατηγορία βιολογικοί πόροι (από 110 εκατ. € σε 116 εκατ. € το 2019)
- +29,08% στην κατηγορία πνευματικής ιδιοκτησίας (από 2,91 δις € το 2014 σε 3,76 δις € το 2019)

Σχεδιάγραμμα 41. % Κατανομή Ακαθάριστου Παγίου Κεφαλαίου στις βασικές κατηγορίες, 2014-2019, σύνολο δραστηριοτήτων

Πηγή: Eurostat, Cross-classification of gross fixed capital formation by industry and by asset (flows) [nama_10_nfa_fl], chain linked volumes (2015)

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΑΓΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ – ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ

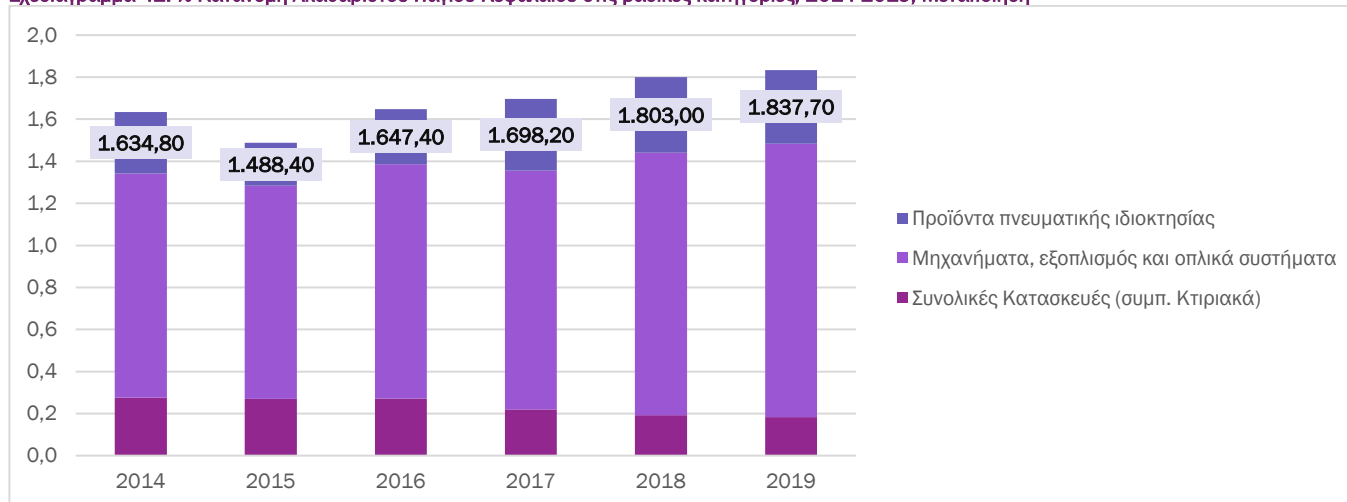
Το σύνολο των Ακαθάριστων Παγίων Στοιχείων για τις δραστηριότητες Μεταποίησης υπολογίζεται σε 1,84 δις € σε σταθερές τιμές έτους 2015. Τα αναλογικά ποσοστά διαμορφώθηκαν σε :

- 10,0% για τις ακαθάριστες Συνολικές Κατασκευές (συμπεριλαμβανομένων των κτιριακών)
- 70,9% για μηχανήματα, εξοπλισμό και οπλικά συστήματα
- 19,1% για προϊόντα πνευματικής ιδιοκτησίας

Το μέγεθος αυξήθηκε σε σχέση με το έτος 2014 κατά 12,41% (από 1,63 δις € σε 1,84 δις το 2019) και η αύξηση αυτή επιμερίζεται στις υποκατηγορίες ως εξής:

- -33,82% για τις Συνολικές Κατασκευές (συμπ. κτιριακών), από 277 εκατ. € σε 183,2 εκατ. € το 2019
- Αύξηση κατά +22,2% στην κατηγορία Μηχανήματα, εξοπλισμός και οπλικά συστήματα (από 1,06 δις € σε 1,3 δις € το 2019)
- +19,18% στην κατηγορία πνευματικής ιδιοκτησίας (από 293 εκατ. € το 2014 σε 350 εκατ. € το 2019)

Σχεδιάγραμμα 42. % Κατανομή Ακαθάριστου Παγίου Κεφαλαίου στις βασικές κατηγορίες, 2014-2019, Μεταποίηση

Πηγή: Eurostat, Cross-classification of gross fixed capital formation by industry and by asset (flows) [nama_10_nfa_fl], chain linked volumes (2015)

ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΣΥΝΟΛΙΚΑ

Την περίοδο 2014-2019 οι Εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 17,6%, από 26,64 δις € το 2016 σε 31,33 δις € το 2019 (τρέχουσες τιμές). Για το έτος 2019 η κατανομή έχει ως εξής:

- Το 69,95% των εξαγωγών αφορά την δραστηριότητα της Μεταποίησης
- Το 22,21% την κατηγορία Χονδρικού και Λιανικού εμπορίου, επισκευής μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών
- Το 3,28% αφορά στην κατηγορία Γεωργία, δασοκομία και αλιεία

Η κατανομή φαίνεται για το σύνολο των κατηγοριών στον κάτωθι Πίνακα¹:

Κατηγορία	%του συνόλου των εξαγωγών
Μεταποίηση	69,95%
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο. επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	22,21%
Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	3,28%
Ορυχεία και λατομεία	1,48%
Μεταφορά και αποθήκευση	1,05%
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	0,65%
Ενημέρωση και επικοινωνία	0,35%
Παροχή νερού; αποχέτευση, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες αποκατάστασης	0,28%
Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	0,25%
Κατασκευές	0,19%
Λοιπές δραστηριότητες	0,18%
Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	0,09%
Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	0,03%
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	0,01%
Άγνωστες δραστηριότητες	0,00%

ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ

Για την εξέταση των εξαγωγών ανά Κλάδο αξιοποιείται η περίοδος 2016-2019 όπου εμφανίζεται στην Eurostat και πληρότητα των δεδομένων.

Οι κλάδοι για την περίοδο αυτή με την υψηλότερη άνοδο στην εξαγωγική δραστηριότητα είναι οι:

- Ορυχεία και λατομεία (+277,5%, από 123 εκατ. € το 2016 σε 464 εκατ. € το 2019)
- Γεωργία, δασοκομία και αλιεία (+123,8% από 459 εκατ. € το 2016 σε 1,02 δις € το 2019)
- Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού (+122,55% από 91,6 εκατ. € το 2016 σε 204 εκατ. € το 2019)

Οι κλάδοι με την υψηλότερη μείωση όσον αφορά την εξαγωγική δραστηριότητα είναι οι:

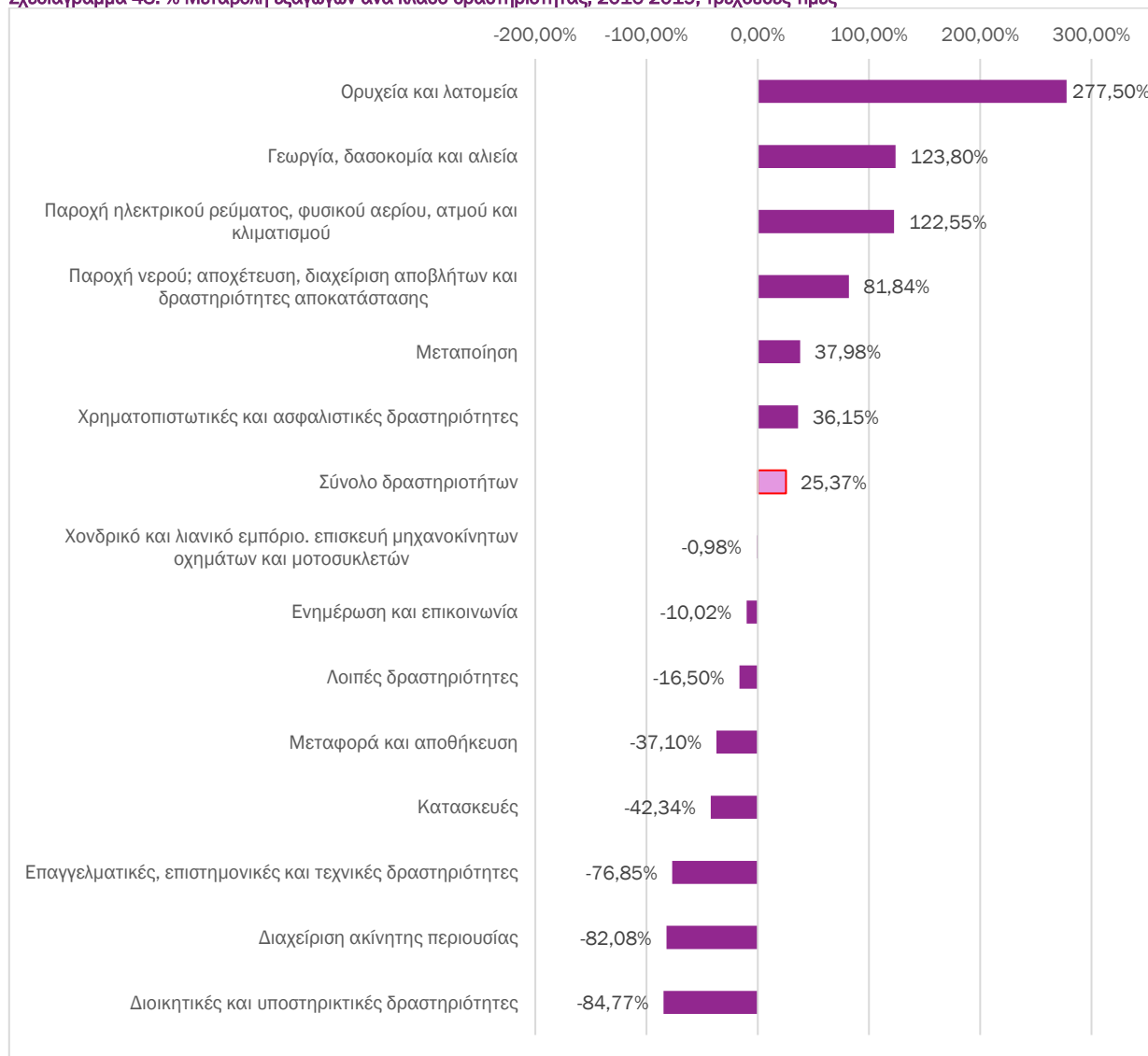
- Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες (-76,85%, από 338,5 εκατ. € το 2016 σε 78,4 εκατ. € το 2019)
- Διαχείριση ακίνητης περιουσίας (-82,08%, από 17,2 εκατ. € το 2016 σε 3,1 εκατ. € το 2019)
- Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες (-84,77%, από 178,4 εκατ. € σε 27,2 εκατ. € το 2019)

Όσον αφορά στον αριθμό των επιχειρήσεων για την περίοδο 2016-2019, ο αριθμός εκείνων που πραγματοποιούν εξαγωγές μειώθηκε κατά 1,2 ποσοστιαία μονάδα (σε 17.789 το 2019 σε σχέση με 18.005 το 2016) με την υψηλότερη θετική μεταβολή (+72,09%) να προέρχεται από τον κλάδο των ορυχείων και λατομείας και +39,13% στον κλάδο διαχείρισης ακίνητης

¹ Eurostat, Trade by NACE Rev. 2 activity and enterprise size class [ext_tec01]

περιουσίας. Αντίθετα υψηλή μείωση επέδειξε ο κλάδος «Μεταφορά και αποθήκευση» (-30,57%) και «διοικητικές και λοιπές υποστηρικτικές υπηρεσίες» (-31,13%).

Σχεδιάγραμμα 43. % Μεταβολή εξαγωγών ανά κλάδο δραστηριότητας, 2016-2019, τρέχουσες τιμές

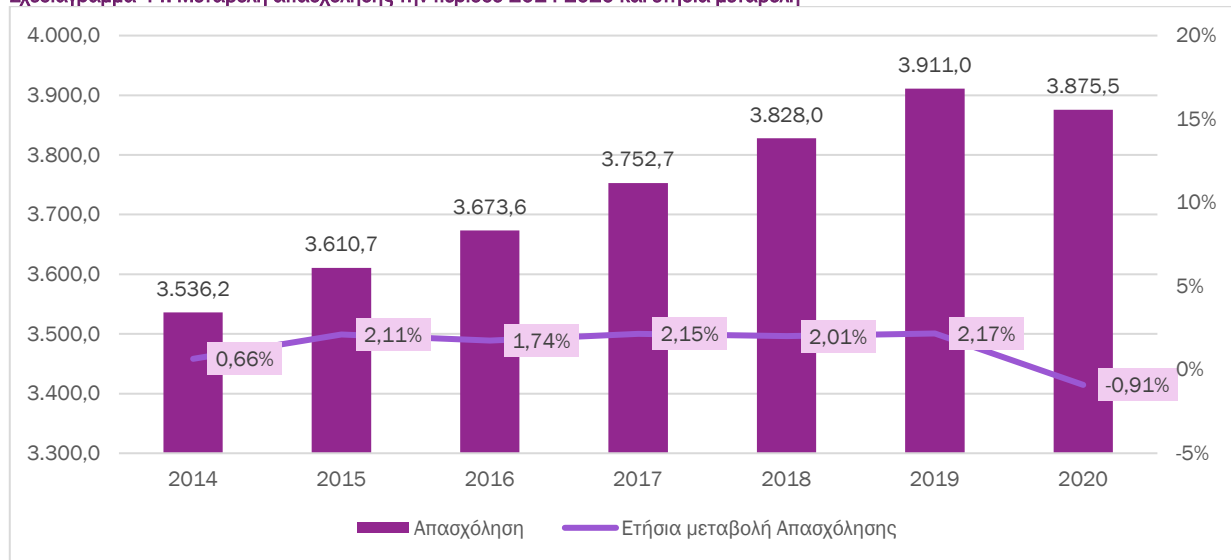
Πηγή: Eurostat, Trade by NACE Rev. 2 activity and enterprise size class [ext_tec01], thousand euros

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΑ

Την περίοδο 2014-2020 η Απασχόληση αυξήθηκε σε απόλυτα μεγέθη κατά +9,6%< από 3,536 εκατ. Εργαζόμενους το 2016 σε 3,875 εκατ. εργαζόμενους το έτος 2020. Ελέγχοντας την ετήσια μεταβολή του μεγέθους αυτή παραμένει θετική καθ' όλη την περίοδο εξέτασης, με μόνη εξαίρεση το έτος 2020 το οποίο αποτελεί και το έτος όπου φάνηκαν ιδιαίτερα οι συνέπειες της πανδημίας Covid-19 και άρα δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτυπώνει το συνολικό σταθερό μακροοικονομικό περιβάλλον αλλά περισσότερο την αντίδραση στην εξωτερικότητα της πανδημίας.

Σχεδιάγραμμα 44. Μεταβολή απασχόλησης την περίοδο 2014-2020 και ετήσια μεταβολή

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Ετήσιες χρονοσειρές Έρευνας Εργατικού Δυναμικού

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΚΑΙ ΥΠΟ-ΚΛΑΔΟ

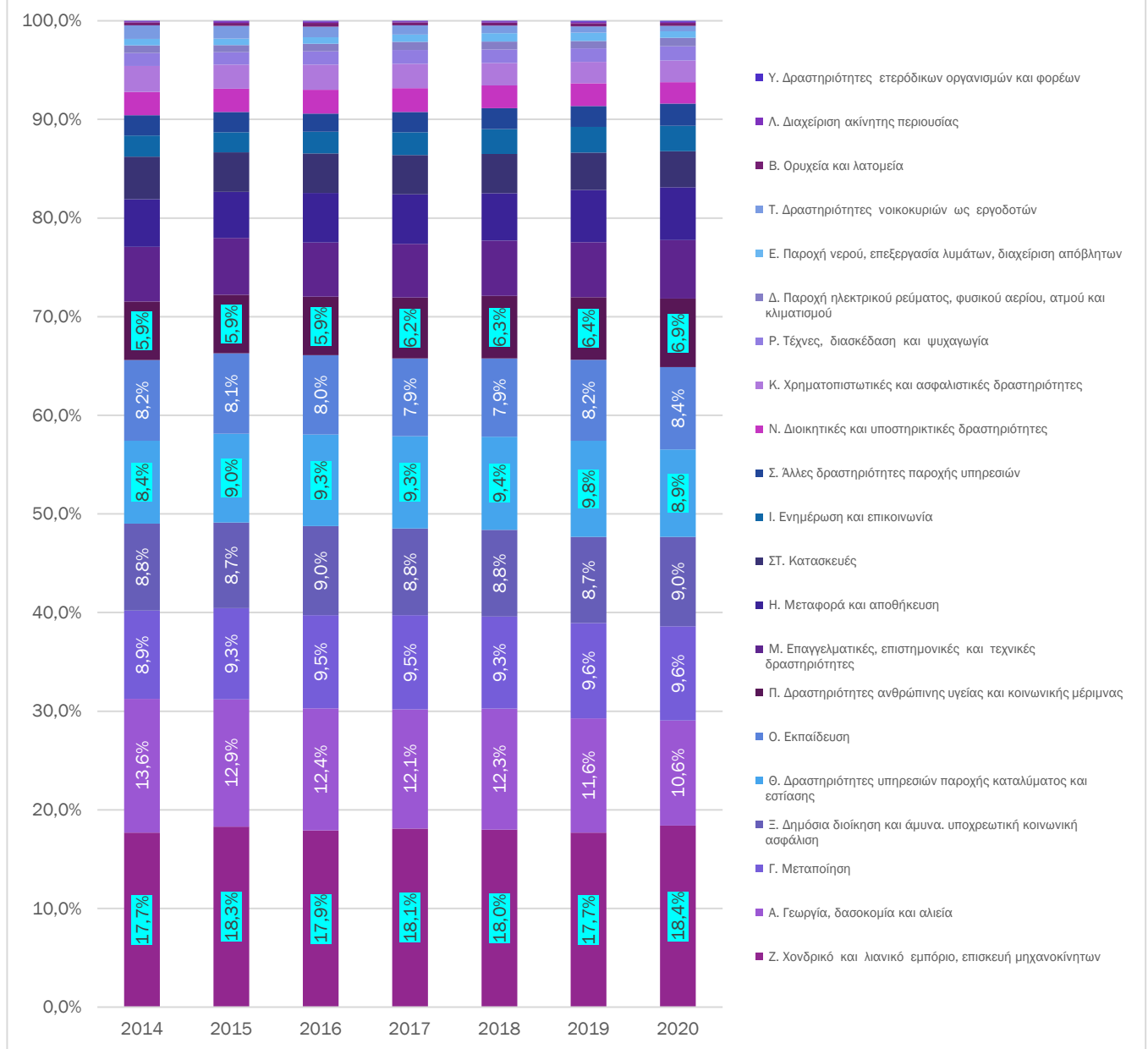
Η κατανομή των εργαζομένων ανά κλάδο αποτυπώνεται στο κάτωθι διάγραμμα και ενδεικτικά αναφέρονται ότι οι κλάδοι οι οποίοι εμφανίζουν υψηλότερο αριθμό εργαζομένων είναι οι εξής:

- Ζ. Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων (18,4%)
- Α. Γεωργία, δασοκομία και αλιεία (10,6%)
- Γ. Μεταποίηση (9,6%)
- Ξ. Δημόσια διοίκηση και άμυνα. υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση (9,0%)
- Θ. Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης (8,9%)

Αντίθετα οι κλάδοι που εμφανίζουν τον χαμηλότερο αριθμό εργαζομένων είναι οι κάτωθι:

- Ε. Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση απόβλητων (0,7%)
- Τ. Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών (0,6%)
- Β. Ορυχεία και λατομεία (0,3%)
- Λ. Διαχείριση ακίνητης περιουσίας (0,1%)
- Υ. Δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων (0,1%)

Σχεδιάγραμμα 45. Ποσοστιαία κατανομή εργαζομένων ανά κλάδο, 2014-2020

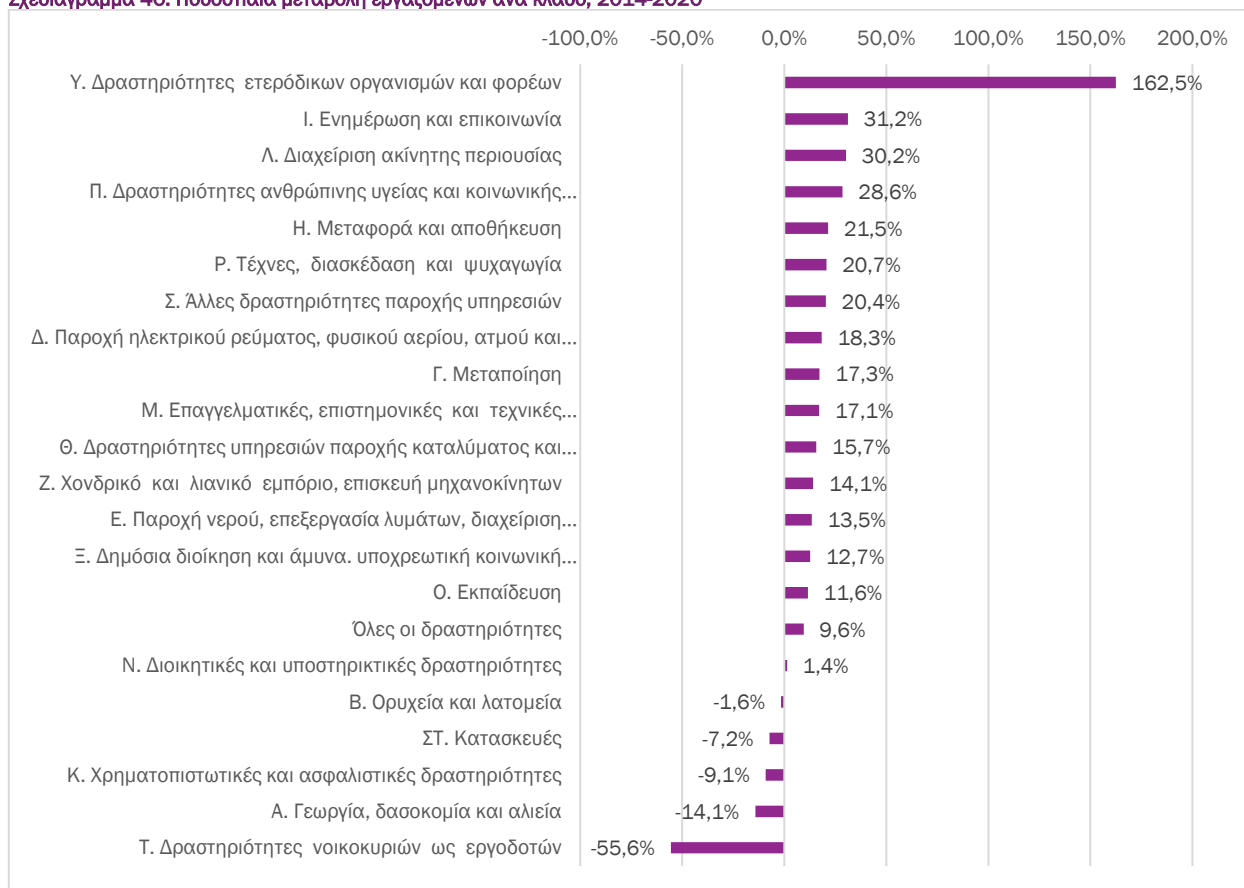

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Ετήσιες χρονοσειρές Έρευνας Εργατικού Δυναμικού

Όσον αφορά την δυναμική εξέλιξη την περίοδο εξέτασης για τους συγκεκριμένους κλάδους παρατίθεται το κάτωθι διάγραμμα:

Σχεδιάγραμμα 46. Ποσοστιαία μεταβολή εργαζομένων ανά κλάδο, 2014-2020

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Ετήσιες χρονοσειρές Έρευνας Εργατικού Δυναμικού

Εξετάζοντας την μεταβολή της απασχόλησης ανά κλάδο και ακολουθώντας την κατηγοριοποίηση ΣΤΑΚΟΔ-08 έχουμε τα κάτωθι αποτελέσματα:

Οι πρώτοι σε ποσοστιαία μεταβολή εργαζομένων υπο- κλάδοι είναι οι εξής:

Κατηγορία	Μετ. 14-2020
Παραγωγή οπτόηλεκτρικών και προϊόντων διύλισης πετρελαίου	174,52%
Δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων	162,55%
Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	136,58%
Δραστηριότητες βοήθειας κατ' οίκον. Δραστηριότητες παροχής στέγης και φιλοξενίας (Δραστηριότητες ιδρυμάτων κοινωνικής πρόνοιας με παροχή καταλύματος)	105,33%
Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες	83,98%
Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών σκευασμάτων	80,58%
Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος	75,25%
Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών	74,53%
Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	64,72%
Ασφαλιστικά, αντ' ασφαλιστικά και συναξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	60,71%

Οι τελευταίοι δέκα σε ποσοστιαία μεταβολή εργαζομένων κλάδοι είναι οι εξής:

Κατηγορία	Μετ. 14-2020
Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη	-20,80%

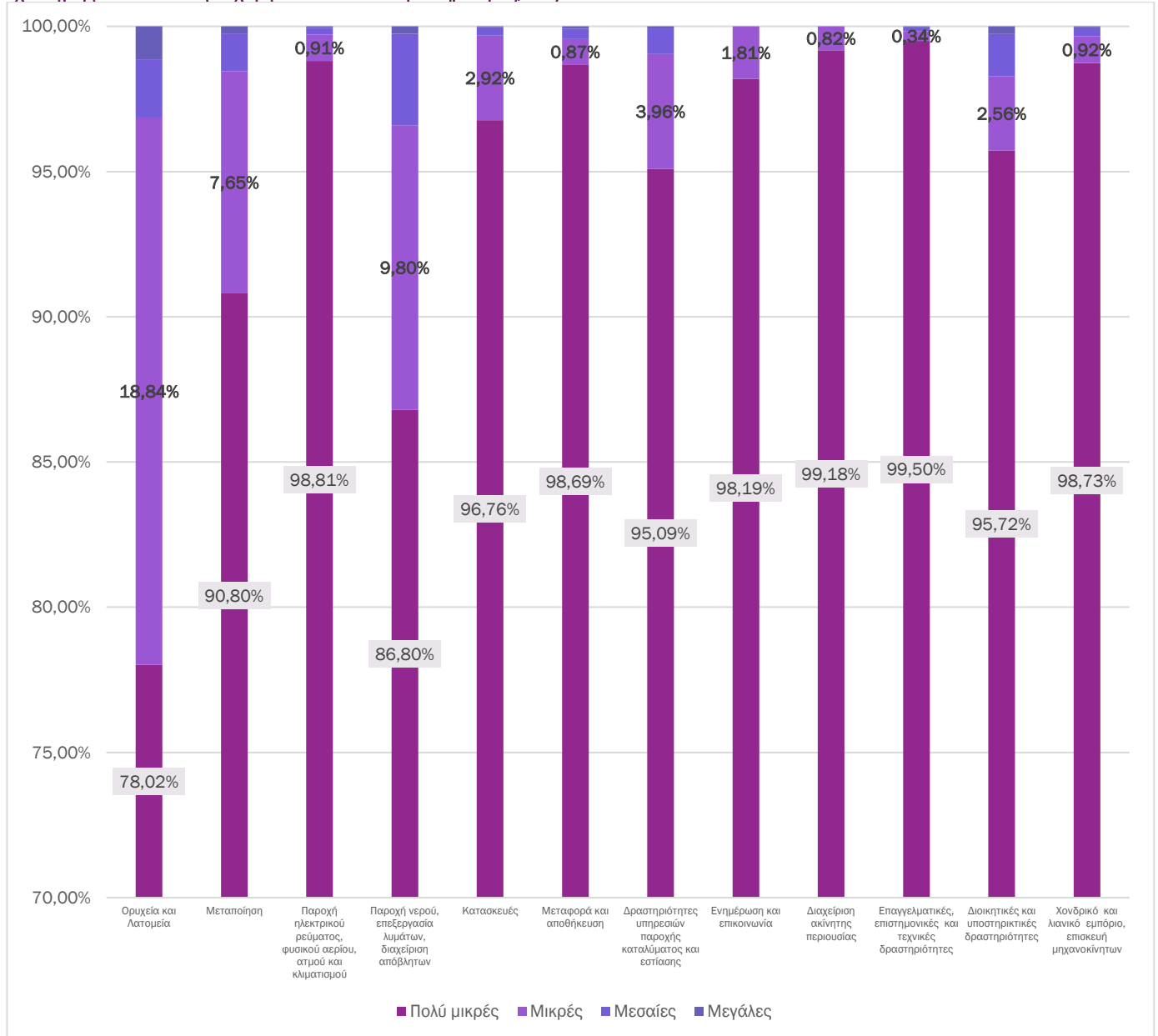
Κατηγορία	Μετ. 14-2020
Αεροπορικές μεταφορές	-28,41%
Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	-31,36%
Εξόρυξη μεταλλευμάτων	-31,96%
Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων	-49,64%
Δραστηριότητες απασχόλησης	-51,42%
Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες	-54,38%
Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών οικιακού προσωπικού	-55,56%
Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων, ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις	-73,02%
Δραστηριότητες εξύγιανσης και άλλες υπηρεσίες για τη διαχείριση αποβλήτων	-84,23%

ΔΙΑΦΘΡΩΣΗ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ (ΜΙΚΡΕΣ, ΜΕΣΑΙΕΣ ΚΛΠ)

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΛΑΔΩΝ

- Στον κλάδο Ορυχεία και Λατομεία το 78,0% αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις, το 18,8% Μικρές επιχειρήσεις, το 2,0% Μεσαίες επιχειρήσεις, και το υπολειπόμενο 1,2% Μεγάλες επιχειρήσεις.
- Στον κλάδο Μεταποίηση το 90,8% αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις, το 7,6% Μικρές επιχειρήσεις, το 1,3% Μεσαίες επιχειρήσεις, και το υπολειπόμενο 0,2% Μεγάλες επιχειρήσεις.
- Στον κλάδο Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού το 98,8% αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις, το 0,9% Μικρές επιχειρήσεις, το 0,2% Μεσαίες επιχειρήσεις, και το υπολειπόμενο 0,1% Μεγάλες επιχειρήσεις.
- Στον κλάδο Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση απόβλητων το 86,8% αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις, το 9,8% Μικρές επιχειρήσεις, το 3,1% Μεσαίες επιχειρήσεις, και το υπολειπόμενο 0,3% Μεγάλες επιχειρήσεις.
- Στον κλάδο Κατασκευές το 96,8% αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις, το 2,9% Μικρές επιχειρήσεις, το 0,3% Μεσαίες επιχειρήσεις, και το υπολειπόμενο 0,0% Μεγάλες επιχειρήσεις.
- Στον κλάδο Μεταφορά και αποθήκευση το 98,7% αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις, το 0,9% Μικρές επιχειρήσεις, το 0,4% Μεσαίες επιχειρήσεις, και το υπολειπόμενο 0,1% Μεγάλες επιχειρήσεις.
- Στον κλάδο Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης το 95,1% αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις, το 4,0% Μικρές επιχειρήσεις, το 0,9% Μεσαίες επιχειρήσεις, και το υπολειπόμενο 0,1% Μεγάλες επιχειρήσεις.
- Στον κλάδο Ενημέρωση και επικοινωνία το 98,2% αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις, το 1,8% Μικρές επιχειρήσεις, το 0,0% Μεσαίες επιχειρήσεις, και το υπολειπόμενο 0,0% Μεγάλες επιχειρήσεις.
- Στον κλάδο Διαχείριση ακίνητης περιουσίας το 99,18% αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις και το 0,82% Μικρές επιχειρήσεις.
- Στον κλάδο Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες το 99,5% αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις, το 0,3% Μικρές επιχειρήσεις, το 0,1% Μεσαίες επιχειρήσεις, και το υπολειπόμενο 0,03% Μεγάλες επιχειρήσεις.
- Στον κλάδο Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες το 95,7% αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις, το 2,6% Μικρές επιχειρήσεις, το 1,5% Μεσαίες επιχειρήσεις, και το υπολειπόμενο 0,3% Μεγάλες επιχειρήσεις.
- Στον κλάδο Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων το 98,7% αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις, το 0,9% Μικρές επιχειρήσεις, το 0,3% Μεσαίες επιχειρήσεις, και το υπολειπόμενο 0,04% Μεγάλες επιχειρήσεις.

Σχεδιάγραμμα 47. Ανάλυση επιχειρήσεων ανά κλάδο δραστηριότητας, έτος 2018

Πηγή: Eurostat, Industry/ Services/ Construction by employment size class (NACE Rev. 2, B-E)

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ

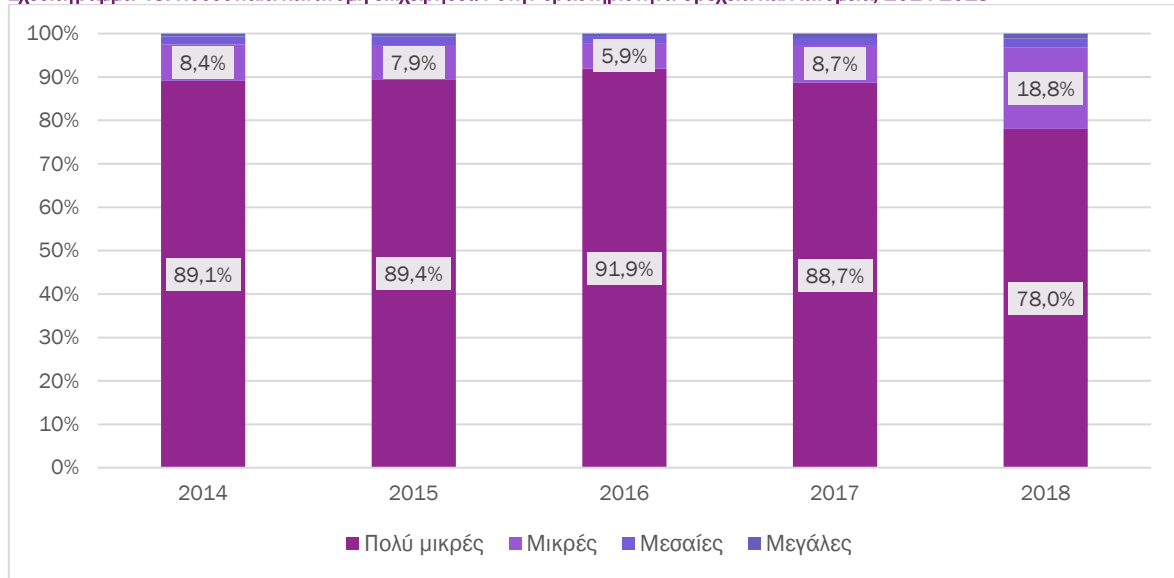
ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στην συγκεκριμένη δραστηριότητα μειώθηκε συνολικά την περίοδο 2014-2018¹ κατά -24,9% (από 806 επιχειρήσεις το 2014 σε 605 επιχειρήσεις το 2018). Όσον αφορά την διάρθρωση του κλάδου με κριτήριο το μέγεθος επιχειρήσεων² η συντριπτική πλειοψηφία αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις (78% το έτος 2018, ήτοι 472 επιχειρήσεις).

¹ Έτος τελευταίες διαθέσιμότητας δεδομένων από Eurostat και ΕΛΣΤΑΤ

² Η ομαδοποίηση πραγματοποιήθηκε βάσει του αριθμού των εργαζομένων, από 0-9 Πολύ μικρή, 10-49 Μικρή, 50-249 Μεσαία και άνω των 250 εργαζομένων Μεγάλη

Σχεδιάγραμμα 48. Ποσοστιαία κατανομή επιχειρήσεων στην δραστηριότητα Ορυχεία και Λατομεία, 2014-2018

Πηγή: Eurostat, Industry by employment size class (NACE Rev. 2, B-E)

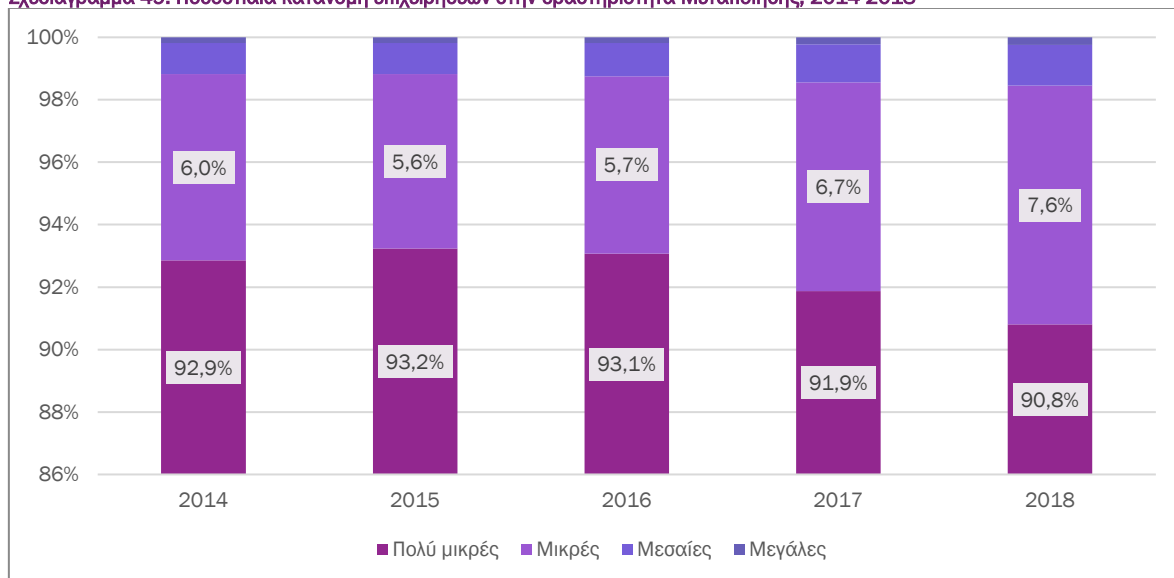
Όσον αφορά τη μεταβολή στον αριθμό των επιχειρήσεων για τον συγκεκριμένο κλάδο:

- Οι Πολύ μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 34,3% (από 718 το 2014 σε 472 το 2018)
- Οι Μικρές επιχειρήσεις αυξήθηκαν κατά +67,6% (από 68 το 2014 σε 114 το 2018)
- Οι Μεσαίες επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 20% (από 15 το 2014 σε 12 το 2018)
- Οι Μεγάλες επιχειρήσεις αυξήθηκαν από 5 το 2014 σε 7 το 2018

ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στην Μεταποίηση (Manufacturing) μειώθηκε συνολικά την περίοδο 2014-2018 κατά -13,7% (από 66.088 επιχειρήσεις το 2014 σε 57.061 επιχειρήσεις το 2018). Όσον αφορά την διάρθρωση του κλάδου με κριτήριο το μέγεθος επιχειρήσεων¹ η συντριπτική πλειοψηφία αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις (90,8% το έτος 2018, ήτοι 51.814 επιχειρήσεις).

Σχεδιάγραμμα 49. Ποσοστιαία κατανομή επιχειρήσεων στην δραστηριότητα Μεταποίησης, 2014-2018

Πηγή: Eurostat, Industry by employment size class (NACE Rev. 2, B-E)

Όσον αφορά τη μεταβολή στον αριθμό των επιχειρήσεων για τον συγκεκριμένο κλάδο:

- Οι Πολύ μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 15,6% (από 61.370 το 2014 σε 51.814 το 2018)

¹ Η ομαδοποίηση πραγματοποιήθηκε βάσει του αριθμού των εργαζομένων, από 0-9 Πολύ μικρή, 10-49 Μικρή, 50-249 Μεσαία και άνω των 250 εργαζομένων Μεγάλη

- Οι Μικρές επιχειρήσεις αυξήθηκαν κατά +10,8% (από 3.941 το 2014 σε 4.365 το 2018)
- Οι Μεσαίες επιχειρήσεις αυξήθηκαν κατά +12,6% (από 658 το 2014 σε 741 το 2018)
- Οι Μεγάλες επιχειρήσεις αυξήθηκαν από 119 το 2014 σε 141 το 2018 (+18,5%)

ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ – ΥΠΟΚΛΑΔΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στην Βιομηχανία Τροφίμων μειώθηκε συνολικά την περίοδο 2014-2018 κατά -7,1% (από 16.319 επιχειρήσεις το 2014 σε 15.164 επιχειρήσεις το 2018). Όσον αφορά την διάρθρωση του κλάδου με κριτήριο το μέγεθος επιχειρήσεων¹ η συντριπτική πλειοψηφία αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις (88,4% το έτος 2018, ήτοι 13.355 επιχειρήσεις).

Σχεδιάγραμμα 50. Ποσοστιαία κατανομή επιχειρήσεων στην δραστηριότητα Βιομηχανία Τροφίμων, 2014-2018

Πηγή: Eurostat, Industry by employment size class (NACE Rev. 2, B-E)

Όσον αφορά τη μεταβολή στον αριθμό των επιχειρήσεων για τον συγκεκριμένο κλάδο:

- Οι Πολύ μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 10,2% (από 14.874 το 2014 σε 13.355 το 2018)
- Οι Μικρές επιχειρήσεις αυξήθηκαν κατά 24,4% (από 798 το 2014 σε 993 το 2018)
- Οι Μεσαίες επιχειρήσεις αυξήθηκαν κατά +33,1 (από 381 το 2014 σε 507 το 2018)
- Οι Μεγάλες επιχειρήσεις αυξήθηκαν από 223 το 2014 σε 248 το 2018 (+11,2%).

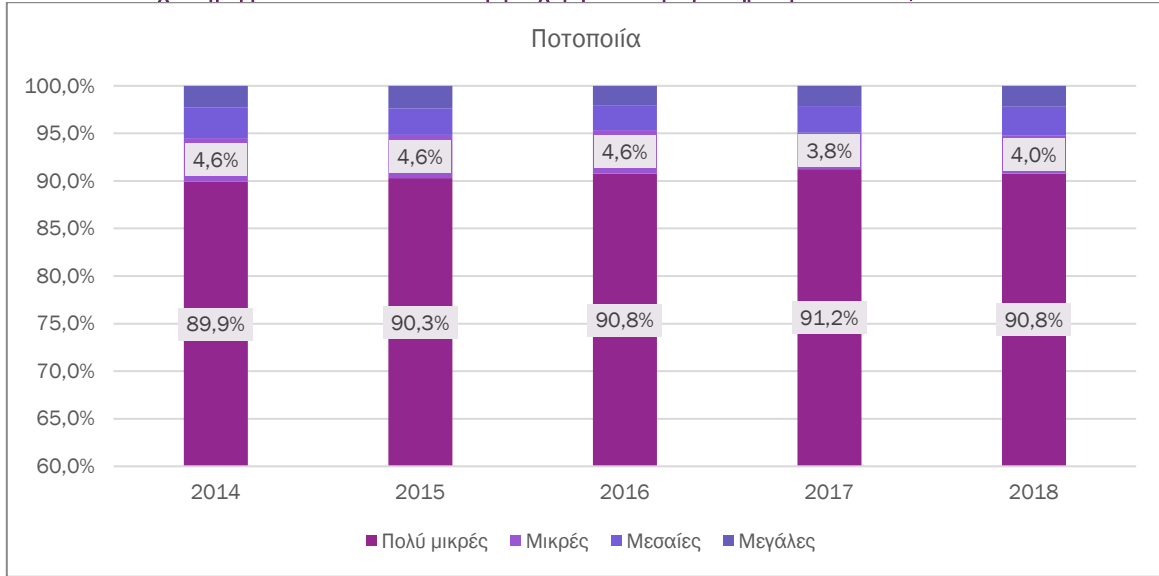
ΠΟΤΟΠΟΙΑ

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στην Ποτοποιία μειώθηκε συνολικά την περίοδο 2014-2018 κατά -3,2% (από 1.137 επιχειρήσεις το 2014 σε 1.101 επιχειρήσεις το 2018). Όσον αφορά την διάρθρωση του κλάδου με κριτήριο το μέγεθος επιχειρήσεων² η συντριπτική πλειοψηφία αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις (90,8% το έτος 2018, ήτοι 995 επιχειρήσεις).

¹ Η ομαδοποίηση πραγματοποιήθηκε βάσει του αριθμού των εργαζομένων, από 0-9 Πολύ μικρή, 10-49 Μικρή, 50-249 Μεσαία και άνω των 250 εργαζομένων Μεγάλη

² Η ομαδοποίηση πραγματοποιήθηκε βάσει του αριθμού των εργαζομένων, από 0-9 Πολύ μικρή, 10-49 Μικρή, 50-249 Μεσαία και άνω των 250 εργαζομένων Μεγάλη

Σχεδιάγραμμα 51. Ποσοστιαία κατανομή επιχειρήσεων στην δραστηριότητα Ποτοποιία, 2014-2018

Πηγή: Eurostat, Industry by employment size class (NACE Rev. 2, B-E)

Όσον αφορά τη μεταβολή στον αριθμό των επιχειρήσεων για τον συγκεκριμένο κλάδο:

- Οι Πολύ μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 2,2% (από 1.017 το 2014 σε 995 το 2018)
- Οι Μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 15,4% (από 52 το 2014 σε 44 το 2018)
- Οι Μεσαίες επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 8,3% (από 36 το 2014 σε 33 το 2018)
- Οι Μεγάλες επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 7,7% (από 26 το 2014 σε 24 το 2018)

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΥΛΩΝ¹

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στην Κλωστοϋφαντουργία μειώθηκε συνολικά την περίοδο 2014-2018 κατά -14,4% (από 1.755 επιχειρήσεις το 2014 σε 1.502 επιχειρήσεις το 2018). Όσον αφορά την διάρθρωση του κλάδου με κριτήριο το μέγεθος επιχειρήσεων² η συντριπτική πλειοψηφία αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις (89,9% το έτος 2018, ήτοι 1.347 επιχειρήσεις).

Σχεδιάγραμμα 52. Ποσοστιαία κατανομή επιχειρήσεων στην δραστηριότητα Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, 2014-2018

Πηγή: Eurostat, Industry by employment size class (NACE Rev. 2, B-E)

Όσον αφορά την μεταβολή στον αριθμό των επιχειρήσεων για τον συγκεκριμένο κλάδο:

¹ Για την παραγωγή προϊόντων καπνού δεν παρέχεται ακριβής πληροφόρηση από τις στατιστικές αρχές. Το έτος 2018 καταγράφονται 20 επιχειρήσεις στην δραστηριότητα αυτή με 11 εξ' αυτών να ανήκουν στην κατηγορία «Πολύ Μικρές» και χωρίς επιπλέον δεδομένα για τις λοιπές κατηγορίες

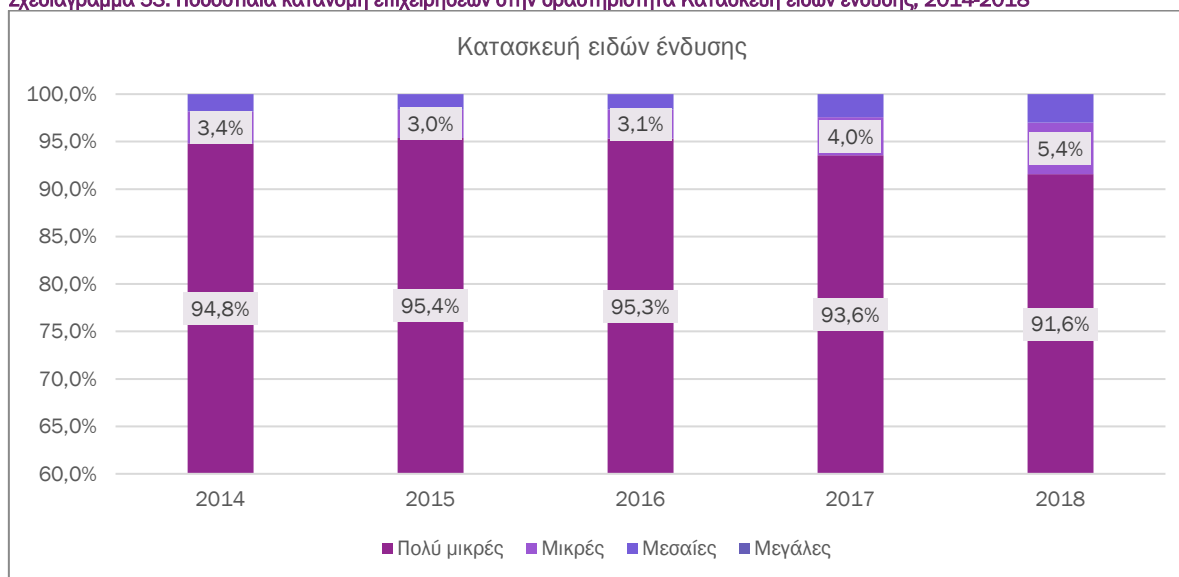
² Η ομαδοποίηση πραγματοποιήθηκε βάσει του αριθμού των εργαζομένων, από 0-9 Πολύ μικρή, 10-49 Μικρή, 50-249 Μεσαία και άνω των 250 εργαζομένων Μεγάλη

- Οι Πολύ μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 16,9% (από 1.621 το 2014 σε 1.347 το 2018)
- Οι Μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 4,5% (από 88 το 2014 σε 84 το 2018)
- Δεν υπάρχουν σαφή δεδομένα για την μεταβολή των Μεσαίων επιχειρήσεων αν και για την περίοδο 2015-2018 αυξήθηκαν από 26 σε 44
- Οι Μεγάλες επιχειρήσεις αυξήθηκαν κατά 21,1% (από 19 το 2014 σε 23 το 2018)

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΙΔΩΝ ΕΝΔΥΣΗΣ

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στην κατασκευή ειδών ένδυσης μειώθηκε συνολικά την περίοδο 2014-2018 κατά -24,1% (από 5.099 επιχειρήσεις το 2014 σε 3.870 επιχειρήσεις το 2018). Όσον αφορά την διάρθρωση του κλάδου με κριτήριο το μέγεθος επιχειρήσεων¹ η συντριπτική πλειοψηφία αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις (91,6% το έτος 2018, ήτοι 3.502 επιχειρήσεις).

Σχεδιάγραμμα 53. Ποσοστιαία κατανομή επιχειρήσεων στην δραστηριότητα Κατασκευή ειδών ένδυσης, 2014-2018

Πηγή: Eurostat, Industry by employment size class (NACE Rev. 2, B-E)

Όσον αφορά την μεταβολή στον αριθμό των επιχειρήσεων για τον συγκεκριμένο κλάδο:

- Οι Πολύ μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 27,0% (από 4.799 το 2014 σε 3.502 το 2018)
- Οι Μικρές επιχειρήσεις αυξήθηκαν κατά 22,4% (από 170 το 2014 σε 208 το 2018)
- Οι Μεσαίες επιχειρήσεις αυξήθηκαν κατά 25,0% (από 92 το 2014 σε 115 το 2018)
- Δεν εντοπίζονται Μεγάλες επιχειρήσεις στα διαθέσιμα στατιστικά δεδομένα.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΕΡΜΑΤΙΝΩΝ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στην κατασκευή δερματινών ειδών μειώθηκε συνολικά την περίοδο 2014-2018 κατά -12,3% (από 837 επιχειρήσεις το 2014 σε 734 επιχειρήσεις το 2018). Όσον αφορά την διάρθρωση του κλάδου με κριτήριο το μέγεθος επιχειρήσεων² η συντριπτική πλειοψηφία αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις (91,4% το έτος 2018, ήτοι 671 επιχειρήσεις).

¹ Η ομαδοποίηση πραγματοποιήθηκε βάσει του αριθμού των εργαζομένων, από 0-9 Πολύ μικρή, 10-49 Μικρή, 50-249 Μεσαία και άνω των 250 εργαζομένων Μεγάλη

² Η ομαδοποίηση πραγματοποιήθηκε βάσει του αριθμού των εργαζομένων, από 0-9 Πολύ μικρή, 10-49 Μικρή, 50-249 Μεσαία και άνω των 250 εργαζομένων Μεγάλη

Σχεδιάγραμμα 54. Ποσοστιαία κατανομή επιχειρήσεων στην δραστηριότητα Κατασκευή δερμάτων και σχετικών προϊόντων, 2014-2018

Πηγή: Eurostat, Industry by employment size class (NACE Rev. 2, B-E)

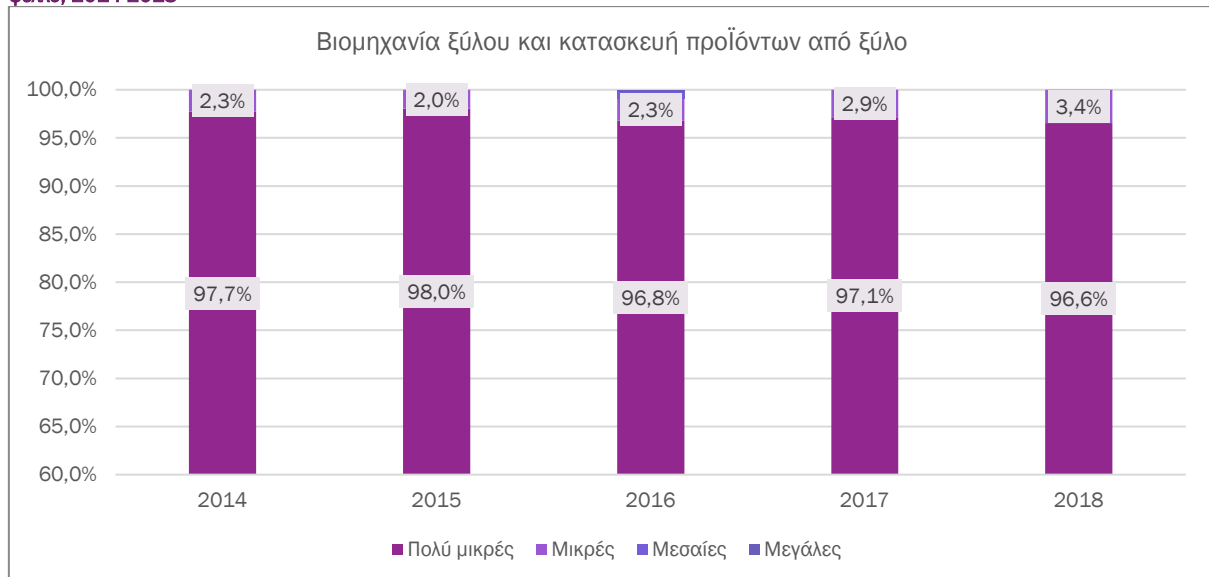
Όσον αφορά την μεταβολή στον αριθμό των επιχειρήσεων για τον συγκεκριμένο κλάδο:

- Οι Πολύ μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 13,8% (από 778 το 2014 σε 671 το 2018)
- Οι Μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 22,7% (από 44 το 2014 σε 34 το 2018)
- Οι Μεσαίες επιχειρήσεις αυξήθηκαν κατά 150,0% (από 8 το 2014 σε 20 το 2018)
- Οι Μεγάλες επιχειρήσεις αυξήθηκαν από 7 το 2014 σε 9 το 2018

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΞΥΛΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΞΥΛΟ ΚΑΙ ΦΕΛΛΟ (ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΕΠΙΠΛΑ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΙΔΩΝ ΚΑΛΑΘΟΠΟΙΑΣ ΚΑΙ ΣΠΑΡΤΟΠΛΕΚΤΙΚΗΣ)

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στον συγκεκριμένο κλάδο μειώθηκε συνολικά την περίοδο 2014-2018 κατά -25,9% (από 3.185 επιχειρήσεις το 2014 σε 2.360 επιχειρήσεις το 2018). Όσον αφορά την διάρθρωση του κλάδου με κριτήριο το μέγεθος επιχειρήσεων¹ η συντριπτική πλειοψηφία αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις (96,6% το έτος 2018, ήτοι 2.241 επιχειρήσεις).

Σχεδιάγραμμα 55. Ποσοστιαία κατανομή επιχειρήσεων στην δραστηριότητα Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, 2014-2018

Πηγή: Eurostat, Industry by employment size class (NACE Rev. 2, B-E)

¹ Η ομαδοποίηση πραγματοποιήθηκε βάσει του αριθμού των εργαζομένων, από 0-9 Πολύ μικρή, 10-49 Μικρή, 50-249 Μεσαία και άνω των 250 εργαζομένων Μεγάλη

Όσον αφορά την μεταβολή στον αριθμό των επιχειρήσεων για τον συγκεκριμένο κλάδο:

- Οι Πολύ μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 27,4% (από 3.086 το 2014 σε 2.241 το 2018)
- Οι Μικρές επιχειρήσεις αυξήθηκαν κατά 11,1% (από 72 το 2014 σε 80 το 2018)
- Δεν υπάρχει επαρκής πληροφόρηση για την διάρθρωση σε Μεσαίες και Μεγάλες επιχειρήσεις στον κλάδο

ΧΑΡΤΟΠΟΙΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΧΑΡΤΙΝΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στον συγκεκριμένο κλάδο μειώθηκε συνολικά την περίοδο 2014-2018 κατά -9,3% (από 681 επιχειρήσεις το 2014 σε 618 επιχειρήσεις το 2018). Όσον αφορά την διάρθρωση του κλάδου με κριτήριο το μέγεθος επιχειρήσεων¹ η συντριπτική πλειοψηφία αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις (77,2% το έτος 2018, ήτοι 474 επιχειρήσεις).

Σχεδιάγραμμα 56. Ποσοστιαία κατανομή επιχειρήσεων στην δραστηριότητα Χαρτοποιία και κατασκευή χάρτινων προϊόντων, 2014-2018

Πηγή: Eurostat, Industry by employment size class (NACE Rev. 2, B-E)

Όσον αφορά την μεταβολή στον αριθμό των επιχειρήσεων για τον συγκεκριμένο κλάδο:

- Οι Πολύ μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 11,6% (από 536 το 2014 σε 474 το 2018)
- Οι Μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 10,3% (από 68 το 2014 σε 61 το 2018)
- Οι Μεσαίες επιχειρήσεις αυξήθηκαν κατά 2,2% (από 46 το 2014 σε 47 το 2018)
- Οι Μεγάλες επιχειρήσεις υπολογίζονται σε 32 το 2018 (δεν εμφανίζονται δεδομένα για τα προηγούμενα έτη, ποσοστό 5,2% του συνόλου το έτος 2018)

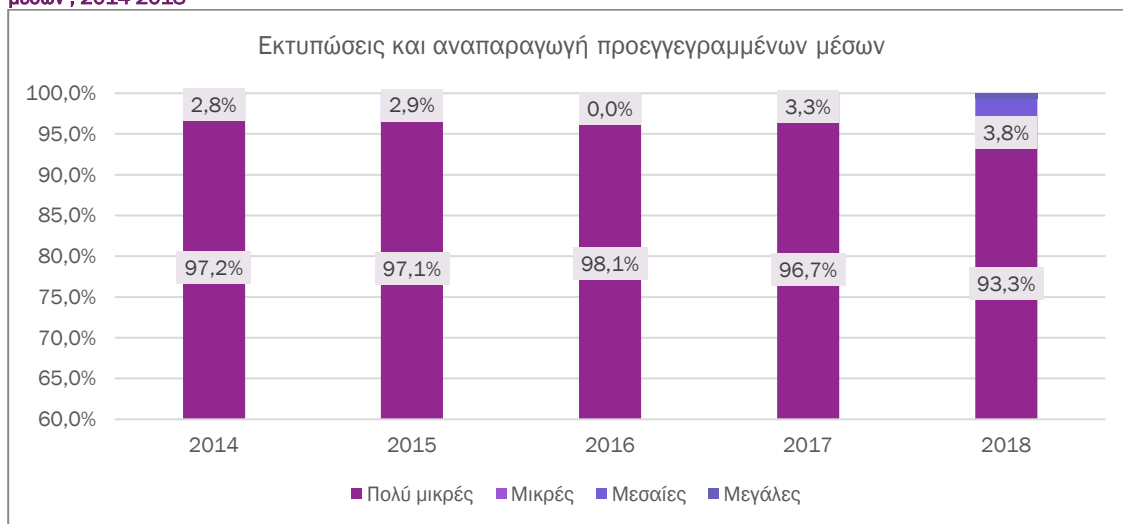
ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ ΜΕΣΩΝ

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στον συγκεκριμένο κλάδο μειώθηκε συνολικά την περίοδο 2014-2018 κατά -12,9% (από 3.006 επιχειρήσεις το 2014 σε 2.619 επιχειρήσεις το 2018). Όσον αφορά την διάρθρωση του κλάδου με κριτήριο το μέγεθος επιχειρήσεων² η συντριπτική πλειοψηφία αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις (93,3% το έτος 2018, ήτοι 2.443 επιχειρήσεις).

¹ Η ομαδοποίηση πραγματοποιήθηκε βάσει του αριθμού των εργαζομένων, από 0-9 Πολύ μικρή, 10-49 Μικρή, 50-249 Μεσαία και άνω των 250 εργαζομένων Μεγάλη

² Η ομαδοποίηση πραγματοποιήθηκε βάσει του αριθμού των εργαζομένων, από 0-9 Πολύ μικρή, 10-49 Μικρή, 50-249 Μεσαία και άνω των 250 εργαζομένων Μεγάλη

Σχεδιάγραμμα 57. Ποσοστιαία κατανομή επιχειρήσεων στην δραστηριότητα Εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων , 2014-2018

Πηγή: Eurostat, Industry by employment size class (NACE Rev. 2, B-E)

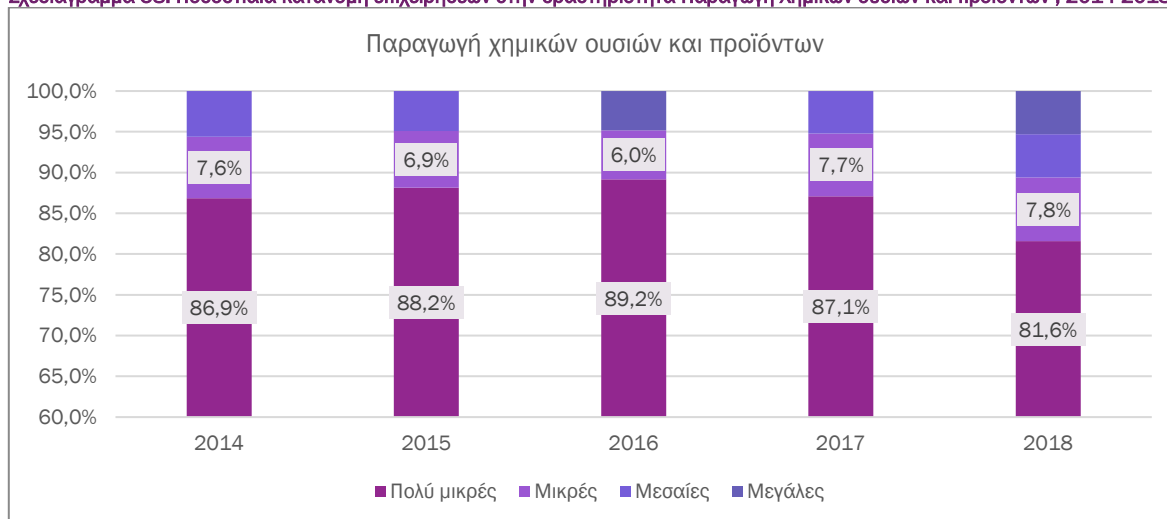
Όσον αφορά την μεταβολή στον αριθμό των επιχειρήσεων για τον συγκεκριμένο κλάδο:

- Οι Πολύ μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 14,3% (από 2.850 το 2014 σε 2.443 το 2018)
- Οι Μικρές επιχειρήσεις αυξήθηκαν κατά +19,3% (από 83 το 2014 σε 99 το 2018)
- Οι Μεσαίες επιχειρήσεις αυξήθηκαν από 49 το 2016 σε 61 το 2018 (δεν υπάρχουν επαρκή δεδομένα για το σύνολο της περιόδου εξέτασης)
- Οι Μεγάλες επιχειρήσεις υπολογίζονται σε 16 το 2018 (δεν εμφανίζονται δεδομένα για τα προηγούμενα έτη, ποσοστό 0,6% του συνόλου το έτος 2018)

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΧΗΜΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ¹

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στον συγκεκριμένο κλάδο μειώθηκε συνολικά την περίοδο 2014-2018 κατά -8,1% (από 839 επιχειρήσεις το 2014 σε 771 επιχειρήσεις το 2018). Όσον αφορά την διάρθρωση του κλάδου με κριτήριο το μέγεθος επιχειρήσεων² η συντριπτική πλειοψηφία αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις (81,6% το έτος 2018, ήτοι 771 επιχειρήσεις).

Σχεδιάγραμμα 58. Ποσοστιαία κατανομή επιχειρήσεων στην δραστηριότητα Παραγωγή Χημικών ουσιών και προϊόντων , 2014-2018

Πηγή: Eurostat, Industry by employment size class (NACE Rev. 2, B-E)

¹ Στην κατηγορία Παραγωγή οπών άνθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου ο αριθμός των επιχειρήσεων μειώθηκε κατά 22,9% (από 48 το 2014 σε 37 το 2018) αλλά δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα για την κατανομή των επιχειρήσεων στις υποκατηγορίες

² Η ομαδοποίηση πραγματοποιήθηκε βάσει του αριθμού των εργαζομένων, από 0-9 Πολύ μικρή, 10-49 Μικρή, 50-249 Μεσαία και άνω των 250 εργαζομένων Μεγάλη

Όσον αφορά την μεταβολή στον αριθμό των επιχειρήσεων για τον συγκεκριμένο κλάδο:

- Οι Πολύ μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 8,1% (από 839 το 2014 σε 771 το 2018)
- Οι Μικρές επιχειρήσεις αυξήθηκαν κατά +1,4% (από 73 το 2014 σε 74 το 2018)
- Οι Μεσαίες επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 7,4% (από 54 επιχειρήσεις το 2014 σε 50 το 2018)
- Οι Μεγάλες επιχειρήσεις υπολογίζονται σε 50 το έτος 2018 (5,3% του συνόλου)

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στον συγκεκριμένο κλάδο αυξήθηκε συνολικά την περίοδο 2014-2018 κατά +4,2% (από 96 επιχειρήσεις το 2014 σε 100 επιχειρήσεις το 2018). Όσον αφορά την διάρθρωση του κλάδου με κριτήριο το μέγεθος επιχειρήσεων η πλειοψηφία αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις (55,2% το έτος 2018, ήτοι 48 επιχειρήσεις) ενώ υψηλή παρουσία έχουν και οι Μεγάλες Επιχειρήσεις (ποσοστό μεγαλύτερο του 20% κατά την περίοδο εξέτασης).

Σχεδιάγραμμα 59. Ποσοστιαία κατανομή επιχειρήσεων στην δραστηριότητα Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων, 2014-2018

Πηγή: Eurostat, Industry by employment size class (NACE Rev. 2, B-E)

Όσον αφορά την μεταβολή στον αριθμό των επιχειρήσεων για τον συγκεκριμένο κλάδο:

- Οι Πολύ μικρές επιχειρήσεις αυξήθηκαν κατά 17,1% (από 41 το 2014 σε 48 το 2018)
- Οι Μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά +12,5% (από 8 το 2014 σε 7 το 2018)
- Οι Μεσαίες επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 17,6% (από 17 επιχειρήσεις το 2014 σε 14 το 2018)
- Οι Μεγάλες επιχειρήσεις αυξήθηκαν από 96 το 2014 σε 100 το 2018 (αύξηση +4,2%)

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΕΛΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στον συγκεκριμένο κλάδο μειώθηκε συνολικά την περίοδο 2014-2018 κατά 12,4% (από 1.119 επιχειρήσεις το 2014 σε 980 επιχειρήσεις το 2018). Όσον αφορά την διάρθρωση του κλάδου με κριτήριο το μέγεθος επιχειρήσεων η πλειοψηφία αφορά Πολύ μικρές επιχειρήσεις (77,6% το έτος 2018, ήτοι 755 επιχειρήσεις) ενώ σημαντική παρουσία εμφανίζουν και οι μικρές επιχειρήσεις (10,3% το έτος 2018)

Σχεδιάγραμμα 60. Ποσοστιαία κατανομή επιχειρήσεων στην δραστηριότητα Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό και πλαστικές ύλες, 2014-2018

Πηγή: Eurostat, Industry by employment size class (NACE Rev. 2, B-E)

Όσον αφορά την μεταβολή στον αριθμό των επιχειρήσεων για τον συγκεκριμένο κλάδο:

- Οι Πολύ μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 15,5% (από 894 το 2014 σε 755 το 2018)
- Οι Μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 3,8% (από 104 το 2014 σε 100 το 2018)
- Οι Μεσαίες επιχειρήσεις αυξήθηκαν κατά 8,8% (από 68 επιχειρήσεις το 2014 σε 74 το 2018)
- Οι Μεγάλες επιχειρήσεις μειώθηκαν από 48 το 2014 σε 44 το 2018 (-8,3%)

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΛΛΩΝ ΜΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΟΡΥΚΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στον συγκεκριμένο κλάδο μειώθηκε συνολικά την περίοδο 2014-2018 κατά 16,5% (από 3.612 επιχειρήσεις το 2014 σε 3.015 επιχειρήσεις το 2018). Όσον αφορά την διάρθρωση του κλάδου με κριτήριο το μέγεθος επιχειρήσεων η πλειοψηφία αφορά πολύ μικρές επιχειρήσεις (91,9% το έτος 2018, ήτοι 2.765 επιχειρήσεις).

Σχεδιάγραμμα 61. Ποσοστιαία κατανομή επιχειρήσεων στην δραστηριότητα Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων, 2014-2018

Πηγή: Eurostat, Industry by employment size class (NACE Rev. 2, B-E)

Όσον αφορά τη μεταβολή στον αριθμό των επιχειρήσεων για τον συγκεκριμένο κλάδο:

- Οι Πολύ μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 16,3% (από 3.305 το 2014 σε 2.765 το 2018)
- Οι Μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 30,3% (από 188 το 2014 σε 131 το 2018)
- Οι Μεσαίες επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 12,9% (από 82 επιχειρήσεις το 2014 σε 77 το 2018)
- Οι Μεγάλες επιχειρήσεις αυξήθηκαν από 31 το 2014 σε 35 το 2018 (-8,3%).

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στον συγκεκριμένο κλάδο μειώθηκε συνολικά την περίοδο 2014-2018 κατά 23,6% (από 343 επιχειρήσεις το 2014 σε 265 επιχειρήσεις το 2018). Όσον αφορά την διάρθρωση του κλάδου με κριτήριο το μέγεθος επιχειρήσεων η πλειοψηφία αφορά πολύ μικρές επιχειρήσεις (84,1% το έτος 2018, ήτοι 265 επιχειρήσεις).

Σχεδιάγραμμα 62. Ποσοστιαία κατανομή επιχειρήσεων στην δραστηριότητα βασικών μετάλλων, 2014-2018

Πηγή: Eurostat, Industry by employment size class (NACE Rev. 2, B-E)

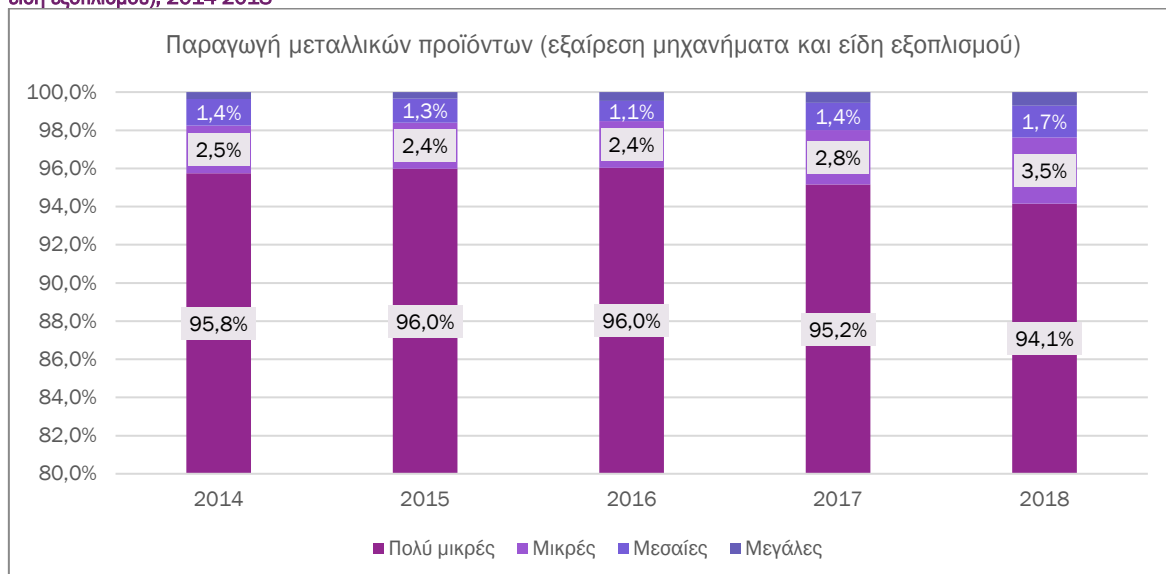
Όσον αφορά την μεταβολή στον αριθμό των επιχειρήσεων για τον συγκεκριμένο κλάδο:

- Οι Πολύ μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 22,7% (από 343 το 2014 σε 265 το 2018)
- Οι Μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 33,3% (από 36 το 2014 σε 24 το 2018)
- Οι Μεσαίες επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 31,8% (από 22 επιχειρήσεις το 2014 σε 15 το 2018)
- Οι Μεγάλες επιχειρήσεις αυξήθηκαν από 10 το 2014 σε 11 το 2018 (-8,3%).

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ (ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΙΔΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ)

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στον συγκεκριμένο κλάδο μειώθηκε συνολικά την περίοδο 2014-2018 κατά 21,3% (από 10.061 επιχειρήσεις το 2014 σε 7.919 επιχειρήσεις το 2018). Όσον αφορά την διάρθρωση του κλάδου με κριτήριο το μέγεθος επιχειρήσεων η πλειοψηφία αφορά πολύ μικρές επιχειρήσεις (94,1% το έτος 2018, ήτοι 7.449 επιχειρήσεις).

Σχεδιάγραμμα 63. Ποσοστιαία κατανομή επιχειρήσεων στην δραστηριότητα Παραγωγή μεταλλικών προϊόντων (εξαιρέση μηχανήματα και είδη εξοπλισμού), 2014-2018

Πηγή: Eurostat, Industry by employment size class (NACE Rev. 2, B-E)

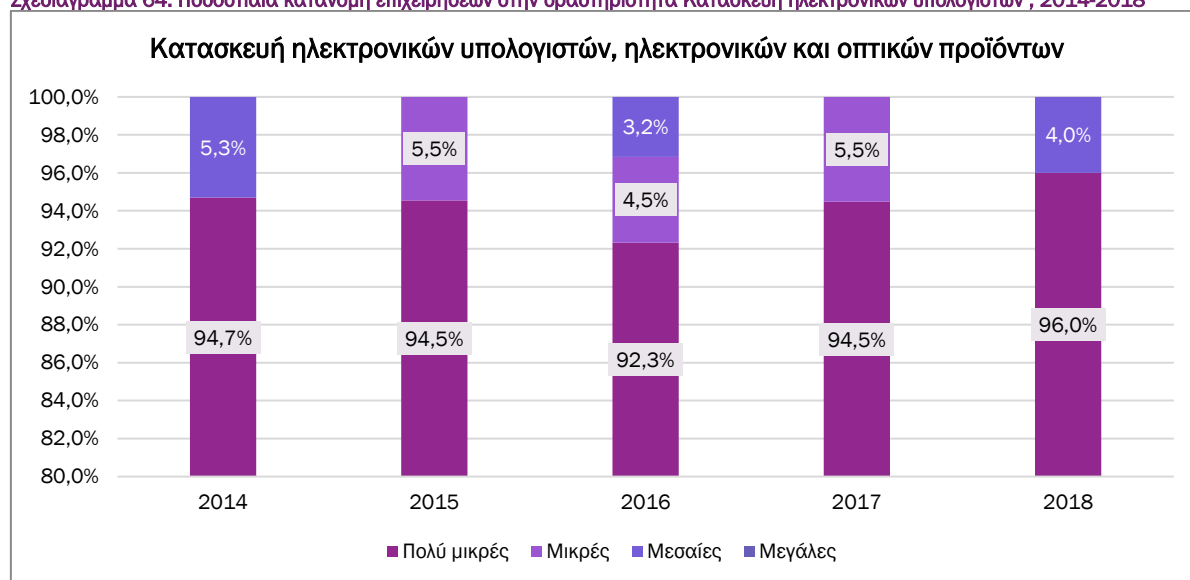
Όσον αφορά τη μεταβολή στον αριθμό των επιχειρήσεων για τον συγκεκριμένο κλάδο:

- Οι Πολύ μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 22,6% (από 9.625 το 2014 σε 7.449 το 2018)
- Οι Μικρές επιχειρήσεις αυξήθηκαν κατά 9,6% (από 251 το 2014 σε 275 το 2018)
- Οι Μεσαίες επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 5,0% (από 139 επιχειρήσεις το 2014 σε 132 το 2018)
- Οι Μεγάλες επιχειρήσεις αυξήθηκαν από 37 σε 56 το 2018 (+51,4%)

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στον συγκεκριμένο κλάδο μειώθηκε συνολικά την περίοδο 2014-2018 κατά 14,4% (από 501 επιχειρήσεις το 2014 σε 429 επιχειρήσεις το 2018). Όσον αφορά την διάρθρωση του κλάδου με κριτήριο το μέγεθος επιχειρήσεων η πλειοψηφία αφορά πολύ μικρές επιχειρήσεις (96,0% το έτος 2018, ήτοι 383 επιχειρήσεις).

Σχεδιάγραμμα 64. Ποσοστιαία κατανομή επιχειρήσεων στην δραστηριότητα Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, 2014-2018

Πηγή: Eurostat, Industry by employment size class (NACE Rev. 2, B-E)

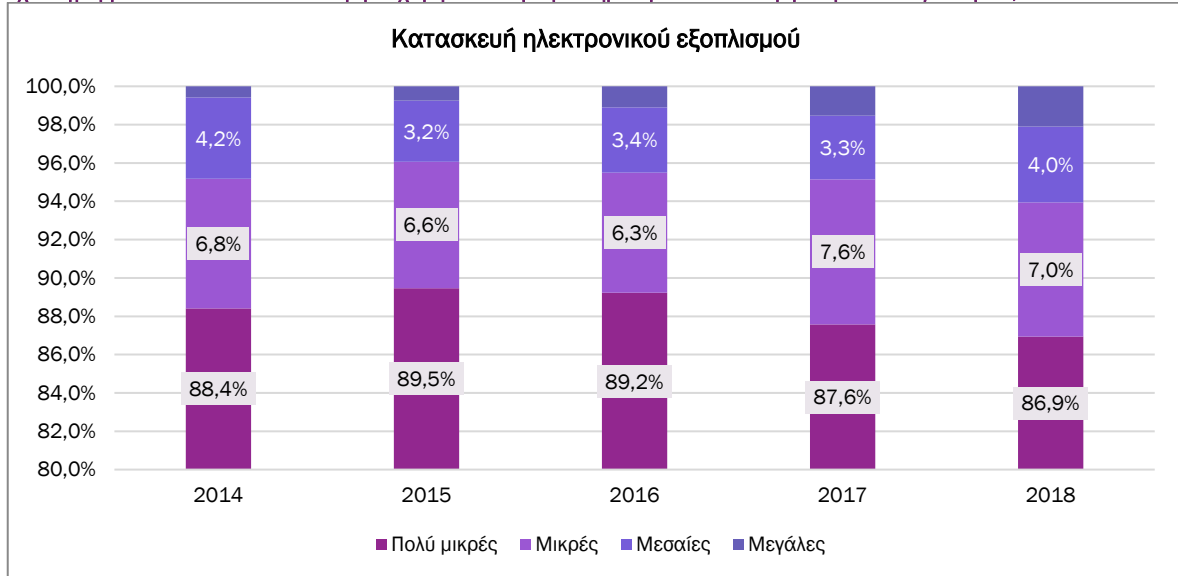
Όσον αφορά την μεταβολή στον αριθμό των επιχειρήσεων για τον συγκεκριμένο κλάδο:

- Οι Πολύ μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 14,1% (από 446 το 2014 σε 383 το 2018)
- Δεν υπάρχουν δεδομένα για τις μικρές επιχειρήσεις για το σύνολο της περιόδου εξέτασης, υπολογίζονται σε μόλις 22 το 2017
- Οι Μεσαίες επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 36,0% από 25 το 2014 σε 16 το 2018
- Δεν εμφανίζονται δεδομένα για τις Μεγάλες επιχειρήσεις

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στον συγκεκριμένο κλάδο μειώθηκε συνολικά την περίοδο 2014-2018 κατά 17,3% (από 1.042 επιχειρήσεις το 2014 σε 862 επιχειρήσεις το 2018). Όσον αφορά την διάρθρωση του κλάδου με κριτήριο το μέγεθος επιχειρήσεων η πλειοψηφία αφορά πολύ μικρές επιχειρήσεις (86,9% το έτος 2018, ήτοι 746 επιχειρήσεις).

Σχεδιάγραμμα 65. Ποσοστιαία κατανομή επιχειρήσεων στην δραστηριότητα Κατασκευή ηλεκτρονικού εξοπλισμού, 2014-2018

Πηγή: Eurostat, Industry by employment size class (NACE Rev. 2, B-E)

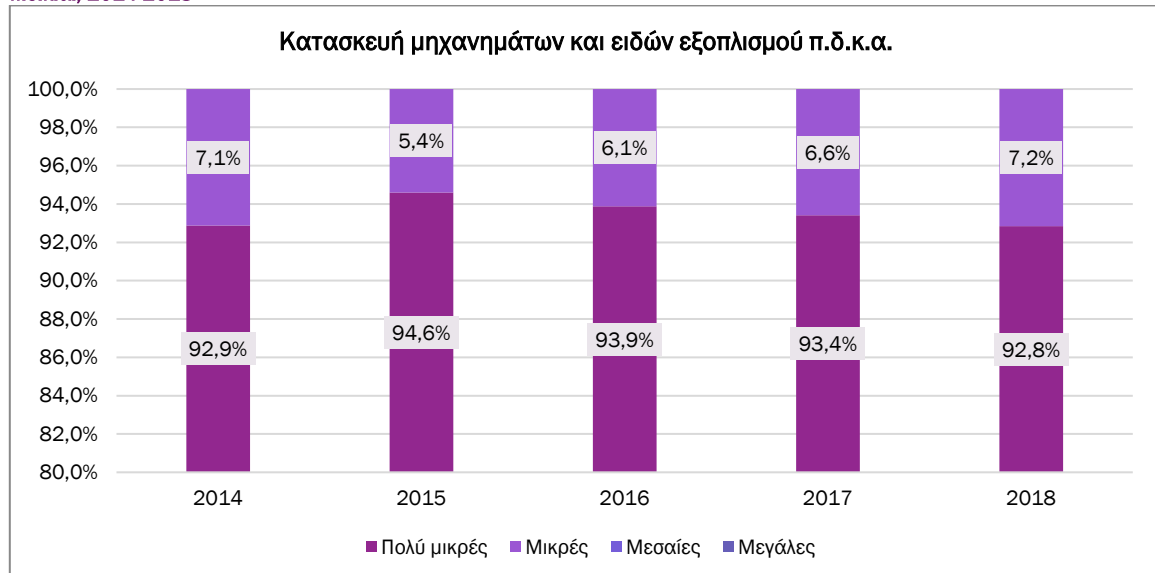
Όσον αφορά την μεταβολή στον αριθμό των επιχειρήσεων για τον συγκεκριμένο κλάδο:

- Οι Πολύ μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 18,6% (από 916 το 2014 σε 746 το 2018)
- Οι Μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 14,3% (από 70 το 2014 σε 60 το 2018)
- Οι Μεσαίες επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 22,7% από 44 το 2014 σε 34 το 2018
- Οι Μεγάλες επιχειρήσεις τριπλασιάστηκαν από μόλις 6 το 2014 σε 18 το 2018

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ Π.Δ.Κ.Α.

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στον συγκεκριμένο κλάδο μειώθηκε συνολικά την περίοδο 2014-2018 κατά 10,0% (από 2.090 επιχειρήσεις το 2014 σε 1.882 επιχειρήσεις το 2018). Όσον αφορά την διάρθρωση του κλάδου με κριτήριο το μέγεθος επιχειρήσεων η πλειοψηφία αφορά πολύ μικρές επιχειρήσεις (92,8% το έτος 2018, ήτοι 1.660 επιχειρήσεις).

Σχεδιάγραμμα 66. Ποσοστιαία κατανομή επιχειρήσεων στην δραστηριότητα Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού π.δ.κ.α., 2014-2018

Πηγή: Eurostat, Industry by employment size class (NACE Rev. 2, B-E)

Όσον αφορά την μεταβολή στον αριθμό των επιχειρήσεων για τον συγκεκριμένο κλάδο:

- Οι Πολύ μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 10,5% (από 1.854 το 2014 σε 1.660 το 2018)
- Οι Μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 9,9% (από 142 το 2014 σε 128 το 2018)
- Δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα για Μεσαίες και Μεγάλες επιχειρήσεις στην συγκεκριμένη δραστηριότητα κατά την περίοδο εξέτασης

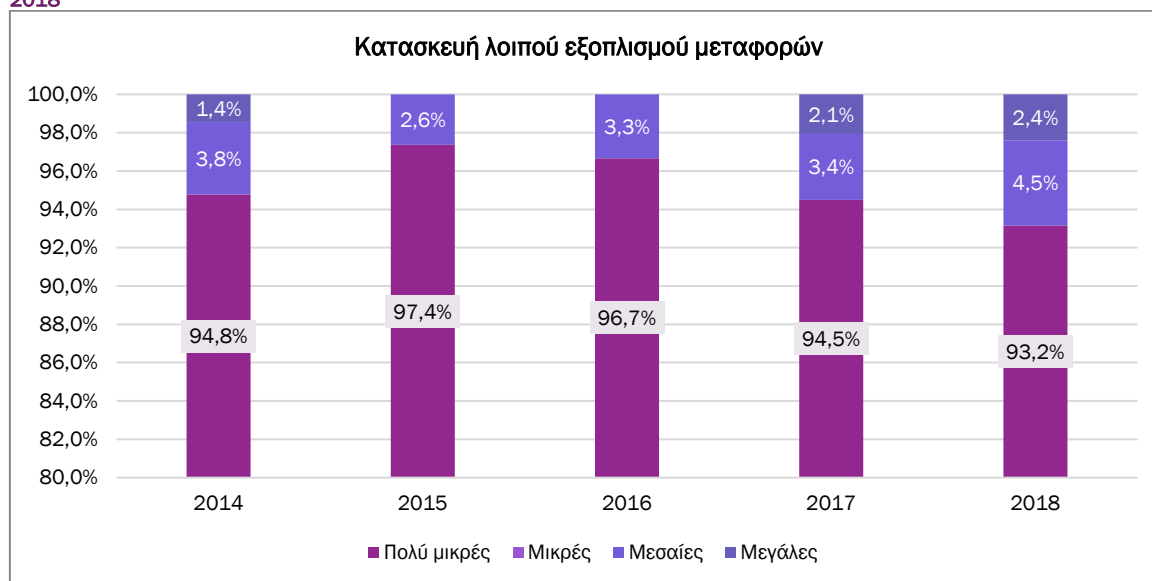
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ, ΡΥΜΟΥΛΚΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΗΜΙΡΥΜΟΥΛΚΟΥΜΕΝΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στον συγκεκριμένο κλάδο αυξήθηκε συνολικά την περίοδο 2014-2018 κατά 0,5% (από 429 επιχειρήσεις το 2014 σε 431 επιχειρήσεις το 2018). Όσον αφορά την διάρθρωση του κλάδου με κριτήριο το μέγεθος επιχειρήσεων τα διαθέσιμα δεδομένα βρίσκονται για 402 Πολύ Μικρές επιχειρήσεις χωρίς πληροφόρηση για τις λοιπές κατηγορίες.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΛΟΙΠΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στον συγκεκριμένο κλάδο μειώθηκε συνολικά την περίοδο 2014-2018 κατά 14,0% (από 363 επιχειρήσεις το 2014 σε 312 επιχειρήσεις το 2018). Όσον αφορά την διάρθρωση του κλάδου με κριτήριο το μέγεθος επιχειρήσεων η πλειοψηφία αφορά πολύ μικρές επιχειρήσεις (93,2% το έτος 2018, ήτοι 272 επιχειρήσεις).

Σχεδιάγραμμα 67. Ποσοστιαία κατανομή επιχειρήσεων στην δραστηριότητα Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών, 2014-2018

Πηγή: Eurostat, Industry by employment size class (NACE Rev. 2, B-E)

Όσον αφορά την μεταβολή στον αριθμό των επιχειρήσεων για τον συγκεκριμένο κλάδο:

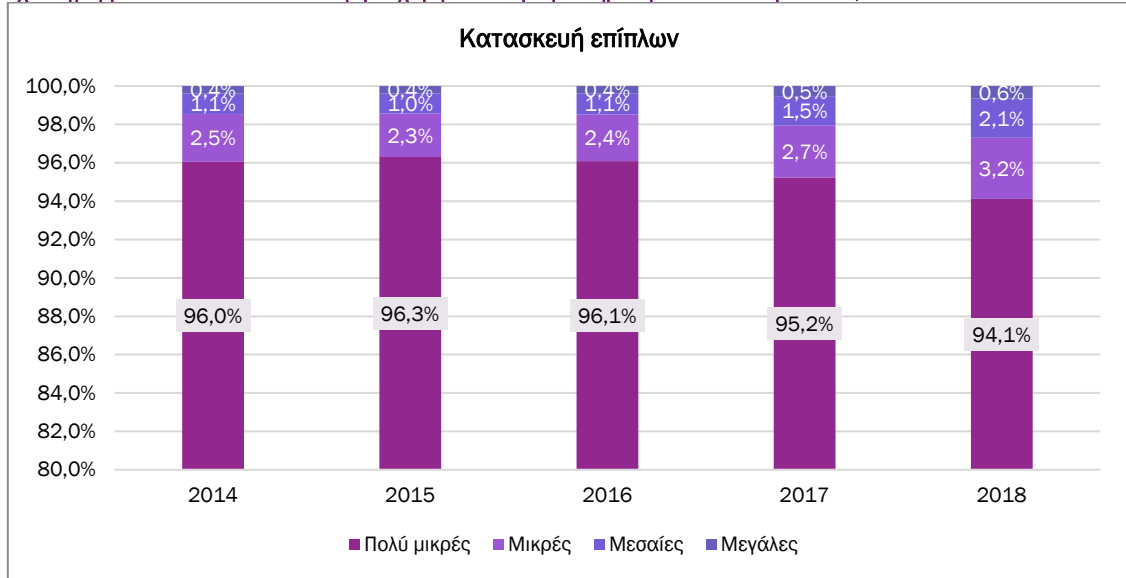
- Οι Πολύ μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 16,8% (από 327 το 2014 σε 272 το 2018)
- Δεν εμφανίζονται δεδομένα για την κατηγορία των Μικρών Επιχειρήσεων
- Οι Μεσαίες επιχειρήσεις έμειναν αμετάβλητες στις 13 την περίοδο 2014-2018
- Οι Μεγάλες επιχειρήσεις αυξήθηκαν από 5 το 2014 σε 7 το 2018

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΠΙΠΛΩΝ

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στον συγκεκριμένο κλάδο μειώθηκε συνολικά την περίοδο 2014-2018 κατά 21,1% (από 4.505 επιχειρήσεις το 2014 σε 3.553 επιχειρήσεις το 2018). Όσον αφορά την διάρθρωση του κλάδου με κριτήριο το μέγεθος επιχειρήσεων η πλειοψηφία αφορά πολύ μικρές επιχειρήσεις (94,1% το έτος 2018, ήτοι 3.344 επιχειρήσεις).

Σχεδιάγραμμα 68. Ποσοστιαία κατανομή επιχειρήσεων στην δραστηριότητα Κατασκευή επίπλων, 2014-2018

Πηγή: Eurostat, Industry by employment size class (NACE Rev. 2, B-E)

Όσον αφορά την μεταβολή στον αριθμό των επιχειρήσεων για τον συγκεκριμένο κλάδο:

- Οι Πολύ μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 22,7% (από 4.327 το 2014 σε 3.344 το 2018)
- Οι Μικρές επιχειρήσεις παρέμειναν σχεδόν αμετάβλητες (112 το 2014 και 113 το 2018)
- Οι Μεσαίες επιχειρήσεις αυξήθηκαν κατά +52,1% (από 48 το 2014 σε 73 το 2018)
- Οι Μεγάλες επιχειρήσεις αυξήθηκαν από 18 σε 23 το 2018

ΆΛΛΕΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στον συγκεκριμένο κλάδο μειώθηκε συνολικά την περίοδο 2014-2018 κατά 6,0% (από 4.252 επιχειρήσεις το 2014 σε 3.999 επιχειρήσεις το 2018). Όσον αφορά την διάρθρωση του κλάδου με κριτήριο το μέγεθος επιχειρήσεων η πλειοψηφία αφορά πολύ μικρές επιχειρήσεις (96,5% το έτος 2018, ήτοι 3.858 επιχειρήσεις).

Σχεδιάγραμμα 69. Ποσοστιαία κατανομή επιχειρήσεων σε Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες, 2014-2018

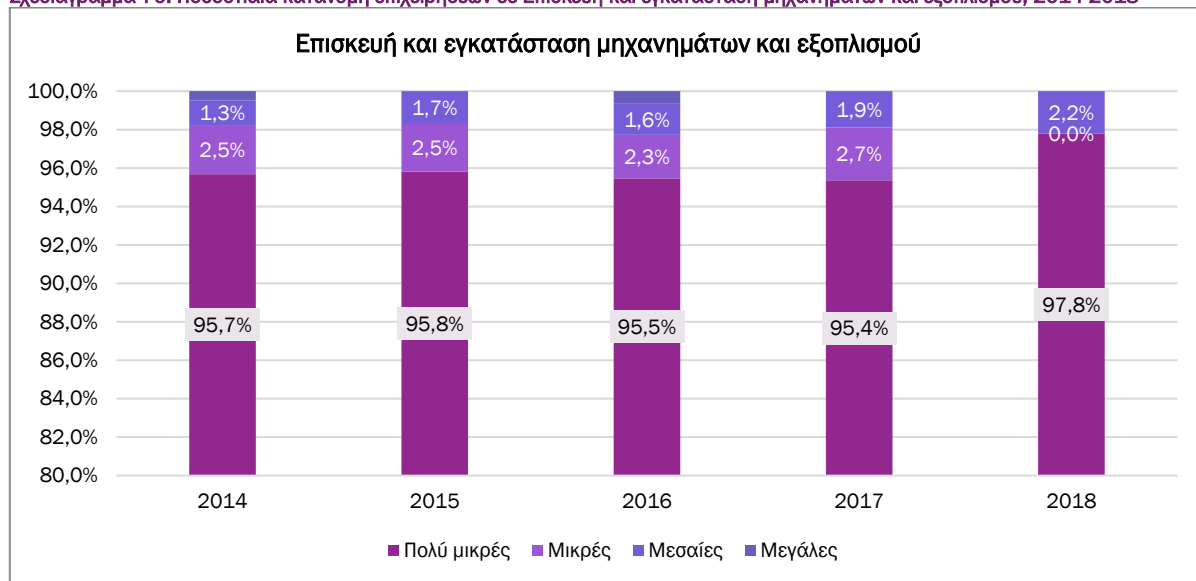
Πηγή: Eurostat, Industry by employment size class (NACE Rev. 2, B-E)

Όσον αφορά την μεταβολή στον αριθμό των επιχειρήσεων για τον συγκεκριμένο κλάδο:

- Οι Πολύ μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 6,9% (από 4.143 το 2014 σε 3.858 το 2018)
- Οι Μικρές επιχειρήσεις αυξήθηκαν κατά 19,7% (από 76 το 2014 σε 91 το 2018)
- Οι Μεσαίες επιχειρήσεις αυξήθηκαν κατά +50% (από 26 το 2014 σε 39 το 2018)
- Οι Μεγάλες επιχειρήσεις αυξήθηκαν από 7 σε 11 το 2018

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στον συγκεκριμένο κλάδο μειώθηκε συνολικά την περίοδο 2014-2018 κατά 4,6% (από 4.490 επιχειρήσεις το 2014 σε 4.282 επιχειρήσεις το 2018). Όσον αφορά την διάρθρωση του κλάδου με κριτήριο το μέγεθος επιχειρήσεων η πλειοψηφία αφορά πολύ μικρές επιχειρήσεις (97,8% το έτος 2018, ήτοι 4.025 επιχειρήσεις).

Σχεδιάγραμμα 70. Ποσοστιαία κατανομή επιχειρήσεων σε Επίσκεψη και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού, 2014-2018

Πηγή: Eurostat, Industry by employment size class (NACE Rev. 2, B-E)

Όσον αφορά την μεταβολή στον αριθμό των επιχειρήσεων για τον συγκεκριμένο κλάδο:

- Οι Πολύ μικρές επιχειρήσεις μειώθηκαν κατά 6,2% (από 4.293 το 2014 σε 4.025 το 2018)
- Για τις Μικρές επιχειρήσεις δεν εμφανίζονται δεδομένα για το έτος 2018, ο αριθμός τους το 2017 ήταν 116 επιχειρήσεις
- Οι Μεσαίες επιχειρήσεις αυξήθηκαν κατά +51,7% (από 60 το 2014 σε 91 το 2018)
- Για τις Μεγάλες επιχειρήσεις δεν υπάρχουν δεδομένα για τα έτη 2017 και 2018. Το 2016 αριθμούσαν 28 επιχειρήσεις.

